

ژین و باوهری

- ژین و باوهری (پشکا ئیکتی)
- تهحسین ئیبراهیم دۆسکی
- چاپا یهکتی / چاپخانه یا هاوار دهۆک
- ۱۴۳۴ مشهختی ۲۰۱۳ ز
- ژمارا سپارتتی ()

ژین و باوهری

کۆمه گۆتار و شه کۆلین

پشکا ئیکى

ته حسین ئیبراهیم دۆسكى

پیشگوئن

ب نافی خودایی مەزن و دلۆقان

حەمد و سوپاسی بو وی خودایی بن یی ئەزمان دایە مرۆقی و ئەو فییری دەربرینی کری، ریکا باشی و خرابیی ل بەراھییا وی دانای و بەری وی دایە باشیی و چوونا بەر ب قەنجیی قە ل بەر وی ب ساناھی کری، و صەلات و سەلام ل پیغەمبەری وی یی خودان قەدر بن، سەرورەری مرۆقان و پیشەوایی گازیکەرین راستەپرتیا خودی، و ل بنەمال و هەقال و دویکەفتییین وی ژی، هندی سەرەک هەبت بو خودی بچەمییت، و دلەک ب قینا وی بژیت، و ئەزمانەک ب نافی وی بگەرپییت.

خواندەقان هیتا:

ئەف کۆما گۆتار و قەکۆلینین هوبن د قی کتیبی دا دبینن، هژمارەکا بابەتین جودانە جودانە ل هەندەک دەمین ژیک دویر و نیزیک هاتینە نفیسین، و تشتی وان هەمییان دگەهینتە ئیک ئەو ئەو ل دۆر (ژین و باوهری) یی دزقین، و هەر ئەف ناڤە بوو یی پتریا قان بابەتان ل بەر سببەرا وی هاتینە بەرھەفکرن، چونکی ئەو ناڤ نافی وی بەرنامەیی تەلەفزیوونی بوو یی هەر ژ سال (۱۹۹۴ ز) وەرە و حەتا سال (۲۱۰ ز) مە ل سەر شاشا تەلەفزیوونا دھۆکی پیشکیش دکر، هەر چەندە نافی بەرنامەیی (وہکی نافی تەلەفزیوونی ب خۆژی!) پتر ژ جارەکی هاتبوو گوہارتن.

د قی بەرنامەیی دا، کو هەندەک جاران یی رۆژانە بوو، و هەندەک جاران یی حەفتیانە بوو، ب سەدان بابەتین کورت و یین دریتژ، مە بەرھەفکرسون، و پیشکیشی بینەران کرسون، و گەلەک ژ قان بابەتان د هژمارەکا کتیبین خۆ دا یین

بهري نوکه هاتينه چاپکرن مه به لاکربوون، و هندهک ژي مابوون ههتا نوکه جهی خو د ناڅ چو کتیبان دا نه دیتبوون، نوکه مه قبا ئه وین مایی ژي بدهینه ئیک و د قی کتیبی دا کوم بکهین و بدانینه بهر دهستی خوانده قانان؛ دا مفا ژي بیته دیتن، هیقییا مه ژ خودایي مهزن ئه وه ئه و قی کاری بکهته د تهرازییا خیرین مه دا.

و وهکی پتر ژ جار هکی مه گوئی دهوری مه د بهر هه فکرنا شان بابهتان دا هندهک جاران ب تنی وهرگیترانهکا ب دهسکاری قهیه، و هندهک جاران بهر هه فکرن و لیکدانه، و بهلکی هندهک جاران دانان ژي بت.. بهلی چونکی ئهڅ نفیسینه بو بهرنامهیهکی تهله فزیوونی دهاتنه بهر هه فکرن، مخابن گهلهک جاران مه ژیده ر ل نک خو نه دنفیسین، و نوکه پتريیا وان ل بيرا مه نه ماینه، لهو ئه م داخوازا لیئورینی ژ خودانین وان ژیده ران -هه و هسا ژ خوانده قانان ژي- دکهین ژ بهر قی کیماسییی، و هیقییا مه یا بهراهییی و دویماهییی ژ خودی ئه وه ئه و خیرا هه ر لایهکی بنفیسیت، یین مه فایده ژي دیتی، و یین ئه و فایده ی ژ مه دبینن، هه ر وهسا ئه م دو عایي ژ خودی دکهین کو خیرا وی خودانخیری ژي مهزن بکهین یی چاپکرنای قی کتیبی ب ستویي خو قه گرتی، و داخوازکری کو ناڅی وی نه ئیته گوئن، خودی خیرا وی مهزن بکهت، و نمونه یین وهکی وی د ناڅ یین پاشییی دا ژ ئوممه تی زیده بکهت، کانئ چاوا ئه و د ناڅ پیشییین ئوممه تی دا دزیده بوون، ژ وان یین بهر هه می وان یی خیری یی ئاشکه را، و ناڅین وان د دهفته را خیران دا ل نک خودایي وان دقه رشاتی.

یا ره بی تو دله کی پاقر، و کاره کی درست، و ئه زمانه کی راست، و ئیخلاصه کا تمام ب رزقی مه هه مییان بکهین.

دهوک ٣ / ذو الحجة / ١٤٣٤

٨ / چرییا ئیکنی / ٢٠١٣

گرنگیا ئیخلاصی د کاری دا

دلی ژی وهکی ئەندامین لهشی کارین خو هه‌نه، و ههر مرۆقه‌کی ل دویف کارین دلی وی -د گهل کارین لهشی وی- حسیب د گهل دئیتته‌کرن، و د هه‌دیسه‌کا دورست دا هاتییه پیغه‌مبهر -سلاڤ لی بن- ئاشکه‌را دکه‌ت کو خودی به‌ری خو ناده‌ته ره‌نگ و روی و له‌شین مرۆقان، به‌لکی ئه‌و به‌ری خو دده‌نه دلین وان و کریارین وان، و مه‌عنا قی ئه‌وه به‌ی مرۆقی د هندی دا نینه کانی لایینی و به‌ژن و بالاین وی د چاوانن، یان زه‌نگینی و ده‌وله‌مندییا وی یا ب چ ره‌نگییه، به‌لکی به‌ی مرۆقی د دلی وی دایه کانی چهند یی پاک و پاقره، و کریارین وی ژی کانی هتا چ هه‌د د گهل پاقرییا دلی وی دگونجن و چهند د ریکه‌فتینه د گهل ئه‌مر و فه‌رمانین خودی.

ژ به‌ر قی چندی ده‌می خودایی مه‌زن به‌حسی رۆژا قیامه‌تی دکه‌ت، و کانی وی رۆژی چ تشت مفایی دگه‌هینته خودانی، دبیرت: ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾﴾ (الشعراء: ٨٨-٨٩) رۆژا نه‌مال و نه‌کور و عیال چو مفایی نه‌گه‌هیننه خودانی، ئه‌و تی نه‌بت یی ب دله‌کی ساخه‌م فه‌ بیته نک خودایی خو وقه‌ستا وی بکه‌ت. وئه‌گه‌ر ل نک گه‌له‌ک مرۆقان مال و کور خودانی ب قه‌در بیخن، هتا ده‌ره‌جه‌کی کو بیژن: ته‌ چهند هه‌یه تو هندی دئینی! ل نک خودی مه‌سه‌له یا ب وی ره‌نگی نینه، ته‌ دله‌کی چاوا هه‌یه.. پاشی ته‌ کاره‌کی ب چ ره‌نگ هه‌یه، تو هندی دئینی.

و هتا دلی مرۆقی ژ وان دلان بت یین رۆژا قیامه‌تی مرۆقی رزگار دکهن، دقیت ئه‌و ب هنده‌ک کاران رابیت کو ب راستی ژ کارین لهشی ب زه‌حه‌تترن چونکی ئه‌و پتر د هه‌وجه‌بی خووه‌ستاندن و پوبته‌پیکرنینه، و چونکی ئه‌ون بوو کارین لهشی دبه‌ بناخه و

بڼه کۆک ههر جاره کا نهو چاک بوون کارین لهشی ژی چاک دبن و ههر جاره کا نهو خراب بوون کارین لهشی ژی خراب دبن، نه گهر خو ل پيش چاف دچاک ژی بن.

و کارى ژ ههميان مهزنتر و گرنگتر يى دل پى رادبت (ئىخلاصه) و ئىخلاصه راستيا دينى و کليلا گازيا ههمى پيغه مبهران، وهكى نايه تهک ديئرت: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءً وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ﴾ (البينه: ۵) و ژ قى دئته زانين كو ئىخلاص کاکلکا عباده تيبه، و ههوه ديتيبه کاکلکه کا رزی بهر ههمه کى ساخلم پيغه هات بت؟!

و ئىخلاص بناخه يى قه بويلکرن و نه قه بويلکرنا ههر کاره کيبه، و نهوه بهرى خودانى دده ته سهرفه رازى و سه رکه فتنى يان روپره شى و شه رمزار يى.

و ئىخلاص - نه گهر مه بقت ب کورتى بدهينه ناسين - نهوه: ئيه ته مرؤقى د کرنا ههر تشته کى دا صافى بو خودى بت، و د رپکا رازيبونا خودى دا بهرى مرؤقى ل رازيبونا که سه کى دى نه بت، و هه ردهم داخوازا مرؤقى کنارى خودى بت، و يى هشيار بت بهر ب ريمه تيبى قه نه بت، و مه خسه دا وى ب کرنا طاعه تى که سهک نه بت ژ بلى خودى.

و مه سه له ئیک ژ دووانه: يان مرؤف دى يى (موخلص) بت، يان ژى دى يى ريمه تکار بت، وهكى د نايه ته کى دا هاتى: ﴿مَنْ كَانَتْ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَتْ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ﴾ (الشورى: ۲۰) هه چيى ب کارى خو خيرا ئاخره تى بخوازت، نه م دى بهر که تى بو وى هاقيبه کارى وى يى باش، و دى خيرين باشيا وى بو وى زبده که ين، و هه چيى ب کارى خو داخوازا دنيا يى ب تنى بکه ت، نه م دى وى ژى دهنى يا مه بو وى کريبه پشک و بار و ل ئاخره تى بارهک بو وى نابت.

و گرنگيا ئىخلاصا د کارى دا ژ چند لايه کان قه بو مه ئاشکه را دبت، وهكى:

۱- ئیخلاص دلئی مروؤقی دکهته دلهکئی ساخلم، و دلئی ساخلمه وهکی بوؤری د گهل مه خودانئ خؤل ناخرهتئی رزگار دکهت، مهعنا: رزگار ییا مروؤقی ژ تهنگا قییا قیامهتئی و ژ عهزابا جههنه می ب ئیخلاصییه.

۲- نهو کهسی ئیخلاص د دلئی دا ههبت دنیا خه ما وی یا مهزن نابت، و نهو دلئی دنیا یی چو بهایی خؤل نک نهبت رحهتترین دله، و دویرترین دله ژ خه م و کهسه ران، چونکی خه ما دنیا یییه دلئی دئیخت، (ترمذی) ژ نههسی کوپئی مالکی شه دگو هیزت، دبیزت: پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوئ: ﴿من كانت الآخرة همه جعل الله غناه في قلبه، و جمع له شمله، و آتته الدنيا وهي راغمة، و من كانت الدنيا همه جعل الله فقره بين عينه، و فرق عليه شمله، و لم يأت من الدنيا إلا ما قدر له﴾ ههچیی خه ما وی ناخرهت بت خودئ زهنگینییا وی دئ کهته د دلئی دا، و کارئ وی دئ بو ب سه ریکفه ئینت، و دنیا یی بقیئت نه قیئت دئ ب نک وی شه ئیت، و ههچیی خه ما وی دنیا بت خودئ فه قیرییا وی دئ دانته ناف چا قین وی، و کارئ وی دئ ل بهر بژاله کهت، و هند دنیا دئ گه هته وی هندي بو هاتییه نفیسین.

۳- نه گهر ئییه تا مروؤقی بو خودئ بت، و ئیخلاص د دلئی دا ههبت، هه ر کاره کئی نهو بکهت خیرین مهزن دئ بو ئینه نفیسین، وهکی د وی هه دیسی دا هاتی یا (بوخاری) ژ سه عدئ کوپئی نه بوو وه ققاصی شه گوهاستی، دبیزت: پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوئ: ﴿وإنك لن تنفق نفقة تبتغي بها وجه الله إلا أجرت حتى ما تجعل في في امرأتك﴾ و هه ر خیره کا تو د ریکا خودئ دا بدهی خیر دئ بو ته ئیتهدان، خو نهو پار بیسی تو دکه یه د دهقی ژنا خو دا.

۴- و ل ناخرهتئی ژئ ده می مروؤ ژئیک دئینه قافارتن، و دهسته کهک بو بهحه شتی دئیتهدرن و دهسته کهک بو جههنه می، ئیخلاص خودانئ خو پشته راست دکهت و بهری وی ژ جههنه می وهردگپرت، و نهوی ئیخلاص ل نک نهبت و ژ مروؤقین رویمه تکار بت بهری

هه مییان ناگری جه هه می پی دئیتته خوشکرن، (ترمذی) ژ ئه بوو هوردهیره ی شه دگوهیزت، دبیزت: پیغه مبهری - سلاف لی بن - گوٹ: ﴿إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَنْزِلُ إِلَى الْعِبَادِ لِيَقْضِيَ بَيْنَهُمْ، وَكُلُّ أُمَّه جَائِيَةٌ، فَأُولَٰئِكَ مِنْ يَدْعُو بِهِ رَجُلٌ جَمَعَ الْقُرْآنَ، وَرَجُلٌ يَمْتَلِئُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَرَجُلٌ كَثِيرُ الْمَالِ، فَيَقُولُ اللَّهُ لِلْقَارِئِ: أَلَمْ أَعْلَمْكَ مَا أَنْزَلْتُ عَلَى رَسُولِي؟ قَالَ: بَلَى يَا رَبِّ، قَالَ: فَمَاذَا عَمِلْتَ فِيهَا عِلْمْتَ؟ قَالَ: كُنْتُ أَقُومُ بِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ، فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ: كَذَبْتَ، وَتَقُولُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ: كَذَبْتَ، وَيَقُولُ اللَّهُ: بَلْ أَرَدْتُ أَنْ يَقَالَ إِنْ فَلَانًا قَارِئًا، فَقَدْ قِيلَ ذَاكَ! وَيُؤْتَى بِصَاحِبِ الْمَالِ، فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ: أَلَمْ أَوْسِعْ عَلَيْكَ حَتَّى لَمْ أَدْعُكَ تَحْتَاجَ إِلَى أَحَدٍ؟ قَالَ: بَلَى يَا رَبِّ، قَالَ: فَمَاذَا عَمِلْتَ فِيهَا آتِيكَ؟ قَالَ: كُنْتُ أَصِلُ الرَّحِمَ وَأُتْصَدِّقُ، فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ: كَذَبْتَ، وَتَقُولُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ: كَذَبْتَ، وَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: بَلْ أَرَدْتُ أَنْ يَقَالَ فَلَانٌ جَوَادًا، فَقَدْ قِيلَ ذَاكَ! وَيُؤْتَى بِالَّذِي قَتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ: فِي مَاذَا قَتَلْتَ؟ فَيَقُولُ: أَمَرْتُ بِالْجِهَادِ فِي سَبِيلِكَ فَقاتلت حتى قتلت، فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ: كَذَبْتَ، وَتَقُولُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ: كَذَبْتَ، وَيَقُولُ اللَّهُ: بَلْ أَرَدْتُ أَنْ يَقَالَ فَلَانٌ جَرِيًّا، فَقَدْ قِيلَ ذَاكَ! ﴿دهمی دبتته رۆژا قیامه تی خودایی مهزن دئیتته خواری دا حوکمی د ناچه را به نییان دا بکته، و هه می نوممهت در اوه ستاینه، و ئیکه مین کهس دئیتته گازیکرن زهلامه که قورئان هه می ژبه کریمه، و زهرمه که د ریکا خودی دا هاتییه کوشتن، و زهلامه که گله که مال خودی دابووی، قیجا خودی دی بیژته وی یی قورئان دخواند: ئه ری ما من ئه و نیشا ته نه دابوو یا من بو پیغه مبهری خو ئینایه خواری؟ ئه وی دی بیژت: به لی یا ره بی! خودی دی بیژتی: قیجا ته چ کار ب وی کر بوو یا ته زانی؟ ئه وی دی بیژت: ب شهف و رۆژ نه ز پی رادبووم، خودی دی بیژتی: تو دره وان دکهی! و ملیاکهت ژی دی بیژتی: تو دره وان دکهی، و خودی دی بیژتی: ته ئه دخواند دا خه لک بیژن: فلان یی قورئان خوینه، و وان وه گوٹ! و خودانی مالی دی ئینن، خودی دی بیژتی: ما من رزقی ته به رفره نه کر بوو ب رهنگه کی و هسا تو هه وجهی کهسی نه بی؟ ئه وی دی بیژت: به لی یا ره بی! خودی دی بیژت: قیجا ته چ ب وی مالی کر یی من دایه ته؟ ئه وی دی بیژت: من هاریکارییا مروقیین خو دکر و من خیر ددان،

خودئ دئ بیژنئ: تو درهوان دکهئ، و ملیاکهت ژئ دئ بیژنئ: تو درهوان دکهئ، و خودئ دئ بیژنئ: ته دقیا خه لک بیژن: فلان یئ مه رده، و وان گوت! پاشئ دئ وی ئینن ئهوی د ریکا خودئ دا هاتییه کوشتن، و خودئ دئ بیژنئ: تو د بهر چ دا هاتبویه کوشتن؟ ئهوی دئ بیژنئ: ته فرمان ب جیهادی کر بوو، و من د ریکا ته دا شهر کر هتا ئهز هاتیمه کوشتن، خودئ دئ بیژنئ: تو درهوان دکهئ، و ملیاکهت ژئ دئ بیژنئ: تو درهوان دکهئ، و خودئ دئ بیژنئ: ته دقیا خه لکی بیژن: فلان یئ ب جهرگه، و وان گوت!

پاشئ پیغه مبهری -سلاف لی بن- دهستین خۆل چۆکین ئه بوو هورهیره دان و گوت: ﴿يا أبا هريره، أولئك الثلاثة أول خلق الله تسعر بهم النار يوم القيامة﴾ ئهئ ئه بوو هورهیره، ئهوی ههه سئ ئیکه مین کهسن رۆژا قیامه تی ناگر یئ دئینه خوشکرن.

و دهمی ئه بوو هورهیره ئهف هه دیسه فه گپرای سئ جارن دلگرتی بوو، و خه لکی ناماده ئاف ب سهه و چاقان دا کر هتا ئهوی ههشیار بووی، و ل سهه دهمی خیلافه تا موعایهئ -خودئ ژئ رازی بت- دهمی زه لامه کی ئهف هه دیسه ژ کیسئ ئه بوو هورهیره بو موعاویهئ فه گهاستی، وی گوت: ئه گهه ئه فه د گهه ئان بیته کرن پا حالئ خه لکی دی دئ چ بت؟ پاشئ وی هند کره گری هتا خه لکی هزر کری دئ مرت، و پشتی های ژ خۆ هه بووی دیمئ خۆ فه مالی و گوت: خودئ و پیغه مبهری وی راست دبیشن: ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلَّ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾﴾ (هود: ١٥-١٦).

٥- و ههه وهسا ئیخلاص خودانی خۆل ئاخره تی پشتراست دکهت، دهمی خودئ دبیتنه مروقتین ریمه تکار: هه رنه نک وان یین ههوه ریمه تی بو دکر بلا ئهوی جزایی ههوه بدنه ههوه، کانی هوبن دئ تشته کی ل نک بینن؟

۶- ب ئیخلاصی خیرین مروقی زیده دبن ئەگەر خو کاری وی یی کیم ژی بت، و
 ب نه مانا ئیخلاصی خیرین مروقی پویچ دبن ئەگەر خو کارین وی یین باش گهلهک ژی
 بن، مروقهک هاته نک پیغه مبهری -سلاف لی بن- و سی جاران گوئی: مروقهکی دقیت
 جیهادی بکهت بو خیری و دا خهلهک بیژن: یی زیرهکه، خیر دی گههتی؟ و ل ههر سی
 جاران پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوئی: چو خیر ناگههتی..

و دههکی پیغه مبهری -سلاف لی بن- دههکهفته غهزایهکی، گوته ههقالین خو:
 ل مه دینی هندهک مروق ههنه، خیرا وان هندی یا مهیه، وان ههز دکر نهو ژی د گهل مه
 یین بهلی ژ بهر هندهک عوززان نهو نهشیان یین.
 خودی ئیخلاصی ب رزقی مه بکهت.

هندهك مهسه له ل دور ئیخلاصی

پشتی گرنگییا ئیخلاصا د کاری دا بو مه ئاشکهره بووی هندهك مهسه له ل دور
ئیخلاصی هه نه مه دقیت بهحس ژئی بکهین، دا کس ژ مه خه له ت د ئیخلاصی
نه گه هت:

مهسه لا ئیکتی:

ئیخلاصا د کاری دا مهعنا وی ئه و نینه چی نابت مرۆف چو جارن کارهکی خو
بی باش ئاشکهره بکهت، بهروفاژی فی چهندی هندهك جار هه نه یا باشر ئه وه مرۆف
کاری خو بی باش ئاشکهره بکهت و ل پیش چاقین خه لکی بکهت، ئه گه هات و
ئاشکهراکرنی پتر فایده تیدا هه بت، وهکی کو خه لک چا ل وی بکهن، یان کاری وی
بته تهشجیع بو هندهکیتن دی دا ئه و ژی وی کاری باش بکهن، و ژ خو هندهك کارین
باش هه نه وهکی هه جی و جیهادی ئاشکهره نه بن هه ر نائینه کرن.

مهسه لا دوپی:

نه ژ ئیخلاصییه مرۆف کاری باش بهیلت دا خه لک نه بیژن: ئه فه یی ریمه تی بی
دکهت، چونکی دبت هندهك جارن کارهکی خیری بته رپکا مرۆقهکی و ئه و هه ز بکهت
وی خیری بکهت، به لی چونکی هندهك کس یی وی دبینن، ئه و دی خو ژ کرنا وی
خیری ده ته پاش، دی بیژت: نه کو کاری من بته ریمه تی.. ئه فه چهنده یا خه له ته،
به لکی ئه و ریمه تی ب خویه، چونکی ئه وی ژ به ر خه لکی خو ژ خیری ده ته پاش،
وهکی ویه یی ژ به ر خه لکی خیری دکهت.

ئیمامی نه وه وی دبیزت: هه چییی دلجی وی چوو کرنا عیباده ته کی پاشی وی ژ به ر
خه لکی ئه و عبادت نه کر ئه و مرۆقه کی ریمه تکاره.

مهسه لا سییی:

مرؤف تهگهر کارهکی باش بکهت نه بو خودی، یه عنی: نئیته تا مرؤقی نهو نهبت خودی ژئی رازی بیت، یان چونکی خودی نهمری ب وی کاری کری، هنگی کاری مرؤقی دی بته (ریمه تی - ریاء) و ناشکه رایه کو (ریاء) ژ شرکییه، و نهفه جودایه ژ هندی کو مرؤف کارهکی بکهت بو خودی و ب نئیته تا خیری و ههر د وی وهختی دا بو نارمانجه کا دنیا یی و مهصلحه ته کا شهخصی ژی، وهکی کو مرؤف رژی بیان بگرت بو خودی و دا صحه تا وی ژی خوش بیت، یان بو پاریز، نهفه ژ (ریائی) نائیته هژمارتن، و ههر کارهکی مرؤف بکهت ئیک ژ سییانه:

- کو وی بو خودی ب تنی بت، و وی چو غایهت و نارمانجین دنیه وی ب وی کاری نهبن، و نهف کاره ژ ههمییان پتر دئیته قهوبیلکرن چونکی نهو کارهکی تمامه.

- کو وی بو خودی بت و بو تشتهکی دی ژی یی دورست، وهکی وی کهسی یی بچته حهجی بو خیری و نئیته تا وی تجاره تهک ژی بت، نهفه کاری بهطال ناکهت، بهلی خیرا وی پیچهکی کیم دکهت، و نهفه کاره ژ یی بوری کیمتره.

- کو نهو کارهکی باش بکهت، ب نئیته تا خیری، بهلی نئیته تا تشتهکی دی ژی یی نه دورست د دلی دا ههبت، وهکی مرؤقهک باشییهکی بکهت بو هندی دا خه لک مه دحین وی بکهن، یان وی بیننه پیش، و نهفه کاری بهطال دکهت و خودانی گونه هکار دکهت.

بهلی ل خیری مهسه له کا هه هی ههوجهی هندهک روهنکرنییه: ههر مرؤقهکی ههبت ههز دکهت خه لک ژئی رازی بسن و مه دحین وی ب باشی بکهن، و نهف ههزکرنه د شریعه تی دا نه تشتهکی ههرامه، بهلی فهرقه مرؤف کارهکی بکهت ژ بهر هندی دا خه لک مه دحین مرؤقی بکهن، و مرؤقی کهیف پی بیت ده می دزانت خه لک پی مه دحین وی دکهن سهرا کارهکی باش یی وی بو خودی کری.

و نیتزیک ژ ژی مەسەلا (شوههتی)یه، کەسەک ئەگەر ناف و دەنگین وی ب باشی د ناف خەلکی دا بەلاڤ ببن، وەکی وی زانایی یی ئارمانجا خو دکەتە بەلاڤکرنا دینی د ناف خەلکی دا ب نیهتا خیرئ، ڤیجا مەشهور بیت و ناف و دەنگین وی ب باشی بەلاڤ ببن، ئەڤه کاری ل ئیخلاصا وی ناکەت و ئەو نه ژ ربائییه.

مەسەلا چاری:

ئیخلاص ئەو نینه مرۆڤ هەز ژ جوانی و پاڤژیی نەکەت، هەندەک کەس هەز دکەن ئەگەر مرۆڤ خو ب سەرۆبەر بکەت، و جلکەکی جوان و پاڤژ بکەتە بەر خو، مەعنا وی ئەو ئەو مرۆڤەکی (موتەکەبەر) و خو مەزن دکەت، و خۆمەزنکرنا کاری ل ئیخلاصی دکەت.. و ئەو ب خو وەسا نینه، نه ژ خۆمەزنکرنییه مرۆڤ هەز ژ پاڤژی و جوانیی بکەت.

مەسەلا پینجی:

دیسا ژ هەزرتین خەلەت یین د ناف خەلکی دا بەلاڤ و ئەو هەز دکەن وی کارتیکرن ل سەر ئیخلاصی هەیه مەسەلا ڤهشارتتا گونەهانه، یهعنی: دەمی مرۆڤ گونەهەکی ب ڤهشارتی دکەت دا خەلک نەبیت، پاشی تۆبە دکەت و ژ ژی گونەها خو پەشیمان دبت، هەز دکەن ئەڤه نه ژ ئیخلاصییە، چونکی ئەگەر ئەو یی (موخلص) با دا بەحسئ گونەها خو کەت.. و مە گۆت: ئەڤ هەزە یا خەلەتە، چونکی شریعەتی فەرمانا ل مە کری ئەڤ گونەهە ڤهشیرین، و پیغەمبەر -سلاڤ لی بن- د حەدیسەکا خو دا ئاشکەرا دکەت کو خودی ل هەمی گونەهکاران دپۆرت ئەو تی نەبن ئەوین دەمی خودی وان ستاره دکەت، ئەو دچن گونەها خو د ناف خەلکی دا بەلاڤ دکەن و دبیتژن: من هۆ کر و من هۆ کر.. بەلاڤکرنا گونەهە ب خو ژێ گونەهەکە، و کەسەکی ئەگەر گونەهەک کر و ڤیا تۆبە بکەت بلا د ناڤهرا خو و خودی دا تۆبە بکەت و هەز نەکەت ئەگەر ئەو بەحسئ گونەها خو نەکەت دی ئیخلاصا وی یا کیم بت.

ژ نمونه‌ییین ئیخلاصی د دیروکا مه دا

ئهو زهلاما قهلهه کونکرئ:

ل سهر ده‌می ده‌وله‌تا ئەمه‌وییان، جاره‌کی له‌شکه‌ری موسلمانان به‌ر ب وه‌لاتی رۆمی فه‌ چوو، ب ئیه‌تا ستاندنا باژیری (قه‌سطنطینیی) کو پایته‌ختی ده‌وله‌تا رۆمی بوو، و ئەو باژیر بوو یی پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- مزگینی دای کو پرۆژه‌ک دی ئیت موسلمان دی وی ستین، و مه‌زنی له‌شکه‌ری موسلمانان د قی غه‌زایی دا (مه‌سه‌له‌یه‌ی کورئ عه‌بدلمه‌لکی) بوو.

ب ریشه (قلعه‌یه‌کا رۆمییان) ل به‌ر موسلمانان ئاسی بوو، ئینا سهر له‌شکه‌ری موسلمانان بریار دا ئەو قه‌له‌ه بیه‌ته‌ حصاردان، و حصارئ فه‌کیشا هه‌تا نیزیکی بوو موسلمان شربین، و حصارئ ب دویماهی بینن، و بچن.. هندی موسلمان ل دۆر قه‌لعی زقربن چورئ بۆ فه‌کرنا وی نه‌دیتن، شویره‌ه یا بلند بوو، و دیوار دئاسی بوون، و خه‌لکی که‌لی ژ دل به‌ره‌قانی دکر، و سست نه‌دبوون.

و دویماهی هزره‌ک بۆ (مه‌سه‌له‌مه‌ی) چیبوو.. ماده‌م شویره‌ه یا بلنده، و ده‌رگه‌ه دگرینه، و زیره‌شان ل هنداقی شویره‌ی ده‌شیارن، ما بۆچی ئەو ل بن په‌ردی تارییا شه‌قی خۆ نیزیکی دیوارئ شویره‌ی ناکهن، و دیواری کون کهن، و تیپرا ده‌ریاس بین؟!

به‌لی ئەف کاره‌ یی ب ساناهی نه‌بوو، و ئەو که‌سی پی رابیت دقیت رحا خۆ به‌اقیت، چونکی ئەو چ دزانت به‌لکی هنده‌ک زیره‌شان ل سهر شویره‌ی ب کاری وی بحه‌سیین و ژۆردا هنده‌ک تیران تی وهرکهن ووی بکوژن!! گاڤا مه‌سه‌له‌مه‌ی هزرا کونکرنا

دیواری د ناڅ لهشکهری خو دا گوټی، وان ژی زهحه تا څی کاری زانی، لهو کهسی بسته نه کر بیژتی: نهز دئ ب څی کاری رابم.. زهلامه کی نه نیاس د ناڅ لهشکهری دا خو څه دزی و ب شه څی چوو خو گه هانده بهر دیواری شو بره، و هنگی ما حه تا کونه ک د دیواری څه کری، پاشی دیسا ب دزی څه زڅپری و د ناڅ لهشکهری دا کره دهنګ کو ئیکی دیوار یی کون کری.

گاڅا خه بهر گه هشتییه مه سله مه ی وی څیا بزانت کانئ کی دیوار کون کریه، به لی کهسی نه گوټ: من وه کریه.. ئینا مه سله مه ی گوټ: هنگی نهز بریارا چوونا د وئ کونی را و ستاندا که لی ددهم، حه تا نهو مرؤڅ خو څاشکهره دکهت یی ب څی کاری رابووی..

دهمی وی زهلامی دیتی نه میری لهشکهری د څی بریارا خو دا یی مجده، ب نک خیشه تا وی څه چوو، و گوته حه ره سی: ریکی بده من دا بجمه نک نه میری. وی گوټی: دیاره تویی یی دیوار کون کری؟ گوټی: بهیله بجمه نک نه میری، و نهز دئ بیژمی کانئ نهو کییه. و گاڅا چوویه نک نه میری، گوټی:

- نهی نه میر! نهز وی مرؤڅی دنیاسم یی دیوار کون کری، به لی وی سی شهرت هه نه، بهری نهو خو بو هه وه بده ته نیاسین.

مه سله مه ی گوټی: شهرتین وی چنه، نه م دئ بو ب جمه ئینین.
زهلامی گوټی:

- شهرتی ئیکی: ناڅی وی د چو سجانان دا نه نڅیسن و بو خه لیفه ی نه هنیرن، شهرتی دووی: چو مالی یان خه لاتان نه دهنی، شهرتی سیی: پسیارا ناڅی وی و ئوبجاخا وی ژئ نه کهن..

مه سله مه ی گوټی: باشه.. نه م درازینه.
هنگی زهلامی گوټی:

- ئەوئ دیوار کونکری ئەزم..

ئەمیری گۆتی: باشە توکیی ئەم تە نانیاسین..

زەلامی گۆتی: ئەز عەبدەکم ژ عەبدین خودی، و شەرتی ژ بیر نەکه!

پاشی ئەو ژ بن خیفەتا ئەمیری دەرکەفت، هنگی ئەمیری بریار دا لەشکەر د وی کونی را بچنە ژۆر، و دەمەکی درێژ پیڤه نەچوو، و هیشتا نەبویە سپیڤه قەلعه کەفته دەستی موسلمانان..

و ئەوئ دیوار کونکری خۆ د ناڤ لەشکەری دا قەشارت، و کەسی نەزانی ئەو کبیە، و پشتی هنگی هندی مەسلەمە یێ ساخ، و چەند وی نقیژەک کربا، دوعا ژ خودی دکر ئەو حەشرا وی دگەل وی زەلامی بکەت یێ دیوار کونکری.

ئەوئ گەوهەرەك دیت:

دەمی لەشکەری موسلمانان پایتەختی کیسرای (طەیسەفون) ستاندى، هژمارەکا مەزن ژ مالی و زیر و زینەتی کیسرای و دەستەکا وی کەفته دەستی موسلمانان، و ئەمیری موسلمانان سەعدی کورئ ئەبوو وەققاصی بریار دا وی مالی هەمیی کۆم بکەت، و بەنیترە مەدینی ل نک خەلیفی موسلمانان ئیمامی عومەر دا ئەو وی لیکڤه کەت، و دەمی وان مال کۆم دکر، لەشکەرەکی نەنیاس ب نک سەعدی قە هات و گۆتی: ئەی ئەمیر، قی گەوهەری ژى بکە د ناڤ غەنیمەى دا، من ئەو ل کۆچکا کیسرای دیتبوو..

گاڤا سەعدی بەری خۆ دایە وی گەوهەری یا ب پاران نەئیتە بەاکرن، ئەو ژ ئەمانەتا قی زەلامی عەجیبگرتی بوو، ئەو دشیما وی بکەتە د چانتکی خۆ دا و کەس یێ نەدحەسیا، سەعدی گۆتی:

- ئەز حەز دکەم تو ناڤی خۆ بو من بیژی دا ئەز تە بنیاسم.

زهلامی گوتی:

- نهی نه میر، ناچی من بوجیهه؟

سهعدی گوت:

- دا ناچی ته بو خلیفه بنقیسم..

زهلامی ب گرتین فه گوتته سهعدی:

- نهی نه میر، نه گهر من ژ بهر هندئ با دا خلیفه من بنیاست و تشته کی بده ته من، من نه فه نه ددا ته و نه ته و نه خلیفه چو ژئ نه دزانی، نهف کاره من بو خودئ کر و خودئ عه بدین خو دنیااست، ناچی من بو که سی نه نقیسه، و تیرا من هیهه خودئ ژ من رازی بیت.

سهعدی بهرئ خو دایی و گوت:

- حه مد بو وی خودایی بت بی مروقتین وه کی فی د ناف مه دا داین کو ماله کی هوسا ته سلیمی نه میری بکهت.

و گاڤا نهو مال گه هشتییه مه دینی، و عومه ری دیتی که یفا وی گه لهک ب وی نه مانه تی هات یا ل نک موسلمانان هه، کو ماله کی هنده نهو و بی خیانهت ته سلیمی دهوله تی بکهن، و گاڤا نیمام علی دیتی خلیفه ژ فی چهنده یی عه جیگر تییه، گوتی: نهی نه میر لموئمنین! عه جیگر تی نه به، تو یی نه مینی نهو ژئ دئ دئه مین بن، و نه گهر ته خیانهت کربا نهو ژئ دا خیانه تی کهن!

کورئ موباره کئ وحنیرهک:

عه بدلاهی کورئ موباره کی زانایه کی ب ناف و دهنگه، د مهیدانا علمی دا که سهک ل ریزا وی نه بوو، و بو دنیا داری و تجاره تی ژئ کیم که سین وه کی وی شاره زا

هه‌بوون، و ده‌می گازیبا جیه‌دئ دهاته راگه‌هاندن، ئەو ب مالی خو و نه‌فسا خو ژى ل به‌را هه‌میان بوو..

جاره‌کئ وی پشکداری د غه‌زایه‌کئ دا کر ل وه‌لاتئ شامئ، ده‌می شه‌ری ده‌ست پئ کری، عه‌گیده‌ک ژ ناڤ له‌شکه‌ری رۆمئ ده‌رکه‌فت و قه‌بئ موسلمانان خواست، و هه‌چبئ دچووبئ ده‌مه‌کئ درئژ پیڤه نه‌دچوو دهاته کوشتن.. له‌و غورووره‌کا زنده بو وی عه‌گیدی چیبوو، و ب دفن بلندی قه ل به‌ر ریزین موسلمانان هات و چوو، و قه‌بئ وان دخواست، هنگی زه‌لامه‌ک ژ ناڤ ریزین موسلمانان ده‌رکه‌فت، به‌س چاڤین وی دئاشکه‌را بوون، له‌و که‌سئ ئەو نه‌نیاسی، د قه‌بئ وی عه‌گیدی ده‌رکه‌فت، و چوو ل به‌ر سنگی وی راوه‌ستییا، و شه‌ری وی کر، و هنگی راوه‌ستییا هه‌تا ئەو وه‌رگپرایه عه‌ردی و کوشتی، پاشی ل سه‌ر پبئ خو زڤری و چوو د ناڤ ریزین موسلمانان دا و به‌رزه بوو، و که‌سئ ئەو نه‌نیاسی، هه‌نده‌کان گۆت:

- ئەڤه ملیاکه‌ته‌ک بوو خودئ هه‌نارتئ؛ دا هاری مه‌ بکه‌ت.

بو ئەمه‌ری موسلمانان بوو مه‌ره‌ق بزانت کانئ ئەو کی بوو ئەڤ عه‌گیدی رۆمیان کوشتی، له‌و دووچوون کر هه‌تا ب سه‌ر وی زه‌لامئ ناڤچاڤگرتی هلبووی، و ئینایه نک خو، و گاڤا وی زانی ئەڤ زه‌لامه ده‌رسۆکا خو قه‌ناکه‌ت، دا نه‌ئیته نیاسین، وی که‌س نه‌هیتلا ل ویری، ئەو و زه‌لام مانه ب تنئ و گۆتئ:

- ئەز ته ب خودئ دده‌مه سویندئ تو خو بو من ئاشکه‌را بکه‌ی..

هنگی زه‌لامی ده‌رسۆکا خو قه‌کر، و ده‌قئ ئەمه‌ری ژ حیبه‌تیان دا به‌ش بوو ده‌می دیتی ئەو زه‌لام سه‌یدایی وی عه‌بدللاهئ کورئ موباره‌کییه، و گۆتئ:

- سه‌یدا، ئەڤه تویی؟!

وی گۆتئ:

- بهلی.. بو خودی ئەز دەرکه تېرومه ئی غەزایی، و من کربوو دلی خو ئەز کەسی
 پی نهحەسینم، بهلی مادەم تو ب من حەسیای دەستویری بدە من دا بزقلمەقە..
 و ل ویری عەبدللاهی کورئ مویارهکی زقیری مەدرەسا خو، دا دەرسین حەدیسی
 بدەتە فەقیین خو.

ریکا دورست یا وهرگرتن و ب کارئینانا ئیسلامی

رۆژ بۆ رۆژئ بۆ ههر کهسهکی دیار دبت کو ب تنی ئیسلامه پری بۆ پزگارکرنا مرۆقینییی ژ وان گیروگرفت و ئاستهنگین هاتینه دانان د ریکا وی و سهرفهرازییی دا.. هندی سالا پاشتره پتر بۆ مه ناشکهرا دکهت کو پاشهرۆژ بۆ قی دینییه، نهخاسمه پشتی بۆ یی دویر و نیزیک دهسقلاتییا جاهلیهتی ب ههمی (دهزگههین) وی قه دیار بووی!

بهلی گرفتاری نهوه ئهم -ئهوین خو ب موسلمان دزانین- ئهفرۆ یین ژ راستییا ئیسلامی دویرکهفتین، نه ب تنی ژ لایین ب کارئینانا شهریعهتی ئیسلامی قه، بهلکی خو ژ لایین پیگیرییا ب رهوشت و بیرو و باوهرین ئیسلامی ژ قه، خو ژ لایین بهریخودانی ژ قه بۆ ژینی، ئهو بهریخوانا ئهم واقعی خو ل سهر بناخی وی ئاقا دکهین، ئهفرۆ مه ب خو ئیسلام یا ب پشت گوھ قه لیدای لهو واقعهکی دویر ژ ئیسلامی یی هاتییه پیش و ل شوینا کو ئهم سهركیشییا کاروانی مرۆقینییی بکهین ئهفرۆ (جاهلیهت) ئهوا سهركیشی وهرگرتی ل بهر نائیت خو ئهم کیسک وقهلوبنان ژ بۆ هلگربن!!

ههر ئیکی خو ب موسلمان بناست ئهگهر پسپاری ژئ بکهی بیژیی: چاره چیه؟

بی دودلی دئ بیژت: ئیسلامه.. و دبت ئهو شهف و پۆژین خو ژئ بکهته ئیک پیخهسهت قی ئارمانجا پیروژ: قهگهراندنا ئیسلامی! بهلی ئهگهر تو ژ نیزیک قه (تیکهلییا) وی بکهی و بهری خو بدهیه دیتن و بهریخودانا وی بۆ ئیسلاما ئهو ب پیئتی دزانت کو بیته قهگهراندن دئ بیی -مخابن!- نه ئهو ئیسلامه یا خودی گۆتی و پیغهمبهر -سلاف لی بن- پی هاتی، نه ئهو ئیسلامه یا دهستهکا پیشییی ژ قی ئوممهتی تیگههستی و ب کار ئینای و گههاندییه مه!

ل څیړی گلهک کهس هه نه پسیار دکهن: نهری نه گهرا څی ټیکي چیه؟ ما ئیسلام هه می نه ټیک دینه؟ مهنا چیه هه ټیکي ئیسلامهک هه ی یان هه ټیک ئیسلامهکی دناسیت؟!

خواندهقانی هیژا:

هه جارهکا موسلمان ژ ټیکهلییا ټیکسهه د گهل سهههکانییا ئیسلامی دویرکهفتن، راسته رییا خودی دئ ل بهر وان بهرزه بت، هه ټیک ل دویف بیر و بوچوونا خو-یا کهسی!- دئ رابت دیتنا خو یا تایهت بو وی ئیسلاما وی دڅیت دانت.. هنگی ژی ئیسلام هه ئیسلامه، بهلی دیتن بو ئیسلامی دئ دیتنهکا مرؤڅینی بت، لهو جوداهیهکا مهزن دئ پهیدا بت، و گلهک رهنگین ئیسلامی دئ ټینه مهیدانی وهکی: (ئیسلاما هه څچاخ)، (ئیسلاما ئشتراکي)، (ئیسلاما دیموکراتي)، (ئیسلاما سیاسی)، (ئیسلاما توندړي)، (ئیسلاما ئیرانی).. و هتا دویماهیي!

څه گه پاندنا ئیسلامی کارهکی فوره، نهڅه راستیهکه مه هه مییان باوهری پی ههیه، بهلی دڅیت هم هه می ټیک باوهر بین د دهرحهقا وی ئیسلامی دا یا مه پیتڅی ب څه گه پاندنا وی هه ی، دڅیت هم ټیکه مین جار وی ئیسلامی دهسینشان بکهین یا کو دڅیت هم خو ل سهه پهروهده بکهین، دا بهلکی ل پاشهروژهکا نټریک بیینه نهو خوگوریکه رین مزگینیا څه گه پاندنا ئیسلامی رادگههین.

ژ څی دیار دبت کو پیگاڅا مه یا ټیکي د ړیکا کاری ژ بو څه گه پاندنا ئیسلامی دا، دڅیت دیارکرنا راستیا ئیسلامی بت بو موسلمانان بهری خه لکی نه موسلمان، چونکی نهو موسلمانان راستیا ئیسلامی نه زانت نه شیت ئیسلامی ب دورستی نیشا خه لکی بدهت.. څیجا راستیا ئیسلامی چیه؟ یان ژی بلا بیژین: نهو سهههکانییا دڅیت هم ټیکهلییا ټیکسهه د گهل بکهین-ل دویف دیتنا ئیسلامی- چیه؟

دوباره دئ بیژین: هر موسلمانه کي ههبت نه گهر تو قئ پسياري ژئ بکهي، دئ بيژت: نهو سه ره کاني (قورئان) و (سوننه ته).. من نه باوهره که سهک ههبت خو ب موسلمان بزانت و قئ چهندي نه بيژت، خو نهو دهسته کين د سهرداچووي ژئ قئ چهندي دبيلژن! بهلي ده مي مرؤف دئيت و بهري خو دده تي دئ بينت هندي (سوننه ته) ب ديتنا وان نه نهو (سوننه ته) يا پيغه مبهري خودئ -سلاف لي بن- ل سهر چووي، وهکي هه قالين وي بو مه فه گيراي..

قيجا ههتا کو نهو دهسته کا ب دورستي ل دويف سوننه تا پيغه مبهري -سلاف لي بن- دچت ژ ههر دهسته که کا دي بيته قافارتن، د کهفن دا زانايين مه ناسناقئ (اهل السنة والجماعة) هلبژارت دا بيته ناف و نيشان بو قئ دهسته کا ژيگوتئ، و هندهک جارا ژئ قئ ناسناقئ نه م کورت دکهين و دبيلژين: (سونني).

دهسته کا (اهل السنة والجماعة) ژئ ل دريژيا ژيبي خو، و ب نه گهرا دويرکه فتنا ژ ده مي پيغه مبهري بيبي و پهيدا بوونا بيدعه چي و خودانين دلچوونان د ناقبهرا خو دا ل سهر تيگه هشتنا زاراقئ (کيتاب و سوننه ت) ئ ژيک جودا بوون.. دقبت نه م ئيسلامي ژ کيتاب و سوننه تي و هريگرين، بهلي! نهو که سين دبيلژنه خو: (سونني) هه مي د قئ گوتني دا دگه هنه ئيک.. بهلي (تيگه هشتن) بو کيتاب و سوننه تي دقبت يا ب چ رهنگ بت؟ يان (بنه جه کرنا) وي ئيسلاما ژ کيتاب و سوننه تي دئيت و هريگرتن و (ب کارينانا) وي دقبت يا چاوا بت؟

نهفه جهئ دان و ستاندييه، و جهئ ژيکفه بوونا ريژيه!

د بهرسقا قئ پسياري دا گه لهک دهسته ک پهيدا بوون، دهسته کا سه رپاست نهو بوو يا گوتئ: ههتا نه م ب دورستي د کيتاب و سوننه تي بگه هين و خو ل سهر په روره ده کهين و د ژينا خو هه ميبي دا ب کارينين، دقبت ل وي ريباري بزقيرين يا کو سه حابيبيين پيغه مبهري -سلاف لي بن- و دويکه فتياين وان (ژ تابعيان) و دويکه فتياين

دویکهفتیپین وان (ژ ئەتباعین تابعیان) ل سەر چووین، چونکی ئەون ب دورستی د ئیسلامی گههشتین و ب دورستی ئیسلام ب کار ئینای^(۱).

ئەف هەر سێ دەستەکین مروّفانه ب زمانی عەرەبی دبیتزنی: (سلف الأمة) یان ژی: (السلف الصالح) قیجا هەر کەسێ ل دویف ریبازا وان بچت و پیگیریی ب ریکا وان بکەن ب زمانی عەرەبی دبیتزنی: (سەلهفی) مەعنا ژ قی دبیتە زانین هندی (سەلهفیهته) پالقهدانه بو پیغه مبهری -سلاف لی بن- و هەر سێ دەستەکین ئیککی ژ قی ئوممهتی -کو چیتزین مروّفن- نهکو پالقهدانه بو کەسەکی دەستیشانکری یان زانایهکی تایبەت.. قیجا ئەگەر مە بقیث (سەلهفیهتی) یان (گازیبا سەلهفی) بدەینه ناسین، دی بیزین: سەلهفیهته ئەوه مروّف ئیسلامی ژ کیتاب و سوننهتی وەرگرت ل دویف ریبازا پیشیپین -سەلهفین- قی ئوممهتی د (تیگههشتن) و (وەرگرتن) و (ب جهئینانا) قورئان و سوننهتی دا..

دب کەسەک بیژت: باشه (کیتاب) و (سوننهت) مە ئەفە زانی، بەلی (منهج السلف) ههوه ژ کیه ئینایه؟ و ههوه چ دهلیل ل سەر ههیه؟

بو بەرسف دی بیژین: ئەف بناخهیی سییی نه ژ دانانا مهیه، و مه ئەو ژ نک خو زنده نه کرییه، بەلکی ئەو د کیتاب و سوننهتی ب خو دا هاتییه، وهکی دی نوکه دیار کهین:

۱- ژ کیتابی:

خودایی مهزن ئەمر دکەت: ﴿وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا بُيِّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ قُلُوْبُهُمْ قُلُوْبٌ مَاتَتْ وَهُمْ جَاهِلُونَ وَسَاءَتْ مَصِيْرًا ﴿١١٥﴾﴾ (النساء: ۱۱۵). د قی ئایهتا پیروژ دا خودایی مهزن ریکی بو مه ئاشکەرا دکەت، و دبیتزت: ئەو کەسێ گوھ نهدهته

(۱) پیغه مبهر -سلاف لی بن- د گوتنهکا خو دا دبیتزت: (خیر الناس قرنی، ثم الذین یلونهم، ثم الذین یلونهم) ژ قی گوتنی دبیتە زانین کو هەر سێ جیلین ئیککی ژ قی ئوممهتی چیتزینی مروّفانه..

پیغه مبهری و دویکه فتننا ریتکا خودان باوهران نه کهت، دئ بهری وی دهینه ناگری.. و گوهداننا پیغه مبهری - و د گهل دا گوهداننا خودئ- ئەفه ئیشاره ته بو کیتاب و سوننه تی، و دویچوونا ریتکا خودان باوهران ئیشاره ته بو ریتابا صه جابی و دویکه فتیپین وان چونکی سه ر دهفته را خودان باوهران ئەون وهکی دئ نوکه پتر بو مه دیار بت.

۲- ژ سوننه تی:

ئیک: هه قالئ پیغه مبهری (العرباض بن ساریة) دبیرت: جاره کی پشتی نقیژا سپیدئ پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوتنه کا رهوان بو مه گوت، روندک ژ چاچین مه بارین و دلین مه ژ بهر شهله رزین، ئینا مروقه کی گوتئ: هه ر وهکی ئەفه (وه عزئ) خاترخواستنییه، ئەی پیغه مبهری خودئ توچ شیره تی ل مه دکه ی؟

وی گوت: (شیره تا من ل هه وه ئەوه: ته قوا یا خودئ بکه ن و گوه داریا مه زنی خو بکه ن ئەگه ر خو ئەو به نییه کی حه به شی بت، هه چیبی ژ هه وه زیندی بمینت دئ گه له ک تشتان بینت، هشیارین خو ژ بیدعان بده نه پاش، هندی بیدعیه به رزه بوونه، بی گه هشته وی ده می.. وه ئیمانته سوننه تا من وسوننه تا جیگرین من یین سه رپراست هوبن وی ب پدیان بگرن..) یه عنی: وی ژ ده ست نه دن^(۱).

دو: حه دیسا ژیکه ه بوونا ئوممه تی (افتراق الامة) ئەوا ب گه له ک رهنگان هاتییه شه گوه استن، پیغه مبه ر -سلاف لی بن- د ربوا یه ته کی دا^(۲) دبیرت: (ئیسرایلی ل سه ر حه فتی و ئیک دهسته کان ژیک جودا بوون، و ئوممه تا من دئ ل سه ر حه فتی و دو دهسته کان ژیک جودا بت، هه می دئ چنه ناگری ئیک تی نه بت، ئەو ژی جه ماعه ته). و د ربوا یه ته کا دی دا^(۳) دبیرت: گوتن: ئەی پیغه مبه ری خودئ ئەو -یین نه چنه ناگری-

(۱) ئیمام (ئه حمه د) و (ترمذی) و (ابو داود) فق حه دیسی فه دگوه یزن.

(۲) ئەوا (ابن ماجه) ژ (انس بن مالک) ی فه دگوه یزیت.

(۳) یا (ترمذی) ژ کیسی (عبدالله بن عمرو) ی.

کینه؟ وی گوت: (ئهو ئهون یین ل دویش وی ریکئی دچن یا ئەز و ههقالین خو ل سهر).

ژ فان گوتنان دیار دبت کو پیغه مبهه -سلاف لی بن- فهمانی ل مه دکهت کو ئەم ل وی ریکئی بچین یا ههقالین وی ل سهر چووین.. و گوتنا وی دبت ههفسیر بو ئایه تا بوری: ﴿سَبِيلَ الْمُؤْمِنِينَ﴾.

۳- ژ گوتننن صهحابیان:

ب تنی دو نمونان دی فهگپین:

ئیک: (حذيفة بن اليمان) دبیژت: (ههه عیباده تهکی ههقالین پیغه مبهه ری -سلاف لی بن- نه کر بت، هوین ژی وی نه کهن). مهعنا دورستی و نه دورستییا ههه عیباده تهکی ب هندئ دئیته زانین کانئ صهحابیان کریه یان نه!

دو: دهمی (عبد الله بن مسعود)ی گوتیی ههه خودانین ههلهقا زکری ل مرگهفتی: (چو ریکئین نوی دهه نهئین، ل دویش ریکا کهئن ههپن) بهعنی: ئەو ریکا پیغه مبهه -سلاف لی بن- و صهحابیین وی ل سهر چووین، پاشی گوت: (ئەز ب وی کهمه یئ نهفسا من د دهستی دا یان هوین ژ ئومهتا (موحه مدهی) ب هیدایه تترن یان ژی ههوه کوریا د سهدا چوونئ یا گرتی!).

ژ فان ههردو گوتنان دئیته زانین کو ههقالین پیغه مبهه ری ژی -سلاف لی بن- ل سهر وی هزرئ بوون کو موسلمانه تییا مرؤقی یا پیکهاتی نابت ههتا مرؤف پیگیریی ب وی ریبازی بکهت یا صهحابی ل سهر چووین.

دوچوونا مه نهه جئ (سهله فی) د وهرگرتن وتیگه هشتن و ب کارئینانا ئیسلامی دا بو مرؤقی موسلمان کارهکی فهه و پینتقییه، چونکی ئەو ب تنی ریکا ئیکانه یه بو زانینا راستییا ئیسلامی، و بهس نینه ب تنی تو بیژئ: کیتاب و سونهت! چونکی

بیدعهچی و خودانین دلچوونان ژی ههمی ب دهقی قی ئیکی دبیزن! بهلی د مهیدانا کاری دا ئو ل سهر ریبازا پیشییین (سهلهفین) قی ئوممهتی ناچن..

کو ئهم گههشتینه قی جهی ژ بابهتی خو مه دقیت چهندهکی د گهل ناقتی (سهلهفیهت) و (سهلهفی) راوهستین دا بزاین کانی چ پیتقی ب ههبوونا قی ناقتی ههیه و چ تیبینی ل سهر ههبوونا وی ههنه؟

مه گوت: (سهلهفیهت) -وهک زاراقهکی فکری- ب زمانی عهرهبی رمان ژئی ئهوه: دوچوونا ریبازا پیشییین ئوممهتی بکهین د وهگرتن و تیگههشتن و ب کار ئینانا ئیسلامی دا.. و (سهلهفی) ئه مرۆقه یی دخوازت ل دویش قی مهنهجی ژیگوتی بچت، و ب قی چهندی ناقتی وی و (پالدانا) وی ژ ههر ناقتی و پالدانهکا دی بلندتر و هیژاتره، چونکی ئهه -ب قی چهندی- دبنه دویکهفتییی باشرین دهستهکا مرۆقان، ئهه دهستهکا خودی د دهرحقا وان دا دبیزت: ﴿رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ﴾ (المائدة: ۱۱۹).

پسیار ل قیژی ئهقهیه: ئهری ما پیتقییهک ههیه ئهف ناغه ههبت؟ وما ناقتی (موسلمان) ب تنی بهس نینه مرۆف خو پی بدهته ناسین؟

بو بهرسف دی بیژن: ئهف ناغه ب تنی زاراقهکه ئارمانج ژئی ئهوه موسلمانن راست و دورست پی بیته ناسین و قاقارتن، مهعنا: ب تنی بو نیاسینییه نهکو بو کومکرنا جزیاتیییه.. و ههسا نینه دهمی هندهک هزر دکهن مرۆف ب قی ناقتی (تهزکییا) خو دکهت، وئهگه ئهم ب قی چاقتی بهری خو بدهینه مهسهلی دقیت دورست نهیین کس بیژته خو: خودان باوهر یان موسلمان ژئی! چونکی قی ناقتی ژئی (تهزکییه) تیدا ههیه.

ژ لایهکی دی قه: ناقتی (سهلهفیهت) ب زاراقی ئهم ئهقرو ددهینه نیاسین، ل سهر دهمی پیغهمبهری -سلافت لی بن- و ل سهر دهمی صهحابییان ژئی نهبوو.. ئهقه راسته!

بهلئى مهعنا قئى چهنديئ ئه و نينه چئ نابت ئەف زاراقه د گوتن ونقيسينين مه دا بيته ب كارئينان چونكى (بيدعهيه) وهكى هندهك خو تئ دگههينن!

ههر زاراقهكئ نوى يئ ههبت، دورستى و نه دورستيا ب كارئينانا وى ل سهر هندی دراوهستت كانئ هتا چ پيئك ئه و د گهل دهقئين شريعه تئ رئ دكهفت يا نه، و هه مئ ئه و زاراقئين د مهيدانا زانيارين شهرعئ دا دئينه ب كارئينان، وهكى زانيارا (تفسير) و (حديث) و (اصول الفقه)ئ، زاراقئين نوينه ل سهر ده مئ پيغه مبهري -سلاف لئ بن- نه بوون و د گهل هندی ژئ كه سئ نه گوتيهه: ب كارئينانا فان زاراقان بيدعهيه، چونكى بيدعئ پيناسا خو يا تايهت ههيه.

ژ لايهكئ دئ قه: ئەگهر ئەف زاراقه هنگئ نهبت ژئ ههر ژ بهر هندی بوويه چونكى تشتهكئ بهر عاقل نه بوو -وهك بابتهكئ زمانئ- ئه و خو بو خو ب خو پالدهن (ئنتساب بکهن)! رۆژهكا ب تنئ ژئ ئيمامئ (مالکئ) -بو نمونه- نه دگوت: ئەز مالکيمه، بهلئ ئهوين پشتئ وئ -ژ تاگيرين وئ- هاتين گوتن: ئەم مالکينه!

پشتئ دهستهكين بيدعهچيان و خودانين دلچوونان د ناف ريزين دهستهكا (خودانين سونهت و جهماعه تئ) دا دهركهفتين، زانايين ئوممه تئ ئەف زاراقه دورست كر، نه كوژ نك خو دهريخست، بهلكئ ژ دهقئين شهرعئ و گوتنين پيشيان ب خو ئينادهر، دا مروقتين ژ راستئ سونئ و دوپر ژ هه مئ چهپ و چوبران پئ بينه فهوژارتن.

هندهك پسيار دکهن: باشه ئەف ناغه ما نابه تشتهكئ نه ريکكهفتئ د گهل وئ ئايه تا تيدا هاتئ: ﴿هُوسَمَنَّكُمُ الْمَسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ﴾ (الحج: ۷۸) ژ وهره وئ (بابئ ههوه ئيبراهيمئ) ناقتئ ههوه يئ كريبه موسلمان.

د بهرسقئ دا دئ بيژين: ئەگهر ئەم بيژينه ئيک ژ فان پسيارکه ران: توچ يئ؟ دئ بيژت: ئەز موسلمانم. ئەگهر بيژينئ: (شيعه) و (خوارج) و (قورمطئ) و (قاديانئ) ژئ دبيژن: ئەم موسلمانين! دئ بيژت: نه، ئەز نه ژ وانم، ئەز سونيمه.. ئەري ما

هنګی چی دبت بیژنی: تویی خهله تی، نه بیژنه: نهز سونیمه، بیژنه: نهز موسلمانم، چونکی نایهت دبیترت: ﴿هُوسَمَنَّکُمُ الْمَسْلِمِینَ﴾؟

نه! هنگی نهو دی بیژت: ناقی (سونی) ژ بو هندیییه دا نهز پی ژ دهسته کین سهرداچوویی بیمه جودا کرن. ل وی ده می دی ئیته گوتن: ناقی (سهله فی) ژ ی ههر ژ بو فی نه گه ریییه و چو دی نه!

ژ خو نه گه کسه ک -ژ دل ساخییا خو- بیژت: ما بوچی نه م شان ناغان هه مییان راناکه یین، و ب تنی ناقی (موسلمان) به پیلین؟

دی بیژن: نهف گوتنه گوتنا ده قیییه، یا (نه ظه ری) یه و گه له ک یا ب زحمه ته نهو د واقعی دا بیته ب جهینان، نه گه ر دو یکه فتییین ریبازا سهله فی ل بهر بین ژ ی، خودانین (مه زهه ب) و (طه ر یقه ت) و (پارت) و کوم و دهسته کین دی قهت ل بهر نائین، فیچا نه گه ر یی سهله فی ب تنی گوت: نهز موسلمانم، نهوین دی دی بیژن: پا دیاره نه م کافرین؟!

مه عنا مه سهله نه ناقه، مه سهله ژ هند ی مه زتره کو فی ناقی دانین یان راکه یین، نه گه ر (ریباز) و (بیر و باوهر) و (دیتن) ا مه نه بته ئیک، ئیک بو نا ناقی ژ ی مه ناکه ته ئیک!

ب نسبهت مه موسلمانین نه قرو - نه خاسمه یین زانا- یا فهر و پیتقی نهوه (تیگه هشتنین) خو یین خهلهت دورست بکه یین، چونکی ب نه گه را دویرکه فتنا مه ژ ژیده ری ئیسلامی یی پاک و پاقر بارا پتر ژ تیگه هشتنین (مفاهیم) مه یین هاتینه دهرنشیفکرن، نه ب تنی ژ لایی (جفاکی) و (سیاسی) و (رهوستان) قه، بهلکی خو ژ لایی (بیر و باوهران) ژ ی قه.. و گرفتاریا مه زن نه قه یه.

گرفتاری نهو نینه موسلمانه ک بته حس و گونه هه کی بکه ت، گرفتاریا مه زن نهوه بیر و باوهرین وی بینه دهرنشیفکرن، خرابیی بکه ت ل وی ده می نهو هزر دکه ت کو نهو

بی باشییی دکهت! لهو ئەم دبیژین: یا فەرە گازیکەرین ئیسلامی گەلەک پوبتەیی بدەنە دورستکرنا بیر و باوهرین خەلەت یین پەیوەندی ب (عهقیدئ) قە هەیی.. و ئیکەمین (مەفھووم) ئەو: مرۆقی موسلمان بیر و باوهرین خوژ کیتاب و سوننەتی -ل دویف تیگەهشتنا پیشیان- وەرگرت، نەکو دیتن و بەرئخودانین خوژ بکەتە ژێدەر.

وەرگرتنا ئیسلامی ژ کیتاب و سوننەتی ل دویف مەنەجی سەلەفی، ئیکەمین شەرته بو تیگەهشتنا مە یا دورست بو ئیسلامی، شەرتی دووی: دقیت دلسوژی (إخلاق) د قی چەندی دا هەبت.. و پشتی (اتباع) و (إخلاق) ل نک مە پەیدا دبن ژ نوی ئەم دئ شیین پیگاڤا ئیک ل سەر ریکا ئیسلامخواریا دورست هاقیژین.

تشتی بەرچاڤ د گازیا سەلەفی دا ئەقەیه: هندی گازیا سەلەفییه گازیهکا دویره ژ کۆمکرنا حزبی یا بەرتەنگ، و ئەو پەیوەندییا دویکەفتییین ریبازا سەلەفی دگەهینتە ئیک -د مەیدانا کارئ ئیسلامی دا- پەیوەندییهکا ئاڤاڤا نینە ل سەر بناخەکی (مەزھەبی) و (حزبی).. ئیسلام ژ هندی مەزنتەرە کو د چارچووڤی حزبهکی دا -یان د ئایدیولۆجیا مەزھەبهکی دا- بیته کۆمکرن، و هەر حزباتیهکا هەبت ژیکڤەکرنا کریتە بو ریزا موسلمانان و زیدەکرنا بو ئیش و ئازارین مە، و ژ لایهکی دی قە چاڤلیکرنا نەرەوایه بو بی باوهر و دین دوژمنان و نەگوهدارییهکا ئاشکەرایه بو فەرمانا خودی دەمی ئەمرکی: دینی خو -وہکی مشرکان- ژیکڤە نەکەن..

زقیراندنا موسلمان بو سەرفەرازییا خو، بو راستیا ئیسلاما خو، ب تنی دئ ب دو ریکان بت، ئەو هەر دو ریکین ئەڤرۆ هەمی (حزب) و دەستەکین دبیژنە خو: ئیسلامی، ب پشت گوہ قە لی ددەن و پوبتەیی پی ناکەن.. و ئەو هەردو ریک ئەقەنە:

ئیک: ساخکرن و بەلاڤکرنا زانینا شەری یا پاڤژ و وەرگرتی ژ کیتاب و سوننەتی -ل دویف مەنەجی سەلەفی- یەعنی: سەفاندنا ئیسلامی و پاڤژکرنا وی ژ هەمی

زیده‌هی و بیدعه و تشتین نه هیژا، و به‌لاڅکرنا څی ئیسلاما ب څی رهنگی (نه چو ئیسلامین دی یین بیدعه‌چییان بو څو دورستکړین!).

دو: په‌روه‌ده‌کرن و ب خودانکرنا ده‌ستین نوی ژ موسلمانان ل سهر څی ئیسلاما صه‌فاندی، و په‌یداکرنا ده‌سته‌که‌کې کو خه‌ما وان یا سهره‌کی (صه‌فاندن) و (په‌روه‌ده‌کرن) بت.

دڅیت ئیکه‌مین جار هم ئیسلاما دورست نیشا خه‌لکی بده‌ین، ئیسلام وه‌کی خودی څیای نه وه‌کی مه پی خوش! پاشی ههر که‌سه‌کې ناماده‌بوونا څو دیارکر کو ب څی ئیسلامی رازی ببت، ژ نوی بپته په‌روه‌ده‌کرن. ب څی چهندي هم ده‌سته‌کې وه‌سا ژ مروڅان دی په‌یدا که‌ین کو ئیسلام بچته د سهری وان دا به‌ری کو بچته د دلې وان ..دا.

دیتنا ئیسلامی یا دورست -بو ههر تشته‌کی- دڅیت بپته دیارکر بو جمهوري نوممه‌تی، پاشی ته‌ربیه‌ت ل سهر وی (دیتنی) بپته‌کرن دا پینگیری پی بپته‌کرن نه کو ب تنی بپته (لافیته‌ک) هم هلگرین، یان (ناقه‌ک) څو ل پشت څه‌شیرین، یان (زانینه‌کا) هسک هم مه‌ژیی څو پیڅه خراب بکه‌ین!

هزرڅانی موسلمان پی ب ناڅ و ده‌نگ سه‌یدا (سه‌ید قوطب) د نفیسینه‌کا څو دا دبپرت: ((ده‌می هم ژ گرتیخانې ده‌رکه‌فتیم^(۱) هم ره‌نگ د هزارا من دا هاته نه‌خشاندن پی کو دڅیت ههر بزاقه‌ک و لڅینه‌کا ئیسلامی یا هه‌بت ل سهر بچت...)).

پاشی هم وی ره‌نگی ژینگوټی د چند خاله‌کا دا ناشکه‌را دکه‌ت و دبپرت:

ئیک: چونکی جفاکین مه هم‌څو ژ تیگه‌هشتنا راست و دورست بو ئیسلامی یین دوبرکه‌فتین، ههر بزاقه‌کا ئیسلامی یا هه‌بت دڅیت ژ څی چهندي ده‌ست پی بکه‌ت: جاره‌کا دی مه‌نا ئیسلامی و عه‌قیدا دورست نیشا خه‌لکی بده‌ت.

(۱) هم‌څه ل سال ۱۹۶۴ ز بو.

ئەڤه کاکلکا گازیا سەله‌فییە.. و ل ڤیڤرئ گازیا سەله‌فی ژ هەر گازییەکا دی یا
 حزبی جودا دبت، هەر حزبه‌کا هه‌بت به‌ری هەر تڤشته‌کی به‌ری خو دده‌ته چەندی
 (که‌مییە) و زیده‌کرنا هژمارئ، ئەگەر چ ئەڤ چەنده ل سەر حسیباً چاوانییە
 (نه‌وعیەتی) ژی بت.. یا گرنگ ل نک داخوازکه‌رین حزباتییە (چەنده) نه‌کو (چاوانه)
 له‌و هەر گلیشه‌کی خو بده‌ته د گهل وان ئەو وه‌ردگرن، بوچی؟
 چونکی ئەو هزر دکهن هەر ده‌سته‌که‌کا هژمارا تاگیرین وی پتر بت ئەو یا ل سەر
 حەقییی!

هشیاربوونا موسلمانان^(۱) یا هه ئچاخ

د گۆتتهکا خو یا پیروژ دا پیغه مبهه -سلاف لی بن- دبیرت: ((نیزیکه مللهت وهسا ل ههوه داچرین وهکی کو خورا ل سفرا خو کوم شه دبن)) گۆتن: ئەه پیغه مبهه ری خودی، ئەو هنگی ژ بهر کیم هژمارا مهیه؟ وی گۆت: ((نه.. هوبن وی رۆژی گه له کن، به لی هوبن دی وهکی وی قرشی بن ئەوی ب سهه له هیی دکه فت، سههما ههوه خودی دی ژ سنگین نه یارین ههوه ئینته دهر و ئەو دی (وهه نی) هاڅیته دلین ههوه)) گۆتن: (وهه ن) چیه ئەه پیغه مبهه ری خودی؟ وی گۆت: ((حه ژیکرنا دنیا یی و نه ئیاننا مرنییه))^(۲).

د گۆتتهکا دی دا پیغه مبهه -سلاف لی بن- دبیرت: ((هندی ئیسلامه ب غه ربی دهست پی کرپیه، و کا وی چاوا غه رب دهست پی کرپیه جاره کا دی دی زقرت غه رب، ئیجا خوزیا غه ربیان)) گۆتن: ئەو کینه ئەه پیغه مبهه ری خودی؟ وی گۆت: ((ئهون یین قهنجی یی دکه ن دهمی مروفت خراب دبن))^(۳).

(۱) زارافی (هشیاربوونا موسلمانان) یان (هشیاربوونا ئیسلامی) ژ زاراقین نوی ده رکه فتیه، و پهنگه وهک چاقلیکرن مه ئەو ژ رۆژ ئاقاییان وهرگرتت، و ههه چهنده ئەف زاراقه -ب دیتنا مه- زاراقه کی دورست نینه ئی به لی مه د فی قه کۆلینا خو دا ب کارئینایه ل دویش وی قاعیده یی دبیرت: (علیک بالخطأ الشائع)!!

(۲) ئەحمه د و ئەبو داوود قه دگوهین.

(۳) (أبو عمرو الدانی) فی حه دیسی قه دگوهیت.

ژ شان ههر دو پیروزه پهیفتین پیغهمبهری -سلاف لی بن- دئیتته زانین کو دهمهک ب سهر ئوممه تا ئیسلامی دا دئی ئیت، موسلمانه تی ل بهر خه لکی دئی بته تشته کئی عنتیکه و غه رب و ئهو مروقی ب دروستی پیگرییی پی بکهت د ناخ خه لکی دا دئی بته کهسه کئی نهعهده تی.. یه عنی: ته رازی دئی ئینه گوهارتن، ئهو ئیسلاما دقیت بته بناخه و بهرنامه بو جفاکی -ل وان ده مان- دئی بته نه نداهه کئی غه رب د له شی کومه لی دا، کانئ چاوال ده سپیکئی ده می ئهو د ناخ باژیری مه که هی دا پهیدا بووی تشته کئی غه رب و نهعهده تی بوو، جاهلییهت ب هه می کار و کوکی خو قه، ب هه می چهق و تایین خو قه د چه پهری بهرانه ر دا راوه ستا و پیلان دژی وی گپران، دیسا روزهک دئی ئیت دو یچوونا گازیبا ئیسلامی و خودیرکنا ژ ری و دوریشمین جاهلی، دئی بته کاره کئی غه رب و نهعهده تی د چاقین خه لکی دا.

به لی ژ لایه کئی دی قه ئه ف پیروزه گوته هندی د گه هینن کو ئالا هلگرن ئیسلاما راست و درست هه ر چه نده ل ده میتن غه ربیییی د لاوازن و دوژمناتییا وان دئیتته کرن ژی، به لی نیزیکه جاره کا دی ئهو سه رفه راز بین و دوباره گازیبا وان ده سه په لاتدار بیت.. (شیخ الإسلام ابن تیمیه) -خودئ ژئی رازی بت- دبیترت: ((ئه ف حه دیسه هندی دگه هینت کو مروقی موسلمان دقیت خه مگین نه بت و بی ئومیدی جهی خو د سنگی وی دا نه کهت ده می ئهو دبیت کیم کهس هه نه د راستییا ئیسلامی بگه هن، و ئه ف ئیکه بلا گومانی د دلئ وی دا پهیدا نه کهت کو ئیسلام دینه کئی راسته، چونکی ئیسلام ل ده سپیکرنئ ژی ب فی رهنگی بوویه..))^(۱). و د گوته نه کا دی دا پیغهمبهر -سلاف ل سهر بن- دبیترت: ((دهسته کهک ژ ئوممه تا من ل سهر حه قیییی دئی میت، هه قرقی یا هه قرقان چو زیانی ناگه هینیتی، حه تا روزه دویمه هییی))^(۲).

(۱) برینه کتیبا (مجموع فتاوی شیخ الإسلام ابن تیمیه) ۱۸ / ۲۹۳.

(۲) ئه ف حه دیسه ژ لایئ (بوخاری) و (موسلمی) قه هاتییه قه گوهاستن.

ژ څی حه‌دیسې دیار دبت کو خول ده‌می ئیسلام یا غه‌ریب ژی ده‌سته‌که‌کا سه‌رراست دئ هه‌بت به‌ری پینگاڅین مرؤڅینییا حیبه‌تی راکه‌ت دا به‌ری وئ بده‌ته کناری خودئ، ئەف توخمه دئ گه‌له‌ک نه‌خوشییان بینن و تیرا وان هه‌یه نه‌خوشی کو ئەو وه‌ک ده‌سته‌که‌کا غه‌ریب بیته هژمارتن، به‌لی د گه‌ل فان هه‌می ئاسته‌نگان رویی وان هه‌ر یئ گه‌شه و دلئ وان یئ خو‌شه، چونکی وان یا تامکریبه شریینییا باوهرئ.

ئەفرؤ ئیسلام د غه‌ریبییه‌کا مه‌زن دا دژیت، غه‌ریبییه‌کا وه‌سایه بیرا مرؤڅی ل غه‌ریبییا ئیکئ دئینه‌ته‌فه ده‌می جاهلییه‌ت هه‌می د ئیک چه‌په‌ری دا کۆمبوی بۆ به‌ر هنگارییا وئ ده‌سته‌کا کیم ژ خودان باوهران ل مه‌که‌هئ، یا کو هئیدی هئیدی توڅی گازییا پیروژ د دلان دا دچاند، غه‌ریبییا ئەفرؤ بیرا مرؤڅی ل وان بریاران دئینه‌ته‌فه یین جقاتا جاهلییه‌تا به‌ری (کو دار الندوة بوو) ده‌ریخستین و تیدا هاتی: ﴿لِنُخْرِجَنَّكَ مِنْ اَرْضِنَا اَوْ لِنَعُوْدَنَّ فِيْ مِلَّتِنَا﴾ یان ئەم دئ هه‌وه ژ وه‌لاتئ خو‌ ده‌ریخین، یان هوبن دئ ل دینئ مه‌ زڅرن.

ل وی ده‌می شه‌ر نه‌ شه‌رکئ ناڅخوی بوو د ناڅه‌را دو ته‌خه‌یین خه‌لکئ مه‌که‌هئ دا، به‌لکی شه‌رئ ئیسلام و جاهلییه‌تی بوو، شه‌رئ سه‌ربلندی و نزمخوازیی بوو. ئەفرؤ ژی هه‌څرکییا ئیسلامئ د گه‌ل جاهلییه‌تی نه‌ رویدانه‌کا تاییه‌ته‌ ب څی وه‌لاتئ څه یان وئ هه‌، دیسا شه‌ر شه‌رئ ئیسلام و جاهلییه‌تییه، ئەو ئیسلاما به‌ری خه‌لکی دده‌ته کناری خودئ و ئەو جاهلییه‌تا به‌رگه‌ریانی دکه‌ت دا خودئ د هزرا خه‌لکی دا بکه‌ته چیفانۆکه‌کا که‌څن!

ئەفرؤ -وه‌کی ئەم هه‌می دینین- ئیسلام موکم یا رادوه‌ستت به‌رانبه‌ر وئ جاهلییه‌تا څی جارئ ژ لایئ هئیزا به‌رچاڅ څه گه‌له‌ک پئشکه‌فتیتر ژ هه‌می جارین دیتر، هه‌تا پئکه‌کئ هئیزا مسلمانان ل به‌ر یا نه‌یاران هه‌ر نائیته هه‌ژمارتن، به‌لی چه‌کئ تاییه‌تی جار ئیکئ ئیسلام پئ سه‌رکه‌فتی ئەفرؤ هئیز یئ به‌رده‌سته. . جاهلییه‌تا ئەفرؤ

ژی -وهکی یا دوهی و پیر- ژ لایبی بیر و باوهران فه د خهلهکهکا قالادا دژیت و ل وی دهمی نیریکه بگهته کلۆفانکا زانین و شارستانییا (ماددی) ئەم یی دبینین ژ لایبی (رووحی) فه چو جارن ئەو وهکی ئەفرۆ حیهتی و ری بهرزه نهبوویه!

دوژمنین گازییا مه یین کو باش دزانن کانی چهکی باوهرییی و فهگهپرانا ل راستییا ئیسلامی چهندی کارتیکههه ئەفه سهری سینهد سالانه ب ههمی هیز و شیانین خو فه یی لی دگهپین دا فی چهکی پینقی ل بهر مه بهرزه بکهن، چونکی ل بهر وان یا بوویه راستییهکا مسوگهر کو ب تنی ئیسلامه ئەو ریکا مللهتین مه ژ دویشه لانکییا وان فه دکهت و سهربلند و سهرفهراز دکهت.. هندی ژ وان هاتی وان داچین خو فه نان، فیان ئیسلامی ژ دلان بیننه دهر و بکهنه د جامهکا شویشی دا ل موزه خانهیهکا مه کههی یان قاهیره! بهلی سهرتیرا وان ب بهری کهفت و ژ نشکهکی فه جرفهک ب وان کهفت و تیک هژیان و ب دهنگی (لا اله الا الله) ئەوی بوویه دوربشمی هشیاربوونا مسلمانان یا ههقچاخ، رابوونه فه.. ل دۆر خو زقرین دیتن تهفنی وان نه ب تنی یی بوویه ریس، بهلکی خو یی بوویه هری!

هشیاربوونا مسلمانان یا ههقچاخ ئەوا ل وی دهمی گهش دبت دهمی تیگههستی و هزرغانین رۆژئاقایی مهترسییا خو ددهنه خویاکرن کو نیریکه شارستانییا وان هلوهشییت و بهر ب نهمانی فه بچت، باشتین مزگینییا بهرچاقه هندی دگههینت کو پاشهپوژ یا ئیسلامییه، ژ لایهکی دی فه دژوارترین ژیدهری مهترسیییه گهفی ل دلچوونین خاچپهرسی و سههیونییا جیهانی دکهت! لهو ل بهر مه نه یا غهریبه کو ئەو و دویشه لانکین وان ژ کورین مللهتین مه سکران د ناچهرا ئالاهه لگرتن فی هشیاربوونی و تهفایا خه لکی دا ئافا بکهن، یان لی بگهپین کو ههر ناچهکی کریت یی ههبت ب وان رادهن.

هشیاربونا موسلمانان یا ژینگۆتی قهدهرا خودییه بوۆقی ئوممهتی بهرانبهر پیلانگیریا دین دوژمنان، بهلی هیژای گۆتتییه بیژین: ئەف هشیاربوونه هەر دەم پیتقی ههلسهنگاندن و راستکرنییه دا هشیاربوونهکا دورست و سهراست بت.

خواندهقانیین هیژا:

پاشقهمانا موسلمانان ل شان سههه سالتین دویماهییی و نهراپونا وان ب سهرکیشیا کاروانی مروۆینییی، زیانهکا مهزن گههاندی جیهانی ههمییی و زیانا ژ ههمییان بهراچاقر ئەو بوویه نموننی راست و دورست یی سهرکیشییی -کو ئیسلامه- ل بهر چاقان وندا بوو و ل شوینی نمونیهکی خراب -کو شارستانییا روژئاقایه، ئەوا ل سهر خرابهیی دینی پۆلسی هاتییه ئافاکرن- پهیدا بوو، و ل سهر ستوبی مروۆینییی دهسهلاتدار بوو^(۱)، دبت گهلهک کهس ل جیهانا مه ههبن قی ئیکی باوهر نهکهن ژ بهر وان پیشکهفتنیین (ماددی) و تکنولۆژی یین قی شارستانییی، ههر وهکی وان ژ بیرکرییه کو باشی و نهباشییا ههر نمونیهکی ب پیشکهفتنا لایی تکنولۆژی ب تنی قه نائیته زانیین، پیتقییه بهری خوۆ بدهینی کانی چ (بهاییین شارستانییی) ل نک وی ههنه، چاوا ئەو مروۆقی دبینت و ل سهر چ بناخهیان ئەو جفاکا خوۆ ئافا دکهت.. پاشی دا سهرهنجامهکی دورست ب دهست مه بکهقت.

مه گۆت: دهمی جیهانا ئیسلامی پاشپاشکی زفیری نمونیهکی خراب هاته مهیدانی و سهرکیشیا مروۆینییی کر، و گاڤا ئەم قی گۆتنی دبیزن ئەم شان راستیان ل بهر چاقان ددانین^(۲):

(۱) بوۆزده بهرفرههی برینه کتیبیا: (ماذا خسر العلم بانحطاط المسلمین) یا سهیدا (أبو الحسن الندوی).

(۲) محمد قطب: (کیف نکتب التاريخ الإسلامی) بپ (۲۲۱).

ئیک: په‌یدا‌بو‌نا دا‌گیر‌کر‌نا رۆژ‌ئا‌ق‌ای‌ی (الاستعمار‌‌ال‌غ‌رب‌ی) ب‌ه‌م‌ی‌ ک‌ر‌ت‌ی و د‌ل ر‌ه‌ش‌ی‌ی‌ت‌ن خۆ‌ق‌ه‌. . ئە‌گ‌ه‌ر م‌وس‌ل‌م‌ان ل‌ س‌ه‌ر ه‌ی‌زا خۆ‌ م‌اب‌ان ئە‌و‌رۆ‌پ‌ی‌ی‌ت‌ن خ‌ا‌چ‌ه‌ر‌ت‌س د‌ خۆ‌ ر‌ا ن‌ه‌ د‌د‌یت و‌ه‌ل‌ات‌ی‌ن م‌ه‌ د‌ه‌س‌ت‌ه‌س‌ه‌ر ب‌ک‌ه‌ن و ب‌ه‌ر‌خۆ‌ر‌ئ م‌ه‌ ب‌د‌ا‌ه‌ی‌ل‌ن‌ه‌ د‌ ج‌ه‌ال‌ی‌ن خۆ‌ دا‌.

دو: ب‌ه‌ل‌ا‌ق‌ب‌و‌ن و د‌ه‌س‌ه‌ل‌ا‌ت‌د‌ار‌ی‌یا (م‌اد‌د‌ی‌ه‌ت‌ئ‌) ل‌ س‌ه‌ر ح‌س‌ی‌با ب‌ه‌ای‌ت‌ن (ر‌و‌وح‌ی) و (ئ‌ه‌خ‌لا‌ق‌ی)، ئە‌و‌رۆ‌پ‌ای‌ا دا‌گیر‌ک‌ه‌ر خ‌ود‌انا د‌ی‌ن‌ه‌ک‌ئ‌ ب‌ئ‌ ش‌ار‌س‌ت‌ان‌ی ب‌و‌و ئ‌ی‌نا ئە‌و‌ ژ‌ئ‌ ر‌ه‌ق‌ی و ق‌ه‌س‌تا ش‌ار‌س‌ت‌ان‌ی‌ه‌ک‌ا ب‌ئ‌ د‌ی‌ن ک‌ر، و د‌ه‌ه‌ر‌د‌و ج‌ار‌ان دا‌ و‌ئ‌ ز‌ی‌ان گ‌ه‌ه‌ان‌د‌ه‌ م‌رۆ‌ق‌ی‌ن‌ی‌ی‌.

س‌ئ‌: گ‌ه‌ه‌ش‌ت‌نا ر‌ه‌ش‌ه‌ک‌ی‌ن ص‌ه‌ه‌یۆ‌ن‌ی‌یا بۆ‌ ن‌ا‌ف ر‌ی‌ز‌ی‌ن خ‌ا‌چ‌ه‌ر‌ت‌س‌ی‌یا ج‌ی‌ه‌ان‌ی و ر‌اب‌و‌نا وان پ‌ی‌ک‌ف‌ه‌ ب‌ ب‌ه‌ل‌ا‌ق‌ک‌ر‌نا ب‌ئ‌ خ‌ی‌ر‌ی و ب‌ئ‌ ئە‌خ‌لا‌ق‌ی‌ی‌ د‌ ن‌ا‌ف خ‌ه‌ل‌ک‌ی‌ دا‌. . ئە‌گ‌ه‌ر م‌وس‌ل‌م‌ان ل‌ س‌ه‌ر ه‌ی‌زا خۆ‌ ب‌ان‌ه‌ و ل‌ ج‌ه‌ئ‌ خۆ‌ ی‌ی‌ د‌ر‌وس‌ت ب‌ان‌ه‌ ر‌ئ‌ بۆ‌ ق‌ان ق‌ه‌ن‌ه‌د‌ب‌و‌و ک‌و ئە‌و خ‌ه‌ل‌ک‌ی‌ بۆ‌ خۆ‌ ب‌ک‌ه‌ن‌ه‌ پ‌ی‌ر‌ه‌ بۆ‌ ج‌ه‌ئ‌ی‌نا‌نا ئ‌ار‌م‌ان‌ج‌ی‌ن خۆ‌.

چار: ب‌ه‌ل‌ا‌ق‌ب‌و‌نا (ال‌ح‌اد‌ائ‌) و ب‌ئ‌ با‌و‌ه‌ر‌ی‌ی‌ و ه‌ز‌ر‌ت‌ن خ‌ر‌ش و خ‌ا‌ف و‌ه‌ک‌ی بۆ‌چ‌و‌ن‌ی‌ن م‌ار‌ک‌س و د‌ار‌و‌ی‌ن و فرۆ‌ی‌د‌ی‌ د‌ ن‌ا‌ف خ‌ه‌ل‌ک‌ئ‌ ج‌ی‌ه‌ان‌ئ‌ دا‌.

پ‌ی‌ن‌ج: ب‌ ر‌ی‌ق‌ه‌چ‌و‌نا ئ‌ابۆ‌ر‌ی‌یا ج‌ی‌ه‌ان‌ئ‌ ل‌ س‌ه‌ر ب‌نا‌خ‌ه‌ی‌ی‌ (ر‌ب‌ای‌ئ‌) و ق‌ه‌ل‌س‌ی‌ی‌ی‌ و ه‌ه‌ر‌ش‌ان‌د‌نا د‌ه‌و‌ل‌ه‌ت‌ی‌ن ه‌ه‌ژ‌ار و ب‌ئ‌ ر‌ئ‌، ئە‌ق‌ه‌ ژ‌ئ‌ خ‌راب‌ی‌ه‌ک‌ا د‌ی‌ ب‌و‌و ش‌ار‌س‌ت‌ان‌ی‌یا ئ‌ی‌د‌ز‌ئ‌ بۆ‌ خ‌ه‌ل‌ک‌ی‌ د‌ گ‌ه‌ل خۆ‌ ئ‌ی‌نا‌ی‌!

ژ‌ ب‌ه‌ر ق‌ان ئە‌گ‌ه‌ران و گ‌ه‌ل‌ه‌ک‌ی‌ن د‌ی‌ ئە‌ف‌ ش‌ار‌س‌ت‌ان‌ی‌یا ب‌ئ‌ ر‌ح یا ب‌ه‌ر ب‌ه‌ل‌و‌ه‌ش‌ان‌د‌ن‌ئ‌ ق‌ه‌ د‌چ‌ت و‌ه‌ک‌ی ف‌ه‌ی‌ل‌ه‌س‌و‌ف و ت‌ی‌گ‌ه‌ه‌ش‌ت‌ی‌ی‌ن وان ب‌ خۆ‌ د‌ب‌ی‌ژ‌ن، و ش‌ار‌س‌ت‌ان‌ی‌یا وان ئە‌ق‌رۆ‌ م‌ی‌نا م‌رۆ‌ق‌ه‌ک‌ئ‌ ن‌ه‌س‌ا‌خ‌ ل‌ئ‌ ه‌ات‌ی‌ی‌ه‌ و ئە‌م - و ئە‌و ژ‌ئ‌ - باش د‌زان‌ی‌ن ک‌و پ‌ی‌ن‌کۆ‌ل‌ی‌ن ئە‌و ن‌و‌ک‌ه‌ پ‌ئ‌ ر‌اد‌ب‌ن ت‌ه‌ن‌ا‌ک‌ر‌ن‌ه‌ک‌ا ب‌ه‌ر‌و‌ه‌خ‌ت‌ه‌ پ‌ی‌چ‌ه‌ک‌ئ‌ م‌رن‌ئ‌ پ‌اش د‌ئ‌ی‌خ‌ت، و د‌ ن‌ا‌ق‌ه‌ر‌اس‌تا ق‌ئ‌ گ‌ی‌ژ‌ی‌و‌ن‌ئ‌ دا ئە‌و ب‌ز‌ا‌قا د‌ب‌ی‌ژ‌ن‌ئ‌: (ه‌ش‌ی‌ار‌ب‌و‌نا م‌وس‌ل‌م‌ان‌ان یا ه‌ه‌ق‌چ‌ا‌خ) یا س‌ه‌ر‌ی‌ ه‌ل‌د‌د‌ه‌ت و ب‌ه‌ر‌ب‌ه‌ر‌ه‌ د‌ب‌ت‌ه‌ ئە‌و خ‌ه‌و‌نا ن‌ه‌خۆ‌ش یا گ‌ی‌ان‌ئ‌ د‌و‌ژ‌م‌ن‌ان د‌ئ‌ی‌ش‌ی‌ن‌ت و پ‌ی‌س‌ت‌ر‌ک‌ئ‌ بۆ‌ وان چ‌ئ‌ د‌ک‌ه‌ت‌!

هشیاربوونا ئیسلامی په‌یدا بوو، و په‌یدابوونا وئ ب شه‌فه‌کئی و رۆژه‌کئی نه‌بوویه، ئالاهلگریئ فئی هشیاربوونئ هه‌ر ژ ده‌سپیتکئی وه‌ره گه‌له‌ک نه‌خۆشی دیتییه، چونکی ریتکا وان نه ب گول و نیرگزان یا ره‌شانندی بوویه، به‌رگرییا وان چه‌پدانئین نه‌ره‌وا یئین جه‌ی خۆ د ناڤ مه‌ دا کری ئه‌فه پتر ژ هزار سالان ژ لایه‌کی فه، و دوژمنیئین ده‌ڤ ب خوین ژ لایه‌کئی دی فه کاره‌کئی ب ساناھی نه‌بوو به‌لی ئه‌گه‌ر خودئ تشته‌ک فیا دی ریتکئی بو خۆش که‌ت.

ده‌می خودئ فیا ئوممه‌ت ژ خه‌وا گران هشیار بیت ل فان سیسه‌د سالیئین دویمه‌هیئ زانیه‌کئی مه‌زن په‌یدا کر؛ دا بو کاروانئ هشیاربوونا هه‌ڤچاخ بیته پشبه‌ر، په‌یدا بوو و دوباره ئالایئ گازییا پیروژ بلندر، ژ ئوممه‌تی خواست ل ره‌سه‌نییا خۆ بزڤرت، جاره‌کا دی ل قورئانی و سوننه‌تی بیته خودان.. خودانئ فئی گازییئ (شیخ الاسلام محمد بن عبدالوهاب) بوو ئه‌وئ ل سالا ۱۱۱۵ ک ۱۷۰۳ ز بووی، و ل سالا ۱۲۰۶ ک ۱۷۹۱ ز چوویه به‌ر دلۆقانییا خودئ.

گازییا (محمد بن عبدالوهاب)ی ل دویت گوتنا هه‌می هزرقانئین موسلمان دئیتته هژمارتن ده‌سپیتک بو هشیاربوونا موسلمانان یا هه‌ڤچاخ، و بزاقا ئه‌و و هه‌ڤالین وی بی رابوون -ل وی ده‌می- پیروژترین بزاق بوویه ژ به‌ر وی به‌ره‌مه‌ی پاک و بزۆین یئ پیئقه هاتی و وئ کارتیکرنا به‌رچاڤ یا د جیهانا ئیسلامی دا کری.. ئه‌گه‌ر خودئ چه‌ز کرنا ل وی ده‌می ئوممه‌ت هه‌می ل سه‌ر گازییا وی هشیار بیا و ب دورستی کار پی کرنا روییئ دیروکئی دا ئیتته گوهارتن، به‌لی ئوممه‌ت هنگی یا ئاماده نه‌بوو هشیار بیت، مۆرکا خه‌وئ هیشتا یا ل سه‌ر دلی بوو له‌و ده‌می (ابن عبد الوهاب)ی گازی هلدیرای گه‌له‌ک که‌س هه‌بوون هزرکر ئه‌فه کابووسه‌کئی نه‌خۆشه و گوھین خۆ حشکئی گریدان، چاقئین خۆ گرتنه فه و دوباره خۆ ب ده‌ست خه‌وئ فه به‌ردان!

دهمی (ابن عبد الوهاب) هاتی دیت ئیسلاما راست و دورست د غه ربیبیه کا مهزن دا یا دژیت لهو وی زهند و باسکین خو هلدان و پریار دا بهرانبر دژواره پیلین چه پدانی و دوبرکهفتنا ژ راسته پریا خودی راوهستت، بی هژمار وی نه خوشی دیتن و بارا پتر ژ خه لکی دهقهری بهرهنگاری وی بوون، ژ بهر شان نه گهران:

ئیک: وی دخواست (ته عه صصویا مهزه بهی) یا کوره بیته هیلان و ئیکسه ر نوممهت ل کیتاب و سوننه تی بزقرت.

دو: وی پوبته کی بهرچاښ ددا عه قیدئ نه خاسمه (توحید الألوهیه) ئهوا ژ مرؤقی دخوازت ئهو عیباده تی -ب پامانا وی یا بهر فره ه- ب تنی بو خودی پیشکیش بکته.

سی: وی ههلوسته کی توند بهرانبر کیم و کاس و خورافاتین صؤفیان هه بوو، و هه ردهم وی خه لک ب وان چه پدانی نه رهوا ناگه هدار دکر یین کو د گهل صؤفیاتی بی به لاف بووین وه کی: طه و افال دؤر مه زارین شیخان، و کرنا دوعایان ژ وان، و ژیکشه کرنا موسلمانان ب ناڅی طه ریه تان.

چار: راوهستانا وی دژی مه سه لا (ته وه سولا) ب پیغه مبه ری -سلاف لی بن- یان ب مرؤقین چاک و دیار کرنا نه دورستییا قی چه ندی ب بشته فانییا نایهت و هه دیسان.

ژ بهر شان نه گهران -و چه نده کین دی- گه لهک کهس دژی گازییا (ابن عبد الوهاب) ی راوهستان و ئهو ب قی کرته کاری خو شیان ژیبی (انحراف) ی چه نده کا دی دریز بکن، تشتی ژ هه میبی خرابتر ئهو بوو کاودانین سیاسی یین وی ده می د خیرا دوزمنین گازییا (ابن عبد الوهاب) ی دا بوون.. هنده کان شیا خو بگه هینه سولتانی عوسمانی -یی کو ب ناڅی ئیسلامی دناخت- و وی وه سا تی بگه هینن کو

(وههابی) (۱) دخوازن ب نافتی دینی براههکا سیاسی بکهن و پارچهکی ژ دهولهتا خیلافهتی شهکهن!

سولتانی ب قتی چندتی نهخوش بوو ئینا وی ب نافتی بهرهفانییا ژ ئیسلامی ژ والیبی خول مصری (محمد علی پاشا)ی خواست پیخه مهت دانانا دویماهییهکی بو قتی گازییا نوی سهرهلدای نهو هیتزی ب کار بینت، و ههر زوی و بی خو گبروکرن پاشایی مصری داخوازا سولتانی ب جهئینا..

ل قیتری چندت پسیار و راستییهک ههنه د سهری دیروکفانی دا خو دهلاقیژن.. وهکی:

۱- سولتانی عوسمانییبی وی دهمی نهوی دگوتتی: (مهحموودی دووی) خه ما وی ئیسلام نهبوو، چونکی دیروکا دهولهتا عوسمانی بو مه شه دگپرت کو نهو ئیکه مین سولتانی عوسمانی بوو دهولهت چندت گافهکان بهر ب چاقلیکرنا نهو رۆپییتن خاچپهرتس شه بری و فهرمان ل لهشکهری عوسمانییان کری کو جلکی خو یی ئیسلامی بیخن و ل شوینی جلکی نهو رپییان بکهنه بهرخو.. قیجا شه چ دلسوزییا ژ دره و بوو بو ئیسلامی بهری وی بدهته هندی کو نهو بهرگرییا گازییهکا ئیسلامی ب هیتزهکا لهشکهری بکهت؟

۲- والیبی مصری (محمد علی پاشا)ی خو ب نهیارهتییا سولتانی عوسمانی دئینا در، و وی پشتهفانییا سیاسهتا فرهنسییان دکر، نهری بوچی هوسا ب ساناهی نهوی د قتی مهسهلی دا گوهدارییا سولتانی کر؟

۳- نهگهر بیژن: ژ بهر پالدهرهکی ئایینی.. دی بیژن: خه ما (محمد علی پاشا)ی ئیسلام نهبوو، چونکی ئاشکهرایه کو نهو ئیکه مین مهزنی موسلمانان بوویه دهرگههی

(۱) شه ناههک بوو دوژمنین گازییا (ابن عبد الوهاب)ی ل سهر ههفالتین وی دانای دا خه لکی وهسا تی بگههینن کو نهو ژی کومهکا جوداخوازن و خودان ناڤ و نیشان!

ولهلاتی خو به رانبه هر و بیرین داگیرکه و خاچپه ریسان ل تاق کری، و دیسا نهو ئیکه مین کهس بوویه کورین ئیسلامی فریکرینه فرهنسا و پشتی هنگی ب چند ساله کا زفرین و ههر ئیکی ماهولکهک د دهستان دا ژ بو ههرفاندنا بیر و باوهرین ئیسلامی د جفاکا مصری دا.

٤- دیرۆک قه دگپرت: کو لهشکه ری والیبی مصری ده می هیرش دایه ولهلاتی نه جدی هندهک تیپین موسیقی و تیاترۆیان ژی د گهل خو بریوون و ده می هندهک زانابین تاگیرین گازییا (ابن عبد الوهاب) ی ب ئیخسیری دگرتن دئینان و موسیقه ل بهر گوهی لیددان دا پتر ب قههرن پاشی دکوشتن! تو بیژی ئهف کاری وان دلسوژی بت بو ئیسلامی؟

٥- نقیسن و بیرهاتنن سیاسی و جاسوسین ئهورۆپییان بو مه باش خویا دکهن کو هیقییا وان یا بهراهیبی و دویماهییبی نهو بوویه گازییا (ابن عبد الوهاب) ی د چاقین خه لکی دا کیم بکهن و دهنگی وئ کهر بکهن دا ب کاری خو یی کارتیکه د کاروانی هشیاربوونا ئیسلامییا هه قچاخ دا رانه بت^(١).

ههر چاوا بت دوژمنین هشیاربوونا ئیسلامی هر کر هنده وان گازی بی دهنگ کر، بهلی جاره کا دی هرزا وان خاف دهرکهفت، چونکی ده مه کی درپژ پیقه نه چوو چهق و تایین قی گازییا تزی ژین و لقین ل گه لهک لایین جیهانا ئیسلامی به لاف بوون و به ره کی باش ژ خو دا..

گازی و بزاقا (محمد بن عبد الوهاب) ی وهه قالین وی بو بزاقا هشیارکنا موسلمانان یا هه قچاخ بوو بناخه و ماک، و ئهف چهنده هندی دگه هینت کو (صحوه) ههر ژ ده سپیک (صحوه کا سه له فی) بوو و یا دویرسوو ژ هه می چه پدان و درویشمین کورته بین و بهرتهنگ لهو به ره مه کی باش پیقه هات..

(١) ههر که سی ل بیرهاتنن (لوورهنسی) بزقرت دی قی راستیبی تیدا بینت.

بهری هلوهشیانا دهولته تا عوسمانی -ئهوا ب ناڤی خیلافه تا ئیسلامی دئاخت-
ب نیزیکی سهده سالان، خودی وهسا ههزکر توڤی هشیاربوونی د جیهانا ئیسلامی دا
چاند دا ل پاشه پوژده کا داها تی شین بیت و بیته بهری و بیته باشتین (مهناعت) بو
لهشی ئیسلامی دژی ههمی میکرۆبیتن کوژهک.

سال هاتن و سال چوون..

هژماره کا نه گهران کۆم بوونه سه رتیک و د نهجام دا ئهو قهرقۆدی مایی ژی
ژ دهولته خیلافه تی ها ته هه پفاندن و ب قی چهندی ری ل بهر سنگی خاچپه رتسی و
سه هیونییا جیهانی پتر قه بوو کو ب که یفا خۆ ل جیهانا مه بیتن و بچن و هه چیا وان
بڤیت ب رتکا قه هره مان و په هله وانین وان بو مه چیکرین بکه نه د سه ری مه دا! د گهل
دویره فتنه مه یا نه پیروژ -ل وی ده می- ژ ئیسلامی به لی هیشتا هند باوهری د دلان دا
مابوو کو خه لکی مه پالده ت هتا ل دوړ مه لا و زانایین خۆ کۆم بین و به رامبه ر
پیلانین داگیرکه ران راوهستن، ل هه ر جهه کی ژ وه لاتین مه شوپه شه ک ب دهستی
مه لایه کی یان زانایه کی دینی ها ته گه شکرن، و ل سه ر ئالایئ فان شو ره شان هه مییان
دوریشمی (لا اله الا الله) یئ نه خشان دی بوو.. ئەف چهنده ل دلی دوژمنان نه هات،
ترسا وان ئهو بوو بایه کی بۆش بیت و وی په لا د بن خولیئ قه مای جاره کا دی گه ش
بکه ت، ئینا ب ههمی رتکان ها تنی کو نه هیلن ئەف چهنده چی بیت و پیخه مه ت قی
ئیکتی وان دو پیگاڤین گرنگ ها قیتن:

یا ئیکتی: دزینا شو ره شان بوو ژ ده ست خودانان.. داگیرکه رتین خاچپه رتس شیان
ملله تین مه بخاپینن و هنده ک بو یکتین لاستیکی بو مه چی بکه ن و مه وه تی
بگه هینن کو نه قه نه قه هره مان، پاشی وان هاریکاریا فان قه هره مانین چیکری کر کو
ل شوینا مه لا و زانایان بینه ئالا هلگرین شو ره شان ل جیهانا ئیسلامی دا ژ مه ترسییا
زفرینا ئیسلامی پشتراست بین.

یا دووی: ئه‌ورۆپییین داگیرکەر هیزا خو یا له‌شکهری ژ گه‌له‌ک جهان ژ وه‌لاتین مه‌فه‌کیشا ژ به‌ر کو ئه‌و د ترسیان سته‌ما وان بته‌ ئه‌گه‌را په‌یدا بوونا نمونه‌یه‌که‌ی دیی و ه‌کی (صلاح الدین الایوبی) جار ه‌کا دی خه‌لکی ل بن ئالایئ ئیسلامی کۆم بکه‌ت و شه‌رئ وان پی بکه‌ت، چوون به‌لی پشته‌ی ه‌نده‌ک ه‌یلین بو خو ئاڤاکرین و ه‌یکتین خو کرینه‌ تیدا ب وئ هیقیی کول پاشه‌رۆژه‌کا نیزیک بینه‌ تیشک ب ئه‌زمانی مه‌ باخفن به‌لی ب مه‌ژیی وان ه‌زر بکه‌ن!

ل به‌رچاڤ چوون، به‌لی ب راستی نه‌چوون، چونکی کولکه‌کا (سه‌ره‌طانی) د دلئ جیهانا ئیسلامی دا چاند، نه‌چوون چونکی یا ئه‌و بو خو ل دوهی پی رادبوون ه‌نده‌ک خو‌فرۆشین مه‌ ئه‌فرۆ به‌رانبه‌ر چه‌ند دۆلاره‌کان بی بو وان پی رادبن.. نه‌خشه‌یا وان ژ بو به‌نجکرنا جیهانا ئیسلامی گه‌له‌ک یا ب پیک و پیک بو به‌لی نه‌ ل به‌رانبه‌ر ته‌قدیرا خودئ ئه‌وا چول به‌ر ئاسی نه‌بت! پیلان و دوژمنکارییین خاچه‌رئسی و سه‌ه‌یۆنییا جیهانی و دویشه‌لانکین وان ژ مه‌ ب خو تیرا ه‌ندی ه‌بوون کو ئیسلامی نه‌ه‌یلن، به‌لی خودئ وه‌سا نه‌دقییا، جرفه‌کی مه‌زن ب خافله‌تی قه‌ ب وان که‌فت.. پشته‌ی ه‌می بزاف و خه‌باتا وان -یا ب تنئ خودئ دزانت چه‌ندا مه‌زن بو- و پشته‌ی وی مالی وان پی‌خه‌مه‌ت نه‌یاره‌تییا ئیسلامی خه‌رج کری.. و پشته‌ی نه‌ه‌یلانا ده‌وله‌تا عوسمانی ب کیمتر ژ ده‌ه - پازده‌ سالان، وان هند دیت ل گه‌له‌ک جهان ژ جیهانا ئیسلامی گازی هاتنه‌ بلندکرن پی‌خه‌مه‌ت زڤراندنا حوکمی ئیسلامی و ده‌وله‌تا خیلافه‌تی، بزاقه‌کا به‌رفره‌ه‌ل پانی و درئیییا جیهانا ئیسلامی هاته‌کرن ژ بو ه‌شیارکرنا موسلمانان..

بو نمونه:

ل مصرئ، ل وی جه‌ئ ئه‌و ه‌نده‌ سال بوو خاچه‌رئسان به‌رگه‌ریان دکر کو ئیسلامی لی نه‌ه‌یلن، ده‌نگی سه‌یدا (حسن البنا) ی و هه‌قالین وی ب گازییا (لا اله الا الله) بلند بوو.

ل ترکی، ل هیلینا دین دوژمنییی، دهنگی زهلالی زانای کورد مهلا سه عیدی نوورسی و شاگردین وی ژ روّناهی خوازان تهختین که مالیستان هژاند..

ل هندستان، ئیسلامخوازییا (مولانا محمد علی) و سهدا (أبو الأعلى المودودی) و هزرقان (محمد اقبال)ی جهی خو د دلان دا کر..

ل روژئاڤایا وهلاتی عه ره بان، ستیرا (عبد الحمید بن بادیس)ی و کوّمه لا زانایین ئیسلامی بلند بوو..

و ل دلّی جیهانا ئیسلامی، ل وهلاتی پاکّی حیجازی هیشتا دارا گازییا (ابن عبد الوهاب)ی بهرهمی خوئی ئی شرین پیشکیشی جیهانا ئیسلامی دکر..

ژ هممی لایان فه گازی به لاقبوو، دین دوژمن حیبه تی مان، ئەف گازییه ب خودان فه بو نه یاران بوو ژتیده ری ترس و سه همی، چونکی فی هشیار بوونا پیروژ گه له ک رامانین خو هه بوون:

ژ لایه کی فه ئەو گوتن دره و ده ریخت ئەوا دبیرت: ئیسلامی د سهدا بیستی دا چو دهوری خو نه مایه و یا بوویه هزره کا که فن خه لکی پشتا خو یا دای..

ژ لایه کی دی فه بو خه لکی هه مییی دیارکر کو د گه ل ده سپیکا سهد سالا بیت ئیسلام جار ه کا دی وه ک هیزه کا هه فک بو دین دوژمنان دی زقرت.

خه لکی موسلمان و نه موسلمان گه هشتنه وی باوهری کو پیکۆل و بزاقا بهرهنگارین ئیسلامی ل شوینا کو خه لکی ژ ئیسلامی دویر بکه ن پتر بهری خه لکی دا ئیسلامی.

دیسا ملله تین موسلمان گه هشتنه وی باوهری کو ره قین و خو دویرکرنا ژ ئیسلامی نه چاره یه بو گرفتاریین مه چونکی ئەفه سهد ساله -یان پتره- ئەم دویره لانکییا دوژمنین ئیسلامی دکه یین و چاف ل وان دکه یین و ل دویش ری و ریبازین وان دچین، د گه ل هندی ژی روژ بو روژی گرفتاریین مه زیده تر لی دئین..

هشیاربوون پهیدا بوو و بهر فرده بوو.. د گهل ههمی ناستهنگین بو هاتینه دانان چو وهلات نهمان سه رپه شک نه گه هشتی، بهلکی تشتی ژ ههمیان بهر چاقتر د قی (هشیاربوونی) دا نهوه: ئیسلام نه قرو د نیشا وهلاتین کوفری دا یا جهی خو دکت.. بهلی مهنا قی نهو نینه بیته هزر کرن نهف (صحوه) یا بی خهله تی و بی گونه هه.. نه! نهو نوممه تا هنده ساله ژ دهستی دوژمنه کی حفت سهر نالی و کفتییه ژیر دهسه لاتداییا هژماره کا نه یا کیم ژ چه پدان و (نحرافاتین) مهزن یا قالا نابت ژ کیم و کاسان.

و هتا صحوه مه یا نه قرو صحوه کا ئا قاری بت ل سهر بناخه یین راست و دورست یین پیشی یین قی نوممه تی ل سهر چو وین، و هتا نهو دویر بت ژ چه پ و چویران د قیت نهو دو سالو خه تان ل نک خو پهیدا کت:

تیک: د قیت نهو ئیسلامی ژ سه ره کانیا وئ یا زه لال و هرگرت کو (کیتاب) و (سوننه ته) و ب وی رهنگی د ئیسلامی بگه هت و هکی پیشی یین مه تی گه هشتین.. ئیسلامی ب (شمولیه ت) و هرگرت و ب (شمولیه ت) پیشکیشی خه لکی بکته، و د قیت باش بزاین هه ر گازییه کا بهر گه ریانی بکته کو ئیسلامی د چارچو قه یی حزبه کی یان دهسته که کی دا کوم بکته دی گازییه کا فاشل بت.. چونکی ئیسلام به حره کا مه زنه و ئا قاه به حره کی د تراره کی دا کوم نابت، نه گه ر مرو قه کی تراری خو تی ه لاند و ژئ تری کر دی بیژنی: ئا ف، و نابیژنی: به حر!

دو: صحوه ئیسلامی د قیت هه لویسته کی قه بووی و خو را گرتی هه بت به رانه ر شارستانیا روژ ئا قایی چونکی نه هه ر تشته کی د گهل شارستانیا روژ ئا قاهات بت دی بی خراب بت.

هه ر وه سا هشیاربوونا مه یا نه قرو هتا یا سه رپراست بت د قیت های ژ فان خالان هه بت و وهک (اولویات) به ژمیرت:

۱- دوستکرنا عهقیدا خه لکی بهری هه ر تشته کی، چونکی عهقیده ئه فرۆ گه له ک یا هاتییه شیلیکرن.

۲- موکمکرنا (قاعیده ی) و پهروه ده کرنا وی ل سه ر ئه خلاقئ قورئانئ و سونه تئ دویر ژ بهرئخوژدانئین حزبیئین بهرته نگ.

۳- نه له زکرن.. بهری خیچا (عمودی) بیته بلندکرن دقئیت سه حوا مه یا ئه فرۆ قاعیده ی خو یئ (أفقئ) فره ه و موکم بکه ت، ئه گه ر نه.. سه حوا مه دئ بته دیوارئ ل سه ر به فرئ!

ل دوماهیئ دئ بیژین: یا ژ هه مییان پئینثئیتر ل سه ر موسلمانئین ئه فرۆ ئه وه بزائن هندی ئه و بیژن: (لا اله الا الله) دوژمناتییا وان دئ ئیته کرن -چ بن چ نه بن!- بلا چهنه د خو شرین بکه ن و ل دویف نه یاران به رده ن وه ک (عربون صداقه!) موسلمان دقئیت خو بناست و ریکا خو بزانت دا د ناف گبله شوکا ئه فرۆ دا به رزه نه بت و نه ئیته خاپانده ن، ودقئیت ئه م باش بزائین پاشه روژ یا ئیسلامییه و روژا سه رکه فتنئ به ربه ره یا نئیزیک دبیت..

﴿إِنَّهُمْ بَرُونَ لَهُ، بَعِيدًا ﴿٦﴾ وَنَزَلَتْ قَرِيبًا ﴿٧﴾﴾ (المعارج: ٦-٧) (١)

(١) بۆ زنده به رفره ی د قئ بابته تی دا هه ر که سه ی بقیته دشیت ل په رتوکا (واقعنا المعاصر) و (رؤیه اسلامیه لأحوال العالم المعاصر) و (کیف نکتب التاریخ الاسلامی) بزقرت، و ئه و هه ر سه ی ژ نفیسینا سه یدا (موحه مه د قوطب)ینه.

گرنگیا دویکهفتنا پیغه مبهری - سلاف لی بن - و خو دویر کرنا ژ بیدعی

دویکهفتنا پیغه مبهری - سلاف لی بن - د سوننه تا وی دا، ئەوا ب عه ره بی دبیزنی:
(اتباع)، ئیک ژ گرن گترین بابه تانه یین کو دقیت مرۆقی موسلمان یی پی زانا بت،
چونکی ب دویکهفتنا پیغه مبهری - سلاف لی بن - بیر و باوهر و دیندارییا مرۆقی
موسلمان پیک دئیت و دورست دبت.. و پی نه قیت بیژین: دویکهفتنا پیغه مبهری
- سلاف لی بن - ب هندیه مرۆق ل سهر وی پیک بچت یا ئەو ل سهر چووی و بهری
خه لکی دای، و پیگیریی ب وی شریعتی بکته یی ئەو پی هاتی وهکی صهحابیین
وی - خودی ژی رازی بت - تیگه هشتین و ب کارینای و بو مه شه گوهاستی، و خو
ژ وان ری و ریبازان بده ته پاش یین ژ دهرقهی چارچوو قه یی شریعتی پیغه مبهری
- سلاف لی بن - هاتینه دانان..

ل سهری دقیت ژ بیر نه کهین کو دینی ئیسلامی ل سهر دو بناخه یین سهره کی یی
هاتییه ئا فاکرن:

بناخه یی ئیکی:

پهرستنا خودیه، وهکی قورئان د گه له ک نایه تان دا به حس ژی دکته، ژ وان
نایه تان: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ (النحل:
۳۶) ب راستی د ناف ههر ملله ته کی دا مه پیغه مبه ره ک هنارتیه کو پهرستنا خودی
بکه ن و خو ژ طاغووتی بده نه پاش، مه عنا: گازییا ئیکی یا هه می پیغه مبه ران بو
ملله تین وان ئەو بوویه وان بهری ملله تین خو یی دایه پهرستنا خودی ب تنی و
خودویر کرنا ژ پهرستنا ههر تشته کی ژ بلی خودی پهرستن بو دئیته کرن.

بناخهیی دووی:

پهرستنا مه بۆ خودی دقیت ب وی پهنگی بت وهکی خودی -د کیتابا خو دا-، و پیغه مبهری وی -د سوننه تا خو دا- بۆ مه دهسینشانگری، نه وهکی مه دقیت یان دلئی مه دخوازت.. و نایهت وحه دیس ل سهر قی بناخهیی دووی ژئی دمشه نه، ژ وان نایه تان: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (آل عمران: ۳۱) ئەئ پیغه مبهری تو بیژه خه لکی: ئە گهر هه وه خودی دقیت دویکه فتنا من بکهن خودی دئی حهز ژ هه وه کهت ودی گونه هین هه وه بۆ هه وه ژئی بهت.

و د نایه ته کا دی دا خودی ئەمر دکهت: ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (النساء: ۶۵) سویند ب خودایی ته ئەئ موحه ممه د ئەو ب دورستی باوهری نائینن حه تا ئەو د وی تشتی دا یی ئەو ل سهر ب هه فپرکی چووین ته نه که نه حه کم، و پاشی ب وی حوکمی ته کری رازی ببن و دلته نگیه ک بۆ وان ژئی چی نه بت، و ب دورستی خو ب دهست فه به ردهن، ئەف نایه ته باش ناشکهرا دکهت کو هه چییی ب شریعه تی پیغه مبهری -سلاف لی بن- رازی نه بت، و کاری پی نه کهت ئەو نابته خودان باوهره کی دورست.

پیغه مبهری ژئی -سلاف لی بن- د گه له ک گوتینن خو یین پیروژ دا ناشکهرا دکهت کو باوهرییا خودانی یا دورست نابت حه تا ب دورستی دویکه فتنا کیتابا خودی و سوننه تا پیغه مبهری وی نه کهت، وهکی وی گوتنی یا (ئهبو داوود و ترمذی و ئبن ماجه) ژ (العرباض بن ساریه) ی فه دگوهیتن، دبیترت: پرۆزه کی پیغه مبهری -سلاف لی بن- نقیژا سپیدی ل به راهییا مه کر، پاشی وه عزه کی دژوار ل مه کر، پرۆندک ژ بهر ژ چاقان هاتن، و دل ژ ترسان دا هژیان، ئینا ئیکی گۆت: ئەئ پیغه مبهری خودی ههر وهکی ئەف وه عزه یی خاترخواستنییه، قیجا هنده ک شیره تان ل مه بکه، گۆت: ئینا پیغه مبهری

-سلاف لی بن- گوت: ﴿أوصيكم بتقوى الله والسمع والطاعة وإن كان عبداً حبشياً، فإنه من يعش منكم بعدى فسيروا كثيراً، فليكنم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين، عضوا عليها بالنواجذ، وإياكم ومحدثات الأمور فإن كل محدثة بدعة﴾ وفي رواية: ﴿وإياكم ومحدثات الأمور فإن كل بدعة ضلالة﴾ ئەز شیرەتی ب تەقوا خودی ل ههوه دکهم، و کو هوبن گوهدارییا مهزنی خو بکهن ئەگەر خو بهنبیهکی حه بهشی بت، و ههچییی ژ ههوه پشته من بمینت دی ژیکجودابوونه کا مشه بینت، قیجا ههوه ئیمانته ریک و ریبازا من و یا خهلیفین من یین سهراست، هوبن ب پیدیین خو وئ بگرن، و هشیاری وان ریکین وی بن یین دهردهقن، چونکی هه بیدعهیه کا نوی دهریکهقت سهرداچوونه.

و د هه دیسه کا دی دا ئەوا (بوخاری و موسلم) ژ عایشایی قه دگوهیزن، پیغه مبهه -سلاف لی بن- بیدعی ب مه ددهته ناسین و دبیرت: ﴿من أحدث فی أمرنا هذا ما لیس منه فهو رد﴾ ههچییی تشتهکی نوی د دینی مه دا دهریخت ئەو دی ل وی ئینه زقراندن، مهعنا بیدعه -ئەوا شریعت قه بویل نهکته- ئەو تشته یی ب ناقی دینی بینته کرن، و ژ دینی بیته هژمارتن، و ئەو ب خو نه ژ دینی بت، ئەقهیه یا کو دقیت مروقی موسلمان خو ژئ بدته پاش و یی لی هشیار بت.

و د هه دیسه کا دی دا (موسلم) ژ (عه بدللاهی کوری مه سعودی) قه دگوهیزت، دبیرت پیغه مبهه -سلاف لی بن- گوت: ﴿ما من نبی بعثه الله عز وجل فی أمة قبلی إلا کان له حواریون وأصحاب يأخذون بسنته ویقتلون بأمره - وفي رواية: یهدون بأمره ویستنون بسنته - ثم إنها تخلف من بعدهم خلوف یقولون ما لا یفعلون، ویفعلون ما لا یؤمرون، فمن جاهدهم بیده فهو مؤمن، ومن جاهدهم بلسانه فهو مؤمن، ومن جاهدهم بقلبه فهو مؤمن، ولیس وراء ذلك من الإیمان حبة خردل﴾ هه پیغه مبهه کی خودی ئەو بهری من هنارت بت هندهک هه قال و هوگر هه بوینه ل دویف ریبازا وی بچن و کاری ب فه مانا وی بکهن -یان داخواز ژ وان دئیته کرن کو ئەو ل دویف ریبازا وی بچن و د فه مانا وی دا بن- پاشی هندهک

ب دویش وان دا دئین وی دبیرن یا نهکن، و وی دکهن یا فهرمان پی ل وان نههاتییه کرن، قیجا بی ب دهستی خو جیهادا وان بکنه ئه خودان باوهره، و بی ب ئەزمانی خو جیهادا وان بکته ئه خودان باوهره، و بی ب دلخی خو جیهادا وان بکته ئه خودان باوهره، و پشتی وی دندکهکا باوهری بی نابت.

مهعنا: پشتی ههر پیغه مبهه کی هندهک کس د ناڤ ئوممه تا وی دا دهردهکن ژ نک خو تشتین نوی ل دینی وی زنده دکهن، و بهری خه لکی ددهنی، و ب ناڤی دینی نیشا وان ددهن، ب فهرمانا پیغه مبهه ری -سلاف لی بن- جیهادا د گهل شان رهنگه کهسان پشکه که ژ باوهری، چ جیهادا ب دهستی بت چ یا ب ئەزمانی و دلی بت.

ئهفه هندهک ژ وان ئایهت و هه دیسان بوون یین ئاشکه را رادگه هینن کو دویکهفتنا کیتابی و سوننه تی، و خودویرکنا ژ ریبازین بیدعه چییان، شهرته که ژ شهرتین پیکه اتنا باوهرییا مرۆقی.. پشتی قی چهندی دا بهری خو بدهینه بوچونا سهحابیین پیغه مبهه ری -سلاف لی بن- د قی مهسه لی دا کانئ یا ب چ رهنگه:

(ئهبو داوود) ژ (موعاذی کوری جهبه لی) شه دگوهیت، دبیرت: ((زه مانهک دی ئیت فتنه تیدا زور دبن و مال مشه دبت، و قورئان تیدا بهلاف دبت و هه می کهس وی دخوینن، خودان باوهر و منافق، ژن و میتر، بچوبک و مهزن، بی عهبد و بی ئازا، قیجا ئیک ژ وان دی بیترت: بوچی ده می ئەز قورئانی دخوینم کهس ب دویف من ناکهفت؟ دقیت ئەز ب ریکه کا دی بچمه وان.. موعاذ دبیرت: قیجا هشیاری وی و وی ریکئی بن یا ئەو دهردئیت، چونکی ههر بیدعه یه کا نوی دهردهکنه سهرداچونه، و هشیاری مرۆقین زانا بن ده می سهردادچن..)).

و (داره می) د ربوایه ته کی دا شه دگوهیت، دبیرت: رۆژه کی (ئهبو موسایئ ئه شعهری) گوته (عهبدللاهی کوری مهسعودی): نوکه من تشتهک ل مزگهفتی دیت ههر چهنده بی باش ژی بوو به لی من پی نهخوش بوو! عهبدللاهی گوتی: خیره ته

چ دیتییه؟ گوت: من دیت ل مزگهفتی هندهک مروث کوم کومه ل هیثیا نقتیژی دروینشتی بوون، هر کومهکی ئیک د ناڤ دا بوو هندهک بهرک د دهستی دا بوون، وی دگوته کومی: سهه جارن بیژن: (الله اکبر)، وان سهه جارن نهو دگوت.

سهه جارن بیژن (لا إله إلا الله)، وان سهه جارن نهو دگوت.

سهه جارن بیژن (سبحان الله)، وان نهو دگوت..

عبداللاهی گوتی: و ته چ گوته وان؟ نهوو موسای گوت: من خو گرت کانج تو دی چ بیژی. عبداللاهی گوتی: بوچی ته نه دگوتی بلا نهو گونههین خو بهرثمیرن، و نهز کهفیل خیرین وان بهرزه نهین؟!

پاشی نهو هر دو پیکهه چونه مزگهفتی هتا ل هنداشی کومهکی ژ وان کومان راوهستاین، عبداللاهی گوته وان: نهغه چیه هوین دکهن؟ وان گوت: بابی عه بدرره حمانی! نهغه هندهک بهرکن نهو یی زکری خودی پی دکهن، ئینا سهه حابیینی پیغه مبهری عبداللاهی کورنی مهسعوودی -ب عیجزی فه- گوته وان: وهی بو ئومه تا موحه ممدی چ زوی خو بره هیلاکی! نهغه هیشتا سهه حابیینی پیغه مبهری یین د ناڤ ههوه دا، و هیشتا جلکین وی نه رزینه و ئامانین وی نه شکهستینه، نهز ب وی کهمه یی نهفسا من د دهستان دا یان نهو ریکا هوین ل سهه ژ وی باشتهره یا موحه ممد ل سهه چووی، یان ژی هوین ده رگهه کی بو سهه رداچوونی دی فهکهن..

مهعنا ب دینا سهه حابییان هر کهسه کی ریکه کا نوی د دینی دا ده ریخت دی ئیک ژ دووان بت: یان نهو دی هرز کهت نهف ریکا وی یا نوی ژ وی چیتره یا پیغه مبهری -سلاف لی بن- ل سهه چووی، و نهغه کوفره، یان ژی دی هرز کهت نهف ریکه ژی یا باشه، و نهغه سهه رداچوونه!

(ئەبو داوود) ژ (حوزەیفەیی کورئ یەمانی) قەدگوهیتز، دبیتز: (اھەر عیبادەتەکی صەحابییین پیغەمبەری -سلاف لی بن- نەکرت ھوبن ژی نەکەن، چونکی یین بەراھییی چو بو یین دویمایھیی نەھتایە).

و (ئەبو نەعیم) قەدگوهیتز، دبیتز: مرۆقەکی گۆتە (عەبدللاھئ کورئ عەبباسی) شیرەتەکی ل من بکە، وی گۆت: (باشە، تەقوا خودئ بکە، و ل سەر ریکا راست ھەرە، و دویکەفتنا پیغەمبەری -سلاف لی بن- بکە، و خو ژ بیدعان بدە پاش).

و ھندی کرنا بیدعییە ب دیتنا زانایین سەرراست تشتەکی خرابە ئیک ژ زانایین پیشییی کو (موحەممەدئ کورئ موسلمی) یە دبیتز: (اھەچییی قەدرئ بیدعەچیەکی بگرت ئەو وی پشکداری د ھەرفاندنا ئیسلامئ دا کر).

دب ل قیئری کەسەک پسپاری بکەت و دبیتز: ئەری بۆچی؟

دئ بیئین: چونکی ھەر بیدعەیەکا دەرکەفت ل جہئ سوننەتەکی دمرینت، و مرۆف دەمئ بہایی ددەتە بیدعەچیەکی ئەو مرۆقی ھاریکارییا وی کر ل سەر مراندنا سوننەتەکی، و مراندنا سوننەتئ ھەرفاندنا ئیسلامییە، و ھەر ژ بەر قئ چەندئ ئیسلام قەدرەکی مەزن ددەتە وی کەسی یئ سوننەتەکی د ناٹ خەلکی دا ساخکەتەقە دەمئ خەلک ژ بیر دکەت و دەھتلت، (ئبن ماجە) ژ (عەمرئ کورئ عەوفی) قەدگوهیتز، دبیتز: پیغەمبەری -سلاف لی بن- گۆت: ﴿اھەچییی سوننەتەکی ژ سوننەتین من -پشتی من- ساخکەتەقە، خیرا وی دئ ھندی خیرا ھەر ئیکی بت یئ وی سوننەتئ بکەت بیی کو تشتەک ژ خیرین وان کیم بیت، و ھەر کەسەکی بیدعەکا خودئ و پیغەمبەری وی نەگۆت بت دەرپیخت گونەھا وی دئ ھندی گونەھا ھەر ئیکی بت یئ وی بیدعی بکەت بیی تشتەک ژ گونەھین وان کیم بیت﴾.

و (ئەبو زەر) دبیژت: پیغەمبەری -سلاف لی بن- فەرمان ل مە دکر کو ئەم سی تستان ژ دەست خو نەکەین: کو بەرئ خەلکی بدەینە باشیی، و وان ژ خرابیی بدەینە پاش، و سوننەتی نیشا خەلکی بدەین.

و ژ (عەبدللاهی کورئ عەبباسی) دئیتە فەگواستن، د تەفسیرا قئ ئایەتی دا: ﴿يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ﴾ (آل عمران: ۱۰۶)، دبیژت: (خودانئین سوننەتی روی سپی دبن، و خودانئین بیدعی روی رەش دبن).

و ل دویماهییی مە دقیت ھندەک ژ وان رێکان ئاشکەرا بکەین یین کو بەرئ مروۆقی ددەنە کرنا بیدعی:

یا ئیکئ: نەزانینا سوننەتی ئیکا ھند ژ خودانی خوچی دکەت کو ب ساناهی بکەفتە داڤین بیدعەچیان، چونکی مروۆقی نەزان -و ب تاییەتی ئەگەر عاطفا وی یا دینی یا زیدە بت- ھەر ئاخفتنەکا (عاطفی) یا بو بیتە گۆتن دئ باوەر کەت و یا ژ وی فە دورستە، نە وەکی مروۆقی زانا ئەوئ گۆتنی ب تەرازینا شریعەتی دکیشت دا بزانت کانئ چ راستی بو ھەبە.. و ھەر ژ قئ چەندبیتە دەستەکین بیدعەچی و سەرداچووی خو ژ مروۆقین زانا ب سوننەتی ددەنە پاش و بئ فام ونەزانان ل دۆر خو کۆم دکەن، چونکی ئەو پاربەکی ب ساناهیینە!

رێکا دووی: (غلو) و زیدە شداندن و توندکارییا د دینی دا، یەعنی مروۆف تشتی ب ساناهی ژ دینی ل بەر خەلکی ب زەحمەت بیتخت و تشتی زیدەیی شیانین وان ژ وان بخوازت، ئەفە ژئ ئیک ژ رێکین بیدعەچیانە، بەلکی ئیکەمین دەستەکا بیدعەچی یا کو د ئیسلامی دا دەرکەفتی -کو دەستەکا خەوارجان بوو- ب قئ رێکی د سەردا چوو بوون، ئەوا خەلکی نە د گەل وان ھەمی کافرکرن و کوشتنا وان ھەلال کر، لەو ئیمام عەلی -خوڤئ ژئ رازی بت- جیھادا وان کر.. و ئەف ھزرا ھە (کافرکنا خەلکی نە د گەل مە و ھەلالکنا کوشتنا وان) -مخابن- ئیک ژ وان ھزرانە یین کو جھتی خو

د سهری هژماره‌کا نه یا کیم ژ کوم و دهسته‌کین بیدعه‌چی دا ئه‌وین ب کراسه‌کی ئیسلامی خو نیشا خه‌لکی ددهن کریسه، و ب قی ریکتی گه‌لهک ژ وان د سهردا چوینه، له‌و ههر ژ بهری وهره زانایین ئیسلامی یین سهرراست دگوتن: ((اقتصاد فی سنة خیر من اجتهاد فی بدعة)) ئابورییا د کرنا سوننه‌ته‌کی دا چیتره ژ خو وه‌ستاندنا د کرنا بیدعه‌کی دا.

ریکا سییی: خو هیلانا ب هیقیبا باوهرییا ب دلی فه، یه‌عنی مرؤف دلی خو خوش بکهت و بیژت: ههما شهرت دلی صافییه.. ئەفه ژی ئیک ژ وان ریکانه یین بهری خودانی خو ددهنه بیدعی، و تشته‌کی ئاشکه‌رایه کو دهسته‌کا (مه‌رجئیان) یا بیدعه‌چی ب قی ریکتی د سهردا چوون، گوتن: شهرت دله، قیجا دویماییی وه لی هات بهری وان نه‌ما ل کاری باش، و ئەو وه‌سا تی گه‌هشتن کو ئە‌گه‌ر ئییه‌تا مرؤفی یا باش بت بلا کاری وی یی خراب ژی بت دی یی خودان خیر بت.

ریکا چاری: کو مرؤف د بیروباوهر و سه‌روبه‌ری خو دا چا ل بی دین و کافران بکهت، و دویکه‌فتنا ریکین وان بکهت، ئەفه ژی ریکه‌که بهری مرؤفی ددهته بیدعی، د نایه‌ته‌کا پیروز دا خودایی مه‌زن دبیژت: ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَٰلِكُمْ وَصَّيْنَاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ (الأنعام: ۱۵۳) ئەف ئیسلامه ریکا من یا راسته هوبن دویکه‌فتنا وی بکهن، و دویکه‌فتنا چو ریکین دی نه‌کهن، ئەو دی بهری هه‌وه ژ ریکا ئیسلامی ددهنه پاش.

چاوا ب پهنگه کی نائنجی دئی سهرده ریپی د گهل واقعی کهین؟

ل دهستیپیکئی و بهری ئەم دەست ب بابەتی خۆ بکهین سئی روهنکرتین فەر ل دۆر
ناث و نیشانین بابەتی مه هه نه دا دقیت ب کورتی ئیشاره تی بدهینی، یان سئی
پسیارین فەر دقیت بهرسفی ل سهر بدهین، دا پتر مهسهله ل بهر مه یا ئاشکهرا بت،
ئهو ژئی ئەقنه:

(ئەم کی؟ و کیژ واقعی مه؟ و چاوا نائنجی، یان چ نائنجی؟)

پشتی هنگی -ئەگەر خودی ههز بکهت- دئی بهری خۆ دهینی کانی بوچی و چاوا
ئەم دئی شیین ب پهنگه کی نائنجی سهرده ریپی د گهل واقعی خۆ کهین.

سأ روهنکرتین فەر:

دهمی ئەز دبیرم: (ئەم) ل فیرئ، مهخسه دا من پی ئەو کهسن بین خۆ ب (داعیه)
و گازبکهر بو ئیسلامی دزانن، و خه ما خۆ دکه نه ئەو بهری خه لکی بدهنه ریکا خودی یا
راست، دویر ژ بهرژه وهندیین بهرته نگ و تایهت، و پی نه قیت بیژین: زانایی دینی،
یان خوتبه خوبن و ئەوی د نقیژئ دا ب بهرا خه لکی دکهفت، ل پیشیا فان کهسان
دئیت.

و ئەو واقعی ئەز به حس ژئ دکه م -ل فیرئ- واقعی مه پی (دهعهوی)یه، یه عنی:
ئهو واقعی مه و خه لکی ل خاله کی دگه هینته ئیک: کو مه دقیت بهری وان ژ وی
تشتی پی ئەم دبیین د گهل دینی مه و شریعه تی مه ریک ناکهفت و ل نک وان هه ی
وهرگپین، پشتی ئەم باوهریپی و قه ناعه تی بو وان ب گرنگی و مفایی قئی وهرگپرانئ
چی دکهین، و پشتی هنگی ئەم وان ب شیوه پی ساخه لم و دویر ژ توندی و گه ف و گور

و فهد و فیل و خاپاندنی وان بو وی ریکتی داخواز بکهین یا سهرفه رازیا وان یا دنیا یی و ناخره تی تیدا هه ی، کو ریکا نیسلامییه.

و نهو چ رهنگه کی ناخنجه یی نه دخوازین؟

ب راستی رهنگه کی شیل و بیلییی نه فرۆ د تیگه هشتنا مه عنا (ناخنجه یی) دا د نا ف مه دا هه یه، هنده ک وه هزر دکهن ناخنجه نه وه نه دینی ل دویش دلنی خه لکی بیهین، و چی تشتی وان قبا نه م (فه توایی) بو پی بدهین و دورست بکهین، دا نه م ب توندیی نه ئیینه تاوانبار کرن، و دا خه لک هه ز مه بکهن و مه دحین مه بکهن، و نه بیترنه مه: هوبن دپاشکه فتنه!

و به رانه ر قی سستییی هنده ک دینداران نه م دبیین، ب تاییه تی جحیلین سه رگرم یی هه ماسا دینی ل نک هه ی، بیی علمنی شه رعی بزنان، هزر دکهن نه وه که سی ب رهنگه کی ناخنجه سه ره ده رییی د گه ل خه لکی دکه ت، و وه کی وان یی هه ماسی نه بت، مرۆقه کی سسته، و هه ما دینی د دلنی دا نینه، و به لکی هنده ک جاران نه وه وان ب دویشه لانکی و (ته نازولنی) ژنی گونه هبار دکهن.

و هنده کین دی هه نه، به لکی نه ژ فان بن و نه ژ فان، به لنی -د گه ل ئیخلاصا وان د کاری ده عه وی دا- تیگه هشتنا وان بو (مه فه سوومی شه رعی) یی (مه نه جهی وه سه طییه تی) یی تمام و شامل نینه، له وا ده می نه وه ب کاری خو یی ده عه وی رادبن نه وه دکه قنه هنده ک خه له تبیین وه سا دبنه نه گه را پهیدا کرنا (ره دفعله کا) خراب ژ لایی خه لکی فه، یا به ری هه ر ئیکی سه گیزییی بو وان ب خو چی دکه ت.

ژ به ر قی چه ندی نه ز دبیرم: قی مه سه لنی هه وجهی ب روهن کرنی هه یه.

رامانا (ناخنجه یی) د کتاپ وسونه تی دا:

ناخنجه نه وه ب عه ره بی دبیرنی: (الوسطیة) وه کی ژ لایی زمانی فه ئاشکه را دبت نه وه: مرۆف د نیقا دو لایین به رانه ر یان هه قذر دا را وه ست.

و ههر کهسه کی د ئیسلامی دا شارهزا بت، کیتاب و سوننهت خواندبن، و ب نه حکامین شهرعی یی ناگه هدار بت، باش دزانت کو ئیک ژ سالوخته تین ئیسلامی یین سهره کی و بهرچاڅ (ناقنجاتیه)، و دهمی ئەم دبیرین: ئیک ژ سالوخته تین ئیسلامی ئەوه ئەو دینه کی ناقنجه، مهنا وی ئەوه د وان مهسه له یان دا یین دو لایین بهرانبهر ههین، لایه کی (ئيفراط) تیدا هه ی و لایه کی (تفریط)، ئیک شیدیای و ئیک سست، ئیک توند و ئیک خاڅ.. ئیسلام ههولویسته کی ناقنجه وهر دگرت، نه ب تمامی ب فی لایی دا دچت، و نه ب تمامی ب لایی دی دا، و ئەو ب فی چهندی ههسه نگی (تهوازی) دپار تیزت. و ئەصل و بناخه د فی مهسه لی دا ئەو نایه ته یا خودای مهزن تیدا دبیرت: ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا﴾ (البقرة: ١٤٣) یه عنی: ب فی پهنگی مه هوبن کره نوممه ته کا ناقنجه.. یا ناقنجه د ههر مهسه له کی دا یا توندی ژ لایه کی فه کهفتی و سستی ژ لایه کی دی فه.

و ژ بهر کو په یفا (وسط) ئەوا د نایه تا بۆری دا هاتی، د زمانی عه ره بان دا دو مهنا یین سهره کی بۆ هه نه، ئیک: دادی و باشی. دو: کهفتنا د ناقه را دو تشتین بهرانبهر وهه قه دژ دا، ئەم دبیرین: ئەو تشتی دو سالوخته تیدا هه بن: چیتری (خهیرییهت) و ناقه ندی (بهینییهت) ئەوه یی دورسته تو بیژی ئەو: تشتی کی ناقنجه یه.

قیجا دهمی ئەم دبیرین: دقت سهره ده ربیا مه بۆ واقعی سهره ده ربیه کا ناقنجه بت، مهنا وی ئەوه: دقت سهره ده ری و چاره کرنا مه بۆ واقعی دو سالوخته تین سهره کی تیدا هه بن:

ئیک: دورستی و چیتری، و ئەو تشت یی دورسته یی ریک کهفتی بت د گهل (دهقین شهرعی) یین کیتاب و سوننه تی، و ژی دهر نه کهفت.

دو: ناقه ندی، یه عنی: نه ب لایین توند فه بچت و نه ب لایین سست، نه هند یی رهق و هسک بت کو بیته شکان دن، و نه هندی نهرم بت کو بیته گفاشتن.

دیاردنا ناڅښی د ئیسلام دا:

حه تا سه رده ریا مه د گهل واقعی یا ناڅښی بت، دڅیت ئه م ل بیرا خو بینین کو دیاردا ناڅښی د ئیسلامی دا سی لایان د ژیا نا مروقی دا فه دگرت: لایئ تاکه کسه سی، و لایئ جفاکی، و لایئ یاسادانان و ته شریعی.

ژ لایئ تاکه کسه سی (فهردی و شه خصی) فه:

ئیسلام نعتراڼی دکه ت کو مروق وهک تاکه کسه کی بت کی نه بت، چیکریه کی لاوازه ﴿وَحُلِقَ الْاِنْسَانُ صَعِيْفًا﴾ (النساء: ۲۸)، و ئه و خودان زانینه کا کیمه ﴿وَمَا اُوْتِيتُمْ مِّنَ الْعِلْمِ اِلَّا قَلِيْلًا﴾ (الإسراء: ۸۵)، و مه عناقئ ئه وه دڅیت ئه م هزر نه کهین و (ته وه ققوعی) ژئ نه کهین کو ئه م بشیین جفاکه کی پهیدا کهین که سین وئ هه می دنموونه بی و بی گونه بن، و دڅیت (صه دمه) ژئ بو مه چی نه بت نه گهر ئه م بینین کو د ناف مروقتین چاک ژئ هندهک هه نه گونه هین مه زن دکهن.

ژ لایه کی دی فه، ماده م ئه فه حالئ مروقییه دڅیت ئه م بزاین کو چو مروق، پیغه مبه ر-سلاف لی بن- تی نه بت، ئه وئ پشته قانییا وی ب وه حییی دهاته کرن، بناخه و سه نته ر بو مه کو ئه م دیندارییا خو ل سه ر گوتن و بوچوون و سلووکوی وی بدانیین، چونکی ته هند دیت ئه و خه له ت بوو یان د سه ر دا چوو، هنگی دیندارییا مه دئ چ لی ئیت؟

ژ بهر قئ چهندي دڅیت ئه م گه لهک دهشیار بین خه لکی ب تاییه تی ئه وین زانینا وان ب دینی یا کیم ب شه خصی خو فه گری نه دین، و وان وه تی نه گه هینین کو ئه مین واسطه د ناڅه را وان و خودئ دا، و ئه گهر ئه م نه بین نه شین بگه هنه خودئ.. ئه ف رهنگی په روه رده کرنی ب پاستی په روه رده کرنا (که هه نووتی و حزبی) یه نه یا شه رعی و ئیسلامیه!

ژ بهر قئ چهندي ئیسلام قودسییه ت و پیروزیی ناده ته چو مروقان، نه ساخان نه مریان، نه مه لا نه عامیان، و هه ر ئیکئ هه بت ژ ئه بوویه کری بگره، کو زه لامئ

ئیکیه -پشتی پیغه مبهری سلاڤ لی بن- د دینی مه دا، و حهتا تو دگه هییه یی ژ هه مییان کیتر، ده می گوتنه کی دبیترت، دقیت گوتنا وی ب ته رازییا کیتاب و سوننه تی بته کیشان، نه گهر یا دورست بوو دی وهرگرین، نه گهر نه دی ل دیواری دهین، و مهنا قی نهو نینه مه چو قدر و بها نه دانی!

نه گهر نه شه مه نه شه زانی.. بلا نه مه لا و داعیه ژی بین، نه م (ئیلزاما) خه لکی ب بیر و بوچوونین خو یین نجهادی ناکهین، و هزر و حه زین خو ناکهینه ته رازی خه لکی پی بکیشین، یی وهکی مه هزر نه کت (فاسقه و موته دعه و مونحرفه و زهدیقه..) و هتد، ژ لیسته یا گونه هکارییی، و یی وهکی مه هزر بکته (جامیره و موسلمانه کی دورسته و برای مهیه و به حه شتییه..)، مهنا سه ره ده رییا مه د گهل واقعی د گوشه یا شه خصی را ده ریاس نابت.

دیسا ژ لایی تاکه کسه سی و شه خصی شه ئیسلام ئعترافی دکته کو نه ف مروقی لاواز هاتییه چی کرن و زانینه کا کیم بو هاتییه دان، یی بهر پرسه ژ کاری خو ب تنی، و کسه گونه ها کسه ی هل ناگرت، بلا چهند یی نیزیکی وی ژی بت، ماده م نهو نه طه ره فه که د کرنا وی کاری دا: ﴿وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَلْعَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا ﴿۱۳﴾ أَمْ كُنْتُمْ كُنْتُمْ كَفَىٰ بِنَفْسِكِ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿۱۴﴾ مَن آهْتَدِي فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا نُزِرُ وَأَنْزَرُ وَزَرَّ آخِرَىٰ ﴿﴾ (الإسراء: ۱۳-۱۵)، ل سه ر قی بناخه یی ئیسلام جزایی هه ر ئیکی یی دنیا یی بت یان یی ئاخره تی بت ل دویش کاری وی دده تی، و باری کسه ی نادانته سه ر پشتا کسه ی دی، و نه گهر نه م قی چهنده ی بزاین و ژ بیرا خو نه بهین نه م د نه حکامین خو دا ل سه ر خه لکی دقیت گه له ک ل خو ده شیار بین، و ژ بهر گوتنه کا ل کولانی دئیه گوتن یا نه م نه زانین خودانی وی کییه، و راسته یان دره وه، رانه بین کسه کی یان لایه کی تاوانبار بکهین و له عنه تان لی بیارینین، و حوکی ب جه نه می ل سه ر بدهین، و نه گهر کسه کی گوته مه: هیدی هیدی مه سه له یا وه سا نینه وهکی تو هزر دکه ی، نه م بیترینی: تو ژی وهکی وی دوزمنی خودی و پیغه مبهری یی!!

و ئیمامی ئەعمەش سەرھاتییهکا تیر مەعنا ھەیه من دقیت ل قییری بیرا ھەوہ لئ
 بینمە ڤە، دبیژن: جارەکی خەلیفی ئەمەوی ھیشامی کوپری عەبدلمەلکی کاغەزەک بو
 ئیمامی ئەعمەش ھنارت، تیدا گۆتی: باشییین عوثماني و خرابییین عەلی بو من
 بنقیسە.. ئەعمەشی دو ریز ب تنی بو نقیسین، گۆتی: ئەی ئەمیرەلموئمنین! ئەگەر
 باشییین مروّقان ھەمییان یین عوثماني بن چو فایدی تە ناکەت، و ئەگەر خرابییین
 مروّقان ھەمییان یین عەلی بن چو زیانا تە ناکەت، بەری خو بدە باشی و خرابییین خو
 و تە شۆلە ژ کەسی نینە.. وەسسەلام!

گەلەک ژ مە ب ھیتجەتا (ئەمری ب باشییی و نەھییا ژ خرابییی) خوتبیین وان،
 سوحبەت و وەعزین وان، رابوون و روینشتنن وان، خرابییین فلانینە، و کیماسییین
 پینقانینە، ھەر وەکی ئەو ب خو یی صافییە یا مایە ل ویری خەلکی صافی کەت! جارێ
 ل خو بزڤرە، کیماسییین خو چارەسەر بکە.. روژا قیامەتی بەری بیژنە تە: بوچی فلانی
 خرابی دکر و تونەدئاخفتی، دئ بیژنە تە: بوچی تە خرابی دکر، کانی بەرسقا پسپارا
 ئیکی ئامادە کە، پاشی ھەرە پسپارا دوی.

ژ لایین جفاکی ڤە:

ئیسلام دبیژت: مروّڤ ب تبعەتی خو چیکرییە جفاکییە، ب رەنگەکی کەھی
 د گەل ئیک و دو دژین، و چی نابت مروّڤ خو ژ خەلکی ڤەدەر کەت، و بکەڤتە
 خەلوئی، و بچتە سەری لاتەکی و ژ بلندی بەری خو بدەتە خەلکی و حوکمی ب نحرافی
 و تیچوونئی و ھیلاکئی ل سەر خەلکی ھەمییی بدەت، پینغەمبەر -سلاف لئ بن-
 د گۆتنەکا خو دا یا موسلم ژ ئەبوو ھورەیرە ڤەدگۆھیت، دبیژت: ﴿إِذَا قَالَ الرَّجُلُ هَلْكَ
 النَّاسُ، فَهُوَ أَهْلَكُهُمْ﴾ یان: ﴿فَهُوَ أَهْلَكُهُمْ﴾.

پشتی ھنگی من گرتی خەلک ھەمی یین چووینە ھیلاکئی -وەکی تو ھزر دکەئی-،
 ئەری ئەڤە دئ تە عەفی کەت ژ ھندی کو تو ب (مەسئولییەتا) خو رابی؟ و
 (مەسئولییەتا) تە نە ئەوہ تو بچییە سەر مینبەری ھەواران راھتلی و مرنا ئوممەتی

پراگهینى، و نهگهړ ئيكي پيچهكې هيقييهك ل نك مابت وي هيقييى ژى نههيتلى،
دهمى توښى چهندي دكهى نهو تو يو هندهك هيجهتتېن بيختر بو رهښنا خو
ژ چارسهركنا واقعي دگري، تو يو دبيري: خلك ههمى پويچ بوو بهس نهزي مایم
دورست و ما نهز ب تنى دى شيم چ كه!

ژ لايى تهشريعى څه:

وهكى نه دزاني د شريعتي مه دا (تشریعات) ههمى د ئيك دهرهجي دا نين،
و نهحكامين وان دژيك جودانه، (روكن) مه يو ههمى (واجب) مه يو ههمى
(موستههب) مه يو ههمى.. و ژ لايى دى ژى څه: (حرام) مه يو ههمى (مهكروه)
مه يو ههمى.. و دهندهك حالهتان دا -وهكى زانايين توصولئ- بنهجهكري، هندهك
نهحكام دئنه گوهارتن، ژ هرامى بو هلالى، ژ (موستههبي) بو (واجبى).. نهڅه
هندي دگهينت كو دقيت نه د سهرهدهريا خو دا د گهل واقعي دقيت دهشك نهين، و
خلكى ههميى وهكى ئيك مهجوور نهكهين كو ئيك گوتن بن، ئيك پهنگى هزركرنى
بن، ئيك فلان تشت بن.. و ههمى تشت ئيك ئيك! ههتا ههمى ئيك پهنگى خيري
ژى بكن، براي من، بههشتي ههشت دهرگه ههنه، و ههر دهرگههك بو پهنگهكي
مروښانه څيجا چاوا ته دقيت وان ههميان بكهيه ئيك پهنگ، نهو پهنگى تو ژى
رازي؟!

و هتا د مهجالي فقهر و تهشريعاً ئيسلامى ژى دا -وهكى نه دزاني- شريعتي
مه ژ دهولت سهرى مهدرهسين فقهي، نهوين نه دبيريى: مهزههه، گلهك يو
دهولمهنده ب رهئى و بير و بوچونين ژيك جودا، تشتي مهسهلى ل بهر خلكى فرهه
دكهت، و بارى وان سشك دكهت، څيجا بوچى نه پابين دينى ل بهر وان بكهينه
قهليچكا كهزاني، و بيريى: ههچيى وي رهئيا نجهادي نهبيريى يا من (تارجيح)
كړى نهو مروښهكي بيدعهچى و مونحرفه، و دوزمني ئيسلامييه؟

چاوا سهردهدیرییا مه د گهل واقعی دئی یا ناقجی بت؟

واقع ل ههر جههک و ههر دهمهکی ههبت د ناقبهرا دو لایان دا دئیتته کیشان: لایهکی توند و دژوار، و لایهکی سست و خاف، و د کاودانهکی هوسا دا هتا ئهم بشیین ب رهنکهکی ناقجی سهردهدیرییا د گهل واقعی بکهین، دقیت سهردهدیرییا خو د گهل واقعی ل سهر وان بناخهیان ئافا کهین یین ئیسلامی بنهجم کرین و گهلهک کهس ژ بیرا خو دهن، ئهو ژی ئهقهنه:

ئیک: شریعتی ئیسلامی ل سهر ساناهی و راکرنا تنگائییی هاتییه ئافاکرن:

چونکی مروث -وهکی مه بهری نوکه ژی گوتی- یی لاوازه، و نارمانج ژ دیندارییی ئهو نینه خودی مروثی بوهستینت، بهلکی نارمانج ئهوه ئهو پاقر بیت، و دینی ژ ههمییی باشتر -وهکی د هدیسهکی دا هاتی یا ئهمهده دگوهیترت- ئهوه یی ب ساناهیترت بت: ﴿إِنَّ خَيْرَ دِينِكُمْ أَيْسَرُهُ﴾.

دو: ههبوونا ریژهیهکا (تهلازومی) د ناقبهرا واقعی و دیندارییا مروثی دا:

و ئهف مهسهله ژی یا گرنکه و گهلهک ژ مه بیرا خو لی نائینه فه، و ل قیری دهست نادهت ئهم ب درپژی ل سهر باخفین، ب تنی ب کورتی دئی ئیشارهتی دهینی، ئهو ژی ئهقهیه: پهیوهندییهکا ریژهیی (نسبی) د ناقبهرا واقعی و دیندارییا خهلکی واقعی دا ههیه، ئهف نسبه یا (تهلازومییه) دقیت ئهم ژ بیرا خو نهبهین، دا کو ئهم بارهکی وهسا ل پشتا خهلکی نهکهین ئهو نهشین هلگرن، و هدیسهکا پیغهمهبری -سلاف لی بن- ههیه ئیشارهتی ددهته فی مهسهلی دهمی دپیژته صهحابیان، وهکی ترمذی روایهت دکهت: ﴿إِنَّكُمْ فِي زَمَانٍ مِّن تَرَكَ مِنْكُمْ عَشْرَ مَا أُمِرَ بِهِ هَلْكَ، ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ مِّنْ عَمَلِ مِنْكُمْ بِعَشْرِ مَا أُمِرَ بِهِ نَجَا﴾ یهعنی: هوین یی ل زهمانهکی ههچییی دههیکا وی تشتی بهیلت یی فرمان پی لی هاتییهکرن دئی تی چت، پاشی زهمانهک دی ئیت ههچییی ژ ههوه کاری ب دههیکا وی تشتی بکهت یی فرمان پی لی هاتییهکرن دئی رزگار بت.. مهعنا: واقعهک ههیه ژ ته دئیتته خواستن ریژهیا (۹۰%) ژ فرمانان توب جه بینی

حه تا رزگار بی، و واقعه کئی دی ههیه تیرا ته ههیه تو پرژهیا (١٠%) ب تنی ب جه-
بینی دا رزگار بیی.

و مهعنا فی نهو نینه نه شریعه تی لادهین ژ بهر پیبهستا واقعی، نهخیر! مرؤف
یی داخوازکریه کو شریعه تی هه میی ب جه- بینت، بهلی نهفه ئیشاره ته کو واقعه کئی
ئیجایی ههیه هاریکاریا ته دکهت کو تو پرژهیه کا پتر ژ دینداریی پیک بینی، بهرانه
واقعه کئی سهلی بی هاریکاریا ته بو فی چهنده نهکته.

جاره کئی هندهکان گوته هه ججایی: بوچی تو وهکی ئیمامی عومه نابی؟ وی
گوتی: ما هوبن وهکی وانه یین عومه ری حوکم لی دکر، دا نهز وهکی عومه ری بم؟!

٣- واقعی کارتیکرنا خؤل سهر نه حکامان ههیه:

و نهفه ژ گهلهک قاعیده یین گشتی ناشکهره دبت یین زانایین نوصولئ بنه جه-
کرین، وهکی: (المشقة تجلب التیسیر، الضرورات تبیح المحضورات، دفع أخف
الضررین، ما لایتم الواجب إلا به فهو واجب..) و ههر ژ بهر فی چهنده موفتی دهمی
فهتوایی ددهت واقعی ب بهرچا و هردگرت، ئین ته مییه دیترت: پسیار ژ هندهک
زانایان هاته کرن: نهگه کهسهک نه بو بته قازی ژلی دو کهسان، ئیک بی زانایه بهلی
بی فاسقه، و بی دی یین دینداره بهلی بی جاهله، نه کئی بکهینه قازی؟ وی گوت:
نهگه خه لکی ههوجهی ب دینداریی ههبت ژ بهر مشه بوونا فهسادی بی دیندار دی بته
قازی، و نهگه خه لکی ههوجهی ب زانینا نه حکامان ههبت ژ بهر کیمونا زانینی، دی
بی زانا بته قازی.

٤- دقیت نه هشیاری (نسقاطا خهلهت) یا نصوصان بین:

و نهفه نهو گرفتاری بوو یا ئیکه مین دهسته کا (مونحرف) د دیروکا ئیسلامی دا
کو خه وارج بوون کهفتینی، دهمی نصوصین قورنائی ل جهی وان بی دورست نه داناین،
یهعنی: نهو ئایه تین بهحسی کافران دکهن، ئینان ل سهر موسلمانان ب کارئینان،
و د نهجام دا موسلمان هه می کافرکن، د واقعی مه بی نهقرؤ ژی هندهک کهسین نه

شاره‌زا ب تفسیرا قورئانې و شهرحا ه‌دیسان، هنده‌ک ده‌قین (موت‌شابه) یان یین مه‌جالې دان و ستاندنې ل سهر مه‌عنایا وان ه‌ه‌ی دې ئینن و ل سهر موسلمانان ب کارئینن، و د نه‌جام دا دې خه‌لکی ه‌مییې ژ بیدعه‌چییان هژمیرن، یان کافر کهن و خوینا وان هلال کهن.

و نیریک ژ څې گه‌له‌ک جارن ئالوزییه‌ک د سهرې هنده‌ک خه‌لکی دا چې دبت ده‌می‌ئو موسلمانین مه‌ یین نه‌قرۆ د گه‌ل جیلین پیشیې یین ئوممه‌تې ه‌ه‌قبهر دکهن، ه‌تا دې بینې ئیک ژ وان دبیرت: چ موسلمانه‌تی د ناف خه‌لکی دا نه‌مایه! نه‌گر بیثیې: بوچی؟ دې بیثرت: کانې صه‌حابی و تابعی و کانې ئم؟!

و گه‌له‌ک جارن ئه‌ف ئالوزییه‌ ژ هندې دئیت ده‌می‌ئم وه‌عز و نصیحه‌تان ل خه‌لکی دکهن، یان خوتبه‌یان بو وان دخوینین، و هنده‌ک نمونه‌یین (راقی و بلند) ژ دیرۆکې هل دبیرین، کارتیکرنه‌کا سلبی ل نک وان په‌یدا دبت، ل شوینا ئه‌ف نمونه ه‌مه‌تې ل نک وان زیده‌ بکه‌ن، و وان پال بدن کو ئه‌و ل دویش شیانا خو چاڅ ل وان بکه‌ن، مه‌عنه‌ویاتین وان پتر دی ئینه‌ خورې و بیژن: موسلمانه‌تیا مه‌ یا ژ قه‌ستایه!

دقیت ئم څې گرتکې باش ل بهر خه‌لکی قه‌که‌ین، دا وان نه‌ئخینه ه‌ه‌قربکه‌کا نه‌فسی یا نه‌جامین خراب پیقه‌ دئین، ئه‌ف نمونه‌یین ئم ژ دیرۆکې هل دبیرین یین هنده‌ک مرۆقین نه‌عه‌ده‌تی بوون، و دقیت نه‌ئیته هزرکرن کو کو خه‌لکې وی ده‌می‌ ژی ه‌می ب څې ره‌نگی بوون، خه‌لیفین عادل ه‌می عومه‌ر نه‌بوون، و مرۆقین زاهد ژی ه‌می سوفیانې ته‌وری و فوضه‌یلې کورې عیاضی نه‌بوون. ده‌می‌ ئم به‌حسې قان دکهن مه‌عنا وئ ئه‌و نینه‌ دقیت ئم بینه‌ نوسخه‌یه‌کا کوپیکری ژ وان، ئه‌و ب که‌سې قه‌ نائیت، چند صه‌حابی پشتی عومه‌ری بوونه خه‌لیفه؟ ئیک شیا وه‌کی وی بکه‌ت؟

۵- هلالی بناخه‌یه د شریعه‌تی دا، و ه‌رامی ده‌لیل پې دقیت:

و ئه‌فه تشته‌کې مه‌علومه‌ د کتیبین فقهی وئوصولی دا، مه‌عنا څې چییه؟ مه‌عنا وئ ئه‌وه د ئیسلامی دا خه‌لک ب شده‌ت و دژواریې نائینه‌ هاژوتن، ئبن

تہیمیہ دبیزت: ((تشتی ژ همیمان پتر خودی پی هاقیتیہ موشرکان د قورنائی دا
ژ مهسه لا دینی شرکه و هرامکرنا هلالیہ)).

بهلی.. هرامکرنا هلالی، نه هلالکرنا هرامی!

دویچوونا ریکین ملله تین بۆرین یان سی سالۆخته تین نه دورست

بوخاری و موسلم ژ نه بوو سه عیدئ خودری قه دگوهیتن، دبیترت: پیغه مبهری - سلاڤ لی بن- گۆت: ﴿لتبعن سنن من کان قبلکم شبراً بشبر و ذراعاً بذراع حتی لو دخلوا جحر ضب تبعتموهم﴾ یه عنی: هوین دئ ل دویف ریکین وان یین بهری هه وه چن بوهۆست بهۆست و گهز گهز، خو نه گهر نهو بچنه د کونین بزمنشکان قه هوین دئ دهنه ب دویف قه. نه بوو سه عید دبیترت: مه گۆت: نهی پیغه مبهری خودئ، ریکین جوھی و فهلان؟ وی گۆت: پا یین کی؟

ژ قئ حه دیسی و گه له کین دی یین وه کی وی بو مه ئاشکهرا دبت کو رۆژهک دئ ب سهر موسلمانان دا ئیت نهو د هه می کار و کریارین خو دا - یین دینی و یین دنیا یی - دئ چاڤ ل ملله تین بهری خو کهن، یین کو سهرا وان کریاران خودئ ل وان ب غه زب هاتی و له عنهت لی کرین.. و ههر ژ بهر قئ چهن دئ موسلمان ژئ دئ خو هیتزای غه زه با خودئ دکهن.

و ل قیری نهو دئ به حسی هندهک ژ وان نه خلاق و کاران کهین یین د ناف مه موسلمانان دا دبه لاف و نهو ب خو ژ نه خلاق و کارین ئوممه تین بهری مه نه یین خودئ و پیغه مبهری وی نهو ژ چاقلین کرن و دویکهفتنا وان داینه پاش.

سالۆخته تی ئیکی: ترانه پیکرن یان (استهزاء):

و نه قه نه ب تنی سالۆخته تهک بوو ژ سالۆخته تین ئوممه تین بهری، بهلکی نهو ئیک ژ بهر چاقتین سالۆخته تین وان کافر و منافقان بوو یین ل دهسپیکا ئیسلامی کاری

خو کریمه نه یاره تی و دوژمنیا پیغه مبهری -سلاف لی بن- و دویکه فتیبتین وی ژ خودان باوهران.

ومروث ده می نایه تین قورئانی دخوبنت باش تی دئینته دهر کو ترانه و یاریپیکرن نهو چه کی خراب بوو یی هه می ملله تین کافر د گهل پیغه مبهرین خو ب کارئینای، خودای مهن د نایه ته کی دا دبیزت: ﴿وَلَقَدْ آسَمَّزَيْرٌ رَّسُولٍ مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالذِّبِّ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ﴾ (الانبیاء: ۴۱) یه عنی: ب راستی بهری ته ژی نهی موچه ممه د، ترانه ب هنده ک پیغه مبهران هاتبوونه کرن، ئینا نهو عه زاب ب سهر ترانه کهران دا هات یا وان یاری و ترانه بو خو پی دکرن.

ویاریپیکرن نهو دهر دئی ژ ملله تین بهری مه گه هشتیه مه ل سهر گه له گ رهنگان دکه فته بهرچا، رهنگی ژ هه مییان کریتتر یاریپیکرنا ب خودی و نایه تین وی و پیغه مبهری وی و دینی ویه، و مه گوت: نهف رهنگه ژ هه می رهنگان کریتتره چونکی نهو خودانی خو کافر دکهت ووی وئیسلامی ژیک خلاس دکهت، ودلیل ل سهر فی چه ندی نهف نایه تا پیروژه:

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِإِلَهِهِمْ وَإِذِ انبؤرَسُولِهِ كُنْتُمْ سَاهُونَ﴾ (التوبة: ۶۵-۶۶) تو نهی پیغه مبهر، نه گهر پسپارا وی تشتی ژ وان بکهی یی وان د دهر حه قا ته و هه قالین ته دا دگوت نهو دئی بیژن: مه چو مه خسه د ب وی گوتنی نه بوو یا مه گوتی، تو بیژه وان: نه ری هه وه ب خودی و نایه تین وی و پیغه مبهری وی یاری دکرن؟ هوبن -نهی گه لی دوروییان- داخوازا لیبورینی نه کهن چو مفا د داخوازا هه وه دا نینه، چونکی هوبن ب فی گوتنا خو یین کافر بووین، نه گهر نه م ل دهسته که کی ژ هه وه ببورین یا کو داخوازا لیبورینی کری و ژ دل توبه کری، نه م دئی دهسته که کا دی عه زاب دهین ژ بهر وی تاوانا وان کری کو نهف گوتنا خراب کری.

ژ څی نایه تی ناسکه را دبت کو نهو کهسی ترانه و یارییان بو خو ب خودی یان شریعه تی وی بکهت، یان ژ ی ب پیغه مبهری -سلاف لی بن- و سوننه تا وی، نهو مروث دی کافر بت، و ژ تشتین ناسکه رایه د شریعه تی دا کو (استمزان ب دینی) ئیک ژ پیشکینین ئیسلامیه.

و ل څیری پیتقییه ئیشاره تی بدهینه دیارده کی کو گلهک جاران د ناف جفاکا مه دا روی ددهت، نهو ژ یاریپکرنا ب دینی و سوننه تا پیغه مبهریه -سلاف لی بن- ب هیجه تا کهسه کی یان کوم و دهسته که کی، یه عنی: دی بینی هندک جاران مروثه کی دڅیت ب یاریپکرنا که ره خنی ل کهسه کی یان دهسته که کا مروثان بگرت څیجا بو ب جهینانا څی نارمانجی دی رابت یارییان بو خو ب قورئانی یان سوننه تی کهت و همی هزرا وی نهو نهو ب څی کار څی خو یی یارییان بو خو ب وی کهسی یان وی کومی دکهت، وه کی وان یین ترانه یان ب ربه ردان یان سیواکی، یان حیجا با ژنکا موسلمان -بو نمونه- دکهت، یان ژ ی ده څی خو ب نایه تین قورئانی وهریادهت.. نه څه ژ وان کارانه یین خودانی کافر دکهت، څیجا مروثی موسلمان دڅیت خو ل څی چندی هشیار بکهت.

و نیریک ژ څی پهنگی یاریپکرنی، یاریکرنا ب (رموز و شخیصاتین) ئیسلامینه، وه کی یاریکرنا ب صحابی و ئیمامین موجه هده و زانا و عالمین ئیسلامی نهوین ب قهله می و نه زمانی خزمه تا ئیسلامی کری و ژینا خو د ریکا دینی خودی دا بو راندی، یان ژ یاریکرنا ب کهسینیا مه لای کو د چاقین خه لکی دا نینه راتییا دینی دا دکهت، نهف چهنده ئیک ژ وان ریکانه یین نه یار و دوزمین ئیسلامی دانین دا دل څی خه لکی پی ژ دینی سار بکهن، و پیچ پیچه پیروزییا ئیسلامی د چاقین خه لکی دا بشکینن دا نهو بشین پستی هنگی ب ساناهی دینی ژ دل څی خه لکی بینه ده ر.

و ل څیرې خاله‌کا فەر هه‌یه پیتقییه ئیشاره‌تې بده‌ینې:

قورئان د نایه‌تین خو دا بو مه ناشکه‌را دکه‌ت کو رازیوونا ل سهر یاریکرنا ب دینی تاوانا وی وه‌کی تاوانا یاریپی‌کرنې ب خو‌یه، یه‌عنی: نه‌گهر کهسه‌ک بیت و یارییان بو خو ب دینی بکه‌ن و کهسه‌کی دی ل نک وی یی حازر بت و خو ل سهر کارې وی بی ده‌نگ بکه‌ت و یی بکه‌ته که‌نی فەر‌قا وان هه‌رددوان نینه، قورئان دبیترت:

﴿وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتَ اللَّهِ يَكْفُرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِذْ أَنْتُمْ إِذَا مَثَلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا﴾
(النساء: ۱۴۰) ب راستی بو هه‌وه گه‌لی خودان باوهران، د کیتابا خودایې هه‌وه دا هاتییه خواری کو نه‌گهر هه‌وه گو‌ه لی بوو کوفر و ترانه ب نایه‌تین خودی بینه‌کرن هوین د گه‌ل وان کافران نه‌روینن، هنگی تی نه‌بت نه‌گهر وان گو‌تنه‌کا دی ژبلی کوفری و ترانه‌یین ب نایه‌تین خودی کر، نه‌گهر هوین د گه‌ل وان روینشتن، و نه‌و ب وی ره‌نگی بن، هوین ژی دئ وه‌کی وان بن، چونکی هوین ب یاری پی‌کرن و کوفرا وان رازیوون، و نه‌وی ب گونه‌هی رازی بیت وه‌کی وییه یی گونه‌هی بکه‌ت. هن‌دی خودییه کو‌مه‌کهری دوروی و کافران هه‌میانه د ناگری جه‌هنه‌می، دا نه‌و تیدا عه‌زایا نه‌خوش بیین.

و د نایه‌ته‌کا دی دا قورئان دبیترت: ﴿وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ

يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾
(الأنعام: ۶۸) نه‌گهر ته نه‌ی موچه‌مه‌د، نه‌و بو‌تپه‌ریس دیتن نه‌وین ب نه‌حه‌قی و ترانه فه گو‌تنان د ده‌رحه‌قا نایه‌تین قورئانې دا دبیترن، تو خو ژ وان دویر بکه‌ه‌تا نه‌و سوچه‌ته‌کا دی دکهن، و نه‌گهر شه‌یتانی نه‌ف مه‌سه‌له ژ بی‌را ته بر پستی بی‌را ته لی دبیته‌فه تو د گه‌ل وی ملله‌تی زوردار نه‌روینه نه‌وین ب نه‌حه‌قی د ده‌رحه‌قا نایه‌تین خودی دا دناخفن.

هر وهسا د مه جالی یاری پیکرنا ب دینی دا قورئان مه ل مهسه له کا دی ناگه هدار دکهت، و مه ژ هندی دده ته پاش کو ئه م وان کافران یین کو یارییان بو خو ب دینی مه دکهن و ب چافه کنی کیم بهری خو دده نه مه بکهینه دوست و سه رکار، قورئان دبیرت:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُؤًا وَلَعِبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُفْرَكُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾﴾ (المائدة: ٥٧) ئه ی ئه وین باوهری ب خودی ئینای و دویکه فتننا پیغه مبهری وی کری، هوبن وان بو خو نه که نه دؤست و سه رکار یین یاری و ترانه یان بو خو ب دینی هه وه دکهن ژ خودانین کیتابی و کافران، و هوبن ژ خودی بترسن ئه گهر هوبن ب وی و ب شریعه تی وی دخودان باوهرن.

مه عنا: نه بهس چی نابت مرؤف تیکه لیا وان بکهت یین یارییان بو خو ب دینی دکهن، به لکی چی نابت خو ب دلی ژی مرؤف هه ز ژ وان بکهت و وان بو خو بکه ته هه قال و هوگر.

و ئه گهر ئه ف یاری کرنا ب دینی ژ لایی بی دین و کافران شه بیته کرن، رهنگه گئی دی یی یاری کرنا ب دینی هه یه ژ لایی هنده ک که سان شه دئیته کرن یین کو خو ب خودانین دینی دزانن، ئه و ژی ئه ون یین کول نک دلی خو دقین دینی ل بهر خه لکی شرین بکهن، قیجا دینی دکهنه (نوکه ته) و سوچه ت، و لی دگه پین دینی ل دویف دلی خه لکی بهن، و کار و گوئین بی خیر و بی بها تیکه لی دینی بکهن دا دینه کی ته ر و خودان (هه یه ویه ت) ل بهر سنگی خه لکی بدانن -وه کی ئه و بو خو دبیرت!- قورئان د دهر حه قا ئان دا دبیرت: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُؤًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٦﴾﴾ وَإِذَا نُتِلَ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّى مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَن فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَسَّرَهُ بَعْدَ الْإِسْمِ ﴿٧﴾﴾ (لقمان: ٦-٧) و ژ مرؤقان هه یه یی گوئنا بی خیر دکرت -ئه وه هر گوئنه که یا کو خودانی خو ژ گوهدارییا خودی به رزه که ت- دا مرؤقان پی ژ ریکا هیدایه تی وه رگپته ریکا سه رداچوونی، و ئه و ترانان بو خو

ب نایه تین خودی دکهت، ئەوان عەزابەکا پێ رەزێل ببن بۆ هەیه. و ئەگەر نایه تین قورئانی بۆ وی بینه خواندن ئەو دێ پشت دته گوهداریا خودی، و دێ خۆ مەزن و دڤنبلند کەت، هەر وهکی وی گوهل تشتهکی نهبووی، هەر وهکی کهراتی د گوهین وی دا هەیی، و ههچیبی ئەفه حالی وی بت توئەیی موحەممەد، مزگینییی ب عەزابەکا ب ئیش د ناگری دا ل رۆژا قیامهتی بدی.

رەنگهکی دی یی یاریپیکرنی هەیه خودانی ژ ئیسلامی دەرنائیخت بهلی دته ئەگهرا هندی کو ئەو گونهکار بیت، و هیژای عەزابا خودی بیت، ئەو ژ یاریکرنا ب خەلکییه.. خودایی مەزن بۆ پاشقەلیدانا مه ژ فی سالۆخهتی دبیرت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَر قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا ضَرْبًا مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللِّغَابِ بِغِسِّ الْإِسْمِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُم الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾﴾ (الحجرات: ١١) ئەوی ئەوین باوهری ب خودی ئینای و کار ب شریعهتی وی کری کۆمهکا خودان باوهر بلا یارییان بۆ خۆ ب کۆمهکا دی یا خودان باوهر نهکەت، بهلکی ئەوین یاری پێ دئینهکرن ژ یین دی دچیتربن، و چو ژنن خودان باوهر بلا یارییان بۆ خۆ ب چو ژنن دی یین خودان باوهر نهکەن، بهلکی ئەو ژنن یاری پێ دئینهکرن ژ یین دی دچیتربن، و هندەک ژ ههوه بلا بهحسی عهیبین هندەکان نهکەن، و ناسناقین کریت هوبن ل سەر ئیک و دو نهانن، دەرکهفتنا ههوه ژ پستی کو هوبن هاتینه د ئیسلامی دا پیسه سالۆخت و ناقه، و ههچیبی ژ فی کاری تۆبه نهکەت ئەو ئەون یین ب کرنا شان گونههان زۆرداری ل خۆ کری.

و یاریکرنا ب خەلکی ئیشهکا جفاکییه ژ بهر هژمارهکا ئەگهرا پەیدا دبت، ژ وان ئەگهرا:

١- ئەوی یارییان ب خەلکی دکەت خۆمەزنکرن د دلی وی دا هەیه، و ئەو هزر دکەت خەلک چو نینه لهو ئەو یارییان بۆ خۆ ب وان دکەت..

وئەڤه دهردهکئی نهفسی یی مهزنه.

۲- ئەوئ یارییان ب خه لکی دکهت خودانی دلهکئی تارییه، چونکی ئەو قهنجییا خودئ ل سهر خه لکی نایینت.

۳- و ئەڤ کاره نیشانا نهزانینا خودانییه ب شیانا خودئ، چونکی ئەگهر ئەو ب شیانا خودئ یی زانابا وی به نییین خودئ کیم نه دکرن.

و ئەنجامئ قی کاری ل سهر خودانی و ل سهر جفاکئی ژئ یی مهزنه، خه لک دئ خو ژ وی دهنه پاش، چونکی دئ خو ژئ کړن، و نهقیان و کهر ب و کین ژئ دئ د ناڤ خه لکی دا پهیدا ب، و ئەڤه کاره که ئیسلامئ نهقییت د جفاکا موسلمانان دا پهیدا بیت.

سالۆختهئ دوئی: دلرهشی و هسویدی:

دلرهشی یان هسویدی ئەوه مرۆڤ ههز بکهت ئەو قهنجی و نعمهتا خودئ دایه کهسهکی یان کۆمهکئی نه مینت، یان مرۆڤ عیجز بیت و بو وی نهخۆش بت دهسئ دبینت خودئ قهنجییهک یا د گهل کهسهکی یان کۆمهکئی کری.

و ئەڤه ژئ ئیک ژ وان سالۆختان بوو یین د ناڤ ئوممهتئ بهری مه دا دبه لاف و ب تاییهتئ د ناڤ کیتابییان دا، و هسویدییا وان یا مهزن ئەو بوو وان پی نهخۆش بوو خودئ زانین و هیدایهت ب رزقئ موسلمانان کری، د ئایهتهکا پیروژ دا خودایئ مهزن بهحسئ جوھییان دکهت و دبیترت:

﴿وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِن بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كَفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْتَمُوا وَأَصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٩﴾﴾ (البقرة: ۱۰۹) گهلهکان ژ خودانین کیتابئ دخواست کو پشتی باوهری ئینانا ههوه ههوه ل کوفرئ فهگهرینن کا چاوا ههوه بهری بوت دپهریسین، ژ بهر وی کینا دلین وان تژی کری پشتی راستییا پیغه مبهری خودئ موحه ممهدی د وی تشتی دا یی ئەو پی هاتی بو وان ناشکهرا بووی، قیجا هوین وان عهفی بکهن و ل نهزانینا

وان بیورن، هتا خودی فرمانی ب کوشتنا وان ددهت (وهکی دای و وهسا چیبوی)، و
 نهو سهرا کریارین وان یین خراب دی وان جزا دهت. هندی خودییه ل سهه هر تشته کی
 یی خودان شیانه چو تشت وی بیتزار ناکهن.

ویپغه مبهه -سلاف لی بن- د هه دیسه کا خو دا یا ترمذی ژ زوبه یری کوری
 عه ووامی فه دگوهیژت، ناشکه را دکهت کو هه سویدی نیک ژ وان دهردانه یین کو
 ژ نوممه تی بهری من گه هشتییه مه ده می دیژت: ﴿دَبَّ إِلَيْكُمْ دَاءُ الْأَمِّ: الحسد
 والبغضاء، هي الحالقة، لا أقول تحلق الشعر ولكن تحلق الدين...﴾ یه عنی: دهردی
 نوممه تان یی گه هشتییه هه وه: هه سویدی وکهرب ژئی فه بوون، نهوه تراشینی دکهت، نهز
 نابیژم: موی دتراشت، بهلکی دینی دتراشت.

و کانن چاوا هه سویدی ریکا خو ل نک عامییان دبینت وهسا یان پتر نهو ریکا
 خو ل نک مروژین زانا ژی دبینت، نیک ژ وان تو دی بینی گاڤا خودی نعمه تا زانینی
 د گهل کر، یان قه بوول بو وی دانا د ههردی دا و خه لکی هه ز ژئی کر و گوه داریا وی
 کر هندهک که سین دی هه ژ توخمی وی (ژ زانایان) دی هه سویدی پی بکهن و که ربا
 خو هاتی پی و لی گه ریپن ناسته نگان بیخنه ریکا وی، نه ژ بهر چو، ب تنی ژ بهر
 هندی کو خودی قه نجییه ک د گهل وی کرییه و د گهل وان نه کرییه.

و یا غه رب د فی سالوخته تی دا نهوه هه سویدی بهری کو نه خوشی پی بگه هینته وی
 یی هه سویدی پی دئیته برن، نهو نه خوشی پی دگه هینته وی یی هه سوید بت، (موعاویه یی
 کوری نه بوو سوفیانی) -خودی ژئی رازی بت- دیژت: ((د ناڤ سالوخته تین خراب دا، چو
 سالوخته وهکی هه سویدی نیین، نهو هه سویدی دکوژت بهری کو بگه هشته وی یی
 هه سویدی پی دئیته برن)).

و خرابی پی هه سویدی گله کن، ژ وان:

۱- هسویدی نه‌رازیوون و غه‌زه‌با خودی ب سهر خودانی خو دا دئینت، چونکی نهو ب فی کاری نه‌رازیوونا خو ل سهر حوکمی خودی دیار دکهت، و هسا هزر دکهت خودی د دانا خو دا عه‌داله‌تی ناکهت.

۲- هسویدی دلی خودانی خو تژی کول و کۆقان دکهت، و دوبر نه‌گره نه‌ف قه‌هرا دلی وی تژی دکهت بته نه‌گره کو له‌شی وی ژی بکه‌فته بن باری نیش و دهردان.

۳- مروقی هسوید د چاقین خه‌لکی دا دکهفت، و رۆژ بو رۆژی بهایی وی دئیته خواری، و نه‌ثیانا وی د دلین خه‌لکی دا مشه دبت.

۴- هسویدی گه‌له‌ک جاران دبه‌ته نه‌گره هندی خودی وان نعمه‌تان یین وی داینه مروقی هسویدکار ژی بستینت و به‌لایان بده‌تی، ماده‌م نهو ب دانا خودی یی قانع نه‌بت.

۵- هسویدی سه‌ره‌کانیبا خرابی و کهرب و کینییه، و نهوه نه‌ثیانی د جفاکی دا به‌لاف دکهت، و خه‌لکی لیک دئیتخت.

۶- هسویدی نیشانا نه‌فس پیسی و دل‌په‌شی و بی نه‌خلاقسی و نه‌زه‌زیبا خودانییه، نهوی کو نه‌قی‌ت خیره‌ک بگه‌هته کهسه‌کی دی ژبلی وی.

ودا کو نه‌م ژ فی دهردی بیینه پاراستن دقی‌ت بزاین کانی چ نه‌گره هه‌نه به‌ری مروقی دده‌نه هسویدی، و چ چاره بو فی دهردی هه‌یه؟
سی نه‌گره‌ین سه‌ره‌کی د پشت هسویدی دا هه‌نه:

۱- کو که‌ربین مروقی ژ کهسه‌کی فه‌بن، و مروقی نهو نه‌قی‌ت، فیجا بو مروقی نه‌خوش بت قه‌نجیه‌ک بگه‌هته وی یان خیره‌ک ب ده‌ست بکه‌فت، و نه‌گره هات و مروقی دیت خودی قه‌نجیه‌ک د گه‌ل وی کر دی رابت هسویدی پی به‌ت و هه‌ز که‌ت کو نهو قه‌نجی ل نک نه‌مینت.

۲- نه‌گهر تشتهک یان قه‌نجییهک هه‌بت مروّقی بقیته بگه‌هتی به‌لی ناسته‌نگ بکه‌فنه ریکا وی و نه‌و نه‌گه‌هتی، پاشی بیینت که‌سه‌کی دی هه‌یه دشیته وی قه‌نجییه ب ده‌ست خوّ قه‌ بینت، قیجا وی پی نه‌خوّش بت و هه‌سویدییه پی بت، و هه‌ز بکه‌ت کو نه‌و قه‌نجی ماده‌م نه‌گه‌هشته نه‌گه‌هته که‌سی دی.

۳- کو مروّقه‌کی وه‌سا بت بو وی نه‌خوّش بت بیینت خه‌لک یین د خوّشی و نعمه‌تان دا دژین، و چونکی نه ب ده‌ستی وییه نه‌و خوّشی و نعمه‌تان ژ خه‌لکی بپرت قیجا رابت که‌ر با خوّ به‌اقیته خه‌لکی و هه‌ز بکه‌ت خه‌لک د نه‌خوّشییان دا بژین، و دویر نینه نه‌ف مروّقه‌ که‌لهک جاران خوّل سه‌ر نه‌مری خودی نه‌رازی بکه‌ت و د گهل نه‌زانان بیته: خودی که‌زانا دده‌ته بی ددانا!

و ژبلی فانه هه‌ر سی نه‌گهران نه‌گه‌ره‌کا دی ژی هه‌یه د ناڤ خودان (نختصاصان) دا ب تنی په‌یدا دبت، دی بیینی دو مروّث هه‌نه (نختصاصی) وان ئیکه، و (مونا‌فسه) د نا‌قبه‌را وان دا هه‌یه، قیجا گاڤا ئیک ژ وان د مه‌جالی (نختصاصی) دا پیش که‌فت یی دی دی هزر که‌ت پیشکه‌فتنا هه‌قالی وی ل سه‌ر حسیییا پاشکه‌فتنا وییه، له‌و دی هه‌سویدییه پی به‌ت.

و نه‌گهر ته قییا هه‌سویدییه ژ خوّ دویر بکه‌ی دا رحه‌ت بژی، فان ریکان ب کار بیینه:

۱- هه‌ر ده‌م دو‌عیان بو خوّ ژ خودی بکه‌ کو نه‌و ده‌ردی هه‌سویدییه ژ ته دویر بکه‌ت، و دلّی ته پاقر و بژوین بکه‌ت.

۲- ته‌قوایا خودی بکه‌، ژ وی بترسه و نه‌مر و فه‌رمانین وی ب جه‌ بیینه و وی به‌پاریزه نه‌و ژی دی ته پاریزت، و قی سالوخته‌تی خراب ژ ته دویرکه‌ت.

۳- سه‌بری ل سه‌ر نه‌خوّشییا نه‌یاری خوّ بکه‌، و هه‌زا تولقه‌کرنی نه‌که دلّی خوّ، دا که‌ب و نه‌قیان جه‌ی خوّ د دلّی ته دا نه‌که‌ن، سولتانی زانایان (نه‌لعز بن عه‌بدسه‌لام)

هەر رۆژ بەری نشتبا خەلک هەمی ئازا دکرن، دگۆت: من دقیت ئەز بنثم و دلێ من یێ صافی، و حەدیسای وی صەحابی ژێ یا ناقدارە ئەوی سێ رۆژا ل دویف ئیک پیغەمبەری -سلاف لی بن- گۆتی: مرۆڤەک ژ خەلکی بەحەشتی نوکە دێ ئیت، و دەمی عەبدللاهی کورێ عەمری چووێه مالا وی دا بزانت کانێ ئەو چ دکەت حەتا ئەو گەهشتییه ئی دەرەجی، وی دیت ئەو چو تشتین زیده ژ خەلکی ناکەت، پاشی وی گۆتە عەبدللاهی: برازا ئەز ئی دکەم یا تە دیتی بەلی ئەز مرۆڤەکی کەرب و نەقیانا موسلمانەکی دلێ من دا نینه. (ئیمام ئەحمەد ئی حەدیسێ ژ ئەنەسێ کورێ مالکی قەدگۆهیت).

۴- خۆ بەپەلە ب هیقییا خودی قە، ئەو تیرا تە هەیه کۆتە ژ حەسۆیدیێ و ژ حەسۆیدان ژێ بیارتت.

۵- دلێ خۆ ژ حەسۆیدیێ قالا بکە، و چی گاڤا ئەو هاتە سەر هزرا تە خۆ ب تشتەکی دی قە موژیل بکە دا ئەو ژ بیرا تە بچت.

۶- و ئەڤە ل سەر نەفسی ژ هەمییان ب زەحمەتترە، و ب تنی ئەو کەس دشت پێ رابیت یێ خودی هیزەکا مەزن دای، و ئەو ژێ ئەڤهیه: مرۆڤ ئاگرێ حەسۆیدیێ د نەفسا خۆ دا ب هندی بڤەمرینت کۆ قەنجیێ د گەل وی بکەت یێ نەفسا ژێ دخوازت کۆ ئەو حەسۆیدیێ پێ ببەت، و گوھی خۆ بدە ئی ئایەتا پیروژ دا تو بزانی کۆ خودییه بەری مە ددەتە ئی علاجی دەمی دبیرت: ﴿وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَع بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ تَوَلَّى وَاخْرَجَهُ خُمًا﴾ (فصلت: ۳۴-۳۵) یەعنی: باشییا وان کەسان یێن باوهری ب خودی ئینای، و خۆ ل سەر شریعتی وی راست کری، و قەنجی د گەل خەلکی کرین، وەکی خرابییا وان نابت یێن کوفر ب خودی کری و یێ ئەمرییا وی کری، و نەخۆشی گەهانیدنه خەلکی. تو ب لیبۆرین و نەرم و حەلیمییا خۆ خرابییا وی پالده

یخ خرابی گهاندییه ته، و بهرانبه خرابییا وی تو باشییی د گهل بکه، قیجا ب قی چهندی ئهوی خرابی گهاندییه ته و دورمناتی د ناڅهرا ته و وی دا ههوی دی وه لی ئیت هه وهکی ئهو دؤستهکی ته یی نیزیکه، و ههما بهس تهوفیقا وان بو قی سالوخته تی باش دئیتته دان یین بیهنا خو ل سهر وی تشتی فرههگری یی بو وان نهخوش، و کوتهکی ل خو کری دا وی تشتی بکهن یی خودی دقیت، و ههما بهس تهوفیقا وی بو قی چهندی دئیتته دان یی بارهکا مهزن ژ خوشییا دنیا یی وئاخره تی بو هاتییه دان.

و ژ بهر خرابییا قی سالوخته تی خودایی مهزن مه فیری هندی دکته کو ههردهم ئه م خو ب وی بپاریژین ژ سالوخته تی ههسویدییی و ژ مرؤقین ههسوید، وهکی د سووردهتا (الفلق) دا هاتی: ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾﴾ تو ئهوی موحه ممه د بیژه: ئهز خو ب خودانی سپیدی دپاریژم. ژ خرابی و نهخوشییا هه می چیکرییی وی نافراندین. و ژ خرابییا شهقا گهلهک تاری ده می دئیت، و ژ وان خرابییین تیدا ههین. و ژ خرابییا وان ژنن سیره بهند یین بو سیره بهندییی پف دکنه وان گریکان یین ئهو گری ددهن. و ژ خرابییا وی ههسویدی چائی وی ب وان قهنجییا رانه بت یین خودی د گهل ئیکی دکته، ههز دکته ئهو قهنجی بو وی نه مینن.

سالوخته تی سییی: قهلسی و بهخیلی:

ئهفه ژی ئیک ژ وان سالوخته تی خرابه یین ژ ملله تی بهری مه گهشتینه مه، و قورئان د پتر ژ جهه کی دا مه ل هندی هشیار دکته کو ئهفه ژ وان سالوخته تان یین خودی ههز ژئی ناکهت دا ئه م خو ژئی بدهینه پاش، و مهزنترین ئایهت قی چهندی بو مه ئاشکهرا دکته ئهوه یا خودایی مهزن تیدا دیبژت: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٦٦﴾ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَاءً آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ

فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِمًّا ﴿٣٧﴾ (النساء: ۳۶-۳۷) هندی خودییه هز ژ وان بهنیین خو ناکهت نهوین خو مهزن دکهن، و هز ژ وان ناکهت نهوین مهحین خو د ناف خه لکی دا دکهن. نهوین قه لسییی د دان و خه رجییا وی تشتی دا دکهن پی خودی دایه وان، و فهرمانا ب قه لسییی ل خه لکی دی ژی دکهن، و کافرایی ب قه نجییین خودی ل سهر خو دکهن، و قه دشپرن. ومه بو کافران عه زابه کا نهو پی ره زیل بین ناماده کرییه.

مه عنا: قه لسی و فهرمانا ب قه لسییی ئیک ژ سالوخته تین وان که سانه یین خودی هز ژی ناکهت، و ناشکه رایه کو قه لسی بهر ژقاژیا مهردینییه، و مه بهست پی نهوه خودان تشته کی وهسا ژ کهسه کی مه نعه بکهت کو بو وی حلال نهبت نهو ژی مه نعه بکهت، قیجا چ نهف تشتی هه مال بت یان تشته کی دی بت.

و به خیلی ب چند رهنگه کان دئیتنه دیتن، به لی رهنگی ژ هه مییان کریتتر نهوه مروث بو خو یی به خیل ل وی ده می کو مروثی ههوجه یی ب مهردینییه هه ی، وه کی کو تو بیینی مروثه کی ههوجه یی ب پاران ههبت وی ب خو پاره هه بن به لی پارتین خو راکهت و خه رج نه کهت و وهسا د خو بینته ده ری کو نهو مروثه کی فه قیره.. نهف به خیلییه ژ هه مییان کریتتره و دبتنه نه گهرا هندی کو نهف مروثه د چاقتین خه لکی دا بشکیت.

و به خیلیا نیزیکی فی دکریتییه دا نهوه کهسه کی -ژ دلره شیا خو- پی نه خو ش بت مروثه کی مهرد بینت قیجا رابیت شیره تان ب به خیلییی لی بکهت و ب نافی نابوری و ترساندنا ژ فه قیرییه وی ژ مهردینییه بده ته پاش، و کریتییا فی ژ هندی دئیت کو نهو مروثی فی رهنگی به خیلییه دکهت د فی سالوخته تی خو دا چا ش ل شهیطانی دکهت، چونکی هندی شهیطانه -وه کی نایه ته کا قورنانی بو مه ناشکه را دکهت- ب ترساندنا ژ فه قیرییه دویکه فتییین خو ژ مهردینییه دده ته پاش، قورنان دبیزت: ﴿الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ

وَأَسِعْ عَلَيْهِمُ ﴿٢٦٨﴾ (البقرة: ٢٦٨) قهلسی و هلبژارتنا مالی بی خیر بو دانا خیران ژ شهیتانییه نهوی ههوه ب ههژارییی دترسینت، و بهری ههوه ددهته قهلسییی، و فهرمانی ب کرنا خرابییی و بی نهمرییا خودی ل ههوه دکهت، و خودی -سهرا دانا ههوه بو خیران ومهردینییی- سوژی ب لیبوریینی و بهرفرههکرنا رزقی ددهته ههوه، و خودی خودانی قهنجییا بهرفرههه، و ب کار وئیهتان بی زانیه.

و ژ بهر کریتییا فی سالوخهتی -کو بهخیلییه- پیغهمبهری -سلاف لی بن- گهلهک جارن فهرمان ل سهحابییین خو دکر کو نهو خو ب خودی بیاریزن ژ بهخیلییی، سهعدی کورپی نهبوو وهققاصی ژ پیغهمبهری -سلاف لی بن- قهدهگوهاست کو وی نهف هه پینج دوغایه نیشا وان ددان: ((یا رهبی نهز خو ب ته دپاریزم ژ بهخیلییی، و نهز خو ب ته دپاریزم ژ ترسینوکییی، و نهز خو ب ته دپاریزم کو بگههمه عهمری رهزبلتر، و نهز خو ب ته دپاریزم ژ فتننا دنیایی، و نهز خو ب ته دپاریزم ژ عهزابا قهبری)) (بوخاری فی حهدیسی قهدهگوهیت)، مهعنا: بهری ههه تشتهکی پیغهمبهری -سلاف لی بن- خو ب خودی دپاراست ژ بهخیلییی.

و نهگهه پسیار بیتتهکرن: بوچی؟

دی بیتین: بهخیلی، یان ههژیکرنا بهخیلییی بهری خودانی ددهته گهلهک خرابییان، د حهدیسهکی دا (یا نهحمهه و نهبوو داوود قهدهگوهیتن) پیغهمبهه -سلاف لی بن- دبیژت: ((هشیار بن قیانا بهخیلییی نهکهنه دلئ خو، چونکی قیانا بهخیلییی یین بهری ههوه برنه هیلاکی، فهرمان ل وان کر کو مروفقاینییی بپرن وان بری، و فهرمان ب وان کر قهلسییی بکهن وان کر، و فهرمان ل وان کر کو د سهه پی خو دا بچن ووان وه کر)).

ژ فی حهدیسی ناشکههرا دبت کو قیانا بهخیلییی و حرصال سهه چریکییی بهری مروقی ددهته سی تاوانین مهزن: برینا مروقینیی، قهلسییی، د سهه پی دا چوونی..

و ژ بهر خرابییا بهخیلییی ژ زانایئ زاهد (بشر ئه لحافی) دئیتته شه گوهاستن کو دورسته غه یبهتا بهخیلی بیتته کرن، وئو دبیترت: جاره کی هنده کان مه دحین ژنکه کی ل نک پیغه مبهری -سلاف لی بن- کرن و گوئن: ئو ژنکه که گه له ک رژیان دگرت، و ب شهقی گه له ک نفتیزان دکهت به لی ئو یا بهخيله، پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوئ: ﴿فما خیرها إذا﴾ قیجا پا باشییا وی چیه؟

و گه له ک زیان د بهخیلییی دا هه نه، ژ وان زیانان:

۱- بهخیلی و باوهری د گه ل نیک کۆم نابن، چونکی باوهری مهردینییی دخوازت مهردینییا ب مالی یان هتا ب رحی د ریکا خودی دا، و مرۆقی مهرد نهبت دیندارییا وی ژی یا تمام نابت.

۲- قیانا بهخیلییی ماکا گه له ک خه له تییا نه، چونکی ئو بهری خودانی خو ددهته هژماره کا خه له تییا ن وه کی مه گوئی.

۳- بهخیلی خودانی خو ل نک خودی و ل نک بهنییا ن ژی رهش دکهت، و نه خودی مرۆقی بهخیل دقیت و نه خه لکی.

۴- بهخیلی نیشانا خو نه رازیکرنا مرۆقی بهخيله ل سه ر ئه مری خودی، و دژاتییه که ژ وی بو فه رمانا خودی، له و خودی هه ژ مرۆقی بهخیل ناکهت و خیری ناینته ریکا وی.

۵- بهخیلی کول و کۆفانا ل خودانی خو زیده دکهت، و دبه ئه گه را هندی ئو چو خوشییی ب خو نه بهت.

۶- و ئاشکه رایه کو بهخیلی ئه خلاقه کی خرابه، و نه قیانی د ناف جفاکی دا به لاف دکهت.

و قورئان د پتر ژ نایه ته کی دا بو مه رادگه هینت کو رهنگه کی بهخیلییی ل نک کیتابییا ن هه بوو ئو د چاقین خودی دا شکانن و بو ئه گه را هندی کو خودی غه زه با خو

ل وان بکەت، ئەو بەخیلی بەخیلیا ب علمی بوو، و دەمی مرۆف وان ئایەتان د قورئانی دا دخوبنت تی دئینتەدەر کو سی ئەگەر د پشت قی بەخیلیا وان یا ب علمی را هه بوون.

ئەگەرا ئیکتی:

ئەو یە ز قی ئایەتی دئیتە وەرگرتن: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ ۗ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعْنَةُ ﴿١٥٩﴾﴾ (البقرة: ۱۵۹) هندی ئەون یین وان ئایەتین ئاشکەرا ل سەر پیغەمبەرینییا موحه مەدی -سلا ل لی بن- یین مه ئیناينه خواری، و ئەو تشتی ئەو پی هاتی قەدشیرن، و ئەو زانایین جوھی و فەلانە و هەر ئیکتی دی یی وی تشتی خودی د تەوراتی و ئنجیلی دا ئینایە خواری قەشیرت، پشتی کو وی ئەو بو مرۆفان ئاشکەرا کری، ئەو ئەون یین خودی ئەو ژ رەحما خو بی بارکیرن، و هەمی مرۆف ب لەعنه تی نفرینی ل وان دکەن. مەعنا: بەخیلی بوو ئەقە ژ گوتنا علمی و ئاشکەرا کرنا وی بو خەلکی داینه پاش.

ئەگەرا دووی:

وان بەخیلی ب علمی دکر بو هندی دا ئەو مالەکی دنیایی ب دەست خو بیخن، قورئان دبیرت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنْ الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۗ أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾﴾ (البقرة: ۱۷۴) هندی ئەون یین وی تشتی خودی د کیتایین خو دا ئینایە خواری قەدشیرن، و لی دگەریین بەرانبەرەکی کیم ژ پەرتالی دنیایی پیش قی قەشارتنی قە وەرگرن، ئەوین هەنە وی حەرامی بەری وان ددەتە ناگری جەهەنمی د زکین خو دا دخون، و ل رۆژا قیامەتی خودی د گەل وان ناخفت چونکی یی ل وان ب غەزبە، و وان ژ قریژا گونە و کوفرا وان پاقر ناکەت، و عەزابەکا ب ئیش بو وان هەیه.

ئهگهرا سییی:

قورئان دبیژت: ﴿وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَا بِعَضُّهُمْ إِلَىٰ بَعْضِ قَالُوا أَنُحَدِّثُكُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾﴾ (البقرة: ٧٦) و ئهگهرا جوھی هاتنه راستا خودان باوهران ب ئهزمانی خو دبیژن: مه باوهری ب دینی ههوه و پیغه مبهری ههوه ئینایه یی بهحسی وی د تهوراتی دا هاتی، و دهمی هندهک ژ فان دوروو بیین جوھی ب تنی د گهل هندهکان مان، ب بی باوهری فه دبیژن: ئهری هوین وی تشتی بو خودان باوهران دبیژن یی خودی د تهوراتی دا بو ههوه ئاشکهراکری ژ بهحسی موحه ممه دی، دا ئهول نک خودایین ههوه ل رۆژا رابوونی ب هیجته بکهفن؟ ئهری ما هوین تی ناگههن وهشیار نابین؟ مهعنا: ئهو دترسیان علمی بو خه لکی ئاشکهرا بکهن پاشی ئهف علمه بو خه لکی بیته دهلیل.

و ئهف رهنگی بهخیلییی گهلهک جارن د ناف زانایین ئوممهتا مه ژی دا پهیدا دبت دئ بینی ئیک ژ وان بهخیلییی ب علمی دکته و نهقییت وی علمی ل نک وی ههی بو خه لکی بیژت، یان دا خه لک ژی -د وی مهسهلی دا- وهکی وی لی نهئین و زانا نهبن، یان ژی وی دقییت بهرانبه رهکی بو خو وهرگرت ژ مال و مهنصبان، یان ژی ئهو دترست ئهگهرا ئهف علمه بهلافا بیت و خه لک پی زانابین کیماسییهک بگههته مهتره بیین وی، وهکی -بو نمونه- زانایهک دئ فهتوایهکی دت، و پشتی هنگی دئ بو وی دیار بت کو ئهف فهتوایا وی دای یا خه له ته، بهلی دئ بینی ئهوه بهخیلییی ب زانینا خو یا نوی دئ کهت دا خه لک بوچوونا دورست نهزانن، چونکی ههمی هزرا وی ئهوه ئهگهرا خه لکی زانی بوچوونا وی یا دی یا خه لهت بوو ئیدی وان باوهری پی نامینت.. و ئهفه ژبلی بهخیلییی رهنگهکی خو مهزنکر نییه.

و رهنگهکی دی یی بهخیلییا ب علمی د ناف زانایین مهزههبی و حزبی دا ههیه و ئهوه بو خو ئهفه ئیک ژ سالوختهین زانایین جوھی و فهلانه ئهوه ژی ئهفهیه ئهوه

به خیلایی ب وی علمی دکه تن یی (موخالهفا) مه زهه بی وان یان حزبا وان تیدا هه ی،
 نه گهر خو نهو باش بزنان کو نهف علمه یی دورسته ژی، چونکی نهو دترستن نه گهر نهف
 علمه د ناه خه لکی دا به لاف بوو خه لک دی خه له تییا مه زهه بی وان زانن، زانایی
 ناقدار (عبد الرحمن بن مهدی) دبیرت: ((خودانین زانینی وی دنقیسن یا بو وان بت
 ویا ل سهر وان بت، به لی خودانین دلچوونان بهس وی دنقیسن یا بو وان بت)).

شهریعت .. و مهسه لا وهراری

ب کارئینانا شهریعتی ئیک ژ پیتئییین باوهری ئینانا خودانییه ب ئیسلامی، و کارکرن بۆ لادانا شهریعتی و باوهری ئینان کو ئەو ب کیر ههمی جه و ههمی دهمان نائییت، و ب پیتئیرنا ژینی نه ل سهر بناخهیی شهریعتی ژ لایی جفاکی فه نیشانا ئنحرافا جفاکییه ژ ریکا خودی یا راست ئەوا وی فهرمان ل مه کری کو ئەم ل سهر ب پیتئیه بچین دهمی گوتی: ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّيْنَاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ (الأنعام: ۱۵۳) تشتی خودی شیردت پی ل ههوه کری ئەههیه کو هندی ئیسلامه ریکا خودی یا راسته قیجا لی ههرن، و دووچوونا ریکین بهرزهبوونی نهکهن، ئەو دی ههوه بژاله کهن، و ههوه ژ ریکا خودی یا راست دویر کهن. ئەف بهریخوودانا بهر ب ریکا راست فه ئەوه یا خودی شیردت پی ل ههوه کری، دا بهلکی هوین ب ریکا ب جهئینانا ئەمری وی خو ژ عهزبا وی بیاریزن.

ژ بهر قی چهندی ئەفه ژ وی رۆژی وهره یا کو شهریعت تیدا -ب رهنگهکی رهسمی- ژ مهیدانا هوکمداری و ب کارئینانی هاتییه لادان بهری نیزیکی سهه سالان گازی ژ گهلهک لایان فه دئینه بلندکرن کو پیتئیییه ئوممهت جارهکا دی ل مهنهجی خودی بزقتهفه، و هوکمی ب شهریعتی ئیسلامی بکهت ئەگهر وی بقییت هزرهک بۆ بیتهکرن و جارهکا دی د ناڤ ئوممهتین جیهانی دا سهرفهراز بیت و بیته خودان کهسینییهکا تاییهت.. بهلی ههر جارهکا ئەف گازیییه ژ لایهکی فه هاتبته بلندکرن، یان بیته بلندکرن، هندهک دهنگین خوئهنیاس ل قیری و ویرا هه بهرهنگار رادوهستن، و وهسا د خو دگهن کو ئەو ژ سهروپ و عهقلدارییا خو گههشتینه نهجامهکی نوی د قی

مهسه لى دا، ئەو ژى ئەقەيه: ئەرى چاوا دى چى بت ل قى زه مانى يى دنيا ههمى تيدا بوويه گونده كى بچويك، و پيلا جيهانگه ريبى ب سهر دنيايى دا هاتى، ئەم رابىن خو (شاڊ) بژين، و بچين شهريعه ته كى بهرى هزار و چارسهد سالان هاتى بينين ل زه مانى ئەنته ريتت و بن دهستكرنا ههيف و ستيران ب كارينين؟ ئەقه هسكاتى و (جمووده)، پاشكه فتن و مه له قانيكرنا دژى پيلا پيشقه چوونيه!

و ئاشكه رايه كو خودانين قى گازيبى ل وى باوهرينه كو شهريعت -ئەگه ر هات و مه ئەو ب كارئينا- ئەو دى مه ژ كاروانى پيشكه فتنى قه هيلت، و دى بو مه بته رېنگر ناهيلت ئەم وه رارى بكهين، چونكى ئەو وه رارا (ته طه وورا) مه زن يا نوكه ب سهر دنيايى دا هاتى ناخوازت ئەم بزقربنه د كافلوزانكه كى كهفن و بهرتهنگ دا..

ئەقه ئيك ژ مه زنترين هيجه تين وان كه سانه يين خو له شگران دبين ده مى گوھ ل وى گازيبى دبت يا دخوازت حوكمدارى يا شهريعه تى بت.. لهو مه دقئيت ده ليشه يه كا كورت د گهل قى هيجه تا وان راوهستين دا راستيا وى بو مه ئاشكه را بت.

و بهرى ئەم به حسى شهريعه تى و مه سه لا وه رارى بكهين دو خالين گرنگ هه نه پيتقبيه ئيشاره تى بده ينى:

يا ئيكى:

ژ ئەنجامى دويركه فتنه مه ژ دىنى، و نه زانينا مه يا دورست ب حوكم و ئەحكامين ئيسلامى ئەقه ژ لايه كى قه، و ژ لايه كى دى قه ژ بهر كارتىكرنا پيلا دين دوژمىيى يا نه پيرۆز ل سهر مه، ل قى سه دسالا دويمه هيبى و بو جارا ئيكى د ديروكى دا هندهك كهس د ناڤ مه موسلمانان دا پهيدا بوون هزركر چو مانعى نينه ئەم خو ب موسلمان بزائين و د گهل هندى ژى مه باوهرى هه بت كو شهريعت -ههمى يان هندهك- ب كير (ته طبيق و ب كارئينانى) نائيت، چونكى ئەو دى مه ژ كاروانى پيشكه فتنى قه هيلت.. و هندهك ژ قان كه سان پتر ب ناڤ دا چوون و وهك چاڤليكرن

بو خودائین هندهک دینین ل دور و بهرین مه گوتن: فهره ئەم ژى دینى خو د هندهک (طقوسین شهکلی) دا کۆم بکهین، و دینى بکهینه ریکخهر بو په یوه ندییتن مرۆقى د گهل خودی ب تنی، وهکی دی مهسه لا ب ریشه برنا ژینا مه ئەفه تشته که دقیت ل دویش زهوقی مه بت و دینی چو په یوه ندى پتفه نینه!

یا دووی:

ئەف هزرا بۆرى - وهکی ئاشکهرا - ژ هندی دئیت خودائین قی هزری ل وی باوهرینه کو ههقدژی د ناقهرا شهریعتی و ههقچاخى و عهصره نه تی دا ههیه.

لهو ئەم ل قیری خو نهچار دبیین پسیارهکی بهلیخین و دان و ستاندنی ل سهر بکهین، ئەو ژى ئەفهیه:

ئەری وەرار (تهههوور) چیه؟ وئو - د ژینا مرۆقى دا - ژ چ دگرت و ژ چ ناگرت؟
و پشتی بهرسف بو مه ئاشکهرا دبت دقیت بهری خو بدهینی کانى شهریعت چاوا
سههدهیى د گهل قان ههردو لایان دکهت: لایى وەرار ژى دگرت، و لایى ئەو ژى
نهگرت د ژینا مرۆقى دا؟ دا پشتی هنگی بو مه دیار بیت کانى راسته ئیسلام
ب شهریعتی خو قه ب کیر ژینا مرۆقى نوکه نائیته وهکی هندهکان دقیت مه تی
بگههین؟!

مهسه لا (تهههوور) و پهیدا بوونا وی د مهیدانا فکری دا بو دهسپیکا سههسال
بۆرى (سههسال بیستی زایینی) دزقرت، پشتی زانایى بریتانی چارلس دارونی
(نهظهریا) خو ل دور تهههوور دانی، ئەو نهظهریا - ب کورتی - دبیترت: چیکریتن
زیندی بهردهوام وەرار کریه ژ شانا ئیکانه ئەوا (صودفه) پهیدا بووی و ههتا بوویه ئەف
مرۆقه یى نوکه ئەم دبیین.. و مه نه ل بهره ل قیری دان و ستاندنی ل سهر قی
نهظهریی بکهین، و کانى چو راستی تیدا ههیه، و ههما بهسه بیژین: ئەفرۆکه و پشتی
بۆرینا نیزیکی سهه سالان د سهر دهههفتنا وی را هیشتا ئەو ژ خانهیا (نهظهریهکا

علمی) بۆ خانہیا (حەقیقەتەکا علمی) نەھاتیبە ڤەگواستن، و ئەو نوکە ژ لایئ زانایتن بایولۆژی ڤە د ئەرشیڤئ ڤئ علمی دا یا هاتیبە دانان و وەسا ئەو بەرئ خو نادەنئ کو راستییەکا علمیە.

بەلئ تشئ مە دڤیت ل ڤیئرئ بیژین ئەو: ڤئ نەظەرییئ ل دەسپینکا پەیدا بوننا خو هژیانەکا مەزن ئیخستە د ژيانا ئەوروپی دا، و ڤئ هژیانئ نە ب تنئ لایئ بایولۆچی ژ ژيانا وان ڤەگرت کو ئەو دەلیڤە بوو یا دارونی کار تیدا دکر، بەلکی وئ ب ئیشارەتین خو یین دژوار وخەطەر گەلەک دەلیڤە یین هزر و بیر و باوهران ژئ ڤەگرت، و گرفتاریا مرؤڤینیی یا مەزن د ڤیئرئ را بوو!

د وی دینی دا یئ ل ئەوروپا بەلاڤ، دەمئ دارون هاتی و نەظەریا خو دانای باوهری ب چو رەنگین وەراری نەدھاتە ئینان، نە د مەسەلین بیر و باوهران دا، و نە ژئ د مەسەلین (تەشریعی) دا، بەلکی خو نە د مەسەلین علمی ژئ دا، و هەر جارەکا زانایەکی -د چی دەلیڤە یا هەبت دا- هزرا پێشڤەچوونەکا نوی کربا (کەنیسە) دا حوکمی ب (هەرڤەقا) وی دەت، و هنگی مەصیرئ وی یان دا سۆتتا ب ساخی بت یان ژئ دا سیدارەدان بت، و هەوجە ناکەت ئەم دەلیلان ل سەر ڤئ گۆتتا خو بینین چونکی هەر کەسئ ب دیرۆکا زانینئ ل ئەوروپا یئ ئاگەدار بت ڤئ چەندئ باش دزانت.. و دەمئ زانایتن ئەوروپی دەلیڤە یا ژیکڤەکرنا دین و دنیایی د ڤکرا کەنیسئ دا دیتی وان ڤیا ڤئ دەلیڤە یئ بۆ خو ئستغلال بکەن و هیدی هیدی خو ژ دەسەلاتا کەنیسئ پزگار بکەن، و ئیکەمین پینگاڤ وان هاقیتی ئەو بوو دلئ وان چوویی وان بیر و باوهران یین کەنیسئ پشتهڤانی بۆ دکر دەرئشیڤ بکەن، دا بشین دەسەلاتا کەنیسئ و زەلامین وئ ل سەر ستویی خو و یئ خەلکی ژئ سست بکەن، ئەو بوو وان ب رپکا هەندەک نەظەرییئ علمی هژیان ئیخستە بیر و باوهران، و ل ڤیئرئ مرؤڤ دشیئ ئیشارەتی بەدەتە سئ زانایان کو دەورەکی بەرچاڤ د ڤئ چەندئ دا هەبوو:

یې ټیګی: زانایې بریتانی چارلس دارون بوو، ټهوی ل سالا ۱۸۵۹ ز کتیبیا خو ل دور بناخه یې جینې مروځی به لافکرې، و تیدا به حسې دهسپیکا ژینې کری و ناشکه راکری کو شانا ټیګی یا ژین ژې پهیدا بووی ب ریکا صودفې هات و ب دهستی سورشتې هاته ئافراندن، بیې بو مه دیار بکهت کانې سورشت ب خو چیه و چاوا هاتییه ئافراندن، پاشی ټی شانی ودرارکر، و د هر قویناغه کې دا ژ قویناغین ژییې خو هندک پهنګین گیانه وهران ژې چیبوون، و گیانه وهرې دویماهیېې مروځ بوو، و ب ټی چهندي وی دهورې خودې د ئافراندن و پهیدایوونا ژینې دا لادا.

یې دووی: زانایې ټلمانې کارل مارکس بوو ټهوی ل سالا ۱۸۸۳ مری، ټهقی کاکلکا نهظه ربیا دارونی وهرگرت و ل سهر بناخه یې وی نهظه ربیه کا ئابوری دانا، ټه نهظه ربیا ب ناټی وی و هندک جارن ژې ب ناټی شیوو عیبه تی هاتییه ناسکر، و وی د نهظه ربیا خو دا تهرکیز ل سهر قویناغین وهراری د ژینا مروځی دا ژ لایې ئابوری ټه کر، و گوت: هه ټپشکی د هه می تشتان دا ټه قویناغا دویماهیېیه یا جفاک دې گه ټی، و ب ټی چهندي وی ټیا بیژت: دینداری ټیک ژ وان قویناغانه یین کو دټیت مروځ ژې دهرباس بیت و ل پشت خو بهیلت.

یې سیې: زانایې نه مساوی فرووید بوو، ټهوی ل سالا ۱۹۳۸ مری، وټهقی ب بچوونین خو یین غه رب د دهلیقه یا ټه کولینین نه فسی دا ټیا وان هه می سنوران بشکیت یین دینی و ټه خلاقې و (ټیه مین جفاکی) د ژینا مروځی دا دانان، ده می وی ټیای مه وه تی بگه هینت کو (طاقا جنسی) هیزا مه زتره د له شی مروځی دا و ټه وه (تهحه کومی) د هه می هیز و رهفتاری وی دا دکهت، و هتا مروځ بشیت ټی هیزې ب دورستی ب کار بینت دټیت هه می ری بو یینه خوشکر، و هر ئاسته نکه کا بکه فته د ریکې ژې دا -وه کی دینی و ټه خلاقې- دټیت یینه راکرن.

ئەقە ئەو ھەر سێ زانا بوون یێن خوۆب کراسەکی علمی نیشا مە دای و ئارمانجەکا دویرتر فیای.. ب ناقتی وەراری ئاخفتین و ل نک شکاندنا بیر و باوهران راوہستاین، و تشتی مرۆف ل نک رادوہستت دەمی فان ھەر سێ ناغان ددانته بەرێک ئەوہ: ئەف ھەر سێ زانایە یێن وەلاتین وان دژێک جودا د دو تشتان دا دگەھنە ئیک:

یێ ئیک: ھەر سێ جوہینە!

وی دووی: ھەر سێ پشتی سەرھلدانا شوپرەشا پیشەسازی ل ئەوروپا ھاتبوون، ل وی دەمی دویراتیبەکا مەزن کەفتیبە د ناقتەرا کەنیسی و زانیان دا، وەکی بەری نوکە مە ئیشارەت پی دای.

و زقپین ل بابەتی سەرەکی دی بیژین: تشتی ژ ھەمییی بەرچاقتەر د مەسەلا تەطەووری دا ئەو بوو داروونی قیا بیژت: خودی د پشت مەسەلا ئافراندی را نەبوویە، و خودی -حاشا- ھزرەکە کەنیسی کریبە د سەری خەلکی دا، و ژین ئەنجامی وی (تەطەووری) یە یا ژ ھندەک کاودانین ماددی پەیدا بووی!

و ھەر چەندە دەمی داروونی ئەف گوتنا خوۆ (یان ئکتشافا) خوۆ ئاشکەرا کری وی ئەو وەک (نەظەریکا علمی) ل بەر سنگی خەلکی دانا، بەلی ئەوروپا ئەو وەک (حەقیقەتەکا علمی) وەرگرت، نە د مەجالی بایولوژی ب تنی، بەلکی د دەلیقەیا ھزری و جفاکی ژی دا، و د ئەنجام دا قی نەظەریبی دو کارتیکرنین مەزن د ھزرا مرۆقتی ئەوروپی دا ھیلان، ئەو ژی ئەقە بوون:

ئیک: مادەم (ماددە) د پشت ھەمی تشتی رایە، و خودی چیفانۆکەک بوو ئەقە ھندە سالە کەنیسی ئەم پی دخاپاندین، دقیت ئەم عەبدینییا ماددە ی ب تنی بکەین، و ئەو سالۆخەتین بەری کەنیسی ددانە خودی دقیت ئەم بدەینە ماددە ی.

دو: مادهم ههر تشتهکي د قی دنیايي دا هه ی وهرار و (تهطهوور) ب سهر دا هاتییه، دقیت مه باوهری ب چو تشتین نهلف و (ثابت) نهبت، نه د مهسهلین علمی دا و نه د مهسهلین دی یین ژینی دا.

و ههر چهنده پستی داروونی ب چل پینجی سالهکان علم ولسا پیشکهفت کو بگهته وی نهجامی یی دپیرت: د مهجالی علمی دا هندهک (تهوایت) یین ههین (تهطهوور) ژئی ناگرت، و د سهر هندئی ژی را کو زانایین بایولوژی ژ شاگردییین داروونی ب خو -بهری زانایین دی- بهرائتا خو ژ وی بچوونی دا یا عهقل قهوبیل نهکته یا سهیدایی وان گوتی، دهمی ل جههکی گوتی: طهبیعت نه تشتهکی عاقله، پاشی ل جههکی دی گوتی: طهبیعت ئافراندهره.. د گهل هندئی ژی کارتیکرین خراب یین قی نهظهرییی د هزارا غهری دا مان، و حهتا ئهقرؤ ژی دو هزارین ههقدژ د سهری وان دا ماینه:

ئیک: یان ههمی تشت دنهلفن و وهرار ژئی ناگرت، و ههر تشتهکی هه ی دقیت وهکی خو بمینت.. و ئهقه هزارا دینییه یا کهنیه بو گازی دکته.

دو: یان وهرار ژ ههمی تشتان دگرت و چو تشتین نهلف نینن.. و ئهقه هزارا وان کهسانه یین دقیت ب ناقی علمی دهسهلاتا دینی نههیلن.

و ژ بهر کو د ههقرکییی دا بچوونا ئهقی دهستهکا دویی سهر ژ دهستهکا ئیکي ستاند بچوونا رهسمی یا شارستانییا غهری بوو ئهو، و چونکی ل قی سهدهسالو دویماهییی قی شارستانییا ماددی گهلهک پیشکهفتنین علمی یین مهزن ب دهست خو قه نینان، ئهو شیا جیهانی ههمییی -د گهل دا جیهانا مه- د خهلهکا دویشهلانکی و (تهبهعییهتا) خو دا بزقرینت، و د ئهجام دا ئهف بچوونا خو یا کهچ بو مه (تهصدیر) کر، و گهلهک لایان ل نک مه ئهو هزار وهک راستیییهکا علمی وهرگرت، گوھ نهدا هندئی کو ئهف هزاره نهجامهکی لهنگی وی ههقرکییی بوو یا د ناقبهرا وان و دینی وان دا

چیټووی، ئەو دینی باوهری ئیکجار ب وهراری نههیی، و وان ژ بیرا خو بر کو دینی مه ئەوی جودا ژ دینی وان باوهری ب ههبوونا (ثابت و موته‌غییری) ژی ههیه.

و ئەگەر ئەم (نصوصین شەری) یین خو بخوینین، و ههقبه‌ری گوتنن زانایین خو یین کهفن و نوی بکهین دئ بینین مه‌سه‌له د هه‌زا موسلمانان دا ب فی ره‌نگییه:

د گه‌ردوونا مه‌ دا تشت ئیک ژ دووانه: یان (جهوه‌ره) یان (مه‌ظه‌ره)، هندی جهوه‌ره تشت‌کی ثابتە و گوهرپین و ته‌طه‌وور ژئ ناگرت، به‌لی مه‌ظه‌ره به‌رده‌وام د گوهرپینی دایه و ته‌بات بو نینه.. و کانی چاوا ئەف مه‌سه‌له ژ مرۆقی و طه‌بیعه‌تی دگرت، وه‌سا ئەو ژ شه‌ریعه‌تی ژی دگرت، و فه‌کرنا ده‌رگه‌هی ئجته‌ادی د شه‌ریعه‌تی دا ئاشکه‌راترین نیشانه ل سه‌ر هندی کو ئیسلام د مه‌سه‌لا شه‌ریعه‌تدانانی ژی دا باوهری ب هه‌بوونا (موته‌غییری) هه‌یه، ئەگەر نه‌ چو مه‌عنا بو هندی نه‌بوو ئیسلام ده‌رگه‌هی ئجته‌ادی ل به‌ر سنگی فه‌زنانان فه‌که‌ت.

تشتی ئیسلامی باوهری ب ته‌باتا وی هه‌ی و کو چو ته‌طه‌وور ژئ ناگرت، ئەم دشتین د سی خالان دا کۆم بکهین:

ئیک: خودی و هه‌ر تشت‌کی په‌یوه‌ندی ب ذات و صفاتین وی فه‌ هه‌ی و کو په‌رستن و هوکمرانی دقت یا وی بت.

دو: خو‌رستی و فطه‌ره‌تا مرۆقی، و ئەو غه‌ریزه‌یین خودی د نه‌فسا مرۆقی دا داناین، و کو دقت ئەو ب هوکمی خودی د توخوبیدی بن.

سی: ئەحکامین شه‌ریعه‌تی یین گشتی د مه‌سه‌لین (عباده‌ت) و (خودوود) و وان په‌یوه‌ندیان دا یین د ناقه‌ه‌را ژن و می‌ران دا هه‌ین.

و ژبلی قان هه‌ر سی ته‌وابتان یین چو ته‌طه‌وور ژئ ناگرت، ئیسلام ئعترافی ب هه‌بوونا گوهرپینی د ره‌نگ و سه‌روبه‌ری ژینا مرۆقی دا دکه‌ت، وه‌کی هنده‌ک لایین سیاسی و ئابوری و جفاکی و زانستی.. و ئەف گوهرپینه ده‌می په‌یدا دبن هه‌وجه‌ی

هندهک حوکمپن نوی دبن، و پیخه مهت دهریخستنا فان حوکمپن نوی ئیسلامی رپکهکا
 ناشکهره دانایه: د علمئی (أصول الفقه) ای دا بابه ته کی تاییهت ل بن ناشئی (باب
 الاجتهاد) ههیه، و ب رپکا فی بابه تی زانایین موجتههد دشین بگه هنه هندهک
 نه حکامپن نوی بو وان مهسه لپن نوی دهرکه فتی، و ل قییری دقیت ئیشاره تی بو دو
 مهسه لپن گهنگ بدهین:

ئیک: نه ههر کهسه کی ههبت دشیت ئجتهادی بکهت، و زانا حهتا بپته موجتههد
 دقیت نهو گه هشتبته دهرهجهکا بلند د زانینئی دا، و هندهک سالوخته تین تاییهت ل نک
 وی ههبن.

دو: ئجتهاد خو وهستاندنه که ژ لایئ موجتههدی فه بو گه هشتنا حوکمئی شهرعی
 د مهسه لهکا نوی دا نه کو دانانا شهریه ته کی نوییه، چونکی زانایئ موجتههد حوکمه کی
 نوی یئ سه ریخو نادانت، به لکی نهو حوکمه کی نوی ژ هندهک بناخه یین شهرعی یین
 نه لف وهر دگرت.

ب قئ چهندی بو مه ناشکهره دبت کو فه کرنا دهرگه هی ئجتهادی د شهریه تی
 ئیسلامی دا دپته نه گهره هندی کو نهف شهریه ته ل هه می جه و هه می ده مان ب کیر
 هندی بت بپته ب کارئینان..

و ل دور مهسه لا ته طه ووری خاله کا دی یا فه ههیه دقیت ل دویمه هیئ
 ئیشاره تی بدهینئ:

ب رپکا نه ظه ریبا داروونی وه سا هاته هزر کرن کو ههر تشته کی هه ی د گه لهک
 قویناغان را وهراری دکهت، و ههر قویناغه کا ههبت ژ یا بهری خو تمامتر و باشته، و
 کو هه قذزی د ناقبه را (ته طه وور و ته باتئ) دا تشته کی حه تمییه، و ل سه ر قئ بناخه یی
 شارستانییا رۆژئاقایی یا نوکه بیر و باوهرین خو ئافاکرن، به لئ ئیسلامی باوهری
 ب قئ چهندی نینه، و مروث نه گهر پیچه کی ههرا خو بکهت دئ زانت کو ته طه وور ههر

گوهرینه که یا ب سهر تشتی دا بیت چ بو باشر بت یان بو خرابتر بت، لهو یا د جهی
خو دا نینه مروث هزر بکعت تهطه وور ههردهم قانونه کا پیشکه فتنخوازه.

ژ لایه کی دی فه: علمی غه ریپیان ب خو نوکه بنه جه کرییه کو نه موسته حیلله
تشتهک هبت د نیک دهم دا بی (ثابت) و (موته طه وور) زی بت، چونکی تهطه ووری
ب خو هندهک قانونین ثابت هه نه بیی وان تهطه وور چی نابت، قیجا نه گهر ثابت و
تهطه وور ههردهم د هه قذریبی دا بن و نهو د چو تشتان دا نه گه هه نیک وهکی خودانین
نهظه رییا تهطه ووری هزر دکهن نه ری نهو فی نالوزی بی چاوا دی فه کهن؟

ژفانیځ خودی.. و هزرهکا خهلهت

دیتنا ماددی بو ژینی یا ئهقرۆ ل سهر هزرا گهلهک موسلمانان زال بووی یا بوویه
 ئهگهرا هندئ کو گهلهک ژ مه دهمی (تهعامولئ) د گهل خودئ ژئ دکهن -ئهگهر ئهف
 پهیشه یا دورست بت بیته گوتن- یان دهمی سهردهرییی د گهل مهسهلین ئیمانئ دکهن
 ئهو کیشان و پیشانی ب پیشهر و مهقایسیین ماددی دکهن.. و ئهف تاعامله یان
 سهردهرییه د دو مهسهلان دا بو مه بهرچاف دبت:

یا ئیکئ: مهسهلا دوعا کرنئ، دهمی موسلمان هزر دکهت دوعا ههما ب تنئ
 داخوازهکه ئهو ژ خودئ دکهت، و چی گاڤا ئهو دوعایا ئهو دکهت وهکی وی دقیت
 ب جه هات ئهو دوعایا وی قهوبیل بو، و ههر جارهکا وهسا چئ نهبوو وهکی وی دقیت
 مهعنا دوعایا وی قهوبیل نهبوویه و زحمهتا وی د بهر ئاڤئ دا، لهو دویر نهگره ئهو
 پهشیمان ژئ بیت کو وی دوعا کرین!

یا دووی: مهسهلا وان ژفانایه یین کو خودئ دابن و سۆز دای کو ئهو وان ب جه-
 بینت، و ئهفه بابتهئ گوتنا مه یا نوکویه.

و بهری ئهم دهست ب بهرفرههکرنا ئئ مهسهلئ بکهین خالهکا گرنگ هیهه دقیت
 ئهم ل بیرا خو بینینه فه ئهو ژئ ئهشهیه: باوهری و یهقینا تمام هندئ دخوازت مرؤڤئ
 خودان باوهر د گوتنا خودئ و پیغه مبهری دا نهکهفته گومانئ ئهگهر خو ئهو دیاری چاڤ
 وئ چه ندئ نه بینت ژئ، رۆژا کافرین مهکههئ سهرهاتییا چوونا پیغه مبهری -سلاڤ لئ
 بن- ب شهف ژ مهکههئ بو بهیتولمه قدسی ب عه جیبی فه دیتی و باوهری پی نهئینای،
 هندهک ژ وان خو گه هانده ئه بوو بهکری و گوتئ: ئه ری تو دزانی هه فالئ ته یئ چ
 دبیترت؟ ئهو یئ دبیترت: ئهو د ئیک شهف دا ئهو یئ چوویه بهیتولمه قدسی و یئ هاتییه

قه! و وان هزر دکر گافا ئەبوو بەکری ئەف گۆتته ژ وان گوهد لی بت، ئیکسەر دئی کوفری پین کەت، چونکی ئەو گۆتته کە عەقلی مروقی تی ناچت. ئەبوو بەکری گۆتته وان: ئەگەر وی ئەف گۆتته گۆت بت، ئەو راست دبیت!

یەعنی: یا گرنگ ئەوه راست بت وی ئەف گۆتته گۆت بت، نه ئەو گۆتتا وی گۆتی یا راست بت، و هەر جارەکا بو من دیار بوو کو وی ئەف گۆتته یا گۆتی ئەز دئی باوهری ژئی کەم، چونکی تشته کی مهزن یی هەمی من و ههوه د قی مهسهلی دا ژیک جودا دکەت، ئەو ژئی ئەقەیه: ئەز باوهرییی دئینم کو ئەو پیغه مبهره، و ئەقه چەندە هەمی گرتکین ئالوز ئەدکەت، ههوه باوهری نینه کو ئەو پیغه مبهره، لەو یا غەریب نینه کو هوبن گۆتتین وی ب تەرازییا عەقلی خو یی کیم بکیشن، نه وهکی من ئەوی من باوهری هەمی کو ئەو پیغه مبهره، و تشتی درهه بت ئەو نابیت.

پشتی قی چەندی دقت ئەم بزاین کو کیتاب و سونەت دتژینه ژ وان وهعد و ژقانان بین خودی ذاتی خو یی پیروژ پی (مولزەم) کری، ئەگەر هات و ئومەتەتی ئەو شەرت ب جە ئینان بین وی بو ب جەئینانی داناین، و ژ وان وهعدان:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن نُّصِرُوا اللَّهُ يَنْصُرْكُمْ وَيُيَسِّرْ لَكُمْ أَقْدَامَكُمْ ۝٧﴾ (محمد: ٧) ئەی ئەوین باوهری ئینای ئەگەر هوبن دینی خودی ب سەریخن، خودی دئی ههوه ب سەر نهیاران ئیخت، و دئی پیبین ههوه موکم کەت.

﴿إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهُدُ ۝٥١﴾ (غافر: ٥١) هندی ئەمین ئەم پیغه مبهرین خو وئەوین دویکهفتنا وان ژئی کری ژ خودان باوهران د ژینا وان یا دنیایی دا ب سەر دئرخین، و روژا قیامەتی ژئی، روژا شاهد ب شاهدهییا خو رادبن.

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّسُلُ إِلَهُمُ لِنُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَنَعُودَنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُلَاقَنَّكَ الظَّالِمِينَ ۝١٣﴾ وَلَنُشْكَنَّكُمُ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي

وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٤﴾ (ابراهیم: ۱۳-۱۴) ئینا خودی وهی بۆ پیغه مبهرتن خو هنارت کو ئەو دی وان کافران تی بهت یین باوهری ب خودی و پیغه مبهرتن وی نهئینای. و ئەم دی دویماهییا باش دهینه پیغه مبهر و دویکهفتییین وان، پشتی تیبرنا کافران ئەم دی وان ل عەردی ئاکنجی کهین، ئەف تیبرنا کافران و ئاکنجیکرنا خودان باوهران ل جهی وان کارهکی مسۆگهره بۆ وی یی ژ راوهستانا خو یا ل بهر دهستی من ل رۆژا قیامهتی بترست، و ژ گەف و عەزابا من بترست.

ئەفە.. و گەلەک ئایهت و حەدیسین ب فی رهنگی یین کو (سۆز) تیدا هاتییهدان کو خودان باوهر د دنیا یی دا بهری ئاخهتی ب سەر بکهفن و کافرین زۆردار بشکین، دەمی هندەک کەس قان رهنگە سۆزان دخوین، پاشی بهری خو ددەنه واقعی حالی خو، و یی شەرمزارییی دبینن یا موسلمان ئەفرۆ کهفتینه تیدا، پسپاری ژ خو دکەن: ئەری ئەفە چاوایه ئەم موسلمانین، و مزگەفتین مە ب نقتیکهرا دئا فانه، ئەم هەمی ل رەمەزانی ب رۆژینه، و شەری سەرا چوونا حەجی دکەین.. و د گەل هندی ژ ی ئەم ژ کهفتنهکی بهر ب کهفتنهکا مەزنتر فە یین دچین؟ و هەر وهکی ئەو ب فی پسپارکرنی گومانی دئێخنە (ئەصلی وه عدا خودی)!

و حەتا ئەف گومانا ل نک ئیک ژ مە پەیدا نەبت دقتیت ئەم دو راستییین مەزن ل بیرا خو بینینه فە:

یا ئیکتی: ئەف سۆزین خودی ب سەرکهفتنی داینه مە ب هندەک شەرتان فە یین هاتینه گرتدان، و هندی ئەم وان شەرتان ب جه نهئینین دقتیت ل هیقییا ب جههاتنا وان سۆزان نهیین، خودی دبیترت: ئەگەر هوبن دینی من ب سەر بیخن، ئەز دی ههوه ب سەرئێخم، مەعنا: ئەگەر هوبن دینی من ب سەر نهئێخن چاقرتی هندی نهبن ئەز ژ ی ههوه ب سەرئێخم، و دقتیت ئەم هند دساده نهبین هزر بکهین ب جهئینانا هندەک (طقووس و عبادەتین شەکلی) یین بی رح ب سەرئێخستنه بۆ دینی خودی.

یا دووی: خودی هندهک ریپاز و (سوننه‌تین کهونی) و قاعیده د قی دنیایی دا دانینه، وه‌کی: جهر‌باندنا نوممه‌تی ب به‌لایی دا خودان باوهرین راستگو ژ یین دره‌وین بیته فافارتن، یان: تیرنا باشان ژی ب گونه‌هین خرابان نه‌گهر خرابی پتر لی هات، یان: بهردانا هه‌فساری زورداری بو‌ستدراج.. و گه‌له‌کین دی.

و بو نمونه هزرا خو د سهرهاتیبا شه‌ری ئو خودی دا بکه‌ن: پیغه‌مبه‌ر ب خو -سلاف لی بن- سهرله‌شکه‌ری ئیسلامی بو، و یین وه‌کی نه‌بوو به‌کری و عومه‌ری د ناف له‌شکه‌ری دا بوون، و د گهل خودی وه‌عه‌ه دایه کو نه‌و دی پیغه‌مبه‌رین خو و خودان باوهرین د گهل دا ب سهرئیخت، به‌لی موسلمان د قی شه‌ری دا شکه‌ستن، و گا‌فا خودان باوهران د گهل خو پسپارا قی چه‌ندی کری، نایه‌تی به‌رسف دا: ﴿أَوْلَمَّا أَصَبْتَكُمْ مُصِيبَةً قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا قُلْتُمْ إِنَّ هَذَا أَقْلٌ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ (آل عمران: ۱۶۵) نایه‌تی گو‌ت: نه‌و ژ هه‌وه بوو، نه‌کو ب جه‌ نه‌هاتنا وه‌عدا خودییه.. ده‌می هه‌وه نه‌مری پیغه‌مبه‌ری شکاندی و هه‌وه گر به‌ردای، هه‌وه خو ئیخسته ژیر قاعده و سوننه‌ته‌کا ئیلاهی کو شکاندنا وانه یین نه‌مری خودی بشکینن، نه‌گهر خو‌صه‌حابی ژی بن.

نه‌فه راستییه‌که دقیت ل بیرا مه‌بت.

خوبلندکرنا ب باوهری

سووره تا (آل عمران) د سیاقی بهحسکرنا سهرهاتیا شه‌ری (ئوحدوی) دا نهو شه‌ری ژ لایح له‌شکهری څه موسلمان تیدا به‌رانبه‌ر کافران شکه‌ستین، ته‌عقیبه‌ک ل سهر مه‌سه‌لی دا و گوټ: ﴿وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ (۱۳) یه‌عنی: ئه‌ی گه‌لی خودان باوهرین هیشتا برینین وان یین رۆژا ئوحدوی خون ژئ دزیت! هوبن سست و لاواز نه‌بن، و ب خه‌م ژئ نه‌که‌ئن سهره وئ شکه‌ستنا ل رۆژا ئوحدوی ب سهری هه‌وه هاتی، چونکی یین بلندتر هوبن نه‌گهر هوبن دخودان باوهر بن.

ئه‌ف ئایه‌ته ب ره‌نگه‌کی ئاشکه‌را (موعاده‌له‌کی) ل به‌ر سنگی مه‌ددانت، کو: گه‌لی خودان باوهران، باوهری ئینانا هه‌وه‌یه ئیکا هند ژ هه‌وه چئ دکه‌ت کو هوبن هه‌ست ب هندئ بکه‌ن کو یین بلندتر هوبن، نه‌گهر خو یین شکه‌ستی د مه‌یدانا شه‌ری دا هوبن بن ژئ.

به‌لکی دوژمنی هه‌وه ژ لایح عه‌سکه‌ری څه بشیته هه‌وه وه‌کی ل رۆژا ئوحدوی چیبووی، و به‌لکی ژ لایح هیژئ څه دوژمن ژ هه‌وه د پیشکه‌فتیتر بن وه‌کی پتر جاران چیبووی، و به‌لکی د لایح پیشیکه‌فتنا حه‌ضاری دا هوبن نه‌گه‌هنه وان وه‌کی ئه‌قرو ئه‌م دبیین.. به‌لج د گهل هندئ ژئ یین بلندتر هوبن.

بوچی؟ و چاوا؟

چونکی ئه‌و مه‌نه‌ه‌جی هه‌وه باوهری پی هه‌ی و ئه‌و ریبازا هوبن ل سهر دچن ژ عه‌سمانی یئ هاتیته خواری.. نه وه‌کی مه‌نه‌ه‌ج و ریبازین خه‌لکی دی ژ عه‌ردی ده‌رکه‌فتیه.

خویندتر دیتنا ههوه ب وی حهقیی فه یا گریدایه یا ههوه نیکسهر ب خودایئ عهرد و عهسمانان فه گری ددهت، نهو خودایئ نه مرن و نه زهوال ئیپرا نهگهت.

ئهف عهردی خودان (جاذیبهت) یئ ئەم ل سهر پشتی دژین، گهلهک جارن پیبهستهکا دژوار ل سهر مرۆقی دکهت، و ژ مرۆقی دخوازت نهو خو دگهل وی پیلی بهردهت یا نهو رادکهت، و نهو کهسی هزرا بهرگریا ئی پیلی بکهت بهری ههر تشتهکی دئ ههست ب لاوزیئ کهت کو پیل ژ وی ب هیزتره، ههر وهسا دئ ههست ب خههگینی ژئی کهت کو نهو بهران بهر ئی پیلی یئ ب تنییه، هنگی خودایئ ب حهق دبیزتی: ﴿وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ (۱۳۸).

ئهگهر پیسار بیتهکرن: چاوا باوهری وی ل خودانی خو دکهت کو نهو خو بلندتر

بیینت؟

دئ بیژین: چونکی باوهریا ب خودی و ئیسلامی پینج باوهریین مهزن ل نک خودانی خو پهیدا دکهت:

۱ - باوهری خودانی وه تی دگهینت کو ههست ب بلندتريا ژیدهر و پشتهفانی خو بکهت: مادهم ژیدهری وی نهو شرعتهی خوداییه یئ کس ژ بن حوکمی وی دهرنهکهفت، عهرد ب ههمی بهایین خو فه، و ژین ب ههمی ئعتباراتیئ خو فه چونابن، و چو جارن ژئی نائیینه ریزا وی مههمهجي خودایئ یئ نهو ل سهر ب ریشه دچت.

۲ - و باوهری ئیکا هند ژ مرۆقی چی دکهت کو نهو ههست ب بلندريا تیگههشتن و دیتنا خو بو راستیی ئی ههبوونی بکهت: نهو دیتنا ئیسلام پی هاتی و راستیا ههبوونی پی تهفسیرکی تمامترین دیتنه بو ئی راستیی، و دهمی مرۆف وان تهفسیران دخوبنت یئن مرۆقان ب عهقلی خو بو راستیا ههبوونی داناین، چ ب نائی صهههم پهرسییی و کیتابیئ (موحهرههف) بت، چ ب نائی بی دینیئ بت، پتر گهشاتی و مهزنییا عهقیدا ئیسلامی بو مرۆقی ئاشکهرا دبت، ئیجا نهوی خودانی ئی عهقیدی بت بوچی یئ بلندتر نهبت؟

۳ - مرۆقی خودان باوهر ب وان (بها و تهرازیان) یی بلندتره یین وی باوهری پی هه ی کو دقیت ژین ل سهر ب ریقه بچت: ژ بهر کو مرۆقی خودان باوهر خودانی دیتنه کا بهرفرهتره ژ دیتنا وی کهسی یی هند باوهریسی دئینت هندی چاقین وی قهتره دکهن، هزرکرنا وی بو وان تهرازیین ژین پی ب ریقه دچت یا بلندتره و موکتره ژ هزرکرنا خه لکی دی ئهوی مهصلحه تا خو ددانته بهراهییا ههر تشته کی دی یی ههبت.

۴ - باوهرییا مرۆقی ب خودی و مه نه جی وی بهری مرۆقی دده ته پاقری و تهقوایی، و مرۆقی ل سهر کاری چاک پهروه ده دکهت، و ههردهم بهری وی دده ته ناخره تی و قیانا بهحه شتی و ترسا ژ جهه نه می، لهو دی بینی وژدان و ئه خلاق و رهفتاری وی ژ یی خه لکی دی بلندتره، چونکی ئهو یی ل وی باوهری کو دونیا نه هه می ژیی وییه، به لکی بهر په ره کی ب تنییه ژ دهفته را ژییی وی.

۵ - و باوهری وی شعوری ل نک خودانی خو پهیدا دکهت کو ئهو بزانت ئهو شریعت و مه نه جی وی هه ی و ئهو کاری پی دکهت ژ هه می قانون و مه نه جین دی یین مرۆقان بو خو داناین بلندتر و پیکهاتیتره.. به لکی ده می ئهو شریعه تی خو یی خودایی و ری و ریباژین خه لکی ددانته بهریک و هه قبه رکر نه کی د ناچه ری دا دکهت، ئهو ری و ریباژ هه می ل بهر وی وه کی یاریین بچوبکان لی دئین!

د قی دنیا یی دا یا ئه م نوکه تیدا دژین، ژ بهر کو بهاییین ماددی دزالن و دل ژ راستییین ئیماننی دقالانه، وه سا دئیتته هزرکرن کو هه چیی هیزا وی یا ماددی یا مه زنتر بت، و دنیا پتر د دهستان دا بت ئهوه یی بلندتر، و دنیا بو وی یا پیروژه، ههر وه کی مه ژی وه کی کافران باوهری ب دنیا یی ب تنی هه یه، لهو ئه م ژی وه کی وان یین بووینه خودانیین وی هزرا خه لهت ئهوا دبیت: هه چیی پتر دنیا د دهستی دا بت ئهو یی چیتر و بلندتره..

به لی قورئانا مه ئهوا مه باوهری پی هه ی، سه دی سه د بهری مه دده ته هزره کا دژی قی هزری، قورئان چ دبیت؟

دبیترت: ﴿لَا يَغْرَنَكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْاِلْدِ (۱۳۷) مَتَّعَ قَلِيلًا ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ
وَبِئْسَ الْمِهَادُ (۱۳۷) لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّفَقُوا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِنْ
عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْآبِرَارِ (۱۳۸)﴾ (آل عمران: ۱۹۶-۱۹۸) توئهی پیغهمبه، و
هوین ژی گهلی خودان باوهران! ب حالی کافران نهئینه خاپاندن کوئو د ژینه کا خوش
دا بن، و رزقه کی بهرفرهه وان ههبت، و بو بازرگانیبی ژ جهه کی بچنه جهه کی، چونکی
ل نیزیگ ئه وهمی دئی ژ دهست وان دهرکهفت، و ئه وه دئی بنه گهره وین کریارین خو بیتن
خراب. پهرتالکی کیمه نامینت، پاشی دویماییا وان ل رۆژا قیامه تی ئاگره، و ئه وه
چ نه خوش جهه. بهلی ئه وین ژ خودایی خو ترساین، و پیگیری ب فهرمانین وی کری،
خودئ هندهک بهحهشتین رویار د بن داروبارین وان دا دچن بو وان ئاماده کرینه، ئه وه
مالا وان یا ههر و ههره ژئی دهرناکشن، و ئه وه ل نک خودئ بو باشان ههی مهزنتر و
چیتره ژ وان خوشیین دنیا یی بین کافر تیدا.

مخابن مهنطقی کوفری یی ماددی هند جهی خو ئه فرۆ د دلی مه دا کریت گاڤا
ئییک ژ مه ب ئه زمانئ قورئانی ئاخفت و گوئ: شهرت دویماییه بهحهشت یان
جههنهم.. ب سهدان خودان باوهری بهری خه لکی دی دئی بیژن: ئو! بو مه کیشه چوو، ئه وه
ژ مه دچیترن یی دچنه سهر بانئ هه یقی!

بهری خو بدنه یی بهری کافران چ دگوته خودان باوهران دهمی مهسه له دبوو مهسه لا
چیتری: ﴿وَإِذَا نُتِلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَقَامًا وَأَحْسَنُ
نَدِيًّا (۷۳)﴾ (مریم: ۷۳) گاڤا راستیین ئیمانی بو وان دهاتنه گوئن ئه وه دا بیژنه خودان
باوهران: ئه ری کی ژ مه ههردو دهسته کان دچیترن؟ ئه مه ئه وین زه لامباشین وه کی:
(عهمری کورئ هیشامی و ئه بوو سوفیانی و وه لیدی کورئ موغیره ی) د گهل مه، یان
هوین ئه وین هه ژارین وه کی: (بیلالی و عهماری و صوهه یی) د گهل هه وه؟

کی ژ مه چیتره ئه مه ئه وین هه ژار و باشکهفتی یان ئه وه بیتن داداینه سهر بانئ
هه یقی؟ عهینی مهنطقیه ب تنئ ناف بین هاتینه گوهارتن..

دینداریا دورست

پینگیریا ب فرمانا خودی و پیغه مبهری وی -سلاڅ لی بن- یان دینداریا دورست ټیک ژ وان مهسلانه یین گهلهک کهس خهلهت خو تی دگههینن، گهلهک ژ موسلمانین مه ئهقرؤ وه تی دگههن کو دینداری هندهک مهسلین (شهکلینه)، یی ب فلان پهنگی بت، یان ب فلان جلکی و سهر و بهری بت، ئهو مرؤقهکی دینداره و یی (مولتهزمه)، و ئهو ب خو وهسا نینه، دینداریا دورست ئهوه مرؤف دورست د دینی بگههت، و لی بگهپریت ل دویف شیانا خو گوتن و کربارا خو ل دویف بهت..

و پشتی قی چهندي دقتت ئهه بزاین کو مرؤقی دیندار ئهوه یی چهند سالوخهت ل نک ههبن، و هنگی تو دئ شیی بیژی فلان کهس مرؤقهکی دینداره ئهگر هات و ته دیت وی ئهف سالوخهته ل نک خو پهیدا کرن، ژ وان سالوخهتان:

۱- ب جهینانا فهرزین خودی ب دورستی وهکی: کرنا نقیژی، و هندی ژئ بیت ب جماعت، و گرنا رؤژیان، و دانا زهکاتی، و کرنا هجی.. و هتد.

۲- مجدیا دکرنا سوننهتان، چونکی ب کرنا سوننهتان خودی ههز ژ مرؤقی دکهت، و مرؤقی نیزیکی خو دکهت.

۳- ئیخلاصا د کرنا فان کاران دا، چونکی کاری ئیخلاص تیدا نهبت ژ خودانی نایته قهبولکرن، و ئیخلاص -وهکی ناشکهره- ئهوه نارمانجا مرؤقی ژ فان کاران رازیبونا خودی بت نه چو مهخسهه و نارمانجین دی.

۴- زکری خودی، و کول پتربیا دهمی وی خودی ل بیرا وی بت، چونکی زکری خودی بو دلی وهکی ئاقیبه بو ماسیی، و پیغه مبهه -سلاڅ لی بن- د هه دیسهکا خو دا

یا موسلم ژئی فهدگوهیتز دبیترت: ﴿مه تەلا وی یئ زکری خودایی خو بکەت، و وی یئ زکری وی نەکەت وەکی مه تەلا مروقی ساخ و یئ مریبه﴾.

۵- مروقی دیندار ئەو یئ مروقی قورنائی بت، و خوشییا خو د خواندنا قورنائی دا بیینت، چونکی قورنان رۆزا قیامەتی مەهدەری بۆ خودانی خو دکەت، و خواندنا وی بۆ قورنائی نە ب تنی بۆ خۆمۆژیلکرنییە، بەلکی بۆ تیگەهشتن و ب کارئینانا وئیە.

۶- و دینداری دورست ئەو یئ داخوازا علمی شەرعی بکەت، و بەرگەربانی بکەت کو خو د دینی دا شارەزا بکەت، دا کاری وی یئ دورست بت، و بهایی مروقی زانا ل نک خودی ژ یئ نەزانی پترە، و ئیمامی شافعی -خودی ژئی رازی بت- دبیترت: ((داخوازا زانیی ژ کرنا سونەتان باشترە)).

۷- خیرخوازی، و رویگەشی.. ژ وان سالۆخەتانه یئین مروقی دیندار پی دئیتە ناسین، و ئەگەر تە دیت مروقی دیندار یئ دلپەشە و نەفیت باشی بگەهتە خەلکی تو بزانه دیندارییا وی جلکەکی ژ درەو و ی کرپیە بەر خو.

۸- مروقی ب دورستی یئ دیندار بت ل تشتهکی یئ هشیار نابت هندی ل ئەزمانی خو یئ هشیار، چونکی ئەو دزانت ئەزمانە خودانی رادکەت و ددانت.

۹- و مروقی دیندار ناھیتل وەختی وی ب تشتهکی بی مفا قە زەعی بیت، چونکی ئەو دزانت ئەف وەختە یئ کو خودی دایە وی ئیمانەکە پسپارا وی دی ژئی ئیتە کرن: کانی وی ژ قەستا زەعی کرپیە، یان ژئی وی د ریکا باش دا بۆراندییە؟

۱۰- و یا ژ هەمییی گرنگتر ئەو مروقی دیندار خو ژ کەسی بلندتر نابینت، و هزر ناکەت ئەو ژ خەلکی هەمییی باشترە، چونکی (غورور و تەعەججوب و خۆمەزنکرن) ریکا خو بۆ دلی وی نابینن.

ئەقە هەندەک ژ بەرچاقترین سالۆخەتین مروقی دیندارن، و مخابن ئەقرو مروث هەندەک کەسان دبیینت خو ب دیندار دزانن، د گەل هندی ژئی ئەگەر تو بەری خو بدەیه

دينداريا وان دځي بيني تيفلي ب سهرقهيه، و وهكي دي (نه ٲهو سوبك و نه ٲهو بازار!)، ٲهف دياردا هه يا كو ٲهم دشين ب ناځي: (تهخسيرييا د دينداريي دا) بدهينه ناسين، نوكه ٲيك ژ وان گرفتاريانه بين دكهځنه ريكا گهلهك ژ مه، و ځي دياردي چهند نيشان هه نه پي دٲيته ناسين، وهكي:

١ - سستيا د كرنا نځيځي دا، چ كرنا وي ب جماعت بت، چ كرنا وي ب ٲيكرجاري بت، نوكه د جفاكا مه دا بهر بهره يا دبه تشتهكي عهدهتي تو مرؤقهكي بيني بيځته ته: ٲهز مرؤقهكي ديندارم، و د گهل هندځي ژي خوتبي هه تا خوتبي ٲهو مزگهفتي نابينت، نه بهس هنده گهلهك كهسان دي بيني خو ب ديندار دزانن و ههر نځيځي ناكهن، دبيځن: دلي مه بي صافيه، و شهرت دله!

٢ - سستيا دكرنا هندهك نځيځان دا، وهكي نځيځا سپيځي - بو نمونه - يان گيروكرنا نځيځي بي ٲه گهركي شهرعي، وهكي وان بين خو ب كارهكي بي مفا ځه موځيل دكهن و نځيځا خو پاش ديخن هه تا نيځيكه بچت، ژ نوي دي رابن ب لهز و بهز نځيځا خو كهن، و ٲهو نځيځا هو سا بت بي گومان چو (خوشووع) ٲيدا نابت.

٣ - كرنا نځيځي ب رهنگهكي وهسا كو مرؤقي ههر هاي ژ نځيځي نه بت، ٲهفه ژي نيشانه كه ژ نيشانين كيماسييا دينداريا خوداني، (موسلم كورځي يه ساري) - خودځي ژي رازي بت - جارهكي ل مزگهفتي بوو نځيځي دكر، رهخهكي مزگهفتي هه رفت، هندهك مرؤشان كه غار چوونه مزگهفتي وان هزركر ٲهو رهخه بي موسلم لي، وان ديت موسلم بي د نځيځي و ههر هاي ژ هه رفيينا مزگهفتي نينه!

٤ - خو پاشقه ليځانا ژ خواندنا قورئاني و داخوازكرنا علمي شهرعي، يا غهريب ٲهوه ٲيك ژ مه دځيت بزانت كاني چهند ستير ل عهسماني هه نه، بهلي بيځي: ٲهركانين نځيځي چهندن؟ دي بيځت: ب خودځي نځيځي صاصي من دين نينه، ٲهز نه مهلامه! دزانت

کیژ نادیا ته پانسی -ل ره خی دی یی دنیا یی- ژ کی برییه، بهلی نزانث نثیژ
ب چ دکهفت، چونکی نختیصاصی وی دین نینه و نهو نه مه لایه!

۵ - و یا ژ هه مییی خرابتر نهو دئ بینی گه لهک کس دیندارییا خو ب فلان
مرؤقی فه گری دهن، نهو مرؤقی نهو هزر دکهن مرؤقه کی چاکه، چاوا؟

دئ بینی نهو مرؤقه کی چاک، یان یی زانا، دئ بو خو کهنه نمونه یی چاقلیکرن و
گوه دانی، و دویمایی دئ وه لی ئیت نهو دینی وهرناگرن نه گهر د ریکا وی کس یی را
نبت، و نهفه (دیارده کا خه طره)، چونکی دویمایی دبت مه سه له کا عه قاندى.

و گه لهک جارن مه یی گوه لی بووی کسه کی ژ فان توخمه مرؤقان گوتنا خودی
یا هیلای، و گوتنا پیغه مبهری -سلاف لی بن- قه بویل نه کرییه، چونکی وه کی گوتنا
(فلان کس یی!) نه بوویه، و نهفه کلؤقانکا سهرداچوون و نه زانیییه.

و هندهک جارن ژى مه یی دیتی مرؤقه کی (دیندار) یی د سهردا چووی و بهری
وی یی کفتییه ریکین خراب، چونکی وی هزره کا مهزن بو کسه کی چاک یان زانا
ددانا پاشی و هسا دهرنه کت، و وی مرؤقی چاک هندهک خه له تی ل نک هه بوون..

دیندارییا دورست هندئ ژ خودانی دخوازت نهو مرؤقان ب حه قییی بناست نه کو
حه قییی ب مرؤقان بناست، و ژ پیغه مبهری -سلاف لی بن- دهرکهفت چو کس نینن
هه می گوتن و کربارین وی دورست بن، و ژ گونه هی و خه له تی یی د مه عصوم و
پاراستی بن.

و مرؤف نه گهر هزرا خو د نه گهرین پهیدا بوون و به لاقبوونا دیاردا سستییا
د دیندارییی دا بکهت دئ بینت کو دو نه گهرین مهزن د پشت نه بوونا دیندارییا دورست
دا هه نه:

ئیک: کرنا گونه هین بچوبک، گاڤا مرؤقی ب چاقه کی کیم بهری خو دا گونه هی،
و هیجه تا خو کره نهو: نهف گونه هه یا بچوبکه چو نینه، و نهوا هه نه ژ (که بائرانه)

قهیدی ناکهت، و یا دی پاشی دئی ژئی تۆبه کهت، بستهیییا ل سهر کرنا گونههی دئی ل نک پهیدا بت، و رۆژ بۆ رۆژئی دئی ب ناڤ گوندهیین مهزن ژئی دا چت بیی وی های ژ خو ههبت، و ژ بیر نه کهت ناگرئ مهزن ژ چریسکهکا بچویک دهست پی دکهت، ژ بهر قئی چهندئ زانایین مه یین (موعته بهر) دگۆتن: بهرئ خو نه ده بچویکییا وی گونهها تو دکهی، بهلی بهرئ خو بده مهزنییا وی یی تو بی نه مرییا وی دکهی!

ئه گهر ئه م خو ژ گوندهیین بچویک بترسینین دئی ژ یین مهزن ئینه پاراستن، و ئه گهر مه پهرده د ناڤهرا خو و گوندهیین بچویک دا راکر، بهرئ مه دئی کهفته گوندهیین مهزن ژئی.

دو: خواستنا هیجهتان، و مه خسه دا مه ب قئی گۆتنئ ئه وه گه له ک کهس سستییی دکرنا عیبادهتی دا دکهن ب هیجهتا هندئ کو (روخصهت) بۆ وان یا هاتییه دان، یان ژئی ب هیجهتا هندئ کو ئه ف کاره (سوننه ته) و واجب نینه.

گه له ک کهسان دئی بینی په نگه کی خیری یان عیبادهتی ناکهن، ئه گهر پسپارا ئه گهرا نه کرنئ ژئی بکهی دئی بیژت: مانئ ئه و کار نه فهززه.. یان دئی بینی یی کاره کی خراب دکهت بیژئ: بۆچی؟ دئی بیژت: ئه ف کاره یی مه کرووه نه یی حهرامه، ئه گهر یی حهرام با من نه دکر.

ب قئی پهنگی هندی ژ مه هاتی مه خو ژ کارین (سوننهت) دا پاش، و مه کارین (مه کرووه) کرن، ههتا وه ل مه هاتی مه فهز ژئی ب ریکا سوننهتان دا بهرداین، و مه حهرام ژئی دانایه سهر مه کرووهی، و د گهل هندئ ژئی ئه م دلین خو ب هندئ خوش دکهین کو: مه چو حهرامی نه کرینه، و ئه گهر ته نمونه یه کا بهرچاش دقیت سه حکه گه له ک جگارکیشان، دبیزن: مانئ جگاره تشته کی مه کرووه، و نزا مه کرووه کی پینجی شیست سالان مروف بکهت چاوا ژ توخوبی مه کرووهیی دهر باز نابته حهرامیی.. زاهد و زانایین ئیسلامئ ئیک ژ وان خو ژ سه د کارین (موباح) ددا پاش

ژ ترسین هندی دا کو نه کو بکهفته د حهرامیه کی دا، و ئیک ژ مه پینجی سالان مالی خو ب ریکه کا (مه کرووه) دسوزت و ناترست کو ده می نهف مه کرووه هه می دکهفته سه ریک پیچه کی حهرام ژی بیت.

و یا ژ قی ژی کریتتر نهو هیجه تا پویچه یا گلهک ژ مه بو خو دگرن ده می دبیزن: راسته فلان کار خرابی بو مه کری، بهلی پا خودی هندی ب هیجهت نینه، مانه حوکمه کی بی خیره نه ل خودی ب هیجهت بین، و بخوازین نهو یی ل مه ب هیجهت نهبت!

و ل دویماهی بی سیار نهقیه: نه ری چاره سه ریبا دینداریبا ژ قهستا، یان بلا بیژین: سستیبا د دینداریبی دا، چیه؟
و بو بهرسف دی بیژین:

۱- ته قوا خودی، د هه می حاله تان دا، چ خه لک مرؤقی بیبت یان نه، و هشیار بی بلا خودی کیمترینی بینهران نهبت بو ته، ل پیش چاقین وی خرابیی بکه ی و گاڤا مرؤقه کی حازر بوو باشیی بکه ی.

۲- سستیبی د کرنا کارین فهرز دا نه که، و خو ژ کرنا سوننه تان ژی نه ده پاش، ب هیجه تا هندی کو مانئ نهو نهواجین.

۳- گاڤا تو نقیژی دکه ی هندی ژ ته بیت بیرا خو ل مه زنیبا خودی بینه قه، و ده می تو قورئانی دخوینی و هسا بخوینه هه ر وه کی نهو بو ته هاتیبه خواری.

۴- خودی ژ بیرا خو نه به، و بزانه زکری خودی گلهک مفا تیدا هه نه، و یی ل به رفه هیبی د گهل خودی بت ل ته نگا قیی خودی وی ژ بیر ناکه ت.

۵- یی مجد به د هه می کارین خو دا، و ریکتی نه ده سستیبی و ته نه لییی کو جهه کی بو خو د دلئ ته دا ببینن.

- ۶- هه‌قالینیا چاکان بکه، ئەو دئ بو ته بنه هاریکار ل سهر باشیی، و ب کهسهک ژ وان نه‌خریی و وان نه‌که واسطه د ناقبه‌را خو و خودئ دا.
- ۷- ئەگەر تو نه‌شیی ب مالتی خو خه‌لکی هه‌مییی فه‌گری، ب ئەخلاقئ خو یئ باش وان فه‌گره، و بلا ئەخلاقئ ته به‌ری ئەزمانئ ته ته ب خه‌لکی بده‌ته ناسینی.
- ۸- مرنئ ژ بیرا خو نه‌به هه‌ر رۆژ جارەکی هزر بکه تو یئ مری و حسیتبا د گهل ته دئته‌کرن، قیجا به‌ری خو بدئ کانئ ته چ د گهل خو برییه، و چ هیتلایه، و په‌شیمانیا ئەفرۆ چیتره ژ یا سوهاهی.
- خودئ هشیارییی ب رزقئ مه بکه‌ت.

ئاسته‌نگین خۆراگرتنا ل سەر دینداریا دورست

گەلەک کەسێن خراب د جفاکا مە دا هەنە، ب تاییه‌تی د ناڤ ته‌خه‌یا گەنج و جحیلان دا، ئەگەر مرۆڤ دان و ستانده‌کا هیدی و رحه‌ت ل دۆر خرابکاریین وان د گەل بکەت، ئه‌ترافی دکه‌ن کو کاری ئەو دکه‌ن کاره‌کی خرابه، و د دل دا هه‌ز دکه‌ن ژێ کو ئەو خۆ ژ فی کاری بده‌نه پاش و پتگیه‌یه‌کا دورست ب دینداریی بکه‌ن، و هیشیا ئیک ژ وان یا مه‌زن ئەوه ئەو بشییت خۆ ل سەر راسته‌پریا خودی بگرت و (ئستقامی) بکەت.. و مرۆڤ ئەگەر شه‌کۆلینی ل دۆر فی مه‌سه‌لی بکەت دی بینت هژماره‌کا ئاسته‌نگان هەنە ئان توخمه‌ که‌سان ژ خۆراگرتنا ل سەر پیکا راست دده‌نه پاش.

و ئەو کەسێن چاککرنا جفاکی دخوازن، و لی دگه‌رپین ته‌خه‌یا گەنج و جحیلان ژ خرابی و بی ئەخلاقیی بده‌نه پاش، و هاریکاریا وان بکه‌ن کو ئەو ل سەر پیکا باشی و پاڤزینی خۆراگرن، دڤییت دویچوونا ئان ئاسته‌نگان بکه‌ن، و هندی ژێ بییت کاری بو نه‌هیلانا وان ئاسته‌نگان بکه‌ن.

و ل ڤیری مه‌ دڤییت ب کورتی به‌حسی وان ئاسته‌نگان بکه‌ین یین نه‌هیلن مرۆڤ -ب تاییه‌تی گەنج و جحیل- به‌رده‌وامیی ل سەر (ئستقامی) بکه‌ن، دا پشتی هنگی پیکا چاره‌سه‌ریی بو مه‌ دیار بت. و به‌ری ئەم وان ئاسته‌نگین ژینگۆتی ب ریز بکه‌ین مه‌ دڤییت ل سهری به‌حسی (ئستقامی) بکه‌ین، و به‌ایی وی د شریعه‌تی دا دیار بکه‌ین:

ئستقامه‌ چیه‌؟

ئستقامه‌ -وه‌کی زانایین شریعه‌تی دیژن- ئەوه: مرۆڤ پیکا راست -کو دینی خودییه‌- بگرت و لی بچت بیی خۆ ژێ لاده‌ت ب فی لایی شه‌ یان ب لایی دی شه‌.

ودهمی خودایی مهزن د قورئانی دا دبیزت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ﴾ (فصلت: ۳۰) پینج رهنگین خوراستکرنی دئینه سهر هزرا مروقی:

خوراستکرنا ل سهر باوهرییا کو خودایی وان یی ئیکانه خودییه.
خوراستکرنا و خوراکرتنا ل سهر گوهدارییا فی خودایی و ب جهئینانا فهزمانین وی.

خوراستکرنا ل سهر ئیخلاصا د دینی دا حهتا مرنا ب سهر دا دئیت.
خوراستکرنا د کریاران دا پشتی خوراستکرنا د گوتنان دا.

خوراستکرنا ب جهئینانا فهزمانین خودی و خویاشقه کیشانا ژ بی ئهمرییا وی.
و گومان تیدا نینه کو ئەف خوراستکرنا و خوراکرتنهیه دبتیه ریکا سهرفهرازی و
رزگار بوونی وهکی د ئایهتا بوری دا هاتی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ﴾ (فصلت: ۳۰) هندی ئهون یین گوتین: ئەللاھ ب تنی خودایی مهیه یی بی شریکه، پاشی خول سهر شریعهتی وی راستکری، ل دهمی مرنی فریشته ب سهر وان دا دئینه خورای و دبیزتی: هوبن ژ مرنی و تشتی ب دویف دا دئیت نهترسن، و ل سهر وی تشتی هوبن ل دویف خو دهیلنه ل دنیا یی هوبن ب خهم نهکەشن، و مرگینیا مه ب وی بهحهشتا ژقان بو ههوه پی دهاته دان ل ههوه بت.

و ئستقامی ئەوا فهزمان پی ل مه هاتییه کرن پهیوهندی ب گوتن و کریار و حال و ئنیهتان شه هیه، یهعنی: مروقی دیندارییا وی یا دورست بت ئەوه یی ئیهت و گوتن و کریار و حالی وی ل دویف فهزمانا خودی بت، ل دویف وی شریعهتی بت یی پیغه مبهری خودی -سلاف لی بن- پی هاتی.

و نه‌گهر نهم به‌ری خو بدینه نایه‌تین قورئانی دئ بینین د پتر ژ جهه‌کی دا خودایی مه‌زن فه‌رمان ب ئستقامتا ل سهر دینی خودئ به‌ری مه هه‌مییان ل پیغه‌مبه‌ری خو ب خو کره، وه‌کی شان نایه‌تان:

﴿فَأَسْتَقِمَّ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ (هود: ۱۱۲)

۱۱۲) نه‌ی پیغه‌مبه‌ر تو و هه‌چی د گهل ته توبه‌کری وه‌سا خو ل سهر ریکی راست بکه‌ن وه‌کی خودایی ته فه‌رمان پی کری، و هوبن پی ل وان توخوبیان نه‌دانن یین خودئ بو هه‌وه دانین، هندی خودایی هه‌وه‌یه ب هه‌می کریارین هوبن دکهن یی بینه‌ره، تشته‌ک ژئ ل وی به‌رزه نابت، و نه‌و دئ هه‌وه سهر وان جزاده‌ت.

﴿فَلِذَلِكَ فَادَعُ أَاسْتَقِمَّ كَمَا أُمِرْتُ وَلَا تَلْبِغْ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ ءَأَمْنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ لَأَحْجَةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ﴾ (الشوری: ۱۵)

نه‌ی پیغه‌مبه‌ر تو به‌نیین خودئ بو وی دینی راست گازی بکه یی خودئ بو پیغه‌مبه‌رین خو دانای و شیره‌ت پی لی کری، و تو وه‌سا خو راست بکه وه‌کی خودئ فه‌رمان پی ل ته کری، و تو دویکه‌فتنا دلچوونین وان نه‌که یین د حقییی دا که‌فتینه گومانی و ژ دینی راست لاداین، و بیژه: من باوهری ب وان هه‌می کیتابان ئینایه یین ژ عه‌سمانی بو پیغه‌مبه‌ران هاتین، و خودایی من فه‌رمان ل من کریه کو نه‌ز د حوکمی دا دادیی د ناقبه‌را هه‌وه دا بکه‌م، نه‌للاه خودایی مه و هه‌وه‌یه، خیرا کریارین مه یین چاک بو مه‌یه، و جزایی کریارین هه‌وه یین خراب بو هه‌وه‌یه، پشتی حه‌قی ئاشکه‌را بووی چو هه‌فرکی د ناقبه‌را مه و هه‌وه دا نینه، رۆژا قیامه‌تی خودئ مه و هه‌وه دئ کۆم که‌ت، و نه‌و دئ ب حه‌قییی حوکمی د ناقبه‌را مه و هه‌وه دا د وی تشتی دا که‌ت یی نهم تیدا ژتیک جودا بووین، و زفرین بو نک و بیه، و نه‌و جزایی هه‌ر یه‌کی دئ ده‌تی.

و پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- و ئه‌وین باوهری د گهل ئینای و تویه‌کری ئه‌ف فرمانا خودایی ب دورستی ب جه- ئینا و کار پی کر، د هه‌دیسه‌کا دورست دا یا کو ژ عه‌بدللاه‌ی کوړی مه‌سعوودی -خودئ ژئ رازی بت- هاتییه‌ فه‌گواستن عه‌بدللاه‌ دبیرت: پیغه‌مبه‌ری خودئ -سلاف لی بن- خپچه‌کا راست ل عهردی کیشا، پاشی گوت: ئه‌فه‌ ری‌کا خودییه، پاشی هنده‌ک خپچ ل راست و چه‌پا وی خپچا راست کیشان و گوت: ئه‌فه‌ هنده‌ک ری‌کین جودا جودانه، ل سهر ههر ری‌که‌کی شه‌یتانه‌ک هه‌یه بو‌گازی دکه‌ت، پاشی وی ئه‌ف ئایه‌ته خواند: ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَٰلِكُمْ وَصَّيْنَاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ (الأنعام: ۱۵۳) تشتئ خودئ شیرت پی ل هه‌وه کری ئه‌فه‌یه: هندی ئیسلامه ری‌کا خودئ یا راسته فیجا هوبن لی هه‌رن، و دوپچوونا ری‌کین به‌رزهبوونی نه‌که‌ن، ئه‌و دی هه‌وه بزاله‌که‌ن، و هه‌وه ژ ری‌کا خودئ یا راست دویرکه‌ن.

و ده‌می زه‌لامه‌ک هاتییه‌ نک پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- و گوتییی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودئ گوتنه‌کی د ئیسلامئ دا بیژه من پشتی ته ئه‌ز پسپارا که‌سی دی ژئ نه‌که‌م، پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- گوتئ: بیژه من باوهری ب خودئ ئینا، و ل سهر فی باوهری خو‌راگره.. وه‌کی ئیمامئ موسلم ژئ فه‌دگوهرت.

نعمه‌تا ئستقامئ:

مه‌زترین نعمه‌ت و قه‌نجی خودئ د گهل مرؤقی دکه‌ت پشتی نعمه‌تا ئیمانی ئه‌وه ئه‌و ئستقاما ل سهر فی ئیمانی ب رزقی مرؤقی بکه‌ت، ئستقامه‌یه‌کا به‌رده‌وام یا کو چه‌تا مرئی د گهل مرؤقی دمینت، و مه‌زترین یاری شه‌یتان بو‌خو ب مرؤقی خودان باوهر دکه‌ت ئه‌وه ده‌می قه‌ناعه‌ته‌کا وه‌سا بو‌وی چی دکه‌ت کو عه‌بدینییا وی بو‌خودئ یا دم ده‌می بت، ل هه‌یفقا ره‌مه‌زانئ ب تنئ، یان ده‌می فه‌قیر دبت، یان ژئ ده‌می

دکهفته تهنگافییه کی، یان ده می دبیژت: گاڤا نهز پیریووم دی بهرده و امییی ل سهر عیباده تی کهم!!

و مه گۆت: ئستقامه مهزترین قهنجییه د گهل مروقی دئیته کرن پشتی باوهری ئینانی، چونکی ئستقامه دهلیله کی بهرچاقه ل سهر راستییا باوهرییا مروقی، گهلهک کهسان تو دی بینی ب دهقی خو حسیب دکهن باشترین خودان باوهر، کهنی دی راستییا قی گۆتنا وی زانی؟ نه گهر ته دیت نه وی پیگیریی ب پینثیین قی باوهریی دکته.

و ژ لایه کی دی قه ئستقامه ئیکا هند ژ خودانی خو چی دکته نه د چاقتین خه لکی دا مهزن بیت، و ل نک وان بته جهی باوهری، و نه دی حهز ژ تیکه لیبیا وی کهن چونکی نه دزانن گۆتنا وی و کربارا وی ئیکن.

ناسته نگین ئستقامی:

ئهڤ ئاستقاما هندا گرنگ هژماره کا ئاستهنگان هه نه دکهڤنه د ناڤهرا وی و مروقی دا، یه عنی: هژماره کا ئاستهنگان هه نه ناھیلن هندهک مروڤ ب تاییه تی تهخهیا گهنجان بهرده و امییی ل سهر ئستقامی بکهن، لهو دی بینی سه رهاتییا هندهک ژ وان د گهل عیباده تی سه رهاتییه کا ده م ده مییه، و مه دقیت ل قییری بهحسی وان ئاستهنگان بکهین.

ناستهنگا ئیکتی: ههڤالین خراب:

دبت هندهک گهنج هه بن دلئ خو ببه نه توئی، و حهز بکهن کو نهو خو ل سهر قی توئی راگرن ژی، و دبت نهو چهند گاڤه کان بهر ب توبه کرنی قه بچن ژی، و بو ده مه کی ئستقامی ژی ل سهر ریکا راست بکهن پاشی جاره کا دی خو ببینن یین بهر ب خرابییی قه دچن، و چونکی وان د نهصل دا باوهری هه یه و حهز ژ باشییی دکهن وان ب قی چه ندی نهخوش دبت لهو ب بیتهنگی قه پسیار دکهن: نه ری ئه م چ بکهین دا ژ قی گرفتاریی قورتال ببین، و ل سهر ئستقامی بهرده و ام ببین؟

و دهمی مروث شهکولینی ل سهر حالهتی فان کهسان دکهت دبینت مهزترین ناستهنگ دکهفته د ناقبهرا فان و ئستقامی دا تیکهلییا ههفالانه، یهعنی: ههقالینییا وان بو خرابان، و رابوون و روینشتنا وان د گهل وان کهسین چو بهایی نهدهنه ئهخلاقی و گوهداریا ئهمری خودی ئهگهرهکا سهرهکییه د پشت دودلییا وان را و پالدهرهکی مهزنه بو خو شهگوهاستنا وان د ناقبهرا توبهکرن و گونههکارییی دا.

و تشتهکی زیده ناسکهرایه کو کارتیکرنا ههقالی ل سهر ههقالی گهلهکه، لهو یا فهره ل سهر دهیبابان ههر ژ بچویکاتی زاروکین ل فی مهسهلی هشیار بکهن، یهعنی: بهری وان بدنه ههقالینییا باشان، و ئاگههدارییا وان بکهن کو ههقالی خراب بهری مروثی ددهته خرابییی، و یا فهره دهیباب ههردهم پسپارا ههقالین زاروکین خو بکهن کانئ ئهو کینه؟ و د چاوا نن؟ و ئهگهر وان دیت عهیالی وان یی تیکهلییا هندهک ههقالین خراب دکهن، دقیت ئهو وان ژ فی چهنده بدنه پاش، ئهگهر نه.. ئهو ژی دی خراب بن، و هنگی فایدی وان ناکهت ئهو خو پیئنه بوهستینن دا جارهکا دی بهری عهیالی خو بدنه باشییی.

د هه دیسهکا دورست دا یا (ئهبوو سهعیدی خودری) ژ پیغه مبهری -سلاف لی بن- قه دگوهیزت هاتییه، پیغه مبهر -سلاف لی بن- دبیزت: ﴿ لا تصاحب إلا مؤمنا و لا یاکل طعامک إلا تقی - ژ خودان باوهری پیئنه تر ههقالینییا کهسی دی نهکه، و ژ تهقواداری پیئنه تر بلا کهس زادی ته نهخوت ﴾.

و وهکی ئهم دبیین ئهف هه دیسه ههقالینییی دکهته دو دهرهجه:

۱ - ههقالینییا عهدهتی: و ههقالی مروثی یی ژ فی توخمی دقیت یی خودان باوهر بت.

۲ - ههقالینییا تاییهت: یهعنی: ههقالینییا ژ نیزیک، یا کو مروث ب سهر ئیک و دو شه بیت و بچت، و دهرگههی مالا خو بو ئیک و دو شه کهت، و ههقالی

مرۆقی یی ژ فی توخمی دقیت یی تهقوادار بت، یهعنی: بهس نینه ئەو ب تنی یی خودان باوهر بت هتا مرۆف دەرگههی مالا خو بو فهکته و بیت زادی مرۆقی بخوت، بهلکی دقیت ئەو گههشتبته دهرجا تهقوادارییی.

و ب فی رهنگی مرۆف دی مالا خو و عهیالی خو ژ چوننا بهر ب خرابییی فه پارێژت.

و د هه دیسهکا دی دا پیغه مبهه -سلاف لی بن- بهحسی کارتی کرنا ههقالی باش و یی خراب ل سهه مرۆقی دکته و دبیتژت: ﴿ثل الجلیس الصالح والسوء کحامل المسک و نافع الکیر فحامل المسک إما أن یحذیک وإما أن تبتاع منه وإما أن تجد منه ریحا طیبه و نافع الکیر إما أن یحرق ثیابک وإما أن تجد ریحا خبیثه - مهتهلا ههقالی چاک یی مرۆف ل نک دروینت و ههقالی خراب وهکی مهتهلا وی کهسییه یی مسکی هلگرت و یی پف دکته کویرهی، ئەهوی مسکی هلگرت یان دی هندهک ب دیاری دهته ته، یان تو دی هندهکی ژئی کری، یان دی بینهکا خو ژئی ئیته ته، و ئەهوی پف دکته کویرهی یان دی جلکین ته سوژت، یان دی بینهکا نهخوش ژئی ئیته ته﴾.

مهعنا: کارتی کرن ههه دی ههبت، و ب چو رهنگان مرۆف ژئی خلاس نابت، فیبجا ههه ئیک و ئەو ههقالی وی بقیت، ئەگهه وی بقیت ل سهه ئستقامی بمینت، دقیت ههقالی نییا وان کهسان نهکته یین ئستقامی نه نیاسن، و هندی ههقالتین وی ئەو نهبن یین خودی ناس بن، بلا ل هیقییه نهبت ئەو بته ژ خودی ناسان، و فایدی وی ناکته ئەو بیژت: مانئ ئەز نه بچوبکه کم ب گوئنا ههقالهکی د سهه دا بچم، یان: راسته ههقالی من یی خرابه بهلی ئەو مایی خو د باشی و خرابییا من دا ناکته! چونکی ئەگهه ئەو جلکین وی نه سوژت ژئی، بیئا وی یا نهخوش دی کاری ل وی کهت.. وهکی پیغه مبهه -سلاف لی بن- دبیتژت.

ئاستهنگا دووی: پیهستا ژینگههی:

و مههستا مه ب پیهستا ژینگههی (ضغط البیئه) یه وهکی ب عه ره بی دیبژن، هه ر ئیک ژ مه د چهنه خهله که کین جفاکی یین د ناف ئیک دا دژیت، خهله کا ژ هه مییان بچوبکتر نهو خیزانه یا مروژ تیدا، پاشی نهو کوما مروژان یا ل دور و ره خین مروژی هه ل تاخی مروژی یان ل جهی کارئ وی، پاشی نهو کومه لا مروژان یا نهو ل جهه کی د گهل دژیت، و بی گومان نهقان کومان هه مییان کارتیکرنا خو ل سه ر مروژی هه یه چ سلبی چ ئیجایی.

و نه گه هات و مروژه کی فیما قهستا خیرئ و کارئ چاک بکهت و دلئ خو بره خو راکرتنا ل سه ر قئ چاکیبی بهلئ نهو ژینگه ها نهو تیدا بو قئ خو راکرتنی یا هاریکار نهبت، گهله ک دئ یا ب زهحهت بت نهو مروژ بشیت بهرده و امیی ل سه ر قئ خو راکرتنی بکهت.. لهو دئ بیینی جحیله کی -چ کچ بت چ کور- نه گه ر فیما پشت بدهته گونه هی و خرابیی بهلئ نهو ب خو د ماله کا خراب دا بت، یان نهو که سین ل دور و ره خین وی دخراب بن گهله ک دئ یا ب زهحهت بت نهو بشیت (ئستقامئ) ل سه ر باشیی بکهت، دئ بیینی هه یامه کی نهو ما باش بهلئ دهه کی دریژ پینقه ناچت نهو (بیئه تا) نهو تیدا دژیت دئ ئیکا هند ژ وی چئ کهت نهو جاره کا ل دهوسا خو یا بهرئ بزقرت!

مهعنا خیزانی و جفاکی دهوره کی مهزن و کارتیکرنا بهرچاف ل مروژی هه یه، و یا بهرعه قل نینه -هه ر چهنه یا موسته حیل ژئ نینه!- کو مروژه کی باش و سه ر راست بشیت د ناف کومه کا خرابان دا بژیت بیی باشیا خو ژ دهست بدهت یان چهنه ده کی ب لایی خرابیی دا بچت، خودایی مهزن د ئایه ته کا پیروژ دا دبیزت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ (التوبة: ۱۱۹) نهی نهوین باوهری ئینای تهقوایا خودئ بکهن و د گهل راستگوبان بن.

بوچی د گهل راستگويان بن؟

چونکی نهو دئ راستگويی نيشا ههوه ژي دهن، و هوين دئ ژ وان فيری راستگويی بن. . يان چوننه چوننه دهمی هوين د ناڅ وان دا ب کاری راستگويی رادبن هوين خو نابینن د (شاذ) و غهريب.

مرؤڅ نهگهر کارهکی بکته، چ نهو کار یی باش بت چ یی خراب بت، و نهو کهسین مرؤڅ د ناڅ دا دژیت نه نهو بن یین وی کاری دکهن، مرؤڅ د ناڅ وا دا دئ یی غهريب بت، و پیچ پیچه نهو دئ ههست ب هندئ کته کو نهو کهسهکی نه یی (مهروغوبه) ژ لایئ وی جفاکی شه یا نهو د ناڅ دا دژیت، لهو ب رهنگهکی (لا إرادئ) نهو مرؤڅ دئ خو ژ وی کاری دهته پاش دا وهکی خهلکی لی بیت، قیجا نهگهر نهو خیزان یان کوم و جفاکا مرؤڅ د ناڅ دا دژیت یا خراب بت، چ بهایی نهدهته ئیسلامی و نهخلاقئ و نستقامی، مرؤڅ نهشیت د ناڅ دا خوړاگر ل سهر ئیسلامی و نستقامی بمینت.

ل سهر قئ بناخهیی ئیسلام ل سهر موسلمانئ حهرام دکته نهو د ناڅ جفاکا کافران دا یان ل وهلاتئ وان تاکنجی بیت، یان تیکهلی وی کومهلی بیت یا چو بهایی نهدهته نهخلاقئ ئیسلامی، نایهتهکا قورنائئ دبیت: ﴿وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِيءِ آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ ۚ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَعْدَ بَعْدَ الذِّكْرِىٰ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾ (الأنعام: ٦٨) نهگهر ته نهو کافر دیتن نهوین ب نهحقی و ترانه شه گوتنان د دهرحهقا نایهتین قورنائئ دا دبیتن، تو خو ژ وان دویر بکه هتا نهو سوجهتهکا دی دکهن، و نهگهر شهیتانی شهف مهسهله ژ بیرا ته بر پشتی بیرا ته لی دئیتهشه تو د گهل وی مللهتی زوردار نهروینه نهوین ب نهحقی د دهر حهقا نایهتین خودئ دا دئاخفن.

و د همدیسا زهلامی نسراییلی دا نهوی سهد مروث کوشتین وقیای تویه بکته هاتییه: دهمی نهو چوویه نک مروثهکی زانا و پسیار ژئی کری کانی تویه بو وی هیه یان نه؟ و کانی نهو چ بکته؟ نهفی زانایی گوتی: بهلی چو تشت نینن بینه ناستهنگ د ناثهرا وی و توی دا، ههپه فلان جهی هندهک کهس ل ویری هه نه عهبدینییا خودی دکهن، ههپه نک وان تو ژئی د گهل وان عهبدینییا خودی بکه، و تو نه زقره وهلاتی خو، چونکی نهو عهردی خرابیییه، یهعنی: مروثین خراب یین لی ههین.

ژئی همدیسې دئیته زانین کو نهو جهی مروثین خراب لی دمشه نه بن، و ریکین کرنا خرابیی لی دغه کری و ب ساناهی بن، مروثی تویه دار نه شیت لی بقه تینت.. و چو مهعنا بو وی ئاخفتنی نینه یا هندهک جارن مه ژ هندهک کهسان گوهد لی دین دهمی دبیژن: نهگه مروث یی باش بت هه ما ل کیفه بت دی یی باش! نهف گوتنه نهگه د گهل کهسه کی دورست دهرکهفت د گهل نوت ونهه کهسان دورست دهرناکهفت، و واقعی - ژبلی نصوصین شهرعی - بو مه بنه جهکریه کو جهی و بیئته کی کارهکی مهزن ل سهر خودانی ههیه.

ناستهنگا سیی: چاقلیکرنا خراب:

مروث ب تبعهتی خو ههز ژ چاقلیکرنی دکته، و مروثی نهگه ههز ژ ئیکی کر دی بهرگه پریانی کهت کو د گهلهک لایان دا چاف ل وی بکته، ژ بهر فی چهندي ئیسلام دهمی ب پهروه رده کرنا موسلمانی رادبت گهلهک تهئکید لی سهر هندی دکته نهو قیانا کافری و فاسقی و گونه هکاری د دلی خو دا هل نهگرت، نه بو هندی دا نهو مروثهکی کیندار بت یان خرابییا خه لکی بقیت.. نه! بهلکی ژ بهر هندی دا نهف قیانا هه ئیکا هند ژ وی چی نه کهت نهو د خرابیی دا چاف ل وی بکته.

و نهم دینین ئیک ژ مهزترین ناستهنگین ناستقامی ل نک ته خهیا جحیلان چاقلیکرنا خرابه، و چاقلیکرنا خراب نهم دشین ل سهر دو پشکان لیکفه کهین:

یا ئیکې: چاډلیکړنا خرابان د خرابییا وان دا:

و مه‌خسه‌دا مه ب څې چوندې ئه‌وه جحیلې مه ژ بهر هر ئه‌گه‌ره‌کا هه‌بت دې
ب که‌سه‌کې خراب (موعجب) بت، و ئه‌ف ئعجابه دې بهرې وی ده‌ته څیانا وی که‌سی،
و ئه‌گه‌ر وی هز ژ څی که‌سې خراب کر ئه‌ف هز‌ټکرنه دې بهرې وی ده‌ته چاډلیکړنا وی
د خرابیې دا.

یا دووې: چاډلیکړنا باشان د خرابییا وان دا:

و دبت کارتیکړنا څې چاډلیکړنې یا سلې هیشتا پتر بت ژ یا بهرې نوکه!

چاوا؟

مرؤڅه‌ک دې هز که‌ت ژ خرابییا خو لیکه‌بت و بهر ب باشیې څه بچت، و دبت
ئه‌ف هزکړنا هه پستی خودې ب ریکا مرؤڅه‌ک باش ل نک وی په‌یدا بت، یه‌عنی:
دبت مرؤڅه‌کې باش بچت خو ب وی څه بوه‌ستینت هه‌تا بشیت څیانا باشیې ل نک وی
په‌یدا بکه‌ت، دې هند بینی ئه‌ف مرؤڅې خراب هاته گوهارتن و بهر ب باشیې څه چوو،
و هزکر به‌رده‌وامیې ل سهر باشیې بکه‌ت، و چونکی (فلان که‌س) د پشت هیدایه‌تا
وی را بوو، ئه‌و ب چاڅه‌کې گه‌له‌کې بلند دې بهرې خو ده‌تې، و دې هزر که‌ت ئه‌و
مرؤڅه‌کې نمونه‌ییه، به‌لې پستی ژ نیزیکی ټیکه‌لیې د گهل دکه‌ت هنده‌ک کیماسی و
خه‌له‌تیین وی دې بینت، و چونکی بهرې هنگی وی ئه‌و ژ هددې وی یې دورست بلندتر
لې کرپوو، گاڅا ئه‌و ب سهر خه‌له‌تیه‌کا وی هلبوو (رهد فعل) دې بو چې بت څیجا دې
وی ژ هددې وی یې دورست نرمتر لې که‌ت! و د هه‌ردو حالتان دا دې یې خه‌له‌ت
بت.

هر ئیک ژ مه کیماسیېن خو هه‌نه، و که‌سه‌کی تو دې بینی بارا پتر سالو‌خه‌تین
وی دباشن هه‌تا نیزیکه دې بیږی: ئه‌څی چو کیماسی ل نک نینن! به‌لې چونکی به‌س
خودې یې تمامه دې بینی څی مرؤڅی ژ لایه‌کی څه کیماسییه‌کا وه‌سا یا هه‌ی نیزیکه

هندهک جاران ئەف کیماسییه ل نک هندهک کهسان سالۆختهتین وی ییتن باش ههمییان
قەشیرت.

و د قان حالەتان دا ئیسلام ریکەکا راست ل بەر مه ددانت ئەو ژى ئەقەیه:
ل سەرى دقیت ئەم بزاین ژ خودی پیقەتر کەسەکی تمام نینه، و ژ پیغەمبەری -سلاف
لی بن- پیقەتر کەسەکی مەعصوم نینه، و مرۆقەک ئەگەر چەند یی باش بت ژى یا
غەریب نینه وی هندهک خرابی هەبن، و ئەگەر هات و ئەم ب سەر هندهک ژ وان
خرابیین وی هلبووین چی نابت ئەف چەندە ئیکا هند ژ مه چی بکەت ئەم قەنجیین وی
ژ بیر بکەین، یان بیژین: مادەم وی ئەف خرابییه هەنە پا بلا مه خرابیین مەزتر هەبن!
د خرابییی دا چی نابت مرۆق چاڤ ل کەسە بکەت، و خرابییا کەسەکی دی
ئەگەر ئەو دیاری چاڤ چەند یی باش ژى بت چی نابت مرۆقی د کرنا باشییی دا سست
بکەت، و مرۆقی ئەگەر رەنگەکی خرابییی ل نک هەبت مەعنا وی ئەو نینه چی نابت بو
وی ئەو بەرئ خەلکی بدەتە چو رەنگین باشییان، شاعرهکی عەرەب دبیرت:

إِذَا لَمْ يَعِظِ النَّاسَ مِنْ هُوَ مُذْنَبٌ

فَمَنْ يَعِظُ الْعَاصِينَ بَعْدَ مُحَمَّدٍ

یەعنی: ئەگەر چی نەبت ئەو کەسە گونەهکار بت وەعز و شیرەتان ل خەلکی
بکەت، ئەرئ پشتی موحەممەدی -سلاف لی بن- کی هەیه گونەهکاران شیرەت بکەت؟
قێجا هەتا ئەف کارە -کو چاڤلیکرنا خرابە، یان چاڤلیکرنا د خرابییی دایە- نەبتە
ئاستەنگ د ریکا جحیلین مه و ئستقامی دا دقیت ئەف جحیلە وەسا بیئە تیگەهانندن
کو دین ئەو یی ژ قورئانی و حەدیسی دئیتە وەرگرتن، نە کو ژ کار و کربارتین فلانی و
بیقانی، ئەقە ئیک.

یا دووی: دقیت ئەو بزنان کو چو کەسین بی کیماسی نینن، و هەبوونا کیماسیەکی ل نک کەسەکی چی نابت ببتە ئەگەرا هندی مرۆف وی کەسی بشکینت، یان د وی کیماسی دا چاڤ لی بکەت.

یا سیی: ئەگەر کەسەکی شیرەتەکی باش ل وان کر، یان بەری وان دا باشیەکی مەعنا وی ئەو نینە دقیت وی کەسی چو خرابی یان گونەھ نەبن، چونکی ب تنی پیغەمبەر -سلاف لی بن- بی پاراستی بوو ژ خرابی و گونەهان، و ئەگەر ئەم بیژین: ئەو کەسی شیرەتان ل خەلکی دکەت دقیت چو خرابی ل نک نەبن، مەعنا دقیت ئەم بیژین: پشتی پیغەمبەری -سلاف لی بن- بلا کەس خەلکی شیرەت نەکەت، چونکە کەسی بی خەلەتی و گونەھ نینە.

ئاستەنگا چاری: نەبوونا هاریکاری:

دەمی خودایی مەزن عەبدی خۆ موسا بو پیغەمبەرینی هلیژارتی و فەرمان لی کری بچت گازیبا خۆ بگەهینتە فیرعەونی، وی داخواز ژ خودایی خۆ کر و گوئی: ﴿وَأَجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِّنْ أَهْلِي﴾ ﴿٢٩﴾ هَرُونَ أَخِي ﴿٣٠﴾ أَشَدُّ دِيْمَةً أَزْرِي ﴿٣١﴾ (طه: ۲۹-۳۱) موسای گوئ: خودایی تو هاریکارەکی ژ مرۆقین من بده د گەل من، هاروونی برایی من. تو من ب وی ب هیز بیخە وپشتا من پی موکم بکە.

مەعنا: هەبوونا هاریکاری باش بو مرۆقی ل سەر کرنا باشی تشتەکی گرنگە، وەر ژ بەر قی چەندی ژی د ئایەتەکا دی دا خودایی مەزن فەرمانی ل پیغەمبەری خۆ دکەت و دبیزتی: ﴿وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ، وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا﴾ ﴿٢٨﴾ (الكهف: ۲۸) تو بیهنا خۆ د گەل وان هەقالین خۆ یین هەژار فرەه بکە ئەوتین خودایی خۆ ب تنی دپەرئسن، و ل سپیئە و ئیقفاران دوعایان ژ وی دکەن، وان ب وی چەندی کناری وی دقیت، و تو د گەل وان روینە و تیکەلییا وان بکە، و بەری

خو ژ وان ودرنه‌گیره کافران ب مهانا خوښیبرنا ب خه‌ملا ژینا دنیای، و تو گوهدارییا وی نه‌که یی مه دلئی وی ژ زکری خو بئی ناگهه کری، و وی دلچوونین خو ب سهر گوهداریا خودای خو ئیخستین و مه‌سه‌لا وی د هه‌می کارئ وی دا بوویه زه‌عیب‌وون و تیچوون.

قیجا نه‌گه‌ر پیغه‌مبه‌ران مفا بو خو ژ هه‌قالینییا هاریکار و پشته‌فانان دیتیت پا مسوگه‌ر بین ژ وان کیمتر مفایه‌کی پتر دئ بو خو ژ وی چهن‌دئ بینن، له‌و نه‌م دبیتین: نه‌بوونا هاریکاری باش ژی گه‌له‌ک جاران دبتنه ئاسته‌نگ د ناقبه‌را مروقی و ئستقامئ دا، و نه‌وی بقیث به‌رده‌وامیئی ل سهر باشیئی بکته بلا بو خو ل هاریکاره‌کی باش بگه‌رپیټ.

ئاسته‌نگا پینجی: تیگه‌هشتنا خه‌له‌ت بو مه‌سه‌لی:

و مه‌خسه‌دا مه ب مه‌سه‌لی چوونا به‌ر ب گونه‌هی شه و لادانا ژ خو‌راگرتنا ل سهر رینکا راسته.. گه‌له‌ک گونه‌ه‌کار و ب تاییه‌تی ژ ده‌سته‌کا جحیلان هه‌نه، ب چاڤه‌کی کیم به‌ری خو دده‌نه گونه‌هی، و هزر دکهن سستییا وان د قئ ده‌لیقه‌یی دا تشته‌کی نه یی مه‌زنه، له‌و دئ بینئ ئیک ژ وان خو ژ کرنا مه‌نترین گونه‌هی و بیخیرترین کاری ناده‌ته پاش، و نه‌گه‌ر ئیکی جاره‌کی بیرا وی ل قئ چهن‌دئ ئیناقه، نه‌و دئ بیتت: ما چیه نه‌ز ژی جاره‌کی گونه‌ه‌کی بکه‌م؟ مانی که‌س نینه گونه‌هان نه‌کته!

یان دئ بیتت: پشتی کرنا قئ گونه‌هی دئ تویه‌که‌م.

و نه‌ دویره ئیک ژ وان د گهل خو پاشقه‌نه‌لیدانا ژ گونه‌هی و بی نه‌مرییا خودئ ژی، و د گهل کو نه‌و چو بهایی ناده‌ته نه‌خلاقئ ئیسلامئ ژی، هه‌رده‌م دبیتت: نه‌ز مروقه‌کی گه‌له‌کی باشم، راسته نه‌ز گه‌له‌ک گونه‌هان دکهم ژی به‌لی پا خودئ هند یی ب هیجه‌ت نینه!!

و ب راستی قی چهندی خهطه ره کا مهزن تیدا ههیه.. بچی؟ چونکی گونیهه
 د چاقین قی مروقی دا تشته کی عهده تییه، و ماده م ئه و تشته کی عهده تییه ده می ئه و
 پی رادبت ئه و هزر ناکهت ئه و یی کاره کی خراب دکهت، له و هزرا تویه کرنی نائیته سه ر
 دلئ وی، و دویر نینه دویمایا قی مروقی ل سه ر خرابیی بچت، جاره کی ژ فان جارین
 ئه و ب قی خرابیی رادبت نه جه لا وی بیت و بچته هیلاکی، یان ئه ف گونیهه دلئ وی
 وه سا ره ش و تاری بکه ن ئیدی رونا هی باوهری تی نه چت.

و هه ر جاره کا گونیهه کاری هزر کر گونیهه وی نه تشته کی مه زنه، یان گونیهه کاری
 ب خو نه تشته کی مه زنه، ل نک وی یا مه زن نابت ئه فرۆ تویه بکهت و سوهای
 ل گونیهه خو یا بوری بزقرته فه، و یاریا بو خو ب تویه کرنی بکهت.. ژ بهر قی چهندی
 زانیین مه یین بهری دگوت: بهری خو نه ده بچوبکییا گونیهه خو، به لئ بهری خو بده
 مه زنییا وی یی ته بی ئه مرییا وی کری!

ناسته نگا شه شی: تیگه هشتنه کا دی یا خه لهت:

و تیگه هشتنه کا دی ژ ی خه لهت هه یه هنده ک کهس دکه قنی ده می وه سا خو قانع
 دکهن کو (وه سه طییهت) یان (ناقنجیاتی) و خو دویر کرنا ژ (شداندا د دینی) دا ئه وه
 مروف سستی د کرنا گونیهه یی دا بکهت، یه عنی: هند خو (موعه ققه د) نه کهت و
 نه بیژت: فلان تشت گونیهه، فلان تشت چی نابت، فلان تشت بی ئه خلاقیهه!!

نه.. بینا خه لکی گه لهک ته نگ نه کهن، د ناقنجی بن، دینی ل بهر خه لکی
 ب ساناهی بیخن، دا خه لک نه بیژت: ئیسلام یا نه خو شه!!

و ب قی هیجه تا پویج و په لچه دینی فان توخمه کهسان رۆژ بو رۆژی ب ساناهی
 کهفت هه تا وه لئ هاتی وان خو شییا خو یان زهوقی خو یان مه صلحه تا خو کره ته رازییا
 شریعت پی دئیته کیشان، فلان تشت دورسته یان نه دورسته؟ بهری خو ناده نی کانی

خودئ و پیغه مبهری گوتییه یان نه، بهلکئی دئی بهری خو دهنئی کانئی بو وان یئی خوشه یان نه!

و ئیک ژ وان شاخین عه جیبی ب سهرئ خو فه دئینت ده می تو دبیزیی: ریکا دورست نهوه مرؤف وهسا د ئیسلامئ بگههت و ب کار بینت وهکی پیغه مبهر -سلاش لی بن- و صهحابیین وی تیگه هشتین و ب کارئینای.. و دبیزت: مهعنا ته دقیت مه پاشقه بهی!

ههر وهکی دین ژئ ل نک وان وهکی وی جلکییه یئ مرؤف دکه ته بهر خو ههر رؤژ دقیت ب فهصاله کا نوی بیته کهه رکن، نه گهر نه دئی کهفن بت و مؤدیتلا وی چت.

ئهف تیگه هشتنا خهلهت بو دینی ئیک ژ وان ئاسته نگین سهره کییه یئین دکه فنه د ناقبهرا مرؤقی و ئستقامئ دا، بوچی؟ چونکی نهوه هزر دکهت سستیا د دینی دا مرؤقی ژ وان کهسان قهدهر دکهت نهوین (تهه رروفئ) د دینی دا دکهن، ئیجا هتا نهه ب توندیی نه ئینه گونه هبارکن دقیت نهه بهر ب سستی و خه مساریئ قه بچین!

و موصیبه تا مهزن نهقهیه (ئلتزاما ب دینی) د هزرا مه دا بته رویهک ژ رویین (رهاب و تهه رروفئ)، و سستیا د دینی دا بته نیشانا پیشکه فتنئ و ناقنجیاتیی و ب راستی نهف ده رگهه بوویه گهلهک (ئیسلا مخوازین مؤدیتلا نوی!) تی بویرین و بهر ب بی دینی قه چووین ل وی ده می وان هزرکری نهو یئ مهزنتربن خزمه تی پیشکیشی ئیسلامئ دکهن.

ئاستهنگا هفتئ: پیغه نویسیانا ب خوشی و شهوه تی قه:

و نهقه ئیک ژ وان ئاستهنگانه یئین جحیل ب خو ئاشکهرا ئعترافی دکهن کو دکه فته د ناقبهرا وان و خوراکرییا ل سهر باشیی دا.. یهعنی: ده می نهوه نه گهرین کرنا خو بو خرابیی دهزمیرن، و کانئ بوچی نهوه ئستقامئ ل سهر ریکا راست ناکهن، دبیزن: چونکی خوشی و شهوهت مه ب نک خرابیی قه دهن.

و ب راستی نه‌گهر مروّف هزرا خو د وی حالی دا بکته یی جحیلّی مه نوکه تی دبورت، وی ماددی ب رپکا ده‌زگه‌هین راگه‌هاندنی بو دئیتته پیشکیشکر دئ زانت کانّی حه‌تا چ هه‌د نه‌ف ده‌زگه‌هه ماددی خراب یی خوشی و شه‌هوه‌ت پی دئینه نازراندن بو وان به‌رچا‌ف دکهن، و دئ زانت کانّی نه‌و ل ژیر پی‌به‌سته‌کا چهن‌دا مه‌زن و دژوارن.

قیجا حه‌تا توخویب بو قی چهن‌دی بی‌نه‌دانان دقیت لایّی ته‌ریه‌تی بیته خورتکر، و تشته‌کی ب مفا بو جحیلّی بیته به‌ره‌ه‌فکرن دا نه‌و پی‌تفه موژیل بت نه کو ب شه‌ف و روژ موژیلّی کارّی بیخیر و دویچوونا ده‌زگه‌هین خراب‌کار بت، دقیت د لایّی په‌روه‌ده‌کرنی دا گرنگی ب خه‌طه‌رییا پی‌تفه نویسیانا ب شه‌هوه‌تی فه بیته‌دان، و دویمه‌یا خراب یا قی چهن‌دی ژی بو جحیلّی بیته ده‌سنیشانکر، و لایّی باوهری‌یی ل نک وی ب هیزکر، دا به‌لکی نه‌و بشیت قی ناسته‌نگی ژ رپکا خو لاده‌ت.

ناسته‌نگا هه‌شتی: گرانییا ته‌کلیفی:

یان ژی بلا بیترین: ل به‌ر خو گرانکرنا ته‌کلیفی.. و مه‌عنا قی نه‌وه: د نا‌ف جحیلان دا گه‌له‌ک کهس هه‌نه ده‌می دلّی خو دبه‌نه ئلتزامی و حه‌زکرنا تویه‌کرنی ل نک وان په‌یدا دبت، هزر دکهن نه‌گهر وان ژینا گونه‌ه‌کارییی هیلا و قه‌ستا دیندارییی کر دئ ئینه‌گریدان، و بارّی وان ژی دئ زنده گران بت!

ئیک ژ وان د گه‌ل خو دبیرت: نه‌فرو نه‌زی به‌ردایمه، تشتی دلّی من دخوازت نه‌ز دکهم، نه‌گهر من تویه کر، دئ ئیمه گریدان، فلان تشت حه‌رامه، فلان تشت گونه‌هه، فلان تشت شه‌رمه!! نه‌فه تشته‌کی نه یی ب ساناهیییه، ما نه‌ز چ مه‌جبوورم هه‌ر ژ نوکه خو قه‌ید و زنجیر بکه‌م. قیجا دا نه‌و خو قه‌ید و زنجیر نه‌کته هزر دکته مانا ل سه‌ر گونه‌ه‌کارییی چاره‌یه!

و بو فان ره‌نگه مروّفان نه‌م دبیرین: به‌لی راسته دینداری قه‌یدکرنه‌که بو نه‌فسا مروّقی یا سه‌ربه‌ردای نه‌وا نه‌گهر شه‌نبوز بوو به‌ری هه‌ر تشته‌کی دئ پی ل خودانی خو

دانت، بهلئى ئەف قەيدكرنه باجا پىگىرى و ب دەستقه ئىنانا خوښىيا دىيائى و ناخره تىبىه، خودايى مهزن د ئايه تهكا پىروژ دا دبىژت: ﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسْتَكْمِلُنَّ الْبَاسَاءَ وَالضَّرَّاءَ وَرُبُلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهُ؟ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ﴾ (البقرة: ۲۱۴) يه عنى: ههوه گهلى خودان باوهران هزر كربه هوين دى چنه بهحه شتى، و هيشتا نهو ب سهري ههوه نههاتى يا ب سهري خودان باوهرين بهرى ههوه هاتى: ژ فهقىرى و نهخوشى و ترس و سههمى، و نهو ب گهلهك تهنگاقيبان هاتبوونه هژاندى، هتا پىغه مبهري وان و نهو خودان باوهرين د گهل دا ژ لهزين خواستنا سهركهفتنا خودى دا گوئى: سهركهفتنا خودى كهنگىيه؟ نى هدى سهركهفتنا خودىيه يا نىزيكى خودان باوهرانه.

و جحيل ژى وهكى ههر خودان باوهره كى دى بهلكى پتر ژ ههر خودان باوهره كى دى يى داخواز كرىيه قى باجى بدهت، و چونكى ئەف كاره و ب تاييه تى ل دهسپىكى يى ب ساناهى نينه، خيرا وى ل ناخره تى يا كيم نينه، د هه ديسه كا خو دا پىغه مبهه - سلاڤ لى بن- ئاشكهره دكهت كو ئىك ژ وان ههر ههفت توخمان يين خودى ل ناخره تى سيبهرا خو لى دكهت دهمى چو سيبهه نهههين ژ سيبهرا وى پىقه تر نهو جحيله يى ل ژير سيبهرا عيباده تى مهزن بوو، يه عنى: ل دهمى گه رميا جحيلينينا خو نهو يى (مولته زم) و ب قى رهنگى ماى هتا ئەف دهمه ب سلامه تى بوژاندى. وپشتى هنگى دقبت ژ بىر نهكهين كو زهحهه تا مروقى بو ب دهستقه ئىنانا ئارمانجه كى چهند يا پتر بت ههستكرنا ب خوښيا گهشتنا وى ئارمانجى دى يا پتر بت.

ئاستهنگا نههى: خو پاشقه هيلان و نه دانا بپارى:

ئەفه ژى ئىك ژ وان ئاستهنگانه يين كو گهلهك جحيلين مه ژ كور و كچان ژ كاروانى توه كرنى و خىرخوازيى ددهنه پاش، دهمى ئىك ژ وان هزرى د كارى خو يى

خراب دا دکهت دزانت ئه و یی نهحهقه، و د دل دا حهزا دکهت کو لیقه بیت و ب نک
باشییی فه بچت، پا بوچی ئه و قی چهندی ناکهت؟

چونکی وی هند هیز نینه بریارهکا د وهخت دا ب قی چهندی بدهت، و ئیرادا وی
یا لاواز هاری وی ناکهت ئه و پشت بدهته بویری خو یی شهرمزار و قهستا ژینهکا نوی
بکته، لهو ههر جار ئه و قی بریاری پاش دئیخت، جاری ئهقرؤ نه سوهای، بلا سالهکا
دی بت، حهتا ئهز فلان کاری دکهم پاشی.. و هوسا حهتا ئه و هند دبیتت وهخت نهما!

گهلهک کس مه یین دیتین دلی وان دچووینی تویه بکهن، و وان پی نهخوش بوو
ئه و دویری خودی بزین، بهلی چ دگوتن؟

دگوتن: هیشتا زوییه ئه م قی بریاری بدهین، بلا فلان وهخت بیت پاشی، و ههر
چهنده ئهف ئنیهته ب خو تشتهکی باشه و نیشانا خیرییه، بهلی ما کی دبیتت: ئه و
وهخت دی ئیت یی ئه و دبیتت؟ یان کی دبیتت: دهمی ئه و وهخت دئیت ئه و دی ههبت!

ما وی کهفالهتهک ستانیدییه کو مرن دی خولی گرت حهتا ئه و تشتی وی دقیت
ئه و بو خو بکته؟ ماننی یا ئه م دزانین ئهفه رۆژا خودی مرن دای مرنی خول کهسی
نهگرتییه، و دلی خو ب کهسی نهسوئییه، قیجا ئهفه چ خاپاندنه ئه و د گهل خو دکهت؟!

مرۆقی عهقلدار ئهوه یی ئیرادهبهکا و هسا ب هیز ههبت گاڤا دلی خو بره تشتهکی
بکته و نهبیتت پاشی، چونکی (پاشی) ملک کی کس ژ مه نینه.

ئاستهنگا دههی: هیجتهگرتنا ب قهدهری:

هندهک کس ههنه دهمی گازنده ژی دئینهکرن کو ئه و خول سه ر پیکا راست
راناگرن ئیکسه ر هیجتهتی ب قهدهری دگرن و کو ئهفه تشتهکی خودی بو وان یی حهزکری
و چو ب دهستی وان نینه، ئیک ژ وان دبیتت: ئهز حهز دکهم فلان باشییی بکه م بهلی
خودی هیشتا بو من حهز نهکرییه ئهز وه بکه م!

یه‌عنی: ههر وه‌کی وی پی خوشه باشی بی بکته، به‌لی پا خودی ده‌ستین وی بیتن گرتداین و ب‌کوته‌کی به‌ری وی بی دایه خرابی بی قیجا ما نهو چ بکته؟!

ب‌راستی نه‌ف هیجه‌تا ژ قه‌ستا ههر نه‌وه یا قورئانی بو مه ژ زارده‌قی کافر و موشرکان قه‌گوهاستی ده‌می وان نه‌ول سهر بی باوهریا خوئینا، نایه‌ته‌کا قورئانی دبیرت: ﴿سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾﴾ (الأنعام: ۱۴۸) نه‌وین بوتپه‌ریسی کری دئ بیژن: نه‌گهر خودی قیابا نه‌م و بابین مه بوتپه‌ریسی بی نه‌کین و تشته‌کی بی وی حه‌رام نه‌کین مه وه نه‌دکر، خودی به‌رسقا وان دده‌ت کو نه‌فه مه‌سه‌له‌که کافرین به‌ری وان ژی هل دئیخست، و گازیبا پیغه‌مبه‌رین خو پی دره‌و دردیخست، و نه‌ول سهر قی چه‌ندی دبه‌رده‌وام بوون، هتا عه‌زبا خودی ب‌سهر وان دا هاتی. تو نه‌ی موحه‌مه‌د بیژه وان: نه‌ری تشته‌ک ژ زانینا دورست ل‌نک هه‌وه هه‌یه ل‌دژر گوتنا هه‌وه کو خودی کوفر بو هه‌وه یا قیای و بی پی ژ هه‌وه رازی بووی دا هوبن وی بو مه ئاشکه‌را بکه‌ن؟ هندی هوبن هه‌ما ب‌تنی هوبن دویکه‌فتنا هزر و ته‌خمینان دکه‌ن و هه‌ما هوبن دره‌وان دکه‌ن.

و تشتی غه‌رب ل‌نک فان ره‌نگه مرۆشان نه‌وه ده‌می مه‌سه‌له‌دبته مه‌سه‌له‌کا دنیا بی قی هیجه‌تی بو خو ناگرن، یه‌عنی بو نمونه: ئیک ژ وان نه‌گهر ئمتحانه‌ک هه‌بت، دئ خو گه‌له‌ک وه‌ستینت ب‌خواندنئ قه بو هندی دا دره‌جین وی دباش بن، و نه‌و نابیرت: نه‌ز ناخوبنم هه‌ما بلا ب‌هیقییا خودی قه بت کانئ وی چ بو من حه‌زکرییه دئ نه‌و بت!

دینی ده‌یلته ب‌هیقییا خودی قه به‌لی دنیا ب‌هیقییا وی قه‌یه!!

نقیژنی ناکه‌ت چونکی خودی هیشتا بو حه‌ز نه‌کرییه، به‌لی ههر ژ سپیدی هتا ئیقاری پالی دنیا بییه، نه‌گهر تو بیژنی: هه‌ما ل‌مالا خو روینه، نه‌و رزقی خودی بو ته

نقیسی هەر دی ئیت.. دی بیژته ته: مانئ لازم مرۆف هه ره که کئ بکهت دا خودئ رزقی بدهت..

و ئەف گۆتته یا راسته، بهلئ خوزی ل وئیرا دی ژئ هاتبا گۆتن، نه ب تنئ ل قئیرئ!

قئيجا ئەم دبیزین: یا دورست ئەوه مرۆقی باوهری ب قهدهرا خودئ ههبت، بهلئ چئ نابت مرۆف قئ قهدهرئ بو خۆ بکهته ههتته دا خۆ ژ باشیئ بدهته پاش، مانئ خودئ قهدهرا خۆ ل بهر مه یا قهشارتی دا ئەم کاری بکهین و خۆ نههیلینه ب هیشیا ئەنجامئ پیش وهخت قه.

ئاستهنگا یازدئ: چاقه پرییا گرفتاریان:

گرفتاری یان موصیبهت، و ب تایهتی موصیبهتا مرنئ، ئیک ژ وان ئەگه رانه بین دلئ مرۆقی دهزینت، و هندهک جارن ل وئ راستیئ هشیار دکهت یا ئەو گهلهک جارن ژ بیرا خۆ دبهت و خۆ ژئ بی ناگهه دکهت.. و گهلهک مرۆف مه دیتینه دهمن مرۆقهکئ وان یئ نئزیک دمتر، یان ژئ گرفتارییهکا مهزن ب سهر دا دئیت ل خۆ دزقن و قهستا ریکا توی دکهن.

و ل قئیرئ پسپارهک خۆ فهر دکهت: ئیک ژ فان ئەگه ره ئەف پهنگئ گرفتاریئ ب سهر دا نههاتبا، و روی ب روی نهکهفتبا بهرانبه قئ موصیبهتی، ئەرئ حالئ وی دا چ بت؟ یان ژئ ئەگه ر گرفتاریا مهزنتر -کو مرنه- بهری وئ گرفتارییا مهزن گههشتبایئ دویماهییا وی دا ل سهر چ راوهستت؟

پهچهکئ بلا مرۆف هزرا خۆ د بهرسقا قئ پسپاری دا بکهت، دا وجهکئ بو خۆ چئ بگرت، و چاقه پرییا گرفتاریئ نهکهته ئاستهنگهک د ناچهرا خۆ وئستقامئ دا.

پاشگوتن:

پشتی گرنکترین ناستهنگین ریکا ئستقامی بو مه ناشکهرا بووین یا د جهی خو دایه ل دویماهییبی هم ئیشاره تی بدهینه هندهک ژ وان (دهورین) سستی تیدا هاتییه کرن، تشتی بوویه نه گهره کا نه روی ب روی و ئیکسه ر بو دویرکه فتنا گه لهک گهنج و جحیلان ژ ریکا ئستقامی، بو هندي دا نهف دوره ژي بينه ئستغلال کرن پیخه مهت ب جهینانا فی نارمانجی.. و نهو دور ژي نهفه نه:

۱ - خوتبا رۇژا نهینی:

هندي خوتبا رۇژا نهینییه نه وهکی چو (موحاضره و بهرنامه یانه) چونکی موسلمان هه می لی تاماده دبن و بقیت نه قیت گوهدارییا وی دکهن، و نهو گوتنن د فی خوتبی دا بو خه لکی دئینه گوتن ژي پتربیا وان نهون بین نهفرو جحیل می له چ جهین دی گوهد لی نهیت، لهو یا فهره نهو ماموستای خوتبی دخوینت گرنگی و پوبته یه کی مهزن بده ته کاری خو، و هفتی هه میی هزرا خو د وی بابه تی دا بکهت بی نهو دی بو خه لکی مزگه فتی پیشکیش کهت، و هندهک جارن نهو ناخفتنا خو ب تایبه تی ناراسته ی ته خه یان گهنج و جحیلان بکهت و بیخته قالبه کی علمی و عه قلی دا تینکا وان بشکینت، وح هزا وان تیر بکهت.

بهروفاژیا وی حال لی نوکه ل گه لهک مزگه فتان دئیه دیتن، و وان گازنده یین ژ گه لهک لایان فه ژ وان خوتبان دئینه کرن یین کو نهفرو دئینه پیشکیش کرن بی کو بشین پشکه کا کیم ژ وی نارمانجی ب جه بین یا کو فهره پی بیته ب جهینان.

۲ - دهوری بابی:

دهوری بابی ژي د مالی دا بو تهوجیه کرن و ناراسته کرنا عه یالی دقیت نه ئیه ژبیرکرن، و ناشکه رایه کو دهوری بابی نه ب تنی نهوه عه یالی شیرت بکهت، و بهری وان بده ته ریکا دورست، بهلکی دقیت هاریکاری وان بت ل سه ر ئستقاما ل سه ر

حه قییبی.. څیجا نه گهر پتربیا بابان نه فرۆ ب کیمترین دهوری خو رانه بن کو شیره تکرنه،
پا دی چاوا نهو ب دهوری خو یی تمام رابن؟

څیجا یا فهره باب -نه گهر یی خودان باوهر بت- ب دهوری خو یی درست رابت، و
بزانت عه یالی وی نیمانه ته که خودی کریمه د ستوی وی دا و پرۆه کی دی نیت پسپارا
قی نیمانه تی دی ژنی نیته کرن.. و وی پرۆی فایدی وی ناکهت وی شه قین خو
ب (تههه ججودا) فه بۆراند بن نه گهر ل وی ده می وی تههه ججود د کرن کورپی وی
ل کولانی بت و نهو نه زانت کانی نهو ل کیفیه، یان پرۆییبی نهو برسی کریت ل وی
ده می نهو نه زانت کانی نهو خوارنا بۆ وی دئیته مالی یا هلاله یان نه؟!

ههر نیک ژ مه بلا دهوری خو یی درست بزانت و پی رابت، دا ل دنیایی و
ناخره تی روی سپی بت.

نهرمکرنا دلین رهق

کو مرۆقی دلہکی و ہسا ہہبت ل دہمی کرنا زکریٰ خودیٰ نهرم بیت، و شوینوارین
قیٰ نهرمییی ل سہر ئەندامین دی یین لەشی دیار بیت.. ئەقہ قہنجییہ کہ خودیٰ د گہل
ہندہک عہدین خو یین تایہت دکەت.

و ئەو کەسی ژ قی رہنگہ دلی ہاتبہ زربارکرن، ئەو ژ خیرہکا مەزن یی ہاتیہ
زربارکرن، و ئەو کەسی ئیکا ہند بکەت دلی وی رہق بیت ئەو دئ یی ہیشای نفرینا
خودیٰ بت دہمی د نایہتہکا پیروز دا دبیت: ﴿أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّنَ
رَبِّهِ ۗ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُم مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ ۗ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۲۲﴾ (الزمر: ۲۲) نهری
ہہچییی خودیٰ سنگی وی فرہہ کریت، قیجا ئەو ب قہبولکرنا ئیسلامی و باوہری
ئینانی دلخۆش بیت، و ل سہر ریکہکا روہن و ہیدایہتہکا ژ خودایی خو بت، ما دئ
وہکی وی بت یی نہ و ہسا بت؟ ئەو وہکی ئیک نابن. قیجا تیچوون بو وان بت یین
دلین وان رہق بووین، و پشت داینہ زکریٰ خودیٰ، ئەو یین د بہرزہبوونہکا ئاشکہرا دا
ژ حەقییی.

و ئیک ژ سالۆخەتین خودان باوہرین دورست ئەوہ دلین وان ل دہمی زکریٰ خودیٰ
نهرم دبن، وہکی خودایی مەزن دبیت: ﴿اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَابِي ۚ نَقَّصِرُ
مِنَهُ جُلُودًا ۚ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلَّيْنُ جُلُودَهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ۗ ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ
مَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَآ لَمْ يَهَادِ ۗ﴾ (الزمر: ۲۳) خودییہ باشتین گۆتن ئینایہ
خواری، کو قورئانا مەزنہ، د باشی وموکی و نہبوونا ئختلافی دا ئەو ہہمی وہکی
ئیکہ، سہرہاتی و حوکم و دەلیل و نیشان تیدا ب دویش یەک قہ دئین و دوبارہ دبن، و
ئہوین ژ خودایی خو دترسن ژ بہر کارتیکرنا ب وی گہفا تیدا مویین وان قژ دبن،

پاشی چهرمی وان و دلین وان ژ بهر وی مزگینی و سؤزا تیدا نهرم دبنهشه، ئەش کارتیکرنا ب قورئانی هیدایهتهکه ژ خودی بو بهنیپین وی. و ههچیپیی خودی بقییت ژ بهنیپین خو ب قورئانی بهری وی ددهته ریککی، و ههچیپیی خودی ژ بهر کوفر و رکداریا وی بهری وی ژ باوهری ئینانا ب قی قورئانی بهرزهکته، وی چو رتیشاندەر نابن بهری وی بدهنه هیدایهتی.

و تشتی بارا پتر ژ خودان باوهران ئەقرو گازندهیان ژئی دکهن رهقبوونا دلانه، دهههک د سهه ئوممهتی دا هاتبوو ئیک ژ وان ل دهسپیکا شهقی ئایهتهک دخواند هتا دویماهییا شهقی ژ بهر دکره گری، و ئەو د گهل خو دوباره دکر. خهلیفهیهکی دهفتهرا خو ژ خرابییان رهش کری وههزهک لی دهاتهکرن هند دا کهته گری هتا رهپین وی ژ رۆندکان تهر دبوون، مرۆقهک زۆردار و دویر دین دا گوهل ئایهتهکی بت دلی وی وهسا دا قهلهرزت ئیکسهه ئەو دا پشت دهته گونهها خو و ل خودایی خو زفرتهقه!

ئهم ئەقرو دهمی قان پهنگه سهههاتییان د کتیپین دیروکی دا دخوبین، نیزیکه ئەم باوهر نهکهین، چونکی ئیک ژ مه زوی ب زوی ئەش ئحساسه نهجهپانیدییه لهو ئەو نزانت چاوايه دهمی باوهری خو ل کاکلکا دلی ددهت وقی دلی وهسا نهرم دکته هتا ئەو ب بیرئینانهکا بچویک ژئی توزا غهفلهتی ژ خو داقوتت و بهر ب کناری خوشروعی قه بچت، و دهستوبرییا چاقان بدهت کو ئەو رۆندکین گهرم ببارینت.

و هتا ئەم بزاین کانی ئەگهرین نهرمبوون و رهقبوونا دلی چنه مه ل بهره د قی پهیقا خو دا چهندهکی ل دور قی مهسهلی باخین.

و ل سههری دقیت ئەم باش بزاین کو نهرمییا دلی رهحهتهکه خودی ددهته خاسین خو، دا ئەو پچ ژ گونههکاری و زۆرداری و نهقیانی بیتته پاراستن، ئەوی دلەکی نهرم ههبت دی مرۆقهکی نیزیکی خودی بت، چونکی وی دی بهر ل هندی بت خو ب قیانا خودی و پههستنا وی دهولهمهههه بکهت، نهرمی ب سهه دلەکی دا نههاتییه ئەگهر وی

ئەو دل ب زکری خودی رحمت و تەنا نەکرەت، و ژ بی ئەمریبا خودی نەدابتە پاش. و ئەو کەسی دلەکی نەرم هەبەت دئی ل بەرانبەر خودایی خۆیی شکەستی بت، هەر جارەکا گازیکەری خرابیی بەری وی بدەتە پیکا شەیتانی ترسا ژ خودی بەری وی دئی وەرگێرتە پیکا راست، پیکا ئیسلامی، پیکا سەرفەرازییا دنیایی و ئاخەرتی.. و هەر جارەکا گازیکەری شەهوەتی بەری وی بدەتە سەرداچوونی، لەشی وی تیکدا ژ ترسا خودایی وی دئی قەلەرزت، لەو تو نابینی ئەو ل دویش گازیکەری بچت.

بەلی ئەو تشتی دلی نەرم دکەت، و خودانی ژ رقبوونا دلی دپارێزت چیه؟ و ئەو چیه دلی مرۆقی وەکی بایی سەری سحارا نەرم و هوبن دکەت دا شعوری ب شکەستی بکەت دەمی گوھ ل نایەتین خودی بت؟

حاکم ژ نەوواسی کورئ سەمعانی قەدگوهیژت، دبیژت: من گوھ ل پیغەمبەری بوو -سلاٹ لی بن- دگۆت: ﴿ما من قلب إلا بین أصبعین من أصابع الرحمن إن شاء أقامه وإن شاء أزاغه﴾ هەر دلەکی هەبەت د ناڤهرا دو تبلان ژ تبلین خودایی پەر دلۆقان دایە، ئەگەر وی بقییت ئەو وی راست دکەت و ئەگەر بقییت ئەو وی د سەر دا دبەت و پیغەمبەری -سلاٹ لی بن- دگۆت: ﴿اللهم یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی دینک﴾ ئەی خودایی تو دلان وەرگێری دلی من ل سەر دینی خۆ موکم بکە.

ژ بەر قی چەندی تو دئی مرۆقەکی بینی دلی وی ژ کەفیری رەقتەرە، نە باوهری تی دچت و نە حەقییی دنیااست، پاشی رەحما خودی دئی قیرا گەهت و ئەف مرۆقە دبته ئیکتی دی، باوهری دئی خۆ ل کاکلکا دلی وی ددەت، و سۆتنبیەکا وەسا بەرددەتی چاڤ رۆندکان ژ بەر بیارینن، و خودانی قی دلی ژ دیوانا (شەقائی) بەر ب دیوانا سەعادهتی قە دئی ئیته قەگواستن.

و کانئ چاوا دلنەرمیی ئەگەرین خۆ هەنە، وەسا رەقبوونا دلی ژ ئەگەرین خۆ هەنە دقین مرۆف پی بزانت، و ژ وان ئەگەرەن بین دل پی نەرم دبت:

۱ - باوهری ئینان:

دل ب تشتهکی هند نهرم نهبوویه وهکی کوب باوهری ئینانج نهرم دبت، و ههر دلهکی خودی ب دورستی بناست، و ب ناڤ و سالوختهتین وی یج شارهزا بت، ل نک توخوبیتن وی دئ راوهستت، و ژ ههییهتا وی دئ یج ب ترس بت، ئایهتهک یان هه دیسهک بو نایته خواندن نهگهر نهو ئیکسهر باوهری یج پی نهئینت، و کاری پی نهکته.

و نهگهر مه ئهفه زانی دئ بو مه دیار بت کو مهزنترین نهگهر دل پی رهق دبت نهوه خودانی قی دلی خودایی خو نهنیاست، و نیاسینا مروقی بو خودی چهند یا کیتر دلی وی دئ یج رهقتر بت، و نهوی خودایی خو نهنیاست، ژ عهزبا وی نهترست ودلی خو نهبهته رهحما وی بی گومان نهو دئ پی ل نهمری وی دانت.

۲ - هزرکرن د ئایهتین خودی دا:

چ نهو ئایهت نهو بن یین وی د کیتابا خو دا ئینینه خواری، چ نهو بن یین وی د عهردی دا بهلاف کرین. و ههر جارهکا مروث بهرانبهر ئایهتین خودی راوهستت و ب دورستی هزرا خو تیدا بکته و دلی خو بدهته سهر، گوهورینهکا ئاشکهرا نهو د دلی خو دا دئ بینت، باوهری د ناخوویییا وی دا دئ گهش بت، و گهرماتی دئ دته ههمی لایان و چاڤ ژ خوشووعی دئ روئدکان بارینت، نه وهکی وی دلی بهیار نهوی وهکی مالهکا ویران دژیت، دویر ژ هزرکرن د ئایهتین خودی دا.

د ئایهتهکی دا ژ سوورهتا (البقرة) خودایی مهزن دبیتت:

﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَكَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخْتِلَافِ أَلْيَلِ وَالنَّهَارِ وَالْقُلُوبِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ مَا

يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَنَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ

وَنَصْرَفِ الْوَيْحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾ (البقرة:

١٦٤) د ئافراندنا عسمانان دا کو هاتینه بلندکرن و فرهکرن، و یا عهردی ب چیا و

دهشت و دهریایین وی شه، و د ژیکجودابوونا شهف و رۆژان دا ژ لایس دیژی و کورتیی، و تاری و رۆناهییی شه، و ل دویف ئیک هاتنا وان، و د گهمییان دا ئهوین ل دهریایی دچن، و وی تشتی مفایی مروژان تیدا هل دگرن، و د وی ئاڤا بارانی دا یا خودی ژ عسمانی باراندی قیجا عهرد پشتی هسک و بی شینکاتی مایی کسک و جوانکرییه شه، و د وان خودان رحان دا یین ل سهر عهردی بهلاڤکرین، و د ئینان و برنا وی بای دا یی وی قهنجی پی ل ههوه کری، و وان عهورین د ناڤهرا عسمانی و عهردی دا هاتینه ب ریشهبرن، د فان ههمی نیشانین بۆری دا نایهت ل سهر ئیکینییا خودی و مهزنییا قهنجییین وی بۆ مللهتی تی بگههت ههنه.

بۆ مللهتی تی بگههت، و ئهو تی دگههت یی هزرین خو تیدا بگهت، و یی هزرین خو تیدا نهکته دویراتیییهکا مهزن د ناڤهرا وی و تیگههشتنی دا ههیه.

و وهکی فان نایهتین خودی یین ل عهرد و عسمانی هاتینه بهلاڤکرن نایهتین قورئانی ژی بهری خودانی خو ددهنه خوشووعی و دلنهرمییی ئهگهر ئهو هزرین خو تیدا بگهت، خودایی مهزن دیبژت: ﴿اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَتَابِي فَتَشْعُرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٢٣﴾﴾ (الزمر: ٢٣) خودییه باشتین گوتن ئینایه خواری، کو قورئانه، سهرهاتی و حوکم و دهلیل و نیشان تیدا ب دویف ئیک شه دئین و دوباره دبن، و ئهوین ژ خودایی خو دترسن ژ بهر کارتیکرنا وی مویین وان قژ دبن، پاشی چهرمی وان و دلین وان ژ بهر وی نهرم دبنهشه، ئهف کارتیکرنا ب قورئانی هیدایهتهکه ژ خودی بۆ بهنیین وی. و ههچییی خودی بقییت ژ بهنیین خو ئهه ب قورئانی بهری وی ددهته ریکتی، و ههچییی خودی ژ بهر کوفر و رکداریا وی بهری وی ژ باوهری ئینانا ب قی قورئانی بهرزهکته، وی چو رینیشاندهر نابن بهری وی بدهنه هیدایهتی.

۳ - ل بیرئینانا ئاخره تی:

دل ئەگەر چەند یی پەق ژى بت، هەر جارەکا خودانئ وی ب دورستی مرن و ژینا پشتی مرنئ ل ئاخره تی ل بیرا خوئیناڤه، دئ نەرم بت.. ئەگەر تو بینییە سەر هزرا خو کو دلێڤه یەک ب سەر ته دا دئ ئیت تو دئ قئ دنیا یئ ب هەمی خوئی و شربییین وی ڤه هیللی، و دئ رازییە ل بن دو کتیلییان، خانییئ ته ئەگەر چەند یئ مەزن و بەرفرەه بت، خزینە و قاصین ته ئەگەر چەند دتژی بن، مال و عەیا لئین ته ئەگەر چەند دبۆش بن، پۆژەک دئ ئیت تو دئ ژ هەمییان دەست ڤالا مینی، و دئ بارکە ی و هەمییان ل پشت خوئ هیللی، د گەل پرتەکا کفنی بی بەریک، و دو دەستین خالی، و دلەکی تژی کۆڤان و کەسەر.. و پۆژەکا مەزنتر دئ ب سەر ته دا ئیت حسییەکا هوبر و مەحکە مەیهکا دژوار دئ د گەل ته ئیتە کرن، حاکم خودییە ئەوئ چو تشت ل بەر بەرزە نەبن، و یئ پسیار ژئ دئینە کرن تویی، و شاهد ژى هەر تو ب خوئی، نەجەهک هەیه خو لئ ڤه شیری و نە مالەک هەیه ب رەڤییئ، ل بەر سنگئ ته ئاگرەکی دژوارئ هله، ئەو خو د گونەهکاری وەردکەت بەری گونەهکار بو بیتە هاقیتن، و ل هەمی دۆر و رەخین ته دەعوە دارن، و خەلاتئ ته ئەگەر تو ب سەرکەفتی بەحەشتەکا بەرفرەهییا وی هندی عەرد و عەسمانانە.. ئەگەر قئ دیمەنی تو ل بیرا خو بینییە ڤه، دئ شوعوورئ کە ی کو دلئ ته یئ نەرم دبەت.

و یئ ب هەمی هیزا خو دئیتئ کو قئ دیمەنی ژ سەر هزرا خو ببەت و ژ بیر بکەت، یا غەریب نینە هەست ب رەقبوونا دلئ خو بکەت.

ئەگەر ته بڤیت جارەکی دلئ خو نەرم بکە ی دنیا یئ ژ بەر خو بکە و ڤهستا ناڤ زیارەتان بکە، و هزرا خو د وی جیہانا بی دەنگ دا بکە، بەرئ خو بدئ چاوایه دەمی جیران ب رەخ جیرانی ڤه و نەشیت سەرا بەدەت، دو ڤەبران دئ بینی د نئزیکئ ئیکن و خودانین وان ل سەر دنیا یئ و ل بن دنیا یئ ژى هندی عەرد و عەسمانی د ژیک دویر

بوون! هزرا خو بکه.. روژه کئی تو دئی د قهبره کئی وهکی شی دابی، و مروقهک دئی ئیت ل هنداقی ته راوهستت، نه گهر تو شیا بای د گهل باخقی تو دا چ بیژیسی؟ دا چ شیرت لئی کهی؟ قهبر نه گهر دلی نهرم نه کهت، بلا خودانی وی دلی بزانت کو چو خیر د دلی وی دا نه مایه.

۴ - بی هیقیبوونا ژ دنیا یی:

هر جاره کا مروقی هیقییه کا دوبر و درپژ ب دنیا یی ههبت، و هزر بکهت دنیا دئی مالا وی یا بهراهیسی و دویماهیسی، و نهو ژئی بارناکهت، نهو دئی بته پالی دنیا یی، وهسا تی ناگهت کو دنیا مهزعه تا ئاخره تییه، جهی کرنا کارییه بو ژیا نا بهرده وام، لهو دئی بینی نهو ل ههمی دهمی ب دنیا یی و مروقین فه یی موژیله، و هر جاره کا مروقت تی نه گهت کو دنیا واره کئی هاقینییه دلی وی دئی رهق بت، و سهرا هندئی کو پاریه کئی زیده ب دهست بکهت ل نک وی مانع نابت نیقه کا دنیا یی کاقل بکهت.. ما ئیک ژ (طوغاتین) قهرنی بیستی نه گوتبوو: ل نک من دورسته نهز سی چاریکین مروقان بکوژم نه گهر چاریکا دمینت یا وهسا بت وهکی من دقیت؟! دقیت مروقت بارا خو ژ دنیا یی هلگرت، و ب ئیک جاری پشت نهده تی، بهلی دنیا و مالی دنیا یی دقیت د دهستین مروقی دا دا مروقت وهسا ب ریقه بهت وهکی مروقی دقیت نه کو د دلی وی دا و نهو وی ب ریقه بهت وهکی وی دقیت.

۵ - تیکه لیا باشان:

تو تیکه لیا کئی بکهی دئی وهکی وی لئی ئیی، و هر جاره کا تو بوویه ههقالی دل نهرمان دئی وهکی وان دل نهرم بی، چونکی دئی ته ژ وان گوهد ل وی تشتی بت یی دل پی نهرم دبت، و بهروفاژی قی چهندی چی گاغا تو بوویه ههقالی غافلان، و عشقا مروقین دل رهق دلی ته دهسته سهر کر عجبیگر تی نه به نه گهر تو پی حهسیای کو دلی ته ژ یی رهق بووی.

دا کو دلئی مه یئی نهرم بت

دویرترین دل ژ خودئی دلئی رهقه، ومهزترین عقوبه خودئی ددهته بهنییی خو ئهگهر هات ووی سوژا خودایی خو شکاند ئهو دلئی وی رهق دکهت، د ئایهتهکا پیروژ دا خودایی مهزن بهحسی هندهک بهنییین خو یین سهرداچووی دکهت، ودبیژت: ﴿فَمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَدْسِيَةً﴾ (المائدة: ۱۳) فیجا ژ بهر شکاندنا وان بو پهیمانین خو یین موکم مه ئهو ژ دلوقانییا خو دهرکرن، و مه دلین وان رهق کرن.

و دلئی رهق ئاگر دئی هیژای وی بت، چونکی ئاگر بو حه لاندنا دلین رهق یئی هاتییه چیکرن، و ههر جارهکا دل رهق بوو چاف ژئی ژ پوندکان هسک دبن، و زانایین بسپور ل وی باوهرینه کو دل ب هندئی رهق دبت ئهگهر خودانی (موبالهغه) د ئیک ژ چار ژ فان تشتان دا کر: خوارن، خهو، و ئاخفتن.

و کانئ چاوا ئهگهر لهش نهخوش بوو خوارن و فهخوارن مفای ناگهینتی، وهسا دل ژئی ئهگهر ب (شهوهتان) کفت گوتن و وهعز چو مفای ناگهینتی، لهو ههر کسهکی بثیت خو نیزیکی خودئی بکهت، بلا دلئی خو ب پهنگهکی وهسا زهلال بکهت کو ئهو حهقییی ب پیش خووشی و دلچوونان بیخت، چونکی دل ل دویش گریدانا وی ب دلچوون و شهوهتان فه یئی دویرکهفتییه ژ خودئی، ودل وهکی ئامانی شویشییه، هندی یئی نازک و زهلالتر بت جوانی پتر تیرا دئیتته دیتن، و هندی یئی قایم و موکمر بت پتر دئی یئی پاراستی بت ژ شکاندن و هویربوونی، و ههر چی گاڤا مروقی دلئی خو ب زکری ئاڤدا، و ب هزرکرنئ تیرکر، و ژ دهغهل و زهغهلئ فهوژارت عهجبیبیان دئی بینت، و حکمهت و گوتنن بنهجه ب ساناهی دئی ل سهر ئهزمانئ وی گهرییت..

و دله کی نه گهر خودی قیا کافل بکته دی بهری وی دته سهر سفرا دنیایی دا هندئی ل سهر بچهرت هتا ژه ننگرتی لی بیت، و ژه نکا دنیایی نه گهر دل ههمی شه گرت قیانا خودی ریکا خو ل نک نابینت، و هنگی ژئی عه جیبگرتی نه بن نه گهر نهو ژ که قری هسک ره قتر لی هات: ﴿ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبَكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشْقُقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾ (البقرة: ۷۴) پاشی پشتی شان ههمی موعجیزه بین په رده در بین ههوه دیتین دلین ههوه رهق و دژوار بوون، قیجا چو تیدا نه چوو، و بهرانه بهر نایه تین ناشکرا یین من نیشا ههوه داین نهو قهت نهرم نه بوون، بهلکی نهو وهکی که قترین کهر لی هاتن، یان ره قتر ژئی لی هاتن، چونکی ژ که قتران هندهک هه نه دپه قن و ئاف ژئی دزیت، و دپته رویارین بوش، و هندهک که قتر ژئی هه نه شهق دبن، و کانی ژئی دهر دکهن، و هندهک که قتر ژ ترسا خودی دا ژ سهری چیا یان ژوردا دکهن، و خودی یی بی ناگهه نینه ژ وی تشتی هوبن دکهن.

و شهوق بو خودی و بولیقائا وی نهو بایی هوبنه یی ب سهر دلی دا دئیت و گهرما دنیایی ژ هنداف دبهت، و وی وهکی وی نازکه گایی رحانی لی دکته یی د گهل بایی سهری سحران ده ژیت. لهو ههر که سه کی دلی خو ب نک خودایی خو قه بهت و ب زکری وی تهنا بکته دلی وی دی رحهت بت، و هه چیبی دلی خو ب نک دنیایی و مرو قین وی قه بهت رحه تیبی نابینت، و نهو دلی خو بو فتنا شهیتانی دکته جهی تو ق چینییی: ﴿لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ﴾ (الحج: ۵۳) نهف کاره ژ شهیتانی چی نابت بو هندئی نه بت دا خودی وی بکته جهربانندن بو نهوین نفاق د دلین وان دا ههی، و بو نهوین دلرهق یین ترساندن کاری د وان نهکته، و هندی زوردارن د دوزمنییه کا دژوار دانه بو خودی و پیغه مبهری وی، و د نه حه قیبیه کا دویر دانه ژ راستییی.

وئو کەسی خودی دلەکی وەسا دابتی کو هند یی نەرم بیت حەتا شونوارین قی نەرمیی ل سەر ئەندامین دی یین لەشی وی دیار بین. ئەقە قەنجییەکا مەزنە ژ خودی ئەو د گەل وی عەبدی خو دکەت یی وی دقیت.

﴿أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّن رَّبِّهِٗٓ قَوِيلٌ لِّلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُم مِّن ذِكْرِ اللَّهِ أَوْلَتْكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾ (الزمر: ۲۲) ئەری هەچی خۆی سنگی وی فرەه کربت، قیجا ئەو ب قەبویلکنا ئیسلامی و باوهری ئینانێ دلخۆش بیت، و ل سەر ریکەکا پوهن و هیدایەتەکا ژ خودای خۆت، ما دئ وەکی وی بت یی نە وەسا بت؟ ئەو وەکی ئیک نابن. قیجا تیچوون بو وان بت یین دلین وان رەق بووین، و پشت داینە زکری خودی، ئەو یین د بەرزەبوونەکا ئاشکەرا دا ژ حەقیی.

مەعنا: نەرمییا دلی رەحمەکە خودی ددەتە خاسین خو، دا ئەو پی ژ خرابیی بیتە پاراستن، چونکی ئەوی دلەکی نەرم هەی ل بەرانبەر خودای خۆ هەردەم یی شکەستییه، هەر جارەکا گازیکەری خرابیی بەری وی بدەتە ریکە شەیتانی ترسا ژ خودی بەری وی دئ وەرگێرتە ریکە راست، ریکە ئیسلامی، ریکە سەرفەرازییا دنیای و ئاخەرتی. و هەر جارەکا گازیکەری شەهوەتی بەری وی بدەتە سەرداچوونی، لەشی وی تیکدا ژ ترسا خودای وی دئ قەلەرزت، لەو تو نابینی ئەو ل دویش گازیکەری بچت.

و مرۆقەکی تو دئ بینی دلی وی ژ کەفیری پەقتەر، نە باوهری تی دچت و نە حەقیی دنیاست، پاشی رەحما خودی دئ قیپرا گەهت وئەف مرۆقە دبته ئیکدی، باوهری دئ خۆ ل کاکلکا دلی وی ددەت، و سۆتییەکا وەسا بەرددەتی چاف پۆندکان ژ بەر ببارینن، و خودانی قی دلی ژ دیوانا (شەقانی) بەر ب دیوانا سەعادهتی قە دئ ئیتە قەگواستن.

یا رەبی ئەگەر تە ل نک خو ناخی مە د دیوانا (شەقانی) دا نفیسی بت، تو وی ژئ ببە و د دیوانا (سەعادهتی) دا بنقیسە.

دا کو دیتنا مه یا جوان بت

هر جارهکا ئیک ژ مه ل بهرانبهه دیمه نه کی راوهستییا و پی حهسیا کو دیمه ن شیلی پی دئته بهر چاقان، ئیکسهه بی خۆ و بهری ئه وهزرا هندئ بکهت کو دیمه ن ب خۆ پی شیلیه، ب ههرد دهستین خۆ دئ چاقین خۆ پهرخینت، بۆ هندئ دا ئه وهی دیمه نی ب پهنگه کی زهلال ببینت..

و گهلهک جاران ژئ مه دبیین مرۆقین خودان بهرچاچک کلینسه کی یان پرتهکا پاتهی د بهریکا خۆ دا هل دگرن بۆ هندئ دا ئه وهرچاچکین خۆ پی پاقر بکهن ههه جارهکا ئه وه پی حهسیان کو دیتنا وان بۆ تشتان نه ب دلئ وانه..

ئهفه تشتهکه -وهکی مه گۆتی- بی مرۆقی و ب پهنگه کی سورشتی ئه وههزری تیدا دکهت و کاری بۆ دکهت، بهلی د گهل هندئ ده می دبه دؤرا جهدهل و ههفرکی پی مرۆق ژ بهر دفنلندی و خۆمهزنکرنا خۆ قئ سادهییا خۆ فه دشیرت، و نابیرت: بهلکی دیتنا من بۆ تشتی یا شیلی بت، یان بهرچاچکین من دیمه نی رهش نیشا من بدهت.. بهلکی لی دگه پیریت هندی عهیب و علله تهکا ل عهرده کی ههبت بینت ب وی تشتی رادهت، دا خۆ پی گونهه نیشا خه لکی بدهت.

و دین -ئه گهر مرۆق ب دورستی تی بگههت- کاری دکهت پیخه مهت هندئ دیتنا مرۆقی زهلال بکهت، دا ههلسهنگاندنا وی بۆ وی تشتی ئه وه دبیینت یا ب وژدان بت، پاسته دین ژ مه ناخوازت ده می ئه م خالهکا رهش د دیمه نی دا ببیین هیجه تا پیشفه بگرین، و کاری بکهین کو وی خالا رهش ل بهرچاچکین خه لکی سپی بکهین، و دیمه نی ب پهنگه کی نه پی واقعی نیشا وان بدهین، بهلکی ئه وه دخوازت هندی دشیان دا بت ئه م رۆناهیی بدهینه سهه لایین گهش ژ دیمه نی، و هندهک جاران ژئ مه کریتییا کیم

گۆری جوانییا مشه بکهین، یان هتا جوانییا کیم بهری کریتییا مشه بینین.. ژ عیسا پیغه مبهری -سلاف لی بن- دئیتته فه گوهاستن کو جاره کی ئه و هندهک حهوارییین خو د بهر که له خی پزه کا مرار را بۆرین، هه قالین وی دفتین خو گرتن و گۆتن: ئهه! چه ند بینه کا نه خوش یا ژئی دئیت! عیسا ی گۆت: چه ند ددانین وی دسپینه!

مه عنا ده می مروث دیمه نه کی دبینت، و ئیکسه ر لایین جوان ژئی بهری وی ب نک خو فه بکیشت، ئه و مروث خودانی نه فسه کا جوان و نازکه، و ئه گه ر ل نک وی لایین جوان ب سه ر لایین کریت که فت، ئه و خودان نه فسه کا به رفه هه.

و هه ر ئه ف ئه ف ئه خلاقه یه پیغه مبه ر -سلاف لی بن- به ری زه لامی دده تی ئه می ئه و سه ره ده ری بی د گه ل هه فپشکا ژینا خو دکه ت، و پی نه قیت بیژین: ژن ژئی هه ر وه سا یا داخواز کریه کو ئه و قی ئه خلاقی ب کار بینت ده می وی بقیت زه لامی خو و (ته سه رروفاتین وی) هله سه نگینت، ئیمام موسلم ژ ئه بوو هورهیره ی فه دگوهیژت، دبیزت: پیغه مبه ر -سلاف لی بن- دبیزت: ﴿لَا يَفْرَكُ مُؤْمِنٌ مُّؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا آخَرًا﴾ موسلمانه ک بلا که ربا خو نه ها قیته موسلمانه کی ئه گه ر ئه خلاقه کی وی پی نه خوش بت، ئه و دئ ب ئه خلاقه کی دی بی وی رازی بت.

یه عنی: ئه گه ر زه لامه کی ته سه رروفه کا وی پی نه خوش بت ژ ژنکا خو دیت، ئه ف چه ندا هه بلا ئیکا هند ژ وی چی نه که ت ئه و دیمه نی هه می بی کریت بینت، و پی ل حه قی وی بدانت، و هه ر باشییه کا دی یا وی هه بت ژ بیر بکه ت، و که ربا خو بها قیتی.. نه! ماده م ئه و ژنه کا خودان باوهره هه ر هنده ک سالو خه تین وی پی خوش بن و ئه وی ژئی رازی بت دئ ل نک وی بینت، هنگی بلا ئه و وی کیماسی بی بده ته ب خاترا وان هه می باشی بیین دی.

و هه ر د قی ده رباره یی دا ژ ئیمامی عومه ر ژئی دئیتته فه گوهاستن کو جاره کی زه لامه ک هاته نک یی بین ته نگ و عیجز ژ ژنکا خو، قیا گازندا خو بو خه لیفه ی

بکته، چونکی ژنکا وی یا بی تبعه ته د گهل وی.. گاڤا ئەو هاتییه بهر دەرگه‌هی مالا عومهری، ل پشت دەرگه‌هی وی گوڤ لئ بوو ژنکا عومهری زفر یا د گهل وی دئاخفت، و ئەو بی بی دهنگه، ئینا زهلامی ئیا بزفرتشه، گاڤا عومهری گوئیی: ته خیره؟ وی گوټ: چونه! ئەز هاتبووم گزندئ ژ ژنکا خو بو ته بکه، پاشی من دیت ژنکا ته ژی وهکی یا منه، ئینا ئەز زفریم!

مه‌عنا: دیاره ئەف زهلامه مرۆقه‌کی (موتەشائم) بوو، له‌و وی لایئ پرەش و تاری ب تنئ ژ دیمه‌نی دیت، ئینا عومهری ئیا دهرسه‌کی ژ هۆنه‌ری (ده‌وقی) نیشا وی بدهت، دا ئەو لایئ گەش ژی ژ دیمه‌نی ببینت، عومهری گوټی: برایی من! ئەف ژنکا هه یا ته دیتی خوارنی بو من دلینت، و نانئ من دپیژت، و جلکین من دشۆت، و عه‌یالی من ب خودان دکهت.. زهلامی گوټ: ژنکا من ژی ئی هه‌مییی دکهت!

عومهری گوټی: ئیدی ته‌حه‌مولا وی بکه، هه‌می هه‌می ده‌مه‌کی کورته!

گه‌له‌ک ژ مه‌ وه‌کی ئی زهلامی ژ بهر که‌ریه‌کا به‌روه‌خت، یان عیجزیه‌کا سه‌رپی ته‌رازییا هلسه‌نگاندنی ل نک خو به‌روفاژی دکهن، ل شوینا کو ئەو چاڤین خو پیه‌رخینن دا ئەو وان داڤان بین دیتنا وان بو تشتی شیلی دکهن پراکه‌ن و دیمه‌نی جوان ببینن، دئ رابن هه‌می که‌ریا خو هافینه‌ دیمه‌نی و هه‌ر کیم وکاسه‌کا هه‌بت پی راده‌ن، و د ئە‌نجام دا ئەو دئ د بیننه‌نگیه‌کا مه‌زن دا ژین، دئ هزر که‌ن نه‌خۆشی هه‌می یا د وان ئالیای.

چهند تشته‌کی خۆشه‌ ده‌می ئیک ته‌ جوان دبینت تو لی بگه‌رپی خۆ بینیه‌ ریزا وی جوانیی یا ئەو ژ ته‌ هزر دکهن، یا ژ وی خۆشتر ئەوه‌ تو جوانییا نه‌فسا خو ب سه‌ر ده‌ور و به‌رین خو دا بینیه‌ خوار هه‌تا وه لی بیټ تو پی بحه‌سیی کو تو پشکه‌کی ژ وی جوانییا به‌رفره‌ه یا ئەو مه‌ساحه‌ فه‌گرتی یا تو لی هه‌ی!!

قیجا دا کو دیتنا مه‌ بو تشتان یا جوان بت بلا ئەم گوشه‌یا به‌ریخودانا خو بو وان تشتان دورست بکه‌ین.. باوهر بکه‌ن هنگی ئەم دئ هه‌ست ب خۆشییه‌کا مه‌زن که‌ین.

دا کو خهم ریځا خو بو دلی مه نه بینت

دنیا واری خهم و کوڅانانه، و ریځکه کا تژی نه خوښییه، و سوننه تا خودی د عهردی دا نهوه ههر ئیک ژ مه ژییی خو د قی دنیا یی دا دبه ته سه ری بقیته نه قیته دی گه لهک په نگین خهم و نه خوښییان بینت، و مروڅ بهرانه بهر خهم و نه خوښییان دو پشکن:

- هندهک هه نه خهم د شیت ههر زوی ریځا خو بو دلین وان بینت، و په شه کوینا خو لی څه دهت، و وان بیخته دا قین خو، لهو دی بینی د ئیکه مین جه پانندن دا نهو دکه فن.. و ژ بهر نه بوونا عه زیمی ل نک وان رابوونا وان گه لهک ب زه حمت دکه فت.

- و هنده کین دی هه نه ژ بهر نه عصابین وان یین پیلایی، و عه زیمه وان یا موکم خو د سه ر خهمی را دبینن، و ههر چه نده نه خوښی و به لا دلین وان وه سا دگڅیشتن هه تا رو ندرک ژ چاقان بیارن، به لی د گه ل هندئ ژی خهم نه شیت ریځا خو بو دلین وان بینت، یان وان بیخت..

و دا کو خهم ریځا خو بو دلین مه نه بینت، دا گوهدار بیا قی شیره تا پیغه مبه ری -سلاف لی بن- بکه یین: ئیمام نه حمده و ئبن حبان ژ عه بدللاهی کورپی مه سهوودی څه دگو هیزن، دبیرت: پیغه مبه ری -سلاف لی بن- گو ت: ﴿مَا قَالَ عَبْدٌ قَطَّ إِذَا أَصَابَهُ هَمٌّ وَحَزَنٌ: اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، وَابْنُ عَبْدِكَ، وَابْنُ أُمَّتِكَ، نَاصِبِي بِبَيْدِكَ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْذَنْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي، وَجِلَاءَ حُزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي، إِلَّا أَذْهَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ هَمَّهُ، وَأَبْدَلَهُ مَكَانَ حُزْنِهِ فَرَحًا﴾.

دوعایه‌کا کورته بو ههر کهسه‌کی بقیته ژ بهر کهت، پیغهمبه‌ر -سلاش لی بن- دبیترت: ههچی عه‌بدی خهم و کۆفانه‌ک بگه‌هتی و ئەو قی دوعایی بیترت، خودی خهم و کۆفانا وی دی بهت، و ل شوینا وی کهیفی دی ده‌تی.. و ئاشکه‌رایه کو مه‌خسه‌د ب قی دوعایی نه بهس ئەوه مروّث وی ژ بهر بکهت و بیترت، بی تی بگه‌هت و پرامانی وی د هزرا خو دا ناماده بکهت، و فیقیبی وی د ژینا خو دا بچنت.

ئەف هه‌دیسە، یان ئەف دوعایه یا پیغهمبه‌ری -سلاش لی بن- نیشا مه‌ دای، دوعایه‌کا مه‌زنه، چونکی ئەو بیرا مه‌ ل هنده‌ک مه‌سه‌لین مه‌زن دئینته‌قه، ده‌می ئەم ب قی دوعایی به‌رگریا له‌شکه‌ری قه‌هر و خه‌مان دکه‌ین دقیت ئەم قان مه‌سه‌لان ل به‌ر چاقین خو بدانیین..

ژ وان مه‌سه‌لان:

۱ - خوشکاندن و ئعترافا ب عه‌بدینی:

مروّث ده‌می د سه‌ری قی دوعایی دا دبیترت: ﴿اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، وَإِنُّ عَبْدُكَ، وَإِنُّ أَمْتِكَ﴾ یا ره‌بی ئەز به‌نیبی ته‌مه، و کورپی به‌نیبی ته‌مه، و کورپی به‌نیبا ته‌مه. ئەو مروّث خوشکاندن خو بو خودایی خو ئاشکه‌را دکهت، و دیار دکهت کو ئەو ب ده‌یک و باب شه‌ به‌نی و کۆله‌یین وینه، و ئەگه‌ر مروّقی ئعتراف کر و باوهری ئینا کو ئەو و ده‌یک و بابین وی ژی ملکێ خودینه، و خودییه خودانی وان، و ژبلی ده‌رگه‌هی خودانی وان چورپی نینن ئەو قه‌ست بکه‌نی، و که‌س نینه هه‌وار بکه‌نی، هنگی ئەو دی زانت هه‌ر جاره‌کا مروّث ژ قی خودانی غافل بوو، یان ئەف خودانه د هه‌وارا مروّقی نه‌هات ئەو مروّث چو هیلاکی، و ب دورستی به‌رزه بوو.

یا ره‌بی! ئەم و ده‌یک و بابین مه‌ ژی ئەوین به‌ری مه‌ چووین، ئەم هه‌می ملکێ ته‌ینه، و تو خودانی مه‌یی، و هه‌ر تشته‌کی خودانی بقیته د ده‌ر حه‌قا ملکێ خو دا

بکەت حەقی و بییه، و بو کەسی نابیت نەرازیبوونا خو ل سەر قی چەندی ئاشکەرا بکەت..

و د گەل قی خوشکاندنێ مرۆف ئعترافی دکەت کو ئەو بەنییی خودییە، و بەنیاتی (عبودییەت) هندی دخوازت بەنی د ئەمر و فەرمانا سەییدی خو دا یی پراوەستای بت، خو پەیتلە ب هیقییا وی قە، و دلی خو ب وی قە گرتدەت، ژ وی بترست، و حەز ژ وی بکەت، و باوهری هەبت کو هەر قەنجییەکا گەهشتبته وی ژ کەرەما سەییدی و بییه.. و گاڤا ئەف باوهرییە د هزرا وی دا ئامادە بوو، مەسەلا دوینی دئیت.

۲ - بیزاری و ئاشکەرا کرنا هەوجەییی:

و ئەقە ژ گوتنا د دویف دا ئاشکەرا دبت: ﴿نَاصِبِي بِدِكْ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ﴾ ئەنییا من یا د دەستی تە دا، حوکمی تە ل سەر من ب رێشە دچت، و قەزا و قەدەرا تە د دەر حەقا من دا دادی و عەدالەتە. و ئەقە ئەنجامی بەرچاقی عەبدینیییە، مادەم تو خودانی مەیی و ئەم -وین بەری مە ژی- عەبدین تەینە، ئەم بەرانبەر تە دبیزار و بیچارەینە، بی قەدەر و حەز کرنا تە نە مە ژینە نە مرنە، هەر خوشی و نەخوشییەکا بگەهتە مە ژ تەیه، هەر پابوون و روینشتنەکا ئەم دکەین ب تەیه، ئەم دبی (حەول و قووەتین)، بەلا بت تو ددە، نەمەت بت کەرەمەکە ژ تە، بەرانبەر ئەمر و فەرمانا تە ئەم تەمامەکی دلاوازین.

و گاڤا مرۆقی ب دەقی ئەف ئعترافە کر و ب دلی باوهری پی ئینا، دو باوهرییین مەزن ل نک پەیدا دبن:

یا ئیککی: بو وی دیار دبت کو بەس خودییە دشییت خوشی و نەخوشییی بگەهینتی، قیجا مادەم هۆسایە ژ خودی پیقەتر ئەو ژ کەسی دی ناترست، و ژ کەسی دی یی ب هیقی نابت، و باوهرییی دئیت کو ئەو ژی وەکی وی عەبدین خودینە، و ل بەرانبەر ئەمری خودی دبێچارە و دەست بەرداینە.

یا دووی: هر تشتهکی ب سهری بیت خوشی بت یان نه خوشی بت، قهنجی بت یان قهدا و بهلا بت.. ژ خودییه، و چونکی نهو عهبدی خودی یه و خودی خودان و خوشتییی و بیه، نهو ژ نهمری خودی عیجز نابت، و وی قهناعهتهکا تماما هه ی کو هر تشتهکی ژ خوشتی بگههتی یی خوشتییه، قیجا مادهم هوسایه بوچی نهو تهنگاښ بت، یان خه دلّی وی داگیر بکته؟

و گاڤا نهف باوهری وقهناعهته د سهری وی دا ناماده بوو، مهسهلا سییی دئیت.

۳ - رازیبوننا ب حوکم وقهدهرا خودی:

ونهفه د قی پارچهیی دا دئیت: ﴿مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَاؤِكَ﴾ نهو حوکمی ته د در حهقا من دا دای ب جه دئیت، و نهو قهدهرا ته بو من دانای عهدهالهته. و حوکمی خودی دبت یی دنیا یی بت وهکی: بوونی، مرنی، زهنگینی و فهقیرییی، خوشی و نه خوشییی.. و هتد، و دبت حوکمی دینی بت وهکی: رتیشادان و سهرداچوونی، گوهداری و بی نه مرییی، خیر و گونههی.. و هتد، و هندی حوکمی دنیا یییه (یی کهونی) مروقی بقیت نه قیت دئ پیگیریی پی کته، و دبت نهو پیگیریی ب حوکمی دینی (یی شهرعی) نه کته، بهلی د هر دو حالتان دا حوکمی خودی ب جه دئیت.

و تشتی خودان باوهری ژ کافری جودا دکته نه فهیه: هندی خودان باوهره باوهرییی دئیت کو هر تشتهکی خودی ئینایه سهری عهدهالهته، خوشی بت نه خوشی بت، نساخی بت یان سلامهتی بت، خهلات بت یان جهلات بت، و هر کیژ ههر دووان بت یان بو جهرباندنه کانئ دئ خوّل بهر گرت یان نه، یان ژی ژ بهر کهدا دهستی و بیه.. بهلی مروقی بی باوهر گاڤا خوشی گههستی د سهر پی خو دا دچت و هزر دکته نهفه ژ بهر عهقلداری و زیرهکییا و بیه، و گاڤا نه خوشی گههستی دهلوهشییت، چونکی هزر دکته نهفه ژ بی تالعی و خولی سهرییا و بیه!

۴ - تهوهسسولا ب ناقتین خودی:

﴿أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْذَنْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ﴾ ئەز هوارین خو دگههینمه ته و داخوای ژ ته دکهم ب ههر ناههکی ته هه، ته ل سهر خو دانا بت، یان د کیتابا خو دا ئینابته خواری، یان نیشا عهدهکی خو دابت، یان ته ئەو هیلابته د علمی غهیی دال نک خو. و ئەقه باشتین ری ووهسیلهیه مرۆف خو پی بگههینته خودی، ناقتین وی یین پیروژ، چ مه زانیین، چ مه نهزانیین، و فهرمان یا ل مه هاتییه کرن کو ئەم ب ناقتین خودی ههوار بکهینه وی: ﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾ (الأعراف: ۱۸۰) و باشناف بو خودی ههنه قیجا هوین ب وان دوغایی ژئی بکهن.

۵ - روهنکرنا سنگی ب قورئانی:

پشتی مرۆف عهبدینییا خو بو خودی بهرچاف دکهت، ویتزاری ویتچارهیییا خو ئاشکهرا دکهت، و تهوهسسولی ل نک وی ب ناقتین وی دکهت، ژ نوی دی داخوایا خو پیشکیشی خودایی خو کهت: ﴿أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَتُورَ صَدْرِي، وَجِلَاءَ حُزْنِي، وَدَهَابَ هَمِّي﴾ ئەز داخوای ژ ته دکهم کو تو قورئانی بو دلی من وهکی وی بارانی لی بکهی یا بهاری شین دکهت، و بو سنگی من بکهیه رۆناهی، قههرا من پی راکهی، و خه ما من ببهی.

و ژ بهر کو ساخلهمییا لهشی د ساخلهمییا دلی رایه، و دل ژینی ددهته سنگی، و سنگ رۆناهییی ددهته لهشی، پیغههبهری -سلاف لی بن- نیشا مه دا کو ئەم دوغایی ژ خودی بکهین ئەو دلین مه ب قورئانی ئاف بدهت، دا گهشاتییا بهارا باوهرییی زهراتییا پائییزا بی باوهرییی ژئی قهههقینت، قیجا دا پشتی هنگی ئەف باوهرییه وان شوینواران نههیلت یین خه می لی چیکرین، یان کۆفان دی لی چی کهن.

دا کو ژ جهړباندنی خوسارهت دهرنهکشین

جهړباندنا ب بهلایې سوننه ته که ژ سوننه تین خودی د مروغان دا، وی مروغ د قی
دنیا یې دا یین داین، و ئو جار جار وی ب نه خوشیې دجهړینت، دا صهبر وی ل سهر
موصیبه تی بینت، و رازیوونا وی ب قهدهرا خودایې وی بزانت، و دا کو ئهم ژ دهرسا
جهړباندنی خوسارهت دهرنهکشین، موصیبهت ژی ب سهری مه بیت و خیر ژی نه گه هته
مه، قیجا د دین و دنیا یې دا شهر مزار بین، هندک کار هه نه د قییت ئهم ل دهمی هاتنا
موصیبه تی بیننه بیرا خو، و ل قیری ئهم دی به حس ژ وان کاران کین.

۱ - صهبر، شوکر، رازیوون:

گاغا موصیبه تی ب سهر ته دا گرت، ئه گهر چهند ئو موصیبهت یا مه زن ژی بت،
وده بت ژ بیر بکه ی کو دهرمانی ته یی ئیکانه بو بهرگریا وی موصیبه تی صهبره، و
صهبر وده کی طهیره کییه دو چنگین پیته: ئیک شوکره، یی دی رازیوونه.

ما دهم ته باوهری ب خودی هه به، و تو دزانی ههر تشته کی بیته سهری ته خوشی
بت نه خوشی بت، ب قهدهرا خودییه، د قییت تو یی ب وی قهدهری یی رازی بی، ئه قه
ئه گهر تو هز ژ وی بکه ی، چونکی ئه گهر مروغی هز ژ ئیکی کر چییا ژ وی بگه هته
مروغی مروغی پی خوشه و یی پی رازییه، قیجا ههر جاره کا تو ب قهدهرا وی رازی
بووی، د قییت شوکرا وی بکه ی سهر هندی کو وی ئو موصیبهت ئینایه سهری ته، و بو
خو ب خیر حسیب بکه ی، و ئه گهر رازیوون د گهل شوکری ل نک ته پهیدا بوون ئو تو
مروغه کی صهبر کیشی.

مه‌عنا: (موعاده‌لا) دوست یا کو مروڅ ل دهمی هاتنا موصیبه‌تی کاری ل دویف دوست بکته نه‌فیه: (رازیبوون + شوکر = صهر)، ومه نه‌دیتییه ژ صهری پیغه‌تر بو مروڅی موبته‌لا تشتهک بوویه دهرمان.

دی چ کهی نه‌گهر صهری نه‌کیشی؟

ب ته‌فه دئیت شهری خودی بکهی؟

و نه‌گهر تشته‌کی دی ژبلی صهری ته هه‌بت تو بیژی نه‌و تشتی چووی بزقرینته‌فه؟

ته دئیت صهری بکیشه و خیرا دنیا‌یی و ئاخره‌تی ب ده‌ست خو‌فه بینه، ته دئیت صهری نه‌کیشه به‌لی بزانه تشتی چووی نازقرته‌فه، و خیر ژی بارا ته نابت.

۲ - هزارا باش ژ خودی:

مروڅی خودان باوهر بت څیانا خودی دی د دلی دا هه‌بت، و خودی دی خوشتشییی وی یی ئیکی بت، و مروڅی نه‌گهر ب دورستی خوشتشییهک هه‌بت ههر دم دی هزارا باش ژی کهت، و خو دهمی نه‌خوشییهک ژی ژی دگه‌تی ههمی هزارا وی دی نه‌و بت کو یان وی خرابییهک یا کری له‌و خوشتشییی وی نه‌ف نه‌خوشییه گه‌هاندی دا نه‌و ل خو بزقرت، یان ژی خوشتشییی وی دئیت وی بجه‌ربینت دا بزانت کانئ نه‌و د څیانا خو‌دا یی راستگو‌به یان ژی څیانا وی گو‌تنا ده‌فی ب تنییه، و نه‌وی هزارا خه‌لت ونه‌حقی ژ خوشتشییی خو‌بکه‌ت، نه‌و ژ نه‌زانان دئیت هژمارتن، خودایی مه‌زن د نایه‌ته‌کی دا به‌حسی هنده‌ک عه‌بدین خو‌دکه‌ت و دبیزت: ﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّبِعُوْا اِلٰهَ الْاِنۡجِلِیۡتِ﴾ (آل عمران: ۱۵۴) وان هزاره‌کا خراب یا وه‌کی هزارا جاهلییه‌تی ژ خودایی دکهن.

و ژ قه‌نجییا خودی یه د گهل به‌نیین وی ههر که‌سه‌کی هزارا باش ژ وی بکه‌ت نه‌و دی ل دویف هزارا وی یا باش ده‌تی، نیمام نه‌حمه‌د ژ نه‌بوو هورده‌ری شه‌دگو‌هیزت، دبیزت: پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- گو‌ت: ﴿اِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: اَنَا عِنۡدَ ظَنِّ عِبۡدِيۡ بِیۡ، اِنْ ظَنَّ

بِي خَيْرًا فَلَهُ، وَإِنْ ظَنَّ شَرًّا ﴿١﴾ خودايي پاڪ و بلند دبيٲرت: ٺهزل دويٲ وي هزري مه يا عهبدي من ژ من دڪهت، ٺهگر هزرا باشيبي ژ من بڪهت ٺهو بو وييه، ٺهگر هزرا خرابيبي ژ من بڪهت ٺهو بو وييه.

يهعني: ٺهگر خودي موصييهتهڪ دا ته و ته هزرڪر ٺهو ژ بهر هندييه چونڪي خودي تو نه ٲيني ٺهو دي يا وهسا بت، و ٺهگر ته همدا خودي ڪر و ته هزرڪر خودي تو دٲيني لهو وي ٺهف موصييهته دا ته، ٺهو دي يا وهسا بت.. ژ بهر ٲي چهندي صهحابيبي ٲينغهمبهري عهبدللاهي ڪوري مهسعوودي دڪوت: ((ٺهز ب وي كهمه يسي ژ وي ٲينغهتر چو خودايين ب حهق نههين، تشتهڪ ژ وي باشر بو عهبدي نههاتييه دان ڪو ٺهو هزرا باشيبي ژ خودايي خو بڪهت، و ٺهز ب وي كهمه يسي ژ وي ٲينغهتر چو خودايين ب حهق نههين عهبدهڪ هزرا باش ژ خودايي خو ناكهت ٺهگر خودي وي نهدهتي يا ٺهوي ژي هزرڪري، مهعنا ٲي ٺهوه خير يا د دهستي دا)).

وٲن حبان ژ ٺهوو ٺومامهي باهلي ٲهدگوهيٲرت، دبيٲرت: ٲينغهمبهري -سلاف لي بن- ڪوت: ﴿٢﴾ وهو أعلم به، ڪما يـ

ي ي ي ي
ي ي ي ي

خودييه ٺهو ٲيڪ ژ ههوه ب بهلايي دجهريينت وٺهوي چيٲر دنياست، ڪاني چاوا ٲيڪ ژ ههوه زيٲي خو ب ٺاگري دجهريينت، ٲيجا هندهڪ ژ وان وهڪي زيٲي صافي دهردهڪئن، و ٺهو ٺهون يين خودي ٺهو ژ ڪونهان ٲرگارڪرين، و هندهڪ وهڪي زيٲي دهردهڪئن، و ٺهو ٺهون يين هندهڪ شك ل نڪ هي، و هندهڪ وهڪي زيٲي ٲهش دهردهڪئن، و ٺهو ٺهون يين ب فتنه چويين.

ٺهف هديسه مرؤقان بهرانبهر جهرياندا ب فتني وبهلايي دڪهته سي ٲشڪ:

هندهک ب دلهکئی رازی و شوکړی و صهبرئ پیشوازیی ل موصیبه تا خو دکهن
 نهگهر چهند یا مهزن ژى بت، و نهغه نهون یین ژ گونههان دئیتته شوبستن و پاقر و
 بژوین ژ جهرباندنی دهرباس دبن، وهکی زبړئ عهسلی.

و هندهک نیف نیقه دهردهکفن، وهکی زبړئ عادی، چونکی نهو صهبرئ دکیشن
 بهلی هندهک جارن لاواز دبن، و هندهک گوئن و کریارین نه دورست دکهن و دبیزن، نهغه
 سهر ب سهرن، نه بو وانه و نه ل سهر وانه.

و هندهک خو دبهنه هیلاکئی، موصیبهت ژى ب سهر وان دا دئیت، و گونهه ژى
 ل وان زبده دبت، وهکی زبړئ قهلب گاغا چوو سهر ناگری ناشکهرا دبت، چونکی
 رهشاتییا وی وی کهشف دکهت.

قیجا ههر ئیک ویا وی دقت!

۳ - زقرین ل خودئ:

دبت گلهک جارن دنیا مرؤقی موژیل بکهت، وگاغا نهو روی ب روی بهرانبه
 موصیبهتهکئی رادوستت ژ نوی نهو ژ غهفله تا خو هشیار دبت، و ب راستییا دنیایی
 ناگههدار دبت، لهو دئ بینى نهو ئیکسه ل خودایی خو دزقرت، و دنیا د چاقان دا
 پدهش دبت.. و ههر ژ بهر قئ چهندئ یه فرمان یا ل مه هاتیبه کرن کو ههر جارهکا نه
 توبشی بهلایهکئی بووین، یان موصیبهتهک ب سهر مه دا هات نهو بیژین: (إنا لله وإما
 إليه راجعون) نهو یین خودئینه ونه دئ زقرینه نک وی.

قیجا مادهم نهو یین وینه ونه دئ زقرینه نک، بوچی نهو ل سهر نهمرئ وی خو
 نهرازی بکهین، یان هزرهکا خراب ژ وی بکهین؟

۴ - بهریخودانا ناخرهتی:

دنیا همه می تشت نینه، و نهو واری کرنییه، دهمهکئی بهروهخته، چاف هلینهکئی، ته
 هندی دیت ته ژئ بارکر، و بهرئ ته کهفته ریکهکا دویر ودریژ، ل ویرئ پشتی تو

دگه‌هییه قویناغی رۆژەک دئی ب سەر ته دا ئیت یا بئ دویماییه هنگی وەرگرتنا جزایی دئیت، و هەر تشته‌کی توئه‌فرۆ د فی ده‌می کورت دا بو خو بچینی، هنگی ل ئاخره‌تی ل وی رۆژا بئ دویمایی دئی چنی، و هنگی ده‌لیشه بو ته نائیته‌دان خه‌له‌تییا خو دورست بکه‌ی، یان سستییا خو فه‌گری، قیجا ماده‌م هۆبه بوچی موصیبه‌ته‌کا سفک، یان به‌لایه‌کا مه‌زن باری ته هند گران بکه‌ت ل ریکا دویر تو نه‌شیی هلگری، و ل ده‌می به‌لا‌فکرنا خه‌لات و جه‌لاتان تو شه‌رمزار بیی؟

صه‌بری بکیشه.. یئ شوکردار به، و ب ئه‌مری خودی رازی بیه، و بزانه: ﴿إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ (الزمر: ۱۰) ئه‌وین صه‌بری دکیشن بی حسیب خودی خیری دده‌تی.

دا کو گوتنا مه یا دویماییی یا ژههژی بت

یا بوویه (عورفه کی صههفی) ههه جارهکا چاچییکهفتنهک د گهل کهسهکی ناقدار
هاتهکرن ل دویماییی دئ بو ئیتته گوتن:

- گوتنا ته یا دویماییی چیه؟ یان ل دویماییی ته چ ههیه بو خهلیکی بیژی؟
و هنگی ئەف کهسه دئ بهرئ خو دتهئی کانئ چ تشتئ ژ ههمییان گرنگتر
د سهربوړا وی دا ههیه دئ وی ئیخته دویماییی، دا نهو بو ههمی گوتنئین وی وهکی
کورتکرهکی لی بیت..

هندهک جاران پسپارهک دئیتته سهه هزرا من: نهرئ ههه ئیک ژ مه دهمی دکهفته
بهه سهکهراتئ، نهگهه بزانت نهغه سهکهراته، و چو نهمایه وهغهرا وی د شی دنیا یی دا
دئ ب دویماییی ئیت دا و بهرئ وی بو هغهرهکا دی دئ ئیتته دان، و هنگی بو وی بیتته
گوتن: گوتنا ته یا دویماییی چیه؟ و ل دویماییی ته چ ههیه بو خهلیکی بیژی؟ نهرئ
هنگی نهو دئ چ بیژت؟!

بینه بهرچاقین خو کو تو یی کهفتییه شی دهراقی، و ئەف پسپاره ل بهه سنگئ ته
یا هاتییه دانان، بهرسقا ته دئ چ بت، گوتنا ته یا دویماییی دئ چ بت؟ داخوازهکی
تو دئ کهی؟ یان خوزییهکی دئ راهییلی؟ شیرتهکی دئ کهی؟ یان کورتییا سهربوړا خو
بو بین پشتی خو دئ فهگپری؟

وبههری تو - د گهل خو- بهرسقا شی گوتنا مه بدهی، من دقیت بیژمه ته: مرؤف
د وی دهلیقهیی دا، مهخسهدا من د دهلیقهیا سهکهراتئ دا، دژیک جودانه، هندهک د دل

موکمن، دکه یفخوش، تو دئ بیژی ئەڤه هه یامه کا درێژه وان و خوشنثییین خو ئیک و دو نه دیتینه و نوکه دهم هات ئەو بگه هه ئیک، ئیجا ژ که یفان دا ئەو نزانن دئ چ کهن.. گاڤا بیلالی کورێ ره باحی که فتییه بهر مرنی ژنکا وی گۆت: وهی بو ته بیلال، بیلالی لی شه گتیرا: وهی بو قی که یفی! سو باهی دئ گه همه خوشنثییان، موحه ممدی و دهسته کا وی!

و هنده ک مرۆڤ هه نه دلین وان تژی ترس دبت، چونکی ئەو نزانن بهرێ وان بو کیشه دئ ئیتهدان لهو ئەو د ناڤه را ترسی و هیقیی دا دمینن، رۆژا ئیمامی مهزن شافعی که فتییه بهر مرنی، هه قاله کی وی چوو سه را بدهت، گۆتی: سه یدا حالێ ته چیه؟ سه یدا ی گۆتی: حالێ وی که سییه یی کو دئ ژ دنیا یی بارکهت، و براین خو هیلت، و پهرداغی مرنی فهخۆت، و قهستا خودی کهت، و کارین خو یین خراب بینت، و ئەز نزانم رحا من دئ چته بهحه شتی پیرو زبا هییی لی بکه م، یان دئ چته ناگری سه ره خوشیی لی بکه م، پاشی کره گری و گۆت:

ولما قسا قلبي وضاعت مذاهبي

جعلت رجائي دون عفوك سلما

تعاطمني ذنبي فلما قرنته

بعفوك ربي كان عفوك أعظما

فما زلت ذا عفو عن الذنب لم تزل

تجود وتعفو منة وتكرما

فإن تنتقم مني فلست بآيس

ولو دخلت نفسي بجرمي جهنما

ولولاك لم يغو بإبليس عابد

فكيف وقد أغوى صفيك آدمما

وَأَنى لَأَتى الذنب أعر ف قدره

وأعلم أن الله يعفو ترحما

و هندهك مرؤقین دی هه نه ل ده می سه که راتی بیرا وان ل کارى وان یى خراب
ب تنى دئته فه، چونكى نهو پتره، لهو ترس دلین وان تژی دکهت و نیزیکه ریکى
ل هیقیی بگرت، گاڤا بشرى کورى مهروانى نه مهوى والیبى عیراقى و برایى خهلیفه ی
(عه بدلمه لکى کورى مهروانى) که فتییه بهر مرنى، دکره گری و دگوت: خوزى ژ خیرا
خودى را نهز شقانهک بامه ل بنى بهریی ل نک هندهک نه عربییان، و نهو مهزنى
نه که فتبا دهستى من یا که فتییه دهستى من!!

و رهنگى ژ هه مییان خرابتر نهوه یى ل بهر مرنى هیقى ئیکجار ژى بیته ستاندى،
قیجا شهرمزارى بیته ریکى و بهرى وى ژ ئیمانى وهرگپرت، و ل سهر کوفرى بچت..
ئیمامى مهزن سو فیانى نهورى دگوت: نهز دترسم بهرى مرنى ئیمان ژ من بیته ستاندى.
مهعنا: ل گاڤین دویمهییى یان ژ ترستین گرانییا مرنى دا دى صهبرى ژ دهست
دهت و هلوه شییت، یان ژى شهوقا وى بو لیقائا خودى دى زیده بت، قیجا نه زمانى وى
ب زکرى خوشتییی دى گه رییت.. ل فان ده میت ب حساب راستى بو گه لهکان ئاشکه را
دبت:

﴿ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ۝١٩ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعْدِ ۝٢٠
وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ۝٢١ لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ
﴿٢٢﴾ (ق: ١٩-٢٢).

و نه گهر په رده یی غه فله تی ژ بهر چاڤین خودانى هاته هلدان، نه زمانى وى
ب حه قییبى دى گه رییت، هنگى نهو کورتییا سه رپورا خود قى دنیا یى دا دى فه گپرت،
و خوزییا وى یا مهزن دى نهو کو پیچه کى دهلیشه بو هاتبا دان و جاره کا دى نهو رابیا
سه رخو دا وى هو کربا و هو کربا.. بهلى بهر سقا وى دى ئیته دان:

﴿كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ﴾ (المؤمنون: ۱۰۰).

و ئەگەر دەلیقە بۆ وان نەبت ئەو بزقنەقە، دا خوزییین ب جە- بینن، و هیفییین خۆ بکەنە واقع، دەلیقە هیشتا یا دەستی مە دا، بلا ئەم گوھی خۆ بدەینە گۆتیین وان یین دویماییی و مفای بۆ خۆ ژ سەربۆرا وان بکەین، بەری گۆتتا دویماییی بۆ مە ژى دئیتەدان، قى گاقى دەلیقە مە یا هەى ئەم ئیكا هند بکەین ل وی دەمی کەسەردار نەیین، نوکە ل دەمى کارى بلا سەرمالەکی باش بۆ خۆ کۆم بکەین، بەرى ئەو پۆژ بیت یا نە دینار و نە دەرەم تیدا چو مفای نەگەهیننە مە.

و دا کو ئەم بزانیین کانى مروقتین مەزن ل بەر سەکەرانتى چ هزر دکەن، و چ دبیزن، کەرەم کەن دا هندەکی ل گۆتیین وان بزقین وەکی دیرۆکی بۆ مە د نافت بەرپەرین خۆ دا هلگرتین، بەلکی مفایەکی بۆ خۆ ژى وەربگرین.. و ل سەرى دى ژ مەزنتین مروقتى دەست پى کەین، کو پیغەمبەرى خودییه -سلاف لى بن-.

ئیمامى بوخارى ژ ئەنەسى کوپى مالکی قەدگوهیتز، دبیزت: دەمى سەکەرانت ل پیغەمبەرى -سلاف لى بن- شدیای، فاطمایى گۆت: وەى بۆ نەخوشییا بابى من! ئینا پیغەمبەرى -سلاف لى بن- گۆت: ژ ئەقرو وئقە چو نەخوشى ل سەر بابى تە نابن. و د ربوایەتەکا دی دا ل نک ئەحمەدی هاتیبیە: ئەى کچا من! ئەوا گەهشتیبیە بابى تە خودى ئیکى ژى خلاس ناکەت حەتا هەمییان بۆ پۆژا قیامەتى کۆم دکەت.

مەعنا: خۆ تەنگاڤ نەکە.. بابى تە نە یى ئیکیبیە ئەف نەخوشییه دگەهتتى، و یى دویماییی ژى نابت، و دلخۆش بە.. چونکی ئەف نەخوشییا بابى تە ئەقرو دبینت نەخوشییا وی یا دویمایییبیە.

و د حەدیسەکا دی دا ئیمامى بوخارى ژ عائیشایى قەدگوهیتز، دبیزت: پیغەمبەرى -سلاف لى بن- د نساخییا مرنى دا گۆت: لەعنەتین خودى ل جوھى و فەلان بن، قەبرین پیغەمبەرتن خۆ کرنە مزگەفت.

و ئبن ماجه ژ نههسی کورپی مالکی فهگوهیتز، دبیرت: شیرهتا پیغه مبهری
-سلاف لی بن- دهمی رحا وی دهاته ستانندن نهه بوو: نقیژ، و نهو تشتی ل بن
دهستین ههوه.

ژ فان حه دیستین بوری ناشکهرا دبت کو پیغه مبهری -سلاف لی بن- ل بهر
سه کهراتی سی شیرهت ل نوممهتا خو کرپوون:

کو نهو ل سهر قهبری وی ئافا نه کهن، و جهی قهبری وی لی نه که نه مزگهفت
نقیژان لی بکهن، وهکی نوممهتین بهری د گهل پیغه مبهری خو کری.

و کو نهو ل نقیژین خو دهشیار بن، و نه هیلن نقیژین وان بجن، چونکی نقیژ نهو
په یوهندییه یا وان ب خودایی وان فه گری ددهت.

و کو نهو وی تشتی ژی بپاریزن یی ل بن دهستی وان نهو ژی دبه رپرس، و
مه بهست پی ل قیبری ژنک و خزمه تکارن یین کو خودانکرنا وان ل سهر مروقی یا واجب.

و زهلامی دووی د نوممهتی دا پشتی پیغه مبهری -سلاف لی بن- نه بوو به کهر..

گاغا کهفتییه بهر مرنی کچا وی عایشایی نهف مالکا شعری گوت:

أعاذل ما یغنی الحذار عن الفتی

إذا حشرجت یوماً وضاق بها الصدر

(یه عنی: نهی لومه کهر! ما خو هشیار کرن دی چ مفای گه هینته مروقی نه گهر رحا

وی د گه رپیی را ما و سنگی وی پی بهر تنگ بوو؟!).

ئینا نه بوو به کری گوتی: کچا من وه نه بیژه، بیژه: ﴿وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكِ

مَا كُنْتَ مِنْهُ مَحِيدٌ﴾ یه عنی: سه کهراتا مرنی ب حه قییبی هات، نهه نهو بوو یا تو ژی

درهقی، و ته بهری خو ژی وهر دگییرا. پاشی وی گوته کچا خو: یا نهز دزانم ژ قی

حیشترا ب شیر، و قی خولامی شیر هوسینک پیغه تر بنه مالا نه بوو به کری تشته ک

نینه، څیجا گاڤا ئەز مرم تو وان بده عومهری.. و گاڤا وی وهصیه تا بابی خو ب جه-
ئینای، عومهری گوټ: خودی رحمی ب ئەبوو بهکری بهت، ئەز ب خودی کهمه وی یی
پشتی خو وهستاند.

و گاڤا ئەو مری وی دو جلکین کهښن ههبوون، گوټ: گاڤا ئەز مرم من ب قان
ههردو جلکین من کفن کهن، هندهکان گوټی: ما بوچی ئەم کفنهکی نوی ناکهینه بهر ته؟
وی گوټ: نه، ساخان پتر ههوجهی ب جلکی نوی ههیه، ئەو بو مؤله تهکا کورته!
خو ل بهر مرنی دلجی وی ب ئوممه تی ڤه، قه بویل نه کر کفنهکی نوی بکه نه بهر،
یان حیشترا وی ب شیر بمینته د مال دا، گوټ: بلا ئەو بو ڤه قیر و ژارین موسلمانان
بن، بده نه عومهری دا ئەو وان بکه ته د (بیت المال)ی دا!

و گاڤا عومهر هاتییه بریندار کرن وی ب برینا خو یا مهزن ڤه و بهری تمام بیت دو
کارین مهزن ب جه-ئینان، ئیک یی تاییهت بوو ب وی ڤه و یی دی په یوهندی
ب ئوممه تی ڤه ههبوو..

ئهوئ تاییهت ب وی ڤه ئەو بوو وی دهستویری ژ عایشایی خواست کو پشتی
مرنا وی ئەو ل نک ههردو هه ڤالین وی ل مهزه لکا وی بیته ڤه شارتن، عایشا ئەڤ
چهنده قه بویل کر.

و ئەوئ په یوهندی ب ئوممه تی ڤه هه ده سنی شان کرنا شهش کهسان ژ سه حابییان
بوو ژ وان یین پیغه مبهر -سلاف لی بن- مری و ئەو یی ژئ رازی، کو سه حابی ئیک
ژ وان هلبرتن دا ل جهی وی بیته خه لیفه، و عومهری شیرت ل وان کر کو هه چیی
ژ وان هاته هلبرتن قه درئ موهاجری و ئەنصارییان بگرت، ژ بهر کو وان زه حمهت
ب ڤی دینی ڤه دیتییه، و پشته ڤانییا پیغه مبهری -سلاف لی بن- کرییه، و شیرت لی
کر کو ئەو باره کی هندئ گران ل ئوممه تی نه کهت کو ئەو نه شین هلگرن. و گاڤا ئەو

کهفتییه بهر سهکه راتی وی گوت: خوزی دهیکا من ئەز نه بام، خوزی ئەز موبهک بامه ب سنگی ئەبوو به کری فه..

کورپی وی عبداللاھ دبیت: گاڤا عومەر کهفتییه بهر سهکه راتی سهری وی د کوشا من دا بوو، وی گوتە من: سهری من بدانە سهر عهردی، من سهری وی دانا، وی پرویی خۆب عهردی قهنا و گوت: تیچوون بو من بت و بو دهیکا من بت ئەگەر خودی رهمی ب من نه بهت.

و گاڤا فتنهچی ل ئیمامی عثمان داجریاین و داخوازا کوشتنا وی کری، و هپرش کرییه سهر، ئەو یی ب رۆژی بوو و وی قورئان دخواند، دەمی وان دربی خۆ وهشانیدی و خوبن ب سهر و چاقان دا هاتییه خواری وی گوت: (لا إله إلا أنت سبحانک، انی کنت من الظالمین) یا رهبی ئەز داخوازا هاریکارییی ژ ته دکهم دژی قان کهسان، تو ل سهر ههمی کارین من هاری من بکه، و سهبری ل سهر قی به لاییی بده من، پاشی گوت: یا رهبی تو ئوممهتا موحه ممهدی کۆم بکه.

مهعنا: خه ما وی یا مهزن ئەو نه بوو ئەو بچت، خه ما وی ئەو بوو کوشتنا وی بیته ئەگهرا ژیکفه بوونا ئوممهتی!

و بابی شهیدان خهلیفی چاری ئیمام عهلی گاڤا (ئبن مولجمی) خارجی ئەو بریندارکری، و وی زانی کو (ئبن مولجم) یی هاتییه گرتن، گوت: قهنجییی د گهل وی بکهن، ئەگه ر ئەز مامه ساخ یان دئ وی کوزم یان دئ عهفی کهم، و ئەگه ر ئەزم مرم هوین وی بکوژن، و ل نک خودی ئەز دهعه داری ویمه.

و گاڤا کورپی وی حهسهن ب گری فه هاتییه نک، گوتی: کورپی من چار تشت و چار هه نه بو خۆ ژ من بگره، گوتی: ئەو چنه؟ ئیمامی گوتی: زهنگینییا ژ ههمییی مهزنتر عهقله، و فهقیرییا ژ ههمییی مهزنتر ئەحمه قییه، و تشتی ژ ههمییان غه ربیتر ئەوه مرۆف یی ب خۆ موعجب بت، و مهردینییا ژ ههمییی مهزنتر ئەخلاقی باشه.

گۆتی و چارین دی چنه؟ گۆت: هشیاری هه‌قالینییا مرۆقی ئەحمەق به، وی دقیت فایده‌ی بگه‌هینته ته به‌لی دئ زهره‌ری گه‌هینته ته، و هشیاری هه‌قالینییا دره‌وینی به، تشتی نیزیکی ئەو دئ ل بهر ته دویر کهت، و یی دویر دئ ل بهر ته نیزیکی کهت، و هشیاری هه‌قالینییا به‌خیلی به، ده‌می تو گه‌له‌ک یی هه‌وجه ئەو دئ ته هیلت، و هشیاری هه‌قالینییا مرۆقی پویچ به، ئەو نهرزان دئ ته فرۆشت.

پاشی هه‌تا ئەو مری وی ژ (لا إله إلا الله) پیقه‌تر تشته‌ک نه‌گۆت.

(ئهبوو هوره‌یره) زه‌لامی هه‌دیس و ربوایه‌تی، ئەوی د گه‌ل پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- وه‌کی سیبه‌را وی، گاڤا کهفتییه بهر مرنی کره‌گری، هنده‌کان گۆتی: چ تشتی گریبا ته ئینا؟ وی گۆت: هزر نه‌که‌ن گریبا من بو‌قی دنیا یا هه‌وه‌یه، گریبا من بو‌ دویراتییا وه‌غهری و کیمییا زادییه، و من نوکه ده‌ست ب چوونا ل ریکه‌کا بلند کرییه، و ئەو ریک به‌ری من ژۆردا دئ ده‌ته به‌هه‌شتی و جهه‌نه‌می، و ئەز نزانم کانئ کیش وان دئ من ب نک خو‌قه کیشت.

پاشی گۆت: گاڤا ئەز مرم له‌زی ل من بکه‌ن، چونکی من یی گو‌ه ل پیغه‌مبه‌ری بووی -سلاف لی بن- دبیترت: ﴿خودان باوهر ده‌می ل سه‌ر ته‌ختی وی دئیتته دانان دبیترت: زوی من ببه‌ن، و کافر ئەگه‌ر ل سه‌ر ته‌ختی وی دئیتته دانان دبیترت: تیچوون بو‌ من بت هوین دئ من کیفه به‌ن؟﴾.

پاشی گۆت: ((یا ره‌بی ئەز هه‌ز ژ لقائا ته دکه‌م، تو ژی هه‌ز ژ لقائا من بکه‌)).

و (موعادی کورپی جه‌به‌لی) ژی چیا به‌کی علمی بوو د ناف سه‌حابییان دا، هه‌قاله‌کی وی دبیترت: گاڤا ئەو کهفتییه بهر سه‌که‌راتی ئەز ل نک وی یی روینشتی بووم، جار دلگرتی دبوو و های ژ خو‌نه‌دما، و جار هشیار دبوو، و گاڤا هشیار دبوو دگۆت: ((بخندقینه خندقاندنا خو، ئەز ب مه‌زنییا ته‌که‌مه ئەز هه‌ز ژ ته دکه‌م)).

و وی شهقا ئەو ل سحارا وی مری دو سی جاران وی گۆته ئەوین ل نک خو: بهری خو بدەنی کانێ بوویە سپیڤده. و جارا دویماهییی گاڤا وان گۆتییی: یا بوویە سپیڤده وی گۆت: ئەز خو ب خودی دپارێزم ژ وی شهقا سحارا وی بهری مروقی بدەته ئاگری، ب خیر بیت مرن ب خیر بیت، میڤانهکی غەریب، خوشتقییه که ل دەمی ههوجەیییی هات، یا رهیبی پانی تو دزانی بهری نوکه ئەز ژ ته دترسیام و نوکه ئەزی ژ ته ب هیڤیمه، یا رهیبی تو دزانی من مانا ل دنیا یی ژ بهر هندێ نهڤیا دا ئەز جو و جوڤاران بیه، یان دار و باران بچینم، بهلکی من ئەو دڤیا ژ بهر رۆژیگرنا ل رۆژین گهرم، و بۆراندنا وهختی ب عیبادەتی ڤه، و ههڤالینییا زانایان ل دەمی زکری.

و (عهمری کورێ عاصی) ئیک ژ عهقلدارین عههربان یین مهزن، ئەوی پیغه مبهری -سلاف لی بن- د دهر ههقی دا گۆتی: ﴿خه لک یی ته سلیم بووی عهمری باوهری یا ئینای﴾ وی ژێ د گهل سه کهراتی سه رهاتییه کا تایهت ههیه..

دەمی ئەو کهفتییه بهر مرنی کورێ وی گۆتی: ئەی بابی من! گه لهک جاران ته دگۆت: خوزی من زهلامهکی تیگه هشتی و ب عهقل دیتبا دهمی مرن ب سهردا دئیت دا وی وه صفا مرنی بو من کربا، و نوکه تو ئەو زهلامی، ڤیجا تو وه صفا وی بو من بکه.. وی گۆت: ئەی کورێ من، ئەز ب خودی کهمه ههر وهکی ههردو ته نشتین من ب تهخته کی ڤه دگریدای، و ههر وهکی ئەز د کونا دهرزبکی را بیهنا خو هلدکیشم، و ههر وهکی قهفته کا ستریبان ژ بنی پیین من دکیشنه سهری من.. پاشی وی گۆت:

لیتنی کنت قبل ما قد بدا لی

فی تلال الجبال أوعی الوعولا

یهعنی: خوزی بهری ئەف تشتی نوکه من دیتی و بو من ئاشکهرا بووی، من

ل کوپین چیا یان شفانییا پهز کیفییا کربا.

پاشی وی نیشا کورډی دا کانډی ټهو چاوا دډی وی ب سهر و بهر کهن و چاوا بهن
 څه شیرن، و دویماهییبی گوت: یا رهیبی! ته ټه مرډی ل مه کر مه ټهو زهعی کر، و ته
 نه هیا مه کر و مه خو ټه دا پاش، څیجا نه ټه زډی بهریمه داخوازا لیبوریډی بکهم، و نه
 بی ب هیزم خو ب سهر بیخیم، بهلی (لا إله إلا الله) و وی هر ټهو گوت هتا رحا
 وی هاتیبه ستاندن.

و رډژا (سه عدی کورډی ټه بو و هققاصی) کهفتیبه بهر مرنډی وی گوته مروڅین خو:
 فلان جلکین من بینن بکهنه بهر من، ټهو ټهو جلک بوون یین من ل رډژا بهدرډی
 بهرسنگرتنا کافران پی کری، و من ټهو بو ټه څرو هلگرت بوون.

و کورډی وی موضعب دبیت: دهمی بابی من کهفتیبه بهر سه کهراتی سهرډی وی
 د کوشا من دا بوو، چاڅین من رډندک باراندن، وی گوته من: تو بوچی دکیه گری؟
 من گوتی: ژ بهر حالی ته، وی گوت: بو من نه که گری، خودی قهت و قهت من عهزاب
 نادهت، و ټه ز ژ خه لکی بههشتی مه، خودی خیرډی ددهته خودان باوهران ژ بهر
 قهنجییبی وان هندی وان بو خودی کریت.

و ټه بوو بهکری کورډی عیاشی ټیک ژ وان زانایان بوو یین خودی کیتابا خو پی
 پاراستی، دبیتن: چو جارن ټهو ژ خواندنا قورئانی نه دوهستی، گاڅا کهفتیبه بهر مرنډی،
 خویشکا وی هات کره گری، وی گوتی: نه که گری، بهرډی خو بده وی قولچا هه
 ل مالی.. برای ته ههژده هزار ختمین قورئانی ل ویری یین خواندین!

و (ټه سوهډی کورډی یه زیدډی نه خهعی) ټیک ژ زانایین تابعییان یین مهزن بوو،
 دهمی کهفتیبه بهر مرنډی کره گری، هنده کان گوتی: ته خیره تو هنده بی بی صهر؟ وی
 گوت: ما چاوا ټه زډی و هسا نهیم، ټه ری کی ژ من هقتر کو صهر نهبت؟ و ټه ز ب خودی
 کهمه ټه گهر بیژنه من خودی گونه هین ته یین ژبیرین ژی ژ شهرمین وی دا ژ بهر

کریارین خو ئەز دئ هه‌بیهت کهم بچنه نک، مرۆڤه‌ک خه‌له‌تییه‌کئ د دهر حه‌قا مرۆڤه‌کئ
دی دا دکه‌ت، خو پشته‌ی ئەو وی عه‌فی دکه‌ت ژئ دئ ههر یئ ژئ ب شه‌رم بت.

و گاڤا (حه‌بیی عه‌جمی) ژئ که‌فتییه‌ به‌ر مرنئ هه‌ڤالین وی ره‌نگه‌کئ ترسه‌ئ
ل نک دیت، ده‌مئ وان په‌سیارا ڤئ چه‌ندئ ژئ کری، وی گو‌ت: چونکی سه‌فه‌را من یا
دویره و من چو زاد د گه‌ل دا نینه، و دئ من که‌ته ژ چاله‌کئ دا و چو هه‌ڤال د گه‌ل
مینن سه‌ه‌را من یئ بیت، و ئەز دئ قه‌ستا مه‌لکه‌کئ جه‌بار کهم و وی چو هه‌تجه‌ت بو
من نه‌هه‌یلاینه! گاڤا وی گو‌ته: ئەه‌ی حه‌بیب! کانئ ئیک ته‌سه‌بیحا ل شیشه‌ت سالان ته بو
من کری بی شه‌یتانی بار تیدا هه‌بت بینه، ئەز دئ چ بیژمی؟ و هه‌تجه‌تا من دئ
چ بت؟

یا ره‌بی!

مه‌ه‌شیار که‌ل ته‌حقیقئ	د وه‌قتئ مه‌وت و ته‌صدیقئ
تو ئیمانئ ژ مه‌نه‌ستینه	وه‌کی رح هاته‌ ته‌فریقئ

دا کو دلین مه وهکی نیسفهنجی نهبن!

زانایچ مهزن (ابن القیم) د گوتنهکا خو دا ناشکهره دکهت کو سهیدایچ وی نیمامی مهزن (شیخ الإسلام ابن تیمیه) ی خودی ژی رازی بت شیرته ل وی دکر و دگوتی: (تو دلچ خو بو شوپهه و گومان و دیعایهتان وهکی نیسفهنجی لی نهکه ههر تهراتییهکا گهشتی فهخوت پاشی ههر وی تهراتییی ژ خو بهردهت، بهلی تو وه ل دلچ خو بکه نهو وهکی شیشهیهکا رهق ومصمت بت شوپهه فی بکهفت بهلی تی نهبورت، ب زهلالییا خو نهو وی بینت و ب رهقاتییا وی پاشههبهت.. نهگهر تو وه نهکهی دلچ ته دچ بته مالا شوپههیان ههمی دچ لی کوم بن).

نهگهر نه هزرا خو د فی تهشبیچ دا بکهین یا (شیخ الإسلام) بو ههلوبستی دلچ ژ شوپهه وگومانان دینت دچ بینین نهو باشترین مهنهجهی بو تهعامولا د گهل وان شوپههیان بو مه دهسنيشان دکهت یین د ناڅ مه دا دیننه بهلاڅکرن.

و (شوپهه) نهو مهسهلهیه یا دودلی و گومانچ ل نک مرؤفی د راستییا وی تشتی دا پهیدا دکهت یا مرؤفی باوهری پی هه، بو هندچ باوهرییا مرؤفی پی نهمینت و ئیدی تاگیریی بو نهکته.. و د چارچوڅهیی دینی مه دا نهگهر نهم بهری خو بدهینه وان شوپههییین دیننه هلیخستن دچ بینین نهو ل سهر چهند رهنگهکانه:

هندهک شوپهه ب دینی ب خو څه دگریداینه، ل دور هندهک ژ وان نهحکامان دزقپن یین قورئانی و هدیسی بنهجه کرین، و نارمانچ ژ فی رهنگی شوپههیان نهوه گومان بو خهلکی د نهصلی دینی دا پهیدا بیت.

و هندهک شوپهه ب وان کهسان فه دگرتداینه یین دین بو مه فهگوهاستی، وهکی صهحابییان و یین پشتی وان، و وان ژی یین بهری خه لکی ددهنه دینی وهکی زانایین دینی، بو هندئی دا خه لکی باوهری ب وان نه مینت و ب وی دینی ژی یی نهو خه لکی بو گازی دکهن. و هندهک شوپهه ب وی شیوهی فه دگرتداینه یی ئیسلامخواز بهری خه لکی پی ددهنه ئیسلامی، بو هندئی خه لک ژئی فه رهن و باوهری پی نه یین.

و نهو کهسین دینه ژیدهر بو به لاکرنا فان شوپهه یان دین نهو ژی چه ند رهنگه کن، هندهک ژ مه ب خو نه، و نه فه دینه سی پشک:

- هندهک نهون یین ههر باوهری ب ئیسلامی نه هه ی، به لی ژ بهر قی نه گهری یان وا هه نه شیخ خو ئاشکه را بکه ن، لهو باشترین ریک بو وان نهو دوژمناتییا دینی پی بکه ن نهوه نهو ب دزی فه یان ب نیف ئاشکه راییه فه شوپهه یان د نا ف خه لکی دا به لاف بکه ن.

- و هندهک نهون یین مه صلحه تا وان یا که سایه تی هندئی دخوازت خه لک دیندار نه مینت و گومان بو وان د هه می بیر و باوهران دا چی بیت، دا نهو و ئنحرافاتین وان بینه فه شارتن، و بهری خه لکی نه مینته ل وان.

- و هندهک ژی ژ نه زانین و ساده یییا خو وهکی طووطیکان وان شوپهه یان فه دگتیرن یین وان ژ هه ردو رهنگین بو ری گو ه لی دین، بیی نهو چه جمی کارتی کرنا خراب یا قی کاری خو ل سه ر خه لکی بزائن.

و هندهک ژیدهرین دهرقه یی ژی هه نه یین خوازن نه ف دینه نه مینت.

و گرفتاریا مه زن یا وان کهسان نهو یین شوپهه و گو تگوتکان د نا ف خه لکی دا به لاف دکهن نهوه نهو هه می کاری خو ب گو تنا چه قییی فه گری ددهن، یه عنی: نه گهر تو بیژییه ئیک ژ وان: بوچی تو فان گو تنان د نا ف خه لکی دا به لاف دکهی؟ نهو دی بیژته ته: من دقیت حه قی ئاشکه را بیت!

و ئەگەر مە بقیئت تەعامول و سەرەدەرییا مە د گەل شوپەه ووان کەسیتین کەسیتین شوپەهیان د ناڤ مە دا بەلاڤ دکەن یا دورست بت ھندەک ئوصول و بناخە یین ھەین دقیت ئەم کاری پێ بکەین، وەکی:

۱ - خو دویرکنا ژ وی جەسی یی ب شوپەه بت، یان شوپەه لی بینە گۆتن و بەلاڤکرن، و شیرەتا پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- ل مە ئەوہ: ﴿دع ما یریبک الی ما لا یریبک﴾ تشتی تو ژئ بکەڤییە گومانئ بہێلە وھەرە وی یی تو ژئ نەکەڤییە گومانئ.

۲ - دەمی تە گوھ ل شوپەه یەکی دبت ھندەک ل دۆر ئیسلامی بەلاڤ دکەن ھزر نەکە دوژمن ژ نوی یین ب سەر ھلبووین، نە.. ھەر شوپەه یەکا ئەڤرۆ دئیتە گۆتن ئەگەر تول دویڤ بچی دئ بینی بەری ژئ یا ھاتییە گۆتن، و رەد ژئ ژ لایئ زانایین مە ڤە یا ل سەر ھاتییە کرن، ب تنئ یا پیتھی ئەوہ ئەم پێ دئاگەھدار و زانا بین دا پێ د سەر دا نەچین یان بئ ھیڤی نەبین. خودایئ مەزن دبیژتە پیغەمبەری خو -سلاڤ لی بن-: ﴿مَا يَأْتِيكَ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ﴾ (فصلت: ۴۳) ئەو تشتی بەری کافران دگۆتە پیغەمبەری بەری تە ھەر ئەوہ ئەو دبیژتە تە ژئ، نە ھاتییە گوھارتن.. و ئەو شوپەه یین بەری دوژمنان د دەر ھەقا ڤی دینی دا دگۆتن ھەر ئەون یین نوکە ژئ دبیژن.

و مرۆڤی ئەگەر ئەڤ چەندە زانی خەما وی دئ سڤک بت، و قەھرا وی یا مەزن نابت.

۳ - و راستییەکا ھەمی دقیت ئەم چو جارن ژ بیرا خو نەبەین ئەو ژئ ئەڤەییە دوژمنین ڤی دینی چو جارن خیرا وی نەڤیت، و ھەر جارەکا رێ بو وان ھاتەدان ئەو تەخسیریپێ د دوژمناتییا وی دا ناکەن، و ئاشکەرایە کو بەلاڤکرنایە دیعیات و شوپەهیان شەرەکی دژوارە وی یی کیم مەصرف و خوسارەتیییە، ڤیجا بوچی ئەو پێ پانەبن؟

۴ - چي نابت کاري مه نهو بت نم ل وان شوپهيان بگهريپيین يين دوژميين مه د در حقا ديني مه دا به لاف دکهن، ب هيجه تا هندی دا نم بزانيں کاني نهو د در حقا مه دا چ دبترن، نهگه مه نهفه کر دلين مه وهکی ئيسفهنجی دی لی ئين ناڤا دی ميژت پاشی چی گاڤا هاته گڤاشتن ههر وي ناڤي دی ژ خو بهردهت.

دويچوونا (شوپهيان) نهگه خو ب هيجه تا ره ددا وان ژي بت کارهکي ب ساناهي نينه، زانايين دهسهل پي دڤين.

۵ - دڤيت باوهریيه کا باوهری مه ههبت کو دويماهي ههر بو حهقيييه، و دره و چهند به لاف ببت ژي روزهک دی ئيت بو خه لکی دی ئاشکهره بت، ئيمامي مالک دبترت: ((تشتي بو خودی بت دی مينت وگهت، و تشتي بو وي نهبت دی قهتعه بت و نامينت)). نهگه مه نهف باوهریيه ههبت باري مه دی سفک بت وکاري مه دی خورتر لي ئيت.

۶ - ب سهريور يا هاتييه ديتن گهلهک جارن هندهک نهياران شوپهيهک د ناڤ خه لکی دا يا به لاف کری و ههمی هزرا وان نهو بوو نهو ب فی کاري خو دريهکي مهزن دی وهشینه فی دينی، بهلي دههکي دريژ پينقه نهچويه مهسهله ب عهکسي يا زڤري.. حه ماسا خه لکی بو دينی پترا لي هاتي، يان نهڤي شوپهي بهري خه لکی يا دايه هندی کو نهو پتر خو د دينی دا شارهزا بکهن.

مهعنا: نه ههر جارهکا شوپهيهک هاته به لافکرن دڤيت نم هزر بکهين نهو بو دينی يا خرابه.

۷ - چي نابت بو مروڤي ههر گوتنهکا هاته گوهان بيی بزانت ژ کيشه هاتييه و بوچی هاتييه، و مفايي کي د هاتنا وي دا ههيه، رابت وي گوتني به لاف بکهت، حه تا تو ژ گوتني و ژبدهر و نارمانجا وي پشت راست نهبي وي به لاف نهکه، نهگه ته بڤيت ل پاشهروژي پهشيمان نهبي.

دا کو هه می تشتین مه ژ بهر خه لکی نه بن

د گوتنه کا مه زنان دا هاتییه: (وی تشتی بخو یی ته بقییت، بهلی وی تشتی بکه بهر خو یی خه لکی بقییت).

ئهف گوتنه هندی دگه هینت کو یا پیئتشییه مروف د هندهک تشتین خو یین تاییهت دا هزرا زهوق و فیانا خه لکی بکهت، و وهسا تی نهگهت کو چونکی ئه و بو خو دزیت دقتیت ئه و یی وهسا بت وهکی وی دقتیت، ژ بهر کو ئه و د ناف کومهکا مروقان دا دزیت، و ئهف پیکفه ژیا نه هندهک قهید و گرپکان ل سهر وی فهر دکهت دبت هندهک جارن باری وی چهندهکی ژ بهر گران ببت ژی.

ئهفه راسته.. و ئهز باوهر دکهم کهسهک ژ مه چو تیبینی و دان وستاندن ل سهر قی چهندی نین، بهلی هندهک جارن ئهز هزرا خو د ژینا مه یا نوکه دا دکهم ئهز دبینم ههر ئیک ژ مه بارا پتر ژ ژینا خو -ئهگهر نه بیژم هه مییی- ل دویش دللی خه لکی دبهت و وهکی وان دقتیت نه وهکی وی ب خو دقتیت!

به لکی هندهک هه بن ژ قی گوتنا من عه جیگرتی بمینن، و بیژن: ئهفه چاوایه؟ بهلی ئهز دبیژمه فان کهسان لهزی نه کهن دا بو هه وه ئیسبات بکهم کو بهلی ئه هه هند بو خو ناژین هندی ئه م بو خه لکی دژین، جاری ئه م دی ژ وی گوتتی دهست پی بکه یین یا مه ژئی دهست پی کری: جلک..

ل هاقینن ده می دنیا یا گهرم ئه گهر ئیک تشته کی د حه فکا ته بنالینت و بشدینت نیف سه عه تی، ئه ری بینا ته ته نگ نابت؟ بهلی.. باشه ته چه ند زه لام دیتینه ل چلی هاقینن وی کنفا دبیژنی: (رباط) د ستوی خو دئالینن و ل حه فکا خو دشدینن،

و خو دخنډقینن و بیټی ل خو تنگ دکهن ژ بهر خه لکی.. نهری ژ بهر خه لکی! دا کس نه بیټ: قیافه تا وی یا کریته!

ئیک ژ هه وه ئه گهر نهز بیټمی: دهه دهقیقه بیان دقیت تول سهر تبلین پیټین خو ب رټفه بچی وهکی (لاعبین سیرکی) نهوین ل سهر وهریسان دچن، بهرسقا وی دی چ بت؟ نهری هه وه چند ژنک دیتینه دهمی ب رټفه دچن هندهک پینلاټین وهسا دکهنی کهعبین وان وهکی دهرزیکان دزراف و بلندن، لهو سپیدی حه تا ئیقاری نهو ل سهر سهری تبلین پیټین خو ب رټفه دچن..

بوچی؟

ژ بهر خه لکی.. دا نه بیټن: نهفه چ ژ موټلا نوی نزانن!

ئه گهر ته بقیت مرؤفه کی عهزاب دهی دی جلکه کی هندی تنگ کهیه بهر جهی د ناټ دا نه کهت، دا نه خوشی بیټ.. نهری ههر ئیک ژ هه وه رؤژی چند کور و کچان دبیټ جلکه کی وهسا تنگ یی د بهر دهمی ب رټفه دچت دی بیټی دهست و پیټین وی ب زنجیرین ئاسنی دگریداینه، نهویرت ب رحه تی روینته خواری نه کو جلک د بهر دا بدریټ..

بوچی نهو خو دئیخته فی عهزابی؟

ژ بهر خه لکی.. دا کس نه بیټ: نهفه ئیک ژ خه لکی بهر بیټه دهمی دهیناسور هیشتا ههین!

یان هه وه چند مرؤف دیتینه رؤژی هه میی سهری وان دخوریټ و نهو نهشین سهری خو بخورینن نهکو (تسریحا) وان یان نازک خراب بیټ، و دهمی نهو ژ مال دهر دکهفت دو عایا وان یا ژ هه مییان مهزنتر نهوه چو بایټین ب هیټ نهئین و سهروبه ری پهرچه ما وی تیک نهدهن؟ دا خه لک نه بیټن: نهفه چو ژ تسریحین نوی نزانن!؟

هه ره به حسیی عهده تین مه یین جفاکی ژئینانی -بۆ نمونه- ژن ده می دئیتته خواستن نه ئه و نه مرۆقین وئ هند پسپار ناکهن کانی ئه ف که سی هاتییه خوازگینییان هند ئه خلاق ل نک هه یه ب کیر بیت ماله کی ئا فاکهت، هندی ئه و پسپارا به ریکا وی دکهن کانی دئ شیت ئیکا هند بکهت سوباهی ئه و سه ری خۆ د ناف خه لکی دا بلند بکهن و بیژن: مه (ره قه م قیاسی) یی سع ری ل بازارا فرۆتنا مرۆقان شکاند!

ل نک وان تشته کی گه له کی سورشتیه ئه و زاقای هه تا گوهران د دهینان را به پیلن بهس بۆ هندی دا خه لک هه یقه کی یان کیمتر به حسیی ئاههنگا داوه تا وان بکهن.. بلا هه ر پۆژ ئیک ژ خودانین دهینی بیته بهر ده ری، بهس ل پۆژا کچا وان ژ مال ده ردکه شت یا ب تر و نه جمه و قائیش و هه مائل بت..

کچهک ئه گه ر هاته خواستن بیی به ری خۆ بده ته وی جامیری هاتی بخوازت کانی حالئ وی چیه یان سه قایی به ریکا وی یی چاوايه، ئیکسه ر دئ لیسته یه کا دویر و درپژ یا داخوازان که ته د ده ستی جامیری دا، دا جامیر بچت و نه ئیتته فه، و ئه و بیست سالین دی د مالا بابی خۆ دا روینت دهسته کی خالی بدانته سه ر ئیکی چو تیدا نه، و ئه گه ر بیژیی: ما چ ده عوه یه؟ دئ بیژته ته: ما ئه ز کیمترم ژ کچ خاله تا دۆتاما ده یکا خۆ.. خه لک دئ چ بیژن بۆ من!

دو سی پۆژان به ری تو راتبی خۆ وه رگری دئ که قییه بهر (موازه نی) کانی چاوا دئ شیی خۆ گه هینییه نیقا هه یقی، پاشی دئ هند بینی پۆژا چاری دو کارتین داوه تان بۆ ته هاتن، و سی پیروزی چیبوون، و میزانییا ته سه رک و بنک کر، و دقیت تو خۆ عیجز ژئ نه که ی ئه گه ر خه لک دئ بیژن: ئه فه نه یی ب مرۆقاینیه..! و خودی نه کهت ئیک ژ ئوبجاخا ته بمرت ئه گه ر دقیت پشکه کا مه زن ژ میزانییا ته بۆ بیشی بت دا هه فتیه کی ژنک و زه لامین به طال و عه تال بین شیف و فراشینئ ل سه ر حسیبیا ته

بخون.. و نه وه بت خو نهرازی کهی ئه گهر دی خه لک به حسی ته کهن و بیژن: ئه ف چو ژ عه ده تین دنیا یی نرانت.

و ئه گهر جاره کی ته بین تهنگییا خو ل سهر فان عه ده تین ههستی گران دیار کر ژی خه لک ئیک ژ دور و جهواهرین باب و باپیران دی هاقینه د کوشا ته دا: (هه می تشت دفهرن، شه هی و به هی ب قهرن) به عنی: هیژ تو دی دهر که فی شهر مزار چونکی تو قهری خو نه ژ دل دده ی!

و ئه گهر جاره کی تو گه لک یی موژیل بووی، و ده ستین ته د نا ف شو له کی وه سا پا بن کو چی نابت بیته گیرۆ کرن، و ب خافله تی شه جهره سی لیدا و بی مه وعد مرۆقه کی به طال ب ژور کهت دا هنده کی ژ وه ختی خو ل نک ته بکوژت، یان ئیک چی شو له نه هین ته له فوون بو ته کر دا هنده ک سوچه تین دارگران بو ته بکهت یین ته چو عه لاقهت پیقه نه هه ی.. هشیار بی نه بیژن: نوکه نه زی موژیل م و من مه جال نینه.. چونکی تو دزانی پاشی خه لک دی چ بو ته بیژن!

و ئه گهر مرۆقه کی ته یان جیرانه کی ته یی هندی قاروونی مال هه ی تشته ک بو مالا خو کری تو ژی چا ف ل وی بکه.. بلا راتی ته تیرا ته نه کهت، دهین که بدزه تو ژ کیفه دئینی بینه، یا موهم نه وه تو ژی وه کی وی بکه ی، ئه گهر نه دی بینه به نیشتی نا ف ده فی خه لکی.

خو عیبادهت و (شه عائرین) مه یین دینی ژی ژ بهر خه لکینه نه ژ بهر خودی! ده می ئیک ژ مه ب عیباده ته کی رادبت هند بهری وی لی نابت خودی ژ خو رازی بکهت هندی بهری وی یی لی کو خه لک ژ عیجز نه بن..

به لکی هوین بیژن: چاوا؟

دی بیژم: هه چیی باوهر نه کهت بلا بهری خو بدته هه جین مه - بو نمونه-، مرۆقه ک ده می نا فی وی بو هه جی دهر دکه فت هزرا وی هند ل سهر هندی نینه ده می نه وه

دچت دئ چاوا شیت کارین هجی ب رهنگه کی باشر کهت دا خیرا وی یا تمامتر بت،
 هندی هزارا وی یا ل سهر هندی دهمی ئەو دزقرت دئ چاوا شیت هند تیرک و دیارییان
 ل سهر وان (فهوجین مرۆشان) بهلاق کهت ئەوین پشتی زقرینا وی ل بهر دهرگه هی وی
 دبنه ریز، ههر چهنده گهلهک ژ وان ئەون یین ژ نوی ب مالا وی دکهفن!!

و دهمی ئەو گازندهیی ژ فی چهندی دکهت، و دبیترت: ئەو مالی من ل دیارییان
 خهرج کری دو جارن هندی وی مالی بوو یی من ل هجی ب خو خهرج کری، بیترتی ما
 بوچی ته وه کر؟ دئ بیترت: ئەز مهجبوورم دا خهلهک بهحسی من نه کهت!

جهژنین مه یین دینی ئەوین ئیسلامی بو هندی داناین دا ئەو هندهک مهعنا یین
 بلند ل نک مه پهیدا بکهن و مه فیری هندهک ئەخلاقین پاقر بکهن یین بووینه خوش
 دهلیشه بو مه کو ئەم غاردانی تیدا بکهین کو خهلهکی ژ خو رازی بکهین و خو ژ گوتنن
 وان یین بی رحم بیارتین..

ههر ژ سپیدی و هتا تاری ب سهر عهردی دا دگرت دقیت چارگافی ل کولانین
 باژیری بکهی و ژ نک فی بچی نهک وی هه.. نه ژ بهر هندی چونکی خودی داخوازا
 ژ مه کری ئەم سهراییک و دو بدهین، ئاخری ئەف داخوازا بو سالی ههمییه نه بو
 رۆژا جهژنی ب تنییه، بهلهکی ژ بهر هندی دا خهلهک نه بیترت: ئەفه مرۆقه کی کیفییه!

جلکهک ئەگهر بهری دهه رۆژان ته کری بت، و جارەکا ب تنی ته کرته بهر خو،
 دقیت بو جهژنی ئیکتی دی یی نوی بکری، ئەگهر ته پاره نه بن دهین که.. دا خهلهک
 بهحسی ته نه کهن، راسته بهری دهه رۆژان ئەو جلک ب نیقا وی سعری بوو، بهلی نوکه
 چونکی -ژ بهر خهلهکی- تو یی مهجبووری وی بکری، دکاندری تهقوادر دئ وی
 مهجبووریا ته یا مهزن بو خو ئستغلال کهت و ب تنی سهه ژ سهدی دئ فایدهی ژ ته
 کهت.. بهس بلا دا خهلهک بهحسی ته نه کهت.

ههوه دیت چاوا ئەم هند بو خو نازین هندی ئەم بو خهلهکی دژین!؟

هر کهسه کی ئی ئاخفتنی تول نک بیژی، دی بیژته ته: تو راست دبیژی، و نه دویره نه هندک نمونه بین دی ژی ل ئاخفتنا ته زیده بکهت، و نهو ژی وهکی ته دی بینتهنگییا خول سهر ئیسا مه یا جفاکی ئاشکهرا کهت.. و گاغا ته گوتی: پا بوچی تو (موحاوه لی) ناکه ی فی تشتی ل نک خو نه هیلی؟ دی ته زقرینته (صفری) و دی بیژت: ژ بهر خه لکی نه نه شیم!

نه ز ب خو پتر ژ ئی عه جینگر تیمه ژ یا دی!!

گوتنا من یا دویماهییی نه فهیه: ده من تو ئی هه مییی ژ بهر خه لکی دکه ی، نه ری تو شیای خه لکی ژ خو رازی بکه ی، و ئیکا هند نه که ی نهو به حسنی ته بکه ن؟

.....

پا ئیجا نه فه چه زه حمه ته تو بو خو چی دکه ی؟

ژ نه خلاقین جفاکی د نیسلامی دا

مفایین مروثانییی

هەر کسه کی هوبر بهرئ خو بده کیتا با خودئ وسوننه تا پیغه مبهری -سلاڤ لی بن- باش زانت کو تشتی ژ هه مییان پتر گرنگی بو هاتییه دان پشتی عه قیده و عیباده تی سه ره دهرییا باشه یا مروث د گهل خه لکی دکه ت د جفاکی دا، و کو مروث کسه کی خیرخو از بت هه ز ژ خه لکی بکه ت، و یی ب رحم بت د گهل وان، و نه و بو وان بقیه تی یا بو خو دقیه تی.

و نایه ت و هه دیس ل سه ر هندئ کوم دبن کو باوهرییا مروثی یا تمام نابت هه تا نه و وان نه خلاقین جفاکی ل نک خو پهیدا نه که ت یین نیکا هند ژ وی چی دکهن نه و بیته نه ندامه کی چاک د جفاکا خو دا، نه گهر خو نه و د کرنا عیباده تی دا خو گه له ک بوه ستینت و یی مجد ژ ی بت..

و دا کو نیسلام جفاکه کا موکم و نیکنگرتی پهیدا بکه ت نه و فه رمانی ل موسلمان ی دکه ت کو کسه کی دلفره ه و دلپاک بت نه فیانا کسه ی نه ه لگرت و فیان و رویگه شی و خیرخو از ی نه و نیشان بت یا نه و پی دتیته نیاسین، موسلم ژ نه بوو هورهیره ی شه دگو هیزت، دبیزت: پیغه مبهری -سلاڤ لی بن- گو ت: ﴿نه ز ب وی که مه یی نه فسا من د دهستی دا هوین ناچنه به حه شتی هه تا هوین باوهرییی بینن، و هوین باوهرییی ناینن هه تا هوین هه ز ژ نیک و دو بکه ن، نه ری ما نه ز تشته کی بو هه وه نه بیژم چی گاڤا هه وه نه و کر هوین هه ز ژ نیک و دو بکه ن؟ سلاڤی د ناچه را خو دا به لاف بکه ن﴾.

و ههر ژ بهر قی چندی ئیسلامی ب هیزکرنا په یوه نډیا مروڅایینی کره کاره کئی واجب ل سهر موسلمان، و ل قیرو ب تنی مه دقتیت به حسنی وان مفايان بکهین یین گه هاندنا مروڅایینی دگه هینته مروڅی وهکی د حه دیستین پیغه مبهری دا -سلاف لی بن- هاتین.

۱- مروڅی نیزیکی خودی دکهت:

پیغه مبهر -سلاف لی بن- د هژماره کا حه دیسان دا ئاشکه را دکهت کو مروڅایینی و رحم ریکه که ژ وان ریکان یین مروڅ پی نیزیکی خودی دبت، و رازیبونا خودی پی ب دهست خو څه دینت، بوخاری و موسلم ژ عائشای قه دگوهیتن، دبیت: ﴿رحم ب عهرشی څه یا گرتدایه، دبیت: هه چیی من بگه هینت خودی وی بگه هینت، و هه چیی من بپرت خودی وی بپرت﴾. یه عنی: هه چیی ب مروڅایینی بت خودی وی بگه هینته خیری و وی نیزیکی خو بکهت، و هه چیی مروڅایینی بپرت خودی وی نه گه هینته خیری و ژ خو دوبر بکهت.

و ټهو که سی د دهر حه قا مروڅایینی دا یی ب رحم بت خودی رحمی ب وی دبهت، چونکی ئیک ژ ناقین خودی (رحمانه)، ترمذی ژ عه بدر رحمانی کوری عه وفی قه دگوهیتن، دبیت: من گوهل پیغه مبهری بوو -سلاف لی بن- دگوت: ﴿خودای پاک و بلند دبیت: ټهزم ټه لاله، و ټهزم رحمان، من رحم ئافراند و ناقه ک بو وی ژ ناقی خو څه کر، قیجا هه چیی وی بگه هینت ټهز دی وی گه هیمن، و هه چیی وی بپرت ټهز دی وی برم﴾.

۲- بهری خودانی خو دده ته به حه شتی و وی ژ ئاگری دده ته پاش:

مروڅایینی باش ئیک ژ وان خیرانه یین بهری خودانی خو دده نه به حه شتی و وی ژ ئاگری دده نه پاش، موسلم ژ ټه بوو ټه یوبی ټه نصاری قه دگوهیتن، دبیت: جاره کئی ټه عرابیه ک هاته به راهییا حیشترا پیغه مبهری -سلاف لی بن- و هه قساری وی گرت و

گوت: ئەی پیغمبهری خودی! کارهکی بو من بیژه ئەو من ببهته بهحهشتی، و من ژ ناگری رزگار بکهت، ئینا پیغمبهری -سلاف لی بن- بهری خو دا ههقالین خو و حیشترا خو هیتلا و گوت: ﴿په رستنا خودی ب تنی بکه چو شریکان بو چی نهکه، و ب کرنا نغیژی رابه، و زهکاتی بده، و یی ب مرۆفایینی به.. حیشتری بهرده﴾.

۳- گونیهین مهزن ژئی دبهت:

ژ بهر کو گه هاندنا مرۆفایینی خیرهکا مهزنه، و خیر گونیهان ژئی دهن، مرۆفایینی دبهته ئەگهرا هندی خودی گونیهین مرۆفی پی ژئی ببهت ئەگهر خو ئەو گونیه دمهزن ژئی بن، ئیمام ئەحمده ژ عهبدللاهی کورئی عومهری فه دگوهیزت، دبیترت: زهلامهک هاته نک پیغمبهری -سلاف لی بن- و گوت: ئەی پیغمبهری خودی! من گونیههکا مهزن یا کری، ئەری تویه بو من ههیه؟ پیغمبهری -سلاف لی بن- گوتی: ته دهیکهک ههیه؟ وی گوت: نهخیر، پیغمبهری -سلاف لی بن- گوتی: ته خالهتهک ههیه؟ وی گوت: بهلی، گوتی: قهنجیی د گهل بکه.

ژ ئی حه دیسی ئاشکهرا دبت کو قهنجییا د گهل مرۆفین نیزیکی، ب تایبهتی دهیکی و وان کسین ب ریکا وی دگههنه مرۆفی وهکی خالهتی و خالی، دبهته ئەگهرا هندی خودی تویا مرۆفی قهبول بکهت، و گونیهین وی ژئی ببهت ئەگهر خو دمهزن ژئی بن.

۴- رزقی بهرفرهه دکهت و عهمری درپژ دکهت:

و ئەو کەسی مرۆفایینی بپاریزت و د گهل کەس و کارین خو یی ب رحم بت خودی بهرهکەتی دهاقیتته مالی وی و عهمری وی ژئی، لهو دی بینی خودی چو جاران وی مهحتل ناکهت، و رزقی وی ههردهم یی بهرفرههه.

بوخاری و موسلم ژ نههسی کورئ مالکی قه دگوهیژن، دبیرت: پیغه مبهری - سلاش لئ بن- گوت: ﴿ههچیئ پی خوش بت رزقی وی بو بیته بهر فره هکرن وئه جهلا وی بو بیته پاش ئیخستن بلا یئ ب مرؤقاینی بت﴾.

و د مهسهلا دریتز کرنا عهمری دا زانایان دو گوتن هه نه:

هندهک دبیرت: ئەقه کنایه ته و مهخسه د پی ئەوه خودئ بهر کهه تی دئ بو وی ئیخته عهمرئ وی، و وهختی وی ژ قهستا زهعی نابت، و ئەگه ر تو بهری خو بدیهه کارین وی د عهمرئ خو دا کرین دئ هزر کهی وی عهمره کی دریتز ژ عهمرئ خو یئ بۆراندی.

و هندهک دبیرت: ئەف زنده هییه حهقیقه ته ب نسبت علمی وی ملیاکه تی یئ عهمر خه ما وی، هه ر وهکی بو وی ملیاکه تی دئیته گوتن: عهمرئ فلان کهسی ئەگه ر یئ ب مرؤقاینی بوو حهفتی سالن ئەگه ر نه پینجی سالن، و ئەو ب خو د علمی خودئ دا ههیه کو ئەو دئ یئ ب مرؤقاینی بت، مهعنا: ئەوا د علمی خودئ دا هه ی وهکی خو دمینت و یا د علمی ملیاکه تی دا زیده دبت.

۵- به لاقبوونا ناف و دهنگان ب باشی:

ئهو کهسی د گهل مرؤقین خو یئ ب رحم بت، و قهنجیی د گهل وان ب کار بینت، و یئ ب مرؤقاینی بت، ناف و دهنگین وی ب باشی د ناف خه لکی دا دئ به لاق بن، ل ساخییا وی و پشتی مرنا وی ژئ. و ئەقه تشته که ب چاف دئیته دیتن، و ب سه ربۆر یا هاتییه بنه جه کرن، و ههوجه ناکه ت مرؤف ده لیلان ل سه ر بینت.

خرابیین ترسکارییی

ترسکاری، یان ترساندنا خه لکی بی گونده ژ ئەندامین جفاکی، ئەوا ب عه ره بی دبیژنی: (ترهاب)، ئیک ژ وان ئەخلاقین جفاکی یین کریتنه یین ئیسلامی ئەم موسلمان ژئی داینه پاش، و ب گونده هه کا مه زن هژماره تی، ژ بهر وان شوینوارین خراب یین ئەو ل سهر جفاکی و ئەندامین وی دهیلت.

و ئەو ب خو (ترساندن) - وه کی ناشکه را- د که شن دا ل نک مرۆقان رپکه که ژ رپکن (پهروه ده کرن) و (به ره قانی) یا ژ ماف و حوقوقان، لهو ترساندن خو ب خو نائیته دانان د گهل ئەخلاقین باش یان یین خراب هه تا ئەم بهرئ خو نه دهینی کانی ئەگه رپن په نابرنا بهر ب ترساندنئ قه چنه و د چاوانن، و ئەو ترساندنا نه دورست یا کو ئیسلام مه ژئی دده ته پاش، و ب گونده هه کاری دزانت ئەوه: مرۆقه ک یان کومه کا مرۆقان لی بگه رپین ترس و سههمی بیخه دلئ وی خه لکی یی نه د گهل وان، و ئەو توندی و دژوارییی ب کار بینن بو هندی دا بگه هه ئارمانجین خو، و خه ما وان نه بت د قئ رپکی دا رح و مالی خه لکی تی بچت، یان هه تا سهر و بهرئ ژینگه هی بیته تیکدان.. چونکی یا گرنگ ل نک وان ئەوه ئەو بشین ترسا خو بکه نه د دلئ خه لکی دا، دا کهس بسته نه کهت بهرانه بهر بوچوون و دلچوون و ئارمانجین وان پاوه ستت، یان هه زرا بهرگریا هه زین وان بکه ت.

ئەف رهنگی ترساندنئ د ئیسلامی دا کاره کی حه رامه، و حوکمی شه رعی د دهر هه قا وی کهسی دا یی پی رابیت ئەوه شه ربعت وی حسیب دکه ت تاوانبار، و ل سهر ده سه لاتئ واجب دکه ت کو ری نه ده ته وان و جزایه کی ژ هه ژئ بدته وان.

و حتا ئیسلام جفاکهکا دویر ژ ترسکاری و ترساندن پیدای بکته وی هژمارهکا نهحکامان دانان و فهرمان ل مه کر ئهم پیگیری پی بکهن، دا رحهتی و تناهی د ناه مه دا بهلاف بیت، ژ وان نهحکامان:

أ- ئیسلام ل سهر موسلمانان حهرام دکته ئهو خو ب یاری فه بهرئ چهکی خو بدهته مرؤفهکی تنه، چونکی ئهف کارئ وی دبنه نهگهرا ترساندنا وی مرؤقی ژ لایهکی فه، و ژ لایهکی دی فه ئهو نزانت بهلکی چهکی وی ژ دهستی فهپرست و ب ههفالی وی بکتهفت.

موسلم ژ ئهبوو هورهیرهی فهدگوهیزت، دبیترت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوت:
 ﴿لایسیراً لی آخیه بالسلح، فانه لا ری أحدکم نزع فی یده قع فی حفره﴾
 ئیک ژ ههوه بلا ب چهکی خو ئیشارهتی نهدهته برایی خو، چونکی ئهو نزانت بهلکی شهیتان ژ دهستی دهریخت، فئجا ئهو بکفته د کورکهکی دا ژ کورکین ناگری.

ب- ههر وهسا حهرامه ل سهر موسلمانان خو ب یاری ژئ فه ئهو برایهکی خو بترسینت، چونکی دبت ئهف ترساندنا هه بیته نهگهرا کارتیکرنهکا خراب ل سهر وی.

ئهبوو داوود فهدگوهیزت کو جارهکی پیغهمبهر -سلاف لی بن- د گهل هندهک صهحابیین خو دهرکهفت بوون، و ل دهمی بینشهدانئ زهلامهک ژ وان نقست، و وهریسهک فئ بوو، پشتی ئهو نقستی هندهک چون ئهو وهریس کیشا -دیاره وان دقیا بو ترانه وی وهریسی لی فهشیرن- گاڤا وهریس هاتییه کیشان ئهو مرؤف ب ترس فه هشیار بوو، یهعنی: جرفهک فئ کهفت، گاڤا پیغهمبهری -سلاف لی بن- ئهف کارئ وان دبیتی گوت: ﴿یحل لمسلم أن یروع مسلماً﴾ حهلال نینه بو موسلمانهکی ئهو موسلمانهکی دی بترسینت.

مهعنا: حهرامه مرؤف کارهکی وهسا بکته مرؤفهک بترست، یان ژئ بچت خهبهرهکی ب ترس بگههینته بیترت: من یاری پی دکرن کانئ دی چت! د فان مهسهلین

ب قی رهنگی دا یاری پی نه‌فین، چونکی مرۆف نزانن دویر نینه ترساندنک یان گه‌هاندنا خه‌به‌ره‌کی ب ترس بته نه‌گه‌را مرنا وی، یان نساخکرنا وی، و نه‌قه کاره‌کی حه‌رامه.

ج- نه‌گه‌ر مرۆف د جهه‌کی ب قه‌ره‌بالغ را بۆری و تشته‌کی تیژ یان یی خه‌طه‌ر د گه‌ل مرۆفی بوو، وه‌کی چه‌کی یان چیغنه‌کی، دقیت نه‌و ئحتیاطا خو‌وه‌رگرت و ئیکا هند نه‌که‌ت زیانا وی بگه‌هته کهسه‌کی.

موسلم ژ نه‌بوو موسایئ نه‌شعهری فه‌دگوه‌یت، دبیت: پیغه‌مبه‌ری - سلاف لی بن گۆت: ﴿ امرأحدکم فی مچ نصالها، نصالها،

نصالها﴾ ئیک ژ هه‌وه نه‌گه‌ر د دیوانه‌کی یان سویکه‌کی را بۆری وه‌نده‌ک تیر د ده‌ستی دا بن، بلا سه‌رین وان بگرت، پاشی بلا سه‌رین وان بگرت.

د- و نه‌گه‌ر هات فتنه د ناف ئومه‌تی دا زیده بوون، و ترساندن و کوشتن بوو کاره‌کی به‌ره‌لاف ئیسلام فه‌رمانی ل مه‌ دکه‌ت نه‌م ب به‌ر فتنی فه‌ نه‌چین، و پشکدارییی تیدا نه‌که‌ین، و ب دلی ژی مه‌ که‌یف پی نه‌ئیت، و خو‌نه‌که‌ینه ئامیره‌ت خو‌بو‌به‌لا‌فکرنا ده‌نگ و باسین ئان فتنه‌چییان ژی، به‌لکی دقیت نه‌م سه‌برئ بکیشین، و نه‌گه‌ر چو ژ مه‌ نه‌هات نه‌م خو‌ژی دویر بکه‌ین.

نه‌بوو داوود ژ نه‌بوو ژهرری فه‌دگوه‌یت، دبیت: پیغه‌مبه‌ری - سلاف لی بن- گۆته من: ﴿تو دئ چ که‌ی نه‌گه‌ر مرنه‌کا وه‌سا که‌فته ناف مرۆقان حه‌تا ئیک عه‌بدئ خو‌بو‌ خو‌بدته ب جه‌ی قه‌برئ خو‌؟﴾ یه‌عنی: کوشتن هند به‌لاف دبت جه‌ی قه‌بران نامینت، قیجا مرۆف مه‌جبوور دبت به‌ری مرنا خو‌جه‌کی بو‌فه‌شارتنا خو‌بو‌ خو‌بکرت. گۆت: من گۆتی: خودئ و پیغه‌مبه‌ری وی چیتزر دزانن، گۆت: وی گۆته من: ﴿هنگی تو سه‌برئ بکیشه﴾ یه‌عنی: بلا نه‌ف وه‌زعه ته وه‌سا بیته‌نگ نه‌که‌ت کو تو ژی بچی پشکدارییی د فتنی دا بکه‌ی، نه.. سه‌برئ بکیشه و خو‌نه‌ده د گه‌ل. پاشی گۆت: ﴿تو دئ چ که‌ی

ئەگەر تە دیت جەئ (أحجار الزيت) -جەهەکه ل نئزبکی مەدینئ- د خوینی دا نقو
 دبت؟ گۆت: من گۆتئ: خودئ و پیغەمبەر چیتەر دزانن، گۆت: ﴿هشیاری وان بە یئ
 تو ژئ﴾ یەعنی: تو خو پپاریزە و وان یئن تو ژئ کو خەلکی مالا تەنە. گۆت: من
 گۆتئ: ئەی پیغەمبەرئ خودئ! ئەرئ ئەز شیرئ خو نەدانمە سەر ملی خو؟ یەعنی: هنگی
 ئەز چەکی هل نەگرم و بچم بەرسنگئ وان بگرم؟ گۆت: وی گۆتە من: ﴿مەعنا تە
 پشکداریی و ان کر هنگی﴾ گۆت: من گۆتئ: پا تو چ فەرمانئ ل من دکەئ؟ گۆت: وی
 گۆت: ﴿د مالا خو دا روینە﴾ من گۆتئ: ئەگەر ئەو هاتە د مالا من دا؟ گۆت: وی گۆتە
 من: ﴿ئەگەر تو ترسیای پۆناهییا شیرئ چاقتین تە تارئ کەت تو کراسئ خو ب سەر
 چاقتین خو دا بینە، ئەو ب گونەها خو ویا تە فە دئ زقرت﴾.

گەلەک کەس هەنە دەمی فتنە ل سەر خەلکی رادبن، فتنین وەسا کو حەقی و
 نەحەقی تیدا تیکەلی ئیک دبن، و مرۆف نەشیت وان ژیک جودا بکەت، ب هیجەتا
 هندئ دا کو ئەو حەقیی ب سەریخن رادبن خو دهاقتینە د گەرا فتنئ دا، و ل شوبنا
 ئەو فتنئ راوەستینن و حەقیی ب سەریخن ئەو هندی دی فتنئ دشارینن.. پیغەمبەر
 -سلاف لی بن- دبیژتە مە: ل شان رەنگە دەمان هوبن خو فەکیشن و د مالین خو دا
 روینن، و خو ب دلی ژئ پشتهفانییا چو طەرەفان نەکەن، ئەگەر هەوہ قیا هوبن
 ب سلامەتی ژئ دەرکەفن.. و ئەگەر دەمەک هات فتنە هند دژوار بوو حەتا ئەو ل دویش
 تە بیت و بیته د مالا تە دا تو چاقتین خو بگرە دا پۆناهییا وئ چاقتین تە نەرەقینت.

و ژقئ حەدیسای بۆری دئیتە زانین کو هەر جارەکا ترسکاری زێدە بوو وکەس نەبوو
 وئ لغاف بکەت ئەو دئ بتە ئەگەرا هندئ کوشتن و تالانکرن و ویرانکرن د ناڤ
 ئوممەتی دا بەلاف بیت، قیجا خەلک خو د مالین خو دا رحەت نابن.. لەو دقیت
 مرۆقی موسلمان هندئ ژئ بیت خو ژئ بدەتە پاش و پشکدارییی تیدا نەکەت.

ب جهئینانا سۆز و پهیمانان

عیبادهتی د ئیسلامی دا وهکی ئەم دزانین جههکی بلند ههیه، و بلندترین عیبادهت نغیژه، و نغیژ ل سهر پینج دهمین رۆژی وشهقی دلێکفه کرینه، و ههر نغیژهکی ژقانهکی دهسنیشانگری یی بۆ هاتییه دانان، ئەگەر نغیژ بهری دهمی خو یان پشتی دهمی خو ب چهند گافه کین کیم بیته کرن ئەو ژ مروقی نائیته قهبول کرن.

رۆژی.. ئەو عیبادهتی ل سهر مه هاتییه فهرز کرن دا مه فیتری صهبرال سهر نهخوشییا برسی بکته، د گهل هاتنا سپیدی و هتا مهغرهب دبت دثیت تو خو ژ خوارن و فهخوارنی بدهیه پاش دا ئەف فیروونا صهبری ل نک ته پهیدا ببت، ئەگەر بهری مهغرهب ب دهه دهقیه یان تو تشتهکی بخۆی حوکم ب بهطالبوونا رۆژییا ته دی ئیته دان.

ل حهجی.. ئەگەر تو ههمی ئەحکامان ب جه- بینی بهلی ل رۆژا بهری جهژنی تو نهگههییه عهرفاتی حهجا ته یا دورست نابت..

بوچی؟

ههر کهسهکی تو قی پسیری ژی بکهی گهلهک ب بهرسقدانێ قه ناوهستییت دی بیژته ته: چونکی ئیسلامی ههر عیبادهتهک ژ قان عیبادهتان ب دهسهکی دهسنیشانگری قه گرێدایه، و ئەو دهم بۆ دورستبوونا وی عیبادهتی یی کرهیه شهرت.

ئەفه راسته.. بهلی دهمداریا قان عیبادهتین مهزن ما نه بۆ هندی یه دا ئەو مه فیتری (دقته) و ب جهئینانا سۆز و پهیمانان بکته، وکو ئەم موخالهفا وان ژقنانان نهکهین یین ئەم ددهینه ئیک و دو؟

دینى مه ئهوى مه باوهرى پى ههى ب جه نهئینانا سۆز و پهیمانان دکهته سى
ئیکا نفاقى، و ئهوى ژ قهستال ژفاننى خو نهچت ژ منافقان حسیب دکهت.. ما نه
تشتهكى عهچیه ئهفرۆ ئهم دویکهفتیپین قى دینى ژ خهلكى ههمیپى پتر پى ل عههد و
وهعدین خو بدانین، هتا مهسهله گهشتییه هندی بو ب جه نهئینانا مهوعدان مهتهل
ب مه دئیتته ئینان؟

بهرى خو بده حالى مه وسهر و بهرى ژینا مه وئهو ژفانین ئهم ددهینه ئیک و دو،
داخوازا ژفانى دى ژ ئیکه کهى دى بیژته ته: پشتی نقیژا ئیقارى.. و هتا نیقا شهقى
ژى ل نک وی پشتی نقیژا ئیقارییه، لهو تو دى مهجبور بی قى دهمی ههمیپى
ل هیقیپى مینى، ئهو ژى ئهگهر هات!

داخواز دى ژ ته ئیتته کرن کو بو گوهدانا پهیشهكى یان دیتنا ئاههنگهكى ئاماده بی،
و ژفان ل سهر داخوازنامهی سعهت چاره دى بته چار و نیف و پینج ژى هیشتا
پهیشى یان ئاههنگى دهست پى نهکرى.. و ژینا مه ههمى ب قى رهنگییه، هتا یا وه
لى هاتى ب جهئینانا مهوعدى ل نک مه یا بوویه تشتهكى غهرب! ههر وهكى نه دینى
مهیه گوتى: ب جه نهئینانا مهوعدى نیشانا نفاقى یه.

مهعنا قى چیه؟

مهعنا وئ ئهوه تشتى ژ ههمیپى بی بهاتر ل نک مه دهمه، ئیک ئهگهر دینارهكى
ژ بهریکا ته بیتهدهر و ژ ته بدزت تو دشى سهر و چهندى خو لى بدهى و شهپى
وی بکهى، بهلى ئهگهر ئهو سى سعهتان ژ دهمی ته زهعى بکهت و بدزت، توقهت
ژى عیجز نابى!

ب جهئینانا سۆز و پهیمانان، و هاتنا ل دويف ژفانى ب رهنگهكى دورست نیشانا
وهفادارییا مرۆقییه، و ئهو مرۆقى د گهل خهلكى یى وهفادار بت، و وئ سۆزى
نهشکینت یا ئهول سهر خو ددهت، و ل وی ژفانى بچت یى وی د گهل ئیکى دى

دانای، ئەشه دئی ئیکا هند ژ خودانی خو چئی کەت ئەو ببتە جەئ باوهری ل نک خەلکی، چونکی وەفاداری برایی راستگوییە، راستگویی ب ئەزمانی ئاشکەرا دبت و وەفاداری ب کار و کریاران، ژ بەر قئی چەندئ ئەصل د مەسەلئ دا ئەو مەرۆقئ خودان باوهر د عەهد و وەعدئین خو دا یئ وەفادار بت و یئ دویر بت ژ غەدر و خیانەتی، و من گۆت: ئەصل د مەسەلئ دا ئەو.. چونکی مخابن ئەقرۆ ئەم دبینین واقع ئەو نینە!

خودایئ مەزن د ئایەتەکا قورئانی دا بەحسئ ھندەک سالۆخەتین خودان باوهران دکەت و دبیترت: ﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ﴾ (المؤمنون: ۸) یەعنی: خودان باوهرن ئەون یئین ئیمانەتین خو دپاریزن، و عەهدئین خو ب جە دئینن. و پیتغەمبەری خودئ ژئ -سلاف لی بن- د حەدیسەکا خو دا یا ئیمام ئەحمەد ژئ قەدگۆھیزت شەش تستان دەسنیشان دکەت و کەفالەتی ددەت ھەر کەسەکی وان ب جە بینت ئەو بچتە بەحەشتئ، یا ئیکئ: راستگویییا د ئاخفتنی دایە، و یا دویئ وەفادارییا د سۆز و پەیمانان دایە.

و گرنگییا وەفادارییئ ژ ھندئ دئیت ئەو کەسئ فیر ببتە وەفادارییا د وان عەهد و وەعدان دا یئین ئەو ددەتە خەلکی، ئەو دئ د وئ عەهدئ ژئ دا یئ وەفادار بت یا ئەوی دایە خودایئ خو، چونکی ئەوئ فیری وەفایئ بووی یا ب زەحمەتە بەر ب غەدرئ و شکاندنا سۆز و پەیمانان قە بچت، و ئەوئ سۆزا خو د گەل بەنییەکی ژ بەنییئین خودئ ب جە نەئینت، تول ھیقییا ھندئ نەبە ئەو سۆزا خو د گەل خودئ ژئ ب جە بینت.

و ئەو وەفادارییا ئیسلام فەرمانئ پی ل مە دکەت سئ رەنگن:

۱- وەفادارییا د وئ عەهدئ دا یا مەرۆقی دایە خودئ کو باوهری پی بینت و کاری ب ئەمر و فەرمانا وی بکەت، خودایئ مەزن دبیترت: ﴿وَأَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ﴾ (البقرة: ۴۰) ھوبن وئ عەھدا من پتیک بینن یا بو ھەوہ ہاتی: کو ھوبن باوهری پی

ب کیتابین من و پیغمبهرین من همیمان بینن، و کاری ب شریعتی من بکن، ئەز ژی دئ وی بۆ ههوه پیک ئینم یا من ژشان پی دایه ههوه کول دنیایی ئەز دلۆشانیی ب ههوه ببهم.

۲- وهفادارییا د وان عهقدان دا یین مرۆف د گهل ئیک ودو دبهستن، وهکی کپین وفرۆتن وههمی رهنگین موعاملان، خودایی مهزن دبیرت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آوُوا بِالْعَمْرِ﴾ (المائدة: ۱) ئەفه گازیبهکه بۆ خودان باوهران دبیره ناراستهکرن کو ئەو پهیمانین خو یین موکم پیک بینن، و د وهفادار بن د وان ههمی عهقدان دا یین ئەو د ناچهرا خو دا گری ددهن، هندی ئەو عهقد درپکهفتی بن د گهل کیتابا خودی و سوننه تا پیغمبهری وی موحه ممهدی -سلاف لی بن-.

۳- وهفادارییا د وان سۆز و پهیمانان دا یین مرۆف بی بهرانبه و ژ نک خو ددهته غهیری خو و ل سهه خو دکهته مال، و ب جهینانا وان ژشانان یین مرۆفی د گهل هندهک کهسین دی ههین.

و ههر مرۆقهکی ژان رهنگین وهفادارییی پیک نهئینت و پی لی بدانت ئەو دئ ژ خائین و منافقان ئیتته هژمارتن، و ههر جفاکهکا سالۆختهی وهفادارییی د ناف کورپن وی دا ههبت دئ بته جفاکهکا ئیکگرتی و خوڤاکر و ب هیز، چونکی ههمی موعاملین وان ل سهه وهفادارییی دمینن.

و ژ بهری وهره هندهک عهقداران گوتیییه: ئەگهر ته بقیت وهفادارییا مرۆقهکی بزانی، بهری خو بدی کانی ئەو ژ وهلات و کهس و کارین خو خهریب دبت یان نه، و کانی ئەو ل سهه دهمی خو یی بۆری دکهته گری یان نه.

یهعنی: ئەو کهسی د فیانا خو دا بۆ وهلات و مللهتی خو یی راستگۆبت، گاڤا ژی دویر کهت خهریبی لی بدهن، و حهز بکهت زوی لی بزڤرته فه، و حهینا وی بۆ زهمانی وی یی بۆری ب ههمی بیرهاتن و دیمهن فه یا دژوار بت، ئەو مرۆف مرۆقهکی

وهفاداره.. چونکی ئەو کەسی د گهل ئاخا خو یی وهفادار نهبت، و خیانهتی ل مللهت و کەس و کارین خو بکهت، بۆرییی خو ژ بیر بکهت، هوبن بیژن خیرهک د سهری وی دا ههبت بو خه لکی؟!

چاکرنا جفاکا مه و نهو خهلهکا بهرزه

نهو کهسین باوهری ب په یاما چاکرنا باری مه یی جفاکی هه ی گهلهک جارن گله و گازنده یان ژ وان کیم و کاسان دکهن یین کو د جفاکا مه دا ههین، و خهونان ب هندئ قه دبینن کو پرژهک بیت جفاکا مه بشیت خو ژ فان کیماسییان رزگار بکهت، و لایین خراب د ژینا خو دا چاک بکهت.

گازنده ژ به لاقبوننا خرابکارییی د جفاکا مه دا -وهکی مه گوئی- مشه دئینه کرن، بهلی دقیت نم باش بزاینن کو چو مفاییی مروقی نساخ د هندئ دا نابت ههما بهس نهو گزندین نه خوشییا خو بگه هینته دختوری نه گهر وی بهر ل هندئ نه بت داخوازا دهرمانه کی بو خو بکهت، و نهو مروقی ئاف وی د گهل پیلین خو یین دژوار دبهت فایدی وی ناکهت خه لک ل سهر لیفا رویباری روینن بو وی بکه نه گری، نه گهر کهسه کی مهله فان د ئاف وان دا نه بت دهستی وی بگرت و وی دهریاس که ته هشکاتییی..

دهمی ئیک ژ مه گازنده یان ژ حالی جفاکی دکهت دقیت بی (موجامه له) دهردی دهسینشان بکهت، و ب زیره کی و بی ترس دهرمانی ژی بهرچاف بکهت، و دقیت نم باش بزاینن کو دختور دلی خو ب هندئ ناسوژت کو کولکی ژ لهشی قه کهت نه گهر هات و هیقییا چاره سه رییا وی کولکی بریا، بیی نهف کاری وی -ل نک مروقیین عه قلداری- بیته ته عدایی ل سهر لهشی نساخی..

نم هه می ل وی باوهریینه کو جفاکا مه یا تزییه ژ کیم و کاسان، و گهلهک دهردین بچوبک و مه زن مه هه نه، و گهلهک ژ مه ل سهر مینبه ران، یان ل بهر مایکرفونان، یان ل کونگره و روینشتنن گشتی، و ل سهر بهر په رین کتیب و پرژنامه یان، به حسیی فان کیماسییان دکهن، و ب گهرمی داخواز چاره سه رییی دکهن، بهلی تشتی غه رب نهوه

ئەم دېنن ئەف ھەمى كارە وەكى (ھەبکەيەکا موسەککن) بۆ دەمەكى كورت كارى د لەشى مە يى ئيشەوى دكەن، پاشى دەرد ھەر زوى جارەکا دى ھەوہ ددەتەفە.

لەو مرۆف ب حېبەتى فە پسيار دکەت:

ئەرى تو بېترى دەردىن مە يىن جفاكى گەھشتەنە ھەدەكى ئىدى نەئىنە

چارەسەرکرن؟

يان پا بۆچى ئاخفتنن زانا و بسپۆر و خىرخوازان چو كارى ل مە ناکەن؟

بۆچى ئەم ھەمى ب ئيشا خۆ دحەسيين، و ئەم دزانين دەرمانى چيە، و د گەل

ھندى ژى ئەم خۆ ژ دەرمانى ددەينە پاش؟

ب ھزرا من ئەفا ھە ھەمى نيشانا ھنديە کو جفاکا مە ئيشەکا سەرەكى يا مەزن

ھەيە، ئەو ئيشە دبتە ئەگەرا ئىكى يا پەيدا بونا فى حالى مە يى نەدلخواز.. و ئەف

ئيشا ژىگوتى ب خۆ ژى يا دو سەرە لەو چارەيا وى ژى دو زەحمەت پى دقین.

ئيشا مە ئەفەيە: ئەم خەلەت د ئازاديا کەسايەتى دگەھين، و ژ لايەكى دى فە

ئەم وە ھزر دکەين کو (بەرپرسیيا جفاكى) تشتەکە دکەفتە د ستويى دەولەتى و

دەزگەھين وى دا.. ئەف ھەردو تىگەھشتنن مە يىن خەلەت دبنە ئەگەرا ھندى ئەم وە

ھزر بکەين کو چو گونەھ د ستويى مە دا نينن کو جفاک يا خراب بت، و مرۆقى ھەر

گافەکا ھەست ب گونەھکاریيا خۆ نەکر ھزرا خۆچىکرنى ژى ناکەت، دى بېژت: مانى

چو کىماسى ل نک من نينن!

ئەم گازندەيان ژ بەلاقبوونا تاوانى و بى ئەخلاقىيى ب پەنگەكى بەرفرەھ د ناڤ

جفاکا خۆ دا دکەين، ئەم ھەمى دېئىن: ئەفە دەردە دقیت بىتە چارەسەرکرن، بەلى گافا

دبتە دۆرا حسيبى ئەم بەرى خۆ ددەينى ئەگەر مە دەست د پەيدا بونا وى تاوانى يان وى

بى ئەخلاقىيى دا ھەبت، ئەم دېئىن: چى نابت کەس پى ل ئازاديا مرۆقى يا

کەسایه‌تی بدانت، و مروڤی مافی هەمی خوشییی ب ئازادییا خو ببهت.. و حەتا دویماهییی ژ هیتجه‌تین پویچ و په‌لاچه.

خراییه‌ک ئەگەر د جفاکئی دا په‌یدا بوو، و فایدی مه‌ تیدا نه‌بت، ئەم دئی بیژین: پا کارئی حوکمه‌تی چیه؟ بوچی ئەو ب دەوری خو رانابت وئی خرایییی (مه‌نعه) ناکه‌ت؟ و هەر ئەو خرابی ئەگەر د فیدئی ئیک ژ مه‌ دا بت و وی دیت حوکمه‌تی مایی خو تیکر دئی بیژت: حوکمه‌ت ژی مایی خو د هنده‌ک تشتان دکه‌ت نه شۆلی وینه؟!

بوچی؟

چونکی مه‌صلحه‌تا وی هاته تیکدان.

ب راستی ئەم دپیتئی هشیارکرنه‌کا مه‌زنین، هشیارکرنه‌کا دل و وژدانئی کو هەر ئیک ژ مه‌ بزانت پشکه‌کا به‌رپسارییی دکه‌فته ستویی وی، و چاککرنا جفاکئی ئیمانته‌که خودی پسیارا وی دئی ژ مه‌ هه‌مییان که‌ت، هەر ئیک ژ مه‌ ل دویش به‌ر و منین وی.. و کەس بلا نه‌بیژت: ما من چ ژئیه‌ چو دده‌ستی من دا نینه!

خو بنیاسه

ژ سههلی کورئ عهبدللاهی دئیته شه گوهاستن دیبژت: (من عرف نفسه فقد عرف ربه - ئەوی خو بنیاست ئەو وی خودایی خو نیاسی).

وههچیئی خودئ دلئ وی روهن بکهت وچاقین وی شهکهت هتا ئەو خو ب دورستی بنیاست، دئ د نعمهتهکا مهزن دا ژیت، ومهزنترین عقوبه خودئ ددهته ووان کهسان یین خودایی خو نهنیاسن ئەوه ئەو ئیکا هند ژ وان چئ دکهت ئەو خو نهنیاسن، وهکی د ئایهتهکی دا هاتی: ﴿ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ دَسَّوْا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفٰئِسِقُونَ ﴾ (الحشر: ۱۹) گهلی خودان باوهران هوین وهکی وان نهبن یین خودایی خو ژ بیرکری و ئەو حق هیلای یئ خودئ ل سهر وان واجبکری، قیجا ژ بهر هندئ وی ئیکا هند ژ وان چئ کر ئەو خو ژ بیر بکهن، ئەوین ههنه یین فاسق، یین کو ژ بن ئەمرئ خودئ وپیغه مبهری وی دهرکهفتین.

و پسیار ل قیری ئەقیهه: ئەری خو نیاسینی چاوايه؟

و دبت گهلهک ژ مه دهمئ گوھ ل قئ گوتنی دبت پسیار بکهن: ئەری ما کی ههیه خو نهنیاست؟

دیبژن: ل سهر دهرئ په رستگهها (ئهینا) ئەف گۆتنهکا (سوقراتی) هاتبوو نئیسین: (ئهی مرۆف خو بنیاسه) و دیاره ژ هنگی ودره بارا پتر ژ مرۆفان خو ب دورستی نهنیاسیه لهو خودانین فلهسهفه و ئەخلاقین جفاکی هتا ئەفرۆ ژ هیشتا قئ شیرهتا سوقراتی دوباره دکهن!

و گهلهک خودیناس و خودان دین ژ داخوای ژ خهلهکی دکهن کو ئەو ههردهم حسیی د گهل خو بکهن، و ئاشکهرايه ئەگهر مرۆف خو نهنیاست نهشیت حسیی د گهل

خو بکته.. څیجا یا فهره هر ئیک ژ مه ده می دمیته ب تنی د گهل خو هزرا خو
د خو دا بکته و څی پسیارا بچویک بدانته بهر سنگی خو و ل بهرسفا وی یا مهزن
بگهرییت:

پوژئی هنده جاران نهز دبیژم نهز نهری نهز کیمه؟

یان ئیک ژ مه ده می دبیژت: من هو گوته خو.. یان: نهز هو دبیژمه خو؟
نهری جوداهییهک د ناڅبهرا (من) و (خو) دا هیه؟ و (نهز) کیمه و (خو) کییه
حه تا نهز بیژمه خو؟

و هه تا تو ب سهر بهرسفا څی پیسارا عنتیکه و نهعهدهتی هل بی، هزرا خو
د فان گوتین کورت دا بکه:

جارهکی کهرین ته دئ فهبن دئ وه ل ته ئیت تولفه کرن، یان ئیشاندا کهسئ
بهرا بهر، ل بهر ته دئ بته خوشتین تشت، و بی تو ب خو بحه سیی دئ هند بینی تو
بوویه مرؤفه کی دی یی ب کیلب و پهنج!! پشتی کهریا ته دادئیت.. نهو تشتی بهری
بینه کی ل بهر ته خوشتین تشت دئ ل بهر ته بته نه خوشتین تشت.

نهری تو یی ژ راستی کیژ ههردویانی؟

دئ کتیه کی خوینی، یان گوهدارییا شعره کا نازک کهی، یان د گهل سه رهاتیین
چیرۆکه کا ب تام زی.. دئ پی حه سیی تو یی چوویه جیهانه کا دی یا تری جوانی،
خوشی، رحه تی، خیرخوازی، پاشی پشتی تو کتیی ددانی دئ ل خو زقپری تشته کی
ژ وی خوشی و جوانییا بهری بینه کی تاما وی د دهقی ته دا ل دور و پهخین ته نینه،
ژ وی جیهانا خو یا خه یالی یا خوش دئ زقپیه واقعی خو یی نه خوش، و د ناڅبهرا څی
خوشی و نه خوشی دا یا تو د ناڅبهری دا دئیه فه گوهاستن داڅه کا زراف هیه.

نهری تو یی ژ راستی نهوی یی ل کیژ ههردو ده مان؟

هر ئیک ژ مه نهفسهکا عهجیب و غهریب ههیه، گاش بو گاشی دئیتته گوهارتن،
بی بی مرۆف ب خو بحهسییت، جارهکی ته بهری خو دایه تهصویرهکی خو بی بهری پازده
بیست سالان، و بی بهری دهه سالان، و بی بهری پینج سالان، و بی نوکه؟

ئهگهر بیژی: بهلی، مسوگهر نوکه ته گوتییه خو: ئەز چهندی هاتیمه گوهارتن!
ئهگهر تو شیا بای تهصویری نهفسا خو بگری ئەز باوهر دکهم ههر چهند رۆژهکان تو دا
بیژی: نهفسا من چهند یا هاتییه گوهارتن!

تو دی حهز ژ ئیکی کهی ئەو د چاقین ته دا دی وهکی ملیاکه تهکی لی ئیت،
کهربین ته دی ژئغه بن ههر ئەو ل بهر ته دی بته شهیتانهکی کریت، و ئەو ب خو ئەو نه
هنگی ملیاکهت بوو نه هنگی شهیتان ههر ئەوه نه هاتییه گوهارتن، بهلی تشتی هاتییه
گوهارتن حالهتی ته بی نهفسییه!

خوشییهک دی گههته ته دنیا د چاقین ته دا دی بته بهحهشت، جهی ته د جلکین
ته دا ناکهت ژ کهیفان دا، نه خوشییهک دی گههته ته ئەف دنیا یا بهری بینهکی د چاقین
ته دا وهکی بویکهکی دی وهسا رهش بت دی بیژی: بههیدارهکا کۆفانداره، و تو دی
عهجیبگرتی بی چاوا خهلق دشین بکهنه کهنی! و ئەو ب خو دنیا ههر ئەو دنیا یه
بهری هنگی تشتهک ژئ نه هاتییه گوهارتن، بهلی تشتی هاتییه گوهارتن حالهتی ته بی
نهفسییه!

هندهک جاران دی ههست پی کهی لهشی ته بی گرانه، هیزا ته نه مایه، ئەگهر
ئیک بیژته ته: کانێ دو بهوستان وئغه ههپه، دی بیژی: من قهوهت نینه، ئەز نه شیم،
بهلی ئەگهر گۆته ته: هشیار به دیوار دی ب سهر ته دا ئیت، تو ئەوی بهری بینهکی
نه دشیای بهوستهکی وئغه بچی، وهکی خهزالی دی باز دهی کو کهس ب ته را نهگهت؟

ئهری ئەو هیزا ته ل کیفه بوو؟ و بوچی بهری هنگی تو فی نه دکهتی؟ ئەری تو بی
ژ راستی ئەوی بی ل کیژ ههردو دهمان؟

هندهک جاران تو دئ خو فیری هندئ کهی ب شهقی زوی بنقی، حهتا دئ وه ل ته نیت تو دئ هزرکهی ئەگەر شهقهکی زوی نهنقی دئ دین بی ژ خهوان دا، شهقهکی حالتهکی وهسا دئ ب سهر ته دا نیت خهو دئ ژ بیرا ته چست دئ هند بینی شهف یا ژ نیقیی قولپی، هنگی دئ عهجبیگرتهی بی چاوا شقییدی ئەز وهسا زوی نفست بووم، یان کهسهکی جگارکیش دئ هزرکهت خو هزرکرنا د هیلانا جگاری ژی تشتهکی موستهحیله، پاشی حالتهک دئ ب سهر ته دا دئ ته مهجبوور کهت جگاری نهکیشی، گاڤا تو خو دینی ئەقه هنده ساله ته جگاره نهکیشایه دئ عهجبیگرتهی بی چاوا دهسهکی ته دگۆت: ئەز نهشیم جگاری بهیلم!

ژ فی ههمیی من دقیت بیژم: ئەگەر تو خو بنیاسی، وتو بزانی چهند هیز و شیان خودئ یین داینه ته چو جاران بو چو تشتان تو نابیژی: ئەز نهشیم بکه، چونکی تو یی دینی هندهک جاران تو یی دشیی وی تشتی بکهی، خو بنیاسه و بیزار نهبه، دا تاما ژینی بنیاسی، و گوهدارییا فی شیرهتا پیغه مبهری -سلاف لی بن- بکه:

موسلم ژ ئەبوو هورهیرهی قه دگوهیزت، دبیزت: پیغه مبهری -سلاف لی بن- گۆت:
﴿المؤمن القوى خير وأحب إلى الله من المؤمن الضعيف، وفي كل خير، احرص على ما ينفعك، واستعن بالله، ولا تعجز، وإن أصابك شيء فلا تقل: لو أني فعلت كان كذا وكذا، ولكن قل: قدر الله وما شاء فعل، فإن لو تفتح عمل الشيطان﴾ خودان باوهری ب هیز چیتر و خوشتقیتره ل نک خودئ ژ خودان باوهری لاواز، و دههمییان داخیر ههیه، یی رژد به ل سهر تشتی مفایی ته تیدا، و داخوازا هاریکارییی ژ خودئ بکه، و بیزار نهبه، و ئەگەر تشتهک ب سهری ته هات نهبیژه: ئەگەر من هو کرنا دا هوسا چی بت و هوسا، بهلی: قهدهرا خودئ بوو و تشتی خودئ بثیت دئ کهت، چونکی ئەگەر کاری شهیتانی قهدهکته.

په وروډه کرنا نه فسی

رؤژا خودی نه فسا مروقی ئافراندی د گهل وئ دو هیزین ژیک جودا ژی تیدا
 ئافراندن کو بهری وئ بدهنه دو ریکتین ژیک جودا: ریکا باشیی، و ریکا خرابیی. و
 وی شیانکا ولسا دا مروق کو نهو ب کهیفا خو و بیی چو کوهکی لی بیته کرن فی
 جیمازی ب کار بینت، و وی ریکی بو خو هلبزیرت یا وی دقیت، خودایی مهزن دبیرت:
 ﴿وَقَفَّسْ وَمَا سَوَّيْنَاهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾﴾ (الشمس: ۷-۱۰) و سویند ب همر نه فسه کی و دورستکرنا خودی بو وئ، دا
 نهو ب کاری خو رابیت، وی ریکا خرابیی و باشیی بو دیار کر، ب راستی نهو
 ب سهرکهفت یی نه فسا خو پاقر کریت و ب خیری ب خودان کریت، و نهوی زیان کری
 نه فسا خو د بن گونه هان را قهشارت بت.

مهعنا: سهرکهفتن بو وان کهسانه یین نارمانج ژ هه بونا خو زانی، کو په رستنا
 خودییه ب رامانا په رستنی یا فرهه شه، و ههرد وی ده می دا ب سهر وان ئاسته نگان
 ژی هلبوون یین دکهفته د ناقبهرا وان و ب جهئینانا فی نارمانجی دا، و نه فستین وان
 ب خو سهری هه می ئاسته نگان، قیجا ب پاقر کرنا فی نه فسی رابن و وی سهر راست
 بکن، و ژ دهر دین کوژهک بیارین.

و یین زیانکار نهون یین بووینه ئیخسیر د دهستی نه فسی دا، هه قساری وئ
 بهردای دا نهو وان ب ریقه بیهت و بهری وان بدهته وئ ریکا بو وئ خوش، نه شان
 د دنیا یی و ئاخره تی دا زیان کریه چونکی بهری خو نه دایه وئ ریکی یا خودی بو وان
 دانای، و پشت دایه وئ نارمانجی یا نهو بو هاتییه ئافراندن.

و ل سهر بناخهیی هلبژارتنا نهفسی بو ئیک ژ شان ههر دو ریکتین ژیک جودا: ریکا باشییی، و ریکا خرابییی، یان ریکا سهرکهفتنی، و ریکا زیانکارییی، ل رۆژا قیامهتی خودایی مهزن نهجامی ددهته خودانی، قورئان دبیرت: ﴿فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ ﴿٣٧﴾ وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾﴾ (النازعات: ۳۷-۴۱) قیجا ههچییی د سهر نهمری خودی را باز دای، و ژینا دنیایی ب سهر ئاخهتی ئیخستی، دویمایییا وی بو ئاگرییه. و ههچییی ژ راوهستانا ل بهر دهستی خودی بو حسییی بترست، و نهفسا خو ژ دلچووئین خراب بدهته پاش، هندی بهحهشته نهوه مالا وی.

مهعنا: بهردانا ههفساری نهفسییه بهری خودانی ددهته ئاگری جهنهمی، و لغاژکرنا وییه خودانی خو دپاریزت و بهری وی ددهته بهحهشتی.

و خوشارهزاکرنا د سهر و بهری نهفسی دا پیخههت کارکرنی بو پاژکرنا وی ژ کیماسییا ئیک ژ کارین زیده پیتقییه بو مروقی موسلمان، لهو زاناین ئیسلامی یین سهرراست ههر دم د خوتبه و دهرسین خو دا بهری خهلکی ددا علمی پاژکرنا نهفسی و دلی، ووان ئەف علمه ب ناچی: (فقه القلب) ددا ناسینی، دا ئەو وی فقهی ل بهر وان بو فقها ئەزمانی بکهنه جوت، ئەو فقها وان گهلهک خو پیقه دوهستاند.

شیخ عبدالقادرئ گیلانی د گوتنهکا خو دا دبیرت: ((ثاقا بناخهیی فقها د دینی دایه، فقها دلی نه فقها ئەزمانی، فقها دلی ته نیزیکی خودی دکهت، و فقها ئەزمانی ته نیزیکی خهلکی و مهزنین وان دکهت، فقها دلی ته ل سنگی دیوانا نیزیکییا بو خودی ددانت، ته دئینته پیش و ته بلند دکهت و ته ب نک خودی قه دهت)).

و زانایهکی وهکی شیخ عبدالقادرئ گیلانی دهمی قی ئاخفتنی دبیرت مهخسهدا وی ئەو نینه فقهی ئەزمانی چو بهایی خو ل نک موسلمانن نینه، نهخیر! بهلی مهخسهدا وی ئەوه بیژته مه: تیگههشتنا دلی و پاژکرنا نهفسی ئەوا تهقوایی ل نک

خودانی پهیدا دکهت، نهوه بهرهکتهی ددهته زانینا خودانی ژی، و تشتهکی ناشکهرایه کو زانینا بی بهرهکتهت وهکی دارا خرشه، بهلکی یا ب خهمل بت و سیبهری ژی بدهت بهلی تاما دهقی خودانی خو خوش ناکهت.

و دا تیگههشتنا شیخی گیلانی یا مهزن ژ قی گوتنا وی باش بو مه ناشکهرا بیت، ودا نهم بزاین کانی چهوا خودی -ژ بهر پیروزییا وی- دهرگههین زانینی ل بهر وی قهذکرن گوهدارییا قی نایهتی بکن، خودای مهزن دبیت: ﴿وَأَتُوا اللَّهَ وَيُعِمْكُمْ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ (البقرة: ۲۸۲) و هوبن تهقویا خودی بکن د وان ههمی تشتان دا یین وی فرمان پی ل ههوه کری، و هوبن ژئی داینه پاش، و خودی ههوه فیبری وان ههمی تشتان دکهت یین مفایی دنیا و ناخرهتا ههوه تیدا. و خودی ب ههر تشتهکی یی زانایه، و چو تشت ژ کربارین ههوه ل بهر وی بهرزه نابن، و نهو دی جزایی ههوه سهرا ددهته ههوه.

مهعنا: بناخه فقها دلییه، و نهوی خهمی ژ فقها دلی بخوت خودی فقها نهزمانی ژی دی ب رزقی وی کهت.

سالوختهین نهفسی:

نهف نهفسا خودی دایه مرۆقی یا کو بهری نوکه مه بهحس ژئی کری و مه گوتی: نهوه بهری خودانی ددهته ئیک ژ دو ریکین ژیک جودا. ب چهند سالوختهکان دئیتته ناسین، نهف سالوختهین هندک جاران دژی ئیکن بو هندی دا بهری خودانی بدهنه دو ریکین ژیک جودا، و تشتی بهرچاف نهفهیه خودای مهزن ب خو د قورئانی دا شان سالوختهان بو مه ناشکهرا دکهت، بو هندی دا نهم پی دزانا بین، دا پشتی هنگی خو ب سالوختهین باش ژ وان پهرورده بکین، و خو ژ یین خراب دویر بیخین، ههر وهکی ب قی چندی خودای مهزن قیایه هیجهتا نهزانینی بو کهسی نههیت.

ژ وان سالوختهین نهفسی یین قورئانی بو مه گوتین:

۱- فهرمانا ب خرابییی: قورئان ل سهر ئەزمانی ژنا عهزیزی مصری دبیترت:

﴿وَمَا أُبْرِيءُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالشُّوْءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

(یوسف: ۵۳) یهعنی: ئەز نهفسا خو بهری ناکهم، هندی نهفسه پێخه مهت خوشیا خو گه لهک فهرمانی ب کرنا خرابییی و گونه هان ل خودانی خو دکهت، ئەو تی نهبت یی خودی ئەو پاراستی. هندی خودییه باش گونه ژبیری گونه هین و بیه یی تو به بکهت ژ به نییین وی، یی دلوفانکاره ب وان.

مهعنا: هندی نهفسا مرۆقییه ب تبعهتی خو ههز ژ وی تشتی دکهت یی بو وی خوش بت، ئەگه خو ئەو تشت یی خراب ژی بت، ئەو نهفس تی نهبت یا خودانی وی خو ب پهروهرده کرنا وی قه وهستاندی و ئیکا هند ژی چیکری کو فهرمانا ب باشییی لی بکهت، و ئەگه هات و جار هکی وی خرابییهک کر ژی ئەف نهفسا ل سهر باشییی هاتییه پهروهرده کرن دی لۆمه ی وی کهت، بو هندی دا ئەو ل خو بزقرته شه، و ئەفه سالۆخه تی دووییه.

۲- لۆمه کاری: ئەفه ژی ئیک ژ سالۆخه تین نهفسینه، به لی نهفسا خودان باوهر،

خودایی مهزن د قورئانی دا دبیترت: ﴿وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ﴾ (القیامة: ۲) مواهد د تفسیرا فی ئایه تی دا دبیترت: (ئەفه ئەو نهفسه یا لۆمی ل خودانی دکهت سهرا تشتی بۆری و په شیمان دبت، لۆمی سهرا خرابییی ل وی دکهت کانی بۆچی وی ئەو کر، و سهرا خرابییی ژی کانی بۆچی وی پتر نه دکر).

مهعنا: یا غه ریب نینه مرۆقی خودان باوهر بهر ب خرابییی قه بچت و گونه هی بکهت، به لی یا غه ریب ئەو ده می ئەو گونه هی دکهت وی نهفسه کا و هسا نهبت لۆمه ی وی بکهت و په شیمانییی د دی دا پهیدا بکهت، و بهری وی بده ته ده رازینکا تو به کرنی و ل خو زقرینی.

۳- پشتراستکرن: و نهفسی ئەگەر لۆمهیه‌کا به‌رده‌وام ل خودانی خو کر، و حسیه‌کا هویر سه‌را کریاران د گهل وی کر، دئ وی پشتراست کهت و به‌ری وی ده‌ته ریکا خودی، لهو هره‌بایین فتنی نه‌شین وی د گهل خو به‌ن، خودایی مه‌زن به‌حسی فی نه‌فسی دکهت و دبیرت: ﴿يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿٢٨﴾ فَادْخُلِي فِي عِذِّي ﴿٢٩﴾ وَأَدْخِلِي جَنَّتِي ﴿٣٠﴾﴾ (الفجر: ۲۷-۳۰) ئەه نه‌فسا ب زکری خودی و باوهریی رحهت و ته‌نا دبت، و ب وی قه‌نجیی یا خودی بو خودان باوهری ناماده کری پشتراست دبت، بزقره نک خودایی خو یا رازی ب وی قه‌دری خودی بو ته‌گرتی، و خودی یی ژ ته‌ رازی، قیجا تو وهره د ناڤ به‌نیین من یین چاک دا، و تو د گهل وان وهره د به‌هشتا من دا.

د ته‌فسیرا (نه‌فسا پشتراستکه‌ر) دا موجه‌د دبیرت: ((ئهو ئەو نه‌فسه‌ یا ب قه‌ده‌را خودی رازی بیت، و بزانت ئەو تشتی نه‌گه‌هشتیی نه‌دبوو بگه‌هتی، و ئەوی گه‌هشتیی ژی نه‌دبوو ژئ ده‌ریاز بیت)).

و بی گومان نه‌فسا ب فی ره‌نگی بت دئ خودانی خو پشتراست و رحهت کهت.

۴- دوتایی (نزدواجیه‌ت): یه‌عنی: شیانا کرنا باشیی و خرابیی د ئیک ده‌می دا، خودایی مه‌زن دبیرت: ﴿وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾ فَأَلَمَّهَا خُورَهَا وَتَقَوَّاهَا ﴿٨﴾ قَدْ أفلحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾﴾ (الشمس: ۷-۱۰) سویند ب هه‌ر نه‌فسه‌کی و دورستکرنا خودی بو وی، دا ئەو ب کاری خو رابیت، وی ریکا خرابیی و باشیی بو دیار کر، ب راستی ئەو ب سه‌رکه‌فت یی نه‌فسا خو پاڤژ کریت و ب خیری ب خودان کریت، و ئەوی زیان کر یی نه‌فسا خو د بن گه‌هه‌هان را قه‌شارت بت، لهو چو راستی بو گوتنا وی که‌سی نینه‌ یی بی‌ت: ئەز نه‌شیم خو ژ خرابیی بده‌مه‌ پاش، یان باشیی بکه‌م.

۵- شیانا کرنا وی کاری ژئ دئته‌ خواستن: ده‌می خودایی مه‌زن نه‌فسا مرۆفی وه‌سا ئافراندی کو شیانا کرنا باشیی و کرنا خرابیی ژئ وی هه‌بت، و پشتی هنگی

شریعت تهک بو دانای دا ئەو پیگیریی پین بکەت، کرنا کارهکی وەسا ژنی نهخواستیه کو پینقه نهئیت ئەو وی کاری بکەت، خودایی مهزن دبیتژت: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۗ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ﴾ (البقرة: ۲۸۶) دینی خودی یی ب ساناھییه چو زەحمەت تیدا نینه، و خودی وی تشتی ژ بهنییین خو ناخوازت یی ئەو نهشین بکەن. قینجا ههچییی باشیهکی بکەت باشی دی ئیتته ریکا وی، و ههچییی خرابییی بکەت خرابی دی ئیتته ریکا وی، و کەسی چو هیجەت نینن خو ژ کرنا باشییی بدهته پاش ب هیجەتا هندی کو کرنا فی باشییی پینقه ناییت.

۶- شریکرن: خودایی مهزن بو مه ناشکەرا دکەت کو ژ تبیعهتی نهفسا مرۆقییه ئەو وی تشتی بو وی خوش بت ل بهر خودانی خو شرین دکەت، قورئان ل سەر ئەزمانی سامری دبیتژت: ﴿وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي﴾ (طه: ۹۶) و هوسا نهفسا من یا فەرمانی ب خرابییی دکەت ئەف کاره ل بهر من شریکر.

مه‌عنا: گوهورینا خرابییی و جوانکرنا وی د چاقین خودانی دا هەتا ئەو ل سەر پەنگی وی یی دورست نه‌مینت سالۆخه‌ته‌که ژ سالۆخه‌تین نه‌فسی، و هەتا مرۆف ب فی کاری نه‌فسی نه‌ئیتته خاپاندن دفتیت ب فی سالۆخه‌تی وی یی شارەزا بت و ب دورستی سه‌رده‌رییی د گەل بکەت.

۷- خو ب ده‌ستقه‌به‌ردان: و دەمی نه‌فس خرابییی ل بهر خودانی خو شرین دکەت، د گەل فی شریکرنی نه‌فس ئیکا هند ژ خودانی خو چی دکەت کو ئەو خو ب دەست وی قه‌به‌رده‌ت، و ب فی شریکرنی رازی بت، و ژ تبیعهتی مرۆقییه گاڤا تشتەک ل بهر وی یی شرین بت کرنا وی دی ل بهر وی یا ب ساناھی بت ئەگەر خو ئەو کرنا وی کاری د ئەصل دا یا ب زەحمەت ژی بت، یان یا گران بت، بو نمونه: کوشتنا مرۆقه‌کی بی گۆنه‌ه کاره‌کی ب زەحمەته، و ئیکجار ب زەحمەت دکەفت ئەگەر ئەو مرۆقی مرۆف دکۆژت برایی مرۆقی بت، قورئان به‌حسی قابیلی کوری ئاده‌می دکەت و دبیتژت:

﴿ فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴾ (المائدة: ۳۰) ئینا نهفسا قابیلی کوشتنا برایی وی ل بهر وی شرین کر، قیجا وی ئهو کوشت، و ئهو بوو ژ زیانکاران یین ئاخرهتا خو دایه ب دنیا یا خو.

مه‌عنا: نه‌فسی ئیکه‌مین جار کوشتنا هابیلی ل بهر برایی وی قابیلی شرینکر، و ئیکا هند ژ وی چیکر ئهو خو ب دهست وی ئه بهردهت و وی کاری بکته یی نه‌فسی ل بهر وی شرینگری بیی هزرا خو د دویمایی قی کاری دا بکته، یان پسپاری ژ خو بکته: ئه‌ری ئه‌گه‌ر من ئه‌ف کاره کر چ دئ ئیتته شوینی؟ و چ مفا دئ گه‌هته من؟

قیجا هتا مرؤف بشیت پی ل قی ئاسته‌نگی بدانت و خو ب دهست نه‌فسی ئه بهر نه‌دهت دقیت ئهو -د وی تشتی دا بی نه‌فس ل بهر شرین دکته- عقلی خو بکته ته‌ه‌که‌م، و هزرا خو د وی تشتی دا بکته کانی مفایی وی چه‌نده و زیانا وی چه‌نده، و ل دویش ئه‌نجامی ب نک ئه بچت یان خو ژئ بده‌ته پاش.

۸- وه‌سواس و دودلی: وه‌سواس د زمانی عه‌ره‌بی دا بو وی ده‌نگی نرم دئیتته گوتن یی دئیتته مرؤقی بیی خه‌لکی گوه‌ لی بیت، چ ئه‌ف ده‌نگه ئهو بت یی به‌ری مرؤقی دده‌ته باشییی یان خرابییی، و ئه‌فه سالو‌خه‌ته‌که ژ سالو‌خه‌تین نه‌فسی، نه‌فس ب نرمی خودانی خو دئاخیتت و ژئ دخوازت ئهو وی بکته یا بو وی خوش بت، قیجا هه‌چی بی نه‌فسا خو ل سه‌ر خیری په‌روه‌ده کریت نه‌فسا وی گوتنا خیری دئ بیژته وی، و هه‌چی بی نه‌فسا خو سه‌ره‌ردای کریت نه‌فسا وی دئ خرابییی بو وی بیژت.

ئه‌فه هنده‌ک ژ وان سالو‌خه‌تین نه‌فسی بوون یین قورئانی ئه‌م لی ئاگه‌هدارکرین بو هندی دا ئه‌م ب نه‌فسا خو دزانا بین و د کاری پاقر کرنا نه‌فسی دا لی دئاگه‌هدار بین، چونکی نه‌فس ب خو -وه‌کی مه به‌ری نوکه ژئ گوتی- ئیک ژ وان ئاسته‌نگانه یین دکه‌قنه د ریکا مرؤقی و په‌روه‌ده‌کرنی دا، و هنگی مرؤف دئ شیت ب دورستی نه‌فسا خو پاقر کته ئه‌گه‌ر مرؤقی نه‌فسا خو ب دورستی ناسی.

ئەنجامی نەپەرودەکرنا نەفسی:

پەرودەکرنا و پاقرکنا نەفسی ئێک ژ گرنگترین وان کارانە یێن ئیسلامی ژ مه خواستین، و ئەگەر مرۆڤ هزرا خۆ د وان کەسان دا بکەت یێن پشت ددەنه فی کاری دئ بینت دویماییا وان ل سەر سی ئەنجامین دژوار رادووست.

ئەنجامی ئێکی: خوسارەتی:

یان (خەبەت) وەکی قورئان ناڤی ل سەر ددانە دەمی دبیتژت: ﴿وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّهَا﴾ (الشمس: ۱۰) ئەوی زیان کر یێ نەفسا خۆ د بن گونەهان را قەشارت بت.

و ئەڤ خەبەتە یا قورئان ژئ دبیتژت د دنیا یێ دا بەری ئاخەرەتی ل سەر خودانی دئیتە دین، ودیتنا وئ ب چەند رەنگەکانە، ژ وان رەنگان:

أ- لاوازی: ئەو مرۆڤی نەفسا خۆ پاقر نەکەت نەفسا وی ل سەر وی دئ یا دەسەلات بت، و هنگی وی چو ئیرادە بەرانبەر نەفسی نابت، ونەبوونا ئیرادیە مرۆڤی لاواز دکەت.

ب- دودلی: و چونکی ئەو دئ لاواز بت دئ بیی ئەو خۆ ل سەر چو گۆتین مومک ناگرت، و هەمی گاڤان دئ یێ دودل بت.

ج- شکەستن و رەزبلی: و ئەڤه ژئ ئەنجامی خۆ ب دەستڤه بەردانا وییە بۆ نەفسی، گاڤا مرۆڤی نەفس هەند سەر بەردای لی کر کول سەر مرۆڤی دەسەلاتدار بت، مرۆڤ ل بەرانبەر نەفسی و حەزین وئ دئ یێ شکەستی و رەزبیل بت، هەمی خەما وی دئ ئەو بت نەفسا خۆ تیر کەت و هزرا وی ل هندی نامینت کانی ئەڤ تیرکرنه دئ وی د چاڤین خەلکی دا بلند کەت یان نزم کەت.

د- ترسینۆکی و نهویرهکی: چونکی نهفسا وی ژ وی دخوازت نهو خو ژ وان تشتان بدهته پاش یین بو وی دنهخوش بن تو دئی بینی نهو مرۆقهکی ترسینۆک و نهویرهکه.

ه- بی شهرمی: نهفسا وی بهری وی دئی دهته حهرامییی و چونکی نهو نه نهوه بی بی نهمرییا نهفسی بکهت نهو دئی بهر ب حهرامییی فه چت، و نهف کاری هه دئی ئیکا هند ژ وی چی کهت ژ خودی و ژ بهنییان ژی شهرم نهکهت..

نهجامی دووی: بهرهقانییا ژ خودانی ل ناخرهتی:

دهمی مرۆف ل ناخرهتی رادبتهفه وبۆ حیسایی ل بهرانبهر خودایی خو رادوهستت، پهردهیین درهوی ژ بهر چاقین وی رادبت و راستیی ب ههردو چاقین خو دبینت، هنگی نهو دزانت کانی چند زبانهکا مهزن دئی گههته وی نهگهر هات و نهو نهفرۆ ژ وی دهستهکا شهرمزار بت یا کو بو جههنهمی دئیه هازۆتن، هنگی نهفسا وی بهرهقانییهکا دژوار ژ وی دکهت، خودایی مهزن دبیرت: ﴿يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ بِجَدِيدٍ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوْفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهَمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ (النحل: ۱۱۱) تو نهی پیغهمبهر، بیرا وان ل رۆژا قیامهتی بینهفه دهمی هه نهفسهک دئیت ب ههفرکی فه بهرهقانییی ژ خو دکهت، و عوزران فه دخوازت، و خودی جزایی هه نهفسهکی ل دویش کریارا وی و بیی زۆرداری لی بیته کرن ددهتی، قیجا نه خیرین وان کیم دکهت، و نه عهزایا وان زیدهتر لی دکهت.

وی رۆژی هه ئیک ب خو فه موژیل دبت، و بهرهقانییی ژ خو دکهت بیی نهف ههفرکییه چو مفای بگههینتی نهگهر هات و نهو نهو بت بی تهخسیری کربت.

نهجامی سییی: حسیب وههفرکییا د گهل خو:

و پشتی نهو دبینت بهرهقانی چو مفای ناگههینتی نهو ب خو د گهل خو دکهفته ههفرکییی و حسییی د گهل خو دکهت، ل وی دهمی نهف حسیبه چو مفای نهگههینتی، خودایی مهزن دبیرت: ﴿وَكُلِّ اِنْسَانٍ اَلْزَمْنَهُ طَعْمُهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ

مَشُورًا ﴿۱۳﴾ اَقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿۱۴﴾ (الإسراء: ۱۳-۱۴) و ههر کاره‌کی مرؤف بکهت چ یی باش بت چ یی خراب خودی وی دده‌ته د گهل، و ئهو حسیبیا کاری کهسی دی د گهل وی ناکهت، و حسیبیا کاری وی د گهل کهسی دی ناکهت، و خودی ل رؤژا قیامه‌تی کیتابه‌کا کاری وی تیدا نفیسی بو وی دهر دئیخت ئهو وی کیتابی قه‌کری دبیت. دی بو وی ئیته گوتن: کیتابا کریارین خو بخوینه، قیجا ئهو دی وی خوینت، ئه‌گهر خو ئهو د دنیا یی دا یی نه‌خوانده‌شان ژی بت، ئه‌فرو نه‌فسا ته به‌سه حسیبکه‌ر بت بو کریارین ته، و جزایی خو بزانت.

ئه‌فه ئهو نه‌نجامن یین کو دئینه ریکا وی کهسی یی نه‌فسا خو پاقر نه‌کهت و خو ل سه‌ر باشییی په‌روه‌رده‌نه‌کهت.

شهرتین په‌روه‌رده‌کرنا نه‌فسی:

ههر کهسه‌کی بقیته نه‌فسا خو په‌روه‌رده بکهت و ژ کیماسییان پاقر بکهت دقیت ب چهند شهرته‌کان یی ئاگه‌هدار بت دا توبشی چو خه‌له‌تییان نه‌بت، و ئهو شهرت ئه‌فه‌نه:

۱- خوهشیارکرنا ل خه‌طه‌را نه‌فسی:

ده‌می مرؤف دچته ریکه‌کی کاری خو بو دکهت، و ژ کارکرئییه ئهو پسپارا وان مه‌ترسییان بکهت یین کو دویر نینه بینه ریکا وی، و پشتی ئهو ب وان ئاگه‌هدار دبت دقیت وان (نحیاطان) وهرگرت یین کو وی ژ وان مه‌ترسییان دپارژت، و ئه‌وی بقیته ریکا پاقرکرنا نه‌فسی بده‌ته بهر خو دقیت بهری ههر تشته‌کی ژ بیر نه‌کهت کو نه‌فسا وی خه‌طه‌را ژ ههمییان مه‌زنتره دکه‌فته ریکا وی چونکی نه‌فسا فه‌رمانا ب خرابییی ل خودانی خو دکهت، و چی گا‌فا مرؤفی های ژ خه‌طه‌را نه‌فسی نه‌ما، دی خو پی پشت راست کهت و خو پشت راستکرنا ب دوژمنی مه‌زنترین بی عه‌قلییه ب سه‌ر خودانی دا دئیت.

۲- حوکمدارییا عقلی:

تشتی مرۆقی ژ چټکریییډی دی یین زیندی جودا دکهت هه‌بوونا عقلییه، نه‌ف عقلی ئیکا هند ژ وی چی دکهت کو نه‌و باشیی و خرابیی ژیک جودا بکهت و بزانت کانئ مفايي وی د چ دا هه‌یه و زیانا وی د چ دا هه‌یه، و نه‌وی بقیت نه‌فسا وی یا پاقرت و بهری وی نه‌ده‌ته کهدالی تیچوونئ دقیت حوکمدارییی بده‌ته عقلی د وی تشتی دا یی عقلی وی و نه‌فسا وی ل سهر ب هه‌فړکی دچن، و نه‌و کسهی ته دیت نه‌فسا وی شیا عقلی وی بن ده‌ست بکهت و ل دویف خو ببهت ژئ بترسه نه‌و بهر ب گونه‌هی شه بچت، و کریارا په‌روه‌ده‌یییا نه‌فسی کاری د وان کهسان ناکهت یین عقلی خو قفل دکهن و ب دویف هه‌وایی نه‌فسی دکه‌فن.

۳- پوبته‌پیکرنا ب دلی:

ل وی ده‌می مرۆقی ب عقل و تیگه‌هشتی خو ل خه‌طه‌را نه‌فسی هشیار دکهت و عقلی خو دکه‌ته کهم دقیت دلی خو ژ بیر نه‌کهت، دل.. مه‌لکی له‌شی نه‌وی نه‌گه‌ر یی باش بت له‌ش هه‌می دی یی باش بت، و نه‌گه‌ر یی خراب بت له‌ش هه‌می دی خراب بت، وه‌کی د هه‌دیسه‌کی دا هاتی. دقیت پوبته‌ی ب دلی وپاقرتیا وی بکهت، چونکی جهی پاقرت و بزوين نه‌بت رو‌ناهیییا وه‌حییی جهی خو تیدا نابینت، و هنگی دل ب دورستی پاقرت دبت ده‌می نه‌و خوری بو خودی دمینت.

۵- خو‌راگرتنا ل سهر هه‌قییی:

پاقرت کرنا دلی نه‌فا مه به‌حس ژئ کری دقیت کریاره‌کا به‌رده‌وا بت، و وه‌ستیانا ب فی کاری شه دقیت خودانی سست نه‌کهت و ئیکا هند ژئ چی نه‌کهت نه‌و وی کاری راوه‌ستینت هه‌تا نه‌و دلی هه‌مییی پاقرت نه‌کهت، و پشتی دل هه‌می پاقرت دبت دقیت نه‌و خو ل سهر فی چه‌ندی راگرت و نه‌هیلت دل جاره‌کا دی ب کرنا گونه‌هان ره‌ش و تاري بته‌شه، خودایی مه‌زن د قورئانی دا مه‌دحین وان کهسان دکهت یین کو خو ل سهر

باوهری پادگرن و دبیرت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ﴾ (فصلت: ۳۰) هندی نهون بین گوتین: نهلاهب تنی خودایئ مهیه یئ بی شریکه، پاشی خو ل سهر شریعتی وی راگری و راستگری، ل دهمی مرنی فریشته ب سهر وان دا دئینه خواری و دبیرتی: هوبن ژ مرنی وتشتی ب دویف دا دئیت نهترسن، و ل سهر وی تشتی هوبن ل دویف خو دهیلنه ل دنیا یئ هوبن ب خهم نهکهن، و مزگینیا مه ب وی بهحشتا ژقان بو ههوه پی دهاته دان ل ههوه بت.

۶- خوهشیارکنا ژ دویماییا ریکی:

خوهشیارکرن و هزرکنا ل دویماییا ریکی تشتهکی گلهکی فهره د کریارا پهروردهیی دا بو هندی دا نهو بپته پالدهر بو پاقرکرن و خوړاگرنا بهردهوام، چونکی ههر جارهکا مروقی هزرا خو د دویماییا دا کر ترسا وی دئ نهو بت دهلیقه ژ دست دهرکفت لهو دئ لهزی د باشی دا کت بهری کو دویماییا بگهته و نهو د حالهکی نه دلخواز دا، و مروث نهگهر بهری خو بدهته سهروبهری زاهدان و ب حالی وان ناگهدار بیت دئ بینت تشتی ژ همیبیان پتر خهو ژ چاقین وان رهقاندی هزرکنا د دویماییا دا بو، کانی کاری وان دئ ب چ ب دویماییا ئیت، و روژا نهو قهستا خودایئ خو دکت نهو دئ ب چ حالی بن؟ و نهو ب گلهکیا کاری خو یئ باش نهدهاته خاپاندن چونکی وان دزانی شهرت دویماییه نهو دویماییا ل بهر مروقی هاتییه قهشارتن، و تشتی ترسا وان ژ خودی مهزنتر لی دکر گوتنا پیغهبهری بو -سلاط لی بن- دهمی دبیرت: ﴿انما الأعمال بخواتیمها﴾ هندی کارن ب دویماییین وان. وهکی بوخاری ژئ قهدهگوهیت.

رېکین پورهده کرنا نهفسی:

پشتی شهرتین پورهده کرنا نهفسی بۆ مه ئاشکهره بووین دقیت بزاین کانی
چ رېک هه نه مروّف دشیّت لی بچت نه گهر هات و وی قیا نهفسا خو پورهده بکته،
ژ وان رېکان:

۱- ترسا ژ خودی و خودویر کرنا ژ ههوايي نهفسی:

خودایی مهزن دبیرت: ﴿وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ۖ ﴿٤٠﴾ إِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ
الْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾﴾ (النارعات: ۴۰-۴۱) و ههچییی ژ راوهستانا ل بهر دهستی خودی بۆ
حسیبی بترست، و نهفسا خو ژ دلچوونین خراب بدهته پاش، هندی بهحهشته نهوه مالا
وی.

گاڤا نهفسا مروّقی و هسا هاته پورهده کرن کو ههوايي خو ل دویف حهقییی بیته
نهکو حهقییی ل دویف ههوايي خو بیته، هنگی مروّف دی ئیفله حی بینت، و نهو
زهمانی نهف پهنگه مروّفه تیدا ههبن دی زهمانه کی ب بهرکته بت، عهبدللاهی کورئ
مهسعوودی دگۆته ههقالین خو: ((هوین ل زهمانه کینه حهقی ههوايي نهفسی دهآژۆت،
وزهمانه ک دی ئیت ههوايي نهفسی دی حهقییی هاژۆت، قیجا نهف خو ب خودی
دپاریزین ژ وی زهمانی)).

۲- سهبرکیشانا ل سهر نهخوشییی:

حهتا مروّف بشیّت خو ژ ههوايي نهفسی بدهته پاش و دلی خو ل سهر ترسا
ژ خودی پورهده بکته دقیت نهو سهبره کا مهزن بکیشت، و خویره رورهده کرنا ل سهر
سهبرئ ئیک ژ بهرچاقتربین رېکین پورهده کرنا نهفسینه، دبیرن جار هکی زاهدی ناقدار
(بشر نهلحافی) د گهل زهلامه کی ب رېکه کی دچوو، ههقالی وی تینی بوو، گۆتی:
ئافی ژ فی بیری فهخوین؟ بشری گۆتی: سهبرئ بکیشه ههتا نهف دگههینه بیرا دی،
گاڤا گههشتینه بیرا دی، بشری گۆتی: سهبرئ بکیشه ههتا بیرا دی.. و هوسا مان

حه تا ژ چهند بیره کا دهر باز بووین، پاشی بشر ل هه فالئی خو زقیری و گوئی: ب قی
رهنگی دنیا دئیته برین! یه عنی: صه برا ب قی رهنگی ل سه ر خوشییین دنیایی مرؤقی
ب سه رفه رازی ژ دنیایی ده باز دکه ت.

۳- خۆدویرکنا ژ چریکیا نهفسی:

به خیلی و چریکی ئیک ژ سالوخته تین نهفسینه، و مه بهستا مه ب به خیلییی نه
ب تنی نه خه رجکنا مالییه ل سه ر که سین پیتقی، هه ر چه نده ئه فه بهرچاقتین رهنگین
به خیلییی، به لکی مه بهستا مه پی ئه وه بهرئ نهفسی هند بمینته ل مه صلحه تا وی کو
خودانی خو ژ وان کاران بده ته پاش یین کو مه صلحه ته کا وی یا خویری تیدا نه بت ئه گه ر
خو ئه ث کاره ئه و بت یی وی نیزیکی خودی ژ بکه ت، قورئان دبیرت: ﴿وَمَنْ يُوقِ شَحَّ
نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الحشر: ۹) و هه چییی ژ چریکیا نهفسا خو
بیته پاراستن ئه و ئه ون یین ب سه ر که فتین و گه هشتینه مرادی.

۴- خۆهیلانا ب هیقییا خودی فه:

ئه و ب عه ره بی دبیرتی: (ته وه ککول)، و هه تا ئه م بزانی کانی مه عنا وی چیه
مرث خو به پیلته ب هیقییا خودی فه دا گوهدارییا ئیک ژ ناقدارترین زاهدین ئومه تی
کو (حاته می ئه صه ممه) کانی چاوا ئه و د (ته وه ککولی) دگه هشت، دبیرتن: جاره کی
زه لامه کی گوته حاته می: چاوا تو گه هشتیه قی دهره جی د ته وه ککولی دا؟

حاته می گوئی: ((ب چار تستان: من زانی کهس نه شیت وی رزقی بخوت یی
خودی بو من نفیسی قیجا ئه ز پشت راست بووم، و من زانی کهس کارئ من ناکه ت
ئینا ئه ز ب خو پی رابووم، و من زانی مرن ب خافله تی فه دی گه هته من قیجا هه ر
ده م خو بو ئاماده کر، و من زانی چو ده مان ئه ز ژ بهر چاقین خودی نائیمه فه شارتن
قیجا ئه ز ژئ شهرم دکه م)).

مه‌عنا: یی بقیټ ب دورستی خو بهیټلته ب هیثییا خودی څه دڅیت چار بناخه‌یان د دلی خو دا موکم بکته: ژ رزقی خو نه‌ترست و بزانت خودییه رزقی ددهت و دستینت، و نهو ب خو ب کارئ خو رابیت ونه‌هیټلته ب هیثییا که‌سی څه، و هه‌ردهم خو بو مرنئ ناماده بکته چونکی مرن بی ده‌ستوبری دئیت، و بزانت کو نهو ل چو جه- و چو ده‌مان ژ بن چاقدیریا خودی دهرناکه‌قت څیجا بی نه‌مریا وی نه‌کته.

رؤژه‌کی زه‌لامه‌کی گوته (ئیراهیمی کوړئ نه‌ده‌می) شیرته‌کی ل من بکه، وی گوتئ: نه‌گه‌ر جاره‌کی ته څیا بی نه‌مریه‌کا خودی بکه‌ی هه‌ره جهه‌کی وه‌سا نهو ته لی نه‌بینت، وی گوت: ما جهه‌ک هه‌یه نهو من لی نه‌بینت؟ گوتئ: پا نه‌گه‌ر ته څیا بی نه‌مریه‌کا خودی بکه‌ی ژ رزقی وی نه‌خو، وی گوت: ما رزقه‌ک هه‌یه بی وی نه‌بت؟ گوتئ: نه‌گه‌ر ملیاکه‌تی مرنئ هات دا رحا ته بستینت بیژئ: بلا بیچه‌کی ده‌لیقی بده‌ته ته، گوتئ: ما نهو دئ گوہی خو ده‌ته من؟ ئیراهیمی گوتئ: پا چاوا تو دئ بی نه‌مریا وی که‌ی و نهو ته دبینت و تو ژ رزقی وی دخوی و مرن یا د ریکا ته دا؟

۵- حسیا د گهل خو:

نه‌څه ژی ریکه‌که ژ ریکین په‌روه‌رده‌کرنا نه‌فسی کو مروث دم بو ده‌می حسیبی د گهل خو بکته دا بزانت کانی چ خه‌له‌تی هه‌نه، و گه‌له‌ک ره‌نگین حسیا د گهل نه‌فسی هه‌نه وه‌کی کو مروث پشتی کرنا گونه‌هه‌کی حسیبی د گهل نه‌فسا خو بکته و لومئ ل خو بکته، یان دم بو ده‌می د گهل خو راوه‌ستت و حسیا خو بکته، و ناشکه‌رایه کو مروث نه‌شیت حسیبی د گهل خو بکته نه‌گه‌ر نهو نه‌بت بی ل خو هشیار بت، و نهو ب خو به‌ری خه‌لکی زېره‌څانیی ل خو بکته و ل عه‌بیین خو بگه‌ریتت، و هزر نه‌کته کو نهو بی دورسته و خه‌لکی دی بی خه‌له‌ته، رؤژه‌کی ئیکی گوته زاهدی ناقدار (نه‌بوو سوله‌یمانئ دارانی): فلان و فلان ناکه‌څنه دلی من، وی گوت: ناکه‌څنه

دلئی من ژی، بهلئی ما کی نایبژت دلین مه نه ددورستن لهو حز ژ مرؤقین چاک ناکهن؟!

و دقیت ئەم بزاین کو حسیتا د گهل نهفسی نه ب تنی سهرا کرنا خرابییانه، بهلکی دقیت مرؤف سهرا باشییان ژی حسیتی د گهل خو بکته دا غوروور بو چی نهبت و ژ بهر کرنا باشییین خو ژ غهزهبا خودی پشت راست نهبت.

۶- هزرکرنا د نایهتین قورئانی دا:

خوشارهزاکرن و هزرکرنا د نایهتین قورئانی دا کلیلا تیگههشتنا دورسته بو قورئانی، و گومان تیدا نینه کو قورئانه ئەو سهرهکانییا مرؤف نهفسا خو پی پاقر دکته، ژ بهر قی چهندی خودای مهزن دهمی فهرمانی ب خواندنا قورئانی ل مه دکته د گهل دا فهرمانی ب هزرکرنا د قی خواندنی ژی دا ل مه دکته، خودای مهزن دبیزت: ﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾ (النساء: ۸۲) ئەری ما ئەوین هه هزرین خو د قورئانی دا ناکهن، و بهری خو نادهنه وی حهقییا تیدا هاتی، کو ب پهنگهکی ریک و پیک و موکم هاتییه هندی دگههینت کو ئەو ژ نک خودییه، و ئەگەر ئەو ژ نک یهکی دی با ژبلی وی ئەو دا جوداهیییهکا مهزن تیدا بینن. و ئەشه فهرمانهکه ب هزرکرنا د قورئانی دا خودی ل مه دکته، چونکی ئەگەر ئیک ژ سالۆخهتین کافر و منافقان ئەو بت ئەو هزرین خو د قورئانی دا ناکهن، دقیت خودان باوهر خو وهکی وان لئی نهکته.

۷- پاراستنا ئەندامین لهشی ژ کرنا گونههی:

کو مرؤف ئەندامین لهشی خو ژ کرنا گونههی پاریژت ئەشه ریکهکه ژ ریکین پاقرکرنا نهفسی، چونکی نهفسا مرؤفی هنگی پاقر دبت ئەگەر باوهرییا مرؤفی یا تمام بوو، و باوهرییا مرؤفی تمام نابت ئەگەر مرؤف ئەندامین لهشی خو ژ کرنا گونههی

پاشقه‌نهبهت، ئەحمەدی ئەنطاکی یی زاهد دبیژت: ((ئەگەر تە بقیّت دلّی تە یی چاک بت لەشی خوژ کرنا گونەهی دویر بیخه)).

خوذهیفهیی مەرعهشی دبیژت: ((مەسهله چار تشتن: هەردو چاقین تە، و ئەزمانی تە، و هەوایی تە، و دلّی تە، تو ب چاقین خو بەری خو نەدەنە وی تشتی بو تە حەلال نەبت، و ب ئەزمانی خو وی تشتی نەبیژە یی کو خودی دزانت راستییا وی دلّی تە دا نینە، و دلّی خوژ نەقیانا چو موسلمانان نەداگرە، و هەوایی نەدە چو تشتان، و ئەگەر ئەف هەر چار تشتە ل نک تە نەبن خولی دی ب تە وەر بت)).

۸- گریدانا دنیا یی ب ئاخەرتی فە:

ئەگەر مەرۆف ئەو بت یی دنیا یی ب ئاخەرتی فە گری دەت، و هەر تشتەکی د دنیا یی دا هەبت بیرا وی ل تشتەکی ئاخەرتی بینتە فە، ئەو دی مەرۆفەکی نەفس پاقر و دل صافی بت، و دنیا ب هەمی خوشی و شریینییا خو فە نەشیت وی ب نک خو فە بکیشت.

حاتەمی ئەصەم دبیژت: ((هەچییی چاران بو چاران بەیتل دی بەحەشتی بینت: نشستن بو قەبری، و فەخری بو میزانی، و رحەتییی بو پرا صراطی، و خوشیی بو بەحەشتی)).

نشستن رەنگەکی مرنییە، دقیت بیرا مەرۆفی ل مرنی بینتە فە، و ئەف بیئینانە دقیت ئیکا هند ژ مەرۆفی چی بکەت کو مەرۆف خەوی ژ چاقین خو پرەقینت و رابت عیبادەتی بو خودی بکەت و خەوی بو قەبری بەیتل، چونکی ل ویری خەو کا درێژ هەیه، و گاڤا جارەکی وی قیا فەخری ب خو بیەت بلا بیرا خو ل وی رۆژی بینتە فە دەمی ل بەر چاقین خەلکی تەرازییا وی یا خیران تەرازییا گونەهان هل دکیشت چەند فەخرەکا مەزنە؟ و رحەتییا دنیا یی دقیت وی رحەتییا مەزن ل بیرا وی بینت دەمی ئەو د سەر پری را دەرباز دبت و ب نک بەحەشتی فە دچت، چەند رحەتییا کا مەزنە، و هەر جارەکا

وی تام ژ خوشییه کا دنیایی دیت دقیت ئەو بیرا خو ل خوشییین بهحشستی بینتهفه..
 ئەگەر د دنیایی دا وی ب فی رهنگی ئاخرهت ل بیرا خو ئیناقه دی سهرفهرهز بت.

ئەنجامی پەرودەکرنا نەفسی:

ئەو مرۆفی نەفسا خو ب دورستی پەرودە بکەت و دلێ خو پاقر بکەت گەلەک
 قەنجی د دنیایی وئاخههتی دا دی گەهنی، و ل قییری ئەم دی بهحسستی هندەک ژ وان
 قەنجییان کەین:

۱- خیرا دنیایی و ئاخههتی:

و دەمی مرۆف دبیژت خیرا دنیایی گەلەک کەس هزر دکەن مەخسەدا مرۆفی پی
 مال و مەنصب و ژن و عەيال و خوشییین ماددییه، و ئەو ب خو وهسا نینه، راسته
 ئەقین ژینگۆتی هندەک ژ بهرچاقتیرین خیر و خوشییین دنیاییینه، بەلێ ئەگەر خو مرۆفی
 ئەف هەمییه هەبن ژێ ئەو چو تامی ژێ نابینت ئەگەر وی دلەکی بهرفرهه نەبت.. ئەگەر
 دنیا هەمی یا مرۆفی بت بەس دلەکی تەنگ و تاری مرۆفی هەبت چو خوشی د وی
 دنیایی هەمییی نابت!

و هەر ئیک ژ مە ئەگەر بهری خو بدەته مرۆقان دی بینت ئەو هەمی کاری دکەن و
 خو دوهستین بو هندی دا خەمی ژ خو دویر بیخن، قیجا چ ئەو کاری ئەو دکەن
 ب دورستی ئەو بت یی خەمین وان درهقینت یان نە. و مرۆقین عەقلدار پشتی
 لینگەرپانەکا دویر و درێژ گەهشتینه وی باوهری کو خوشییا دلێ و رحهتیبیا نەفسی
 ب دەست مرۆفی ناکهفت هەتا مرۆف نەفسا خو وهسا پەرودە نەکەت کو بهری وی
 ل ئاخههتی ب تنی بمینت و هیقییین خو ژ دنیایی بپرت، (ئەبوو حازمی تابعی)
 دبیژت: ((دو تشت هەنە ئەگەر تو کاری پی بکەی خیرا دنیایی وئاخههتی دی گەهته ته))
 هندەک هەفالین وی گۆتی: ئەو هەردو تشت چنە؟ وی گۆت: ((کو تو وی تشتی بکەی
 پی تو حەز ژێ نەکەی ئەگەر خودی حەز ژێ بکەت، و تو وی تشتی نەکەی پی تو حەز

ژئی دکهی ئەگەر خودی حەز ژئی نەکەت))، و ئەگەر مرۆقی بقیث قی گۆتتا ئەبوو حازمی ب ئەزمانی مە یی نوکە بیژت، دئی بیژت: ئەگەر تو قیان و نەقیانا خو ب قیان و نەقیانا خودی قە گری دەی، و هەوایی نەفسا خو ل دویش فەرمانا خودی ببە ی خیرا دنیایی و ناخرەتی دئی گەهتە تە.

۲- قیانا خودی و پشتهقانییا وی:

و ئەقە ژئی پشکەکە ژ وی خوشییا دنیایی یا خودان باوهر هەست پی دکەت ئەگەر تە باوهرییەکا باوهری هەبت کو خودی حەز ژ تە دکەت و یی د گەل تە، تو دئی ب وی خوشییی حەسییی یا کەس پی نەحەسییت، زانایی ناقدار (شیخ الإسلام ابن تیمیە) د گۆتتەکا خو دا دبیزت: ((ئەگەر مەلکان زانییا ئەم یین د خوشییهکا چەندا مەزن دا ئەو ب شیران دا شەپۆ مە کەن سەرا))، و مەخسەدا وی ب وی خوشییی خوشییا باوهرییا ب خودییه ئەوا مرۆقی وە تی دگەهینت کو خودی حەز ژ مرۆقی دکەت و هەردەم ئەو یی د گەل مرۆقی.

(بوخاری) ژ پیغەمبەری -سلاف لی بن- قەدگوهیزت، دبیزت: ﴿خودی دبیزت: هەر کەسی نەیارەتییا وەلییهکی من بکەت من شەپۆ د گەل وی، و عەبدی من ب تشتەکی خو نیزیکی من نەکریبە خوشتقیتر بت ل نک من ژ وی تشتی من ل سەر وی فەرزی کری، و عەبدی من هەر دئی مینت ب کرنا سوننەتان خو نیزیکی من کەت حەتا ئەز حەز ژئی دکەم، قیجا ئەگەر من حەز ژئی کر ئەز دئی بمە ئەو گوھی وی یی وی پی گوھ لی دبت، و ئەو چاقی وی یی ئەو پی دبینت، و ئەو دەستی وی یی ئەو پی دگرت، و ئەو پییی وی یی ئەو پی ب ریتقە دچت﴾.

و ئەقە حەدیسا پیروژ هندی دگەهینت کو خودی هنگی دئی حەز ژ مرۆقی کەت ئەگەر مرۆف ئەو بت یی فەرزیین وی ب جە- بینت، و هەر جارەکا مرۆقی د سەر قان فەرزان را گەلەک سوننەت ژئی کرن قیانا خودی بو مرۆقی هیشتا زیدەتر لی دئیت و

دگههته دهرهجهکا و هسا خودی هند تهوفیقی ددهته مروچی کو ههمی کار و کربارتین نهو ب نهندامین لهشی خو دکهت نهو کار بن بین خودی ههز ژئ دکهت.

و مهسهله نهگه گههشته وی دهرهجه کو پشتهفانییا خودی بو مروچی هند لی بیت نهو -بو کینایهت- بیژت: نهز دی بمه نهو گوهی وی یی وی پی گوه لی دبت، و نهو چاقی وی یی نهو پی دبیت، و نهو دهستی وی یی نهو پی دگرت، و نهو پییی وی یی نهو پی ب ریقه دجت.. هنگی نهو مروچ دی مروچهکی (رهبنانی) بت.

۳- مزگینیدانا ب بههشتی ل بهر مرنی:

مروچی نهفس پاقر و دل صافی، یی کو فرهزین خودایی خو ب جه ئیناین، و کرنا سوننهتان پتر خو نیزیکی وی کری، و ل سهر راسته پریا خودی خو راگرتی دهمی دکهفته بهر مرنی مزگینی ب رازیبونا خودی و بههشتی بو دئیته دان، (بوخاری) ژ (عویداهیی کورپی صامتی) فهدگوهیزت، دبیزت: پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوت: ﴿ههچییی ههز ژ دیدارا خودی بکهت خودی ژئ دی ههز ژ دیدارا وی کهت، و ههچییی ههز ژ دیدارا خودی نه کهت خودی ژئ ههز ژ دیدارا وی ناکهت﴾ عائیشایی گوت: پانی کهس ژ مه ههز ژ مرنی ناکهت؟ پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوتی: ﴿مهخسه د نه نهوه، بهلی دهمی خودان باوهر دکهفته بهر مرنی مزگینی ب رازیبونا خودی و قه درگرتنی بو دئیته دان، قیجا ل بهر وی تشتهک ژ وی خوشتقیتر نینه یی ل بهراهییا وی، لهو نهو دی ههز ژ دیدارا خودی کهت، و خودی دی ههز ژ دیدارا وی کهت، و کافر نهگه کهفته بهر مرنی مزگینی ب عهز ابا خودی و عوقوبوا وی دی بو ئیته دان، قیجا ل بهر وی تشتهک یی نه خوشتر نابت ژ وی یی ل بهراهییا وی لهو نهو ههز ژ دیدارا خودی ناکهت و خودی ههز ژ دیدارا وی ناکهت﴾.

۴- څیانا خه لکی و قه بوولا د عهردی دا:

مرۆښ ب تبیعه تی خو ههز دکهت خه لک ههز ژئی بکهن و نهو ل بهر وان یئی شرین و خوشتئی بت، لهو دئی بیئی گه لهک کهس هه نه خو ل بهر خه لکی شرین دکهن، چ ب پړکا موجه لئی بت، چ ب پړکا کړینا دلین وان بت، یان هتا ب پړکا گه فی و ترساندنئی بت، و پیغه مبهه -سلاف لئی بن- د هه دیسه کا خو دا یا (موسلم) ژئی قه دگوهیت وئ پړکی بو مه ناشکه را دکهت یا مرۆښ پی ل بهر خه لکی شرین دبت، پیغه مبهه -سلاف لئی بن- دبیت: ﴿نه گهر خودی عه بدهک څیا دئی بیترته جبریلی: نه ههز ژ فلانی دکهم تو ژئی ههز ژئی بکه، گوئ: څیجا جبریل ژئی دئی ههز ژئی کهت، پاشی نهو ل عه سمائی دئی گازی کهت: خودی ههز ژ فلانی دکهت هوبن ژئی ههز ژئی بکهن، څیجا خه لکی عه سمائی ژئی دئی ههز ژئی کهن، گوئ: پاشی قه بوول بو وی د عهردی دا دئی ئیته دانان، و نه گهر خودی عه بدهک نه څیا دئی بیترته جبریلی: نه ههز ژ فلانی ناکهم تو ژئی ههز ژئی نه که، گوئ: څیجا جبریل ژئی ههز ژئی ناکهت، پاشی نهو ل عه سمائی دئی گازی کهت: خودی ههز ژ فلانی ناکهت هوبن ژئی ههز ژئی نه کهن، څیجا خه لکی عه سمائی ژئی ههز ژئی ناکهن، گوئ: پاشی نه څیان بو وی د عهردی دا دئی ئیته دانان﴾.

مه عنا: نه گهر ته بقیت څیانا ته بکهفته دلین خه لکی ئیکا هند بکه خودی ههز ژ ته بکهت، دلئی خو بو خودی پاقر بکه، خودی څیانا ته دئی هاقیتته دلین خه لکی، زانایی تابعی (موحه مدهی کورئ واسعی) دبیت: ﴿نه گهر عه بد ب دلئی خو څه ب نک خودی څه چوو، خودی دلین عه بدان دئی ب نک وی څه ئینت﴾.

۵- رزگار بوونا ژ عه زابی ل ناخره تی:

وئ هه مه زنتین نه نجامه مرۆښ نه فس پاقر ب دهست خو دئیخت، ل ناخره تی هه ر ژ پیگاڅا ئیکئی کو قه بهره و هتا ژ حسیبی خلاس دبت و بهر ب به حه شتی څه

دچت، خودی وی ل سهر گوتنا راست موکم دکهت، تشتی دبتہ ئه گهرا هندی کو ئهو ژ عهزایی رزگار بیت و ب بهحشتی بیتہ خه لاتکرن، خودایی مهزن دبیرت: ﴿يُشِيتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ﴾ (ابراهیم: ۲۷) خودی خودان باوهران ب په یقا حهق و موکم، کو په یقا (لا إله إلا الله محمد رسول الله)، د ژینا دنیایی دا و ل دهمی مرنی و د قهبری ژی دا گاڤا ههردو ملیاکهت پسیاری ژی دکهن موکم دکهت، و خودی زورداران د دنیایی و ناخهتیی دا ژ راستییی بهرزه دکهت، و تشتی خودی بقیت ژ تهوفیقا خودان باوهران و سهردابرن کافران ئهو دکهت^(۱).

(۱) بۆ ناماده کرنا فی بابه تی مه ب رهنگه کی سهره کی مفا ژ کتتیا (منهج التابعین فی تریبه النفوس) یا سهیدا (عبد الحمید البلالی) دیتییه، چاپا سییی، یا سالا ۱۴۱۸ مشهختی ۱۹۹۷ زایینی، دار ابن حزم، بیروت - لبنان.

جوانکرنا نهفسی

بارا پتر ژ مه رۆژئ پتر ژ جارہکئ ل بهر قوؤدیکئ رادوهستن، دا بهرئ خو بدہنہ سہر و بهرئ خو کانئ د (ئہنیقن) یان نہ، و گاڤا نوقتہکا ب تنئ ژئ د دیمہنئ خو دا یا ب دلئ نہبت، و فئ (ئہناقہتئ) تیک بدہت، دئ خو وهستینت دا فئ نوقتا کریت ژئ بیہت، ئەگەر خو ہندہک مالی ژئ پیخہمہت فئ چہندئ ژ بہریکا خو خہرج بکہت ژئ!

مالا خو ہەر و ہسا مروؤف لئ دگہرپین جوان بکہت، دا ب رہنگہکئ (ئہنیق) و بہرکہفتی بیتہ پیش چاڤ، و ئەڤہ کارہکئ خراب نینہ، چونکی خودئ یئ جوانہ و حہز ژ تشتئ جوان دکہت و ہکی د ہندہک حہدیسان دا ہاتی.

بہلئ تشتئ ل فیرئ مه دقتیت بیژین ئەڤہیہ: ئەرئ چہند ژ مه رۆژئ جارہکئ ل بہرانبہر قوؤدیکاراستیی رادوهستت دا بہرئ خو بدہتئ کانئ نہفسہکا (ئہنیق) ہہیہ یان نہ؟

(ئہناقہتا) نہفسئ ئەوا گہلہک ژ (ئہناقہتا) لەشی بو مروؤقی فہرتر، ل دکانین (کہمالییاتان) نائیتہ فرۆتن مروؤف شیشہکا وئ بو خو بکرت، و د گہل شیرئ دەیکئ ژئ بو مروؤقی نائیتہ ڤہگواستن کو مروؤف خو بہیتلہ ب ہیقییٹہ، بہلکی ئەو ئەنجامئ خو و ہستاندہکا رووحی و عہقلیبہ.

وہلاتئ مه ئەڤرۆ ژ ہەر دەمہکئ دی پتر ہہوجہبی ب وان مروؤقان ہہیہ یین خودان نہفسہکا (ئہنیق)، ئەو وہلاتیبئ وژدانہکا پاڤرہی، وژدانہکا خو ژ ہہمی بیخیری و کیماسییان بلند بکہت، چونکی ئەو تارییا ئەڤہ ہندہ سالہ رەشمالا خو ل ہنداڤئ ژینا

مه قه‌دای ب دانانا هندهک قانونیتین نوی و سه‌رهلدانین قالبی ب تنی بگوهری نا قهره‌فت.

نه دهیک و باب و نه‌خواندنگه‌هین مه نه‌شین جیله‌کی بو مه په‌یدا بکه‌ت ئا‌فاکرنا که‌سینبیا خو و وه‌لاتی خو ب ستوی خو قه بگرت، نه‌گه‌ر نه‌و ب خو د خودان نه‌فسه‌کا (ئه‌نیق) نه‌بن، گوهری‌نا کراسی کاره‌کی ب زه‌حمه‌ت نینه، و خو‌خه‌ملاندنی ژی گه‌له‌ک وه‌ستیان پی نه‌قیت، به‌لی جوانکر و خه‌ملاندنا نه‌فسییه مرؤقین مرؤف پی دقین، له‌و مرؤف ب خو‌گوهارتتا خو ب تنی دشیت واقعی خو ب دورستی بگوهرت، گه‌له‌ک مرؤف و گه‌له‌ک جفاک ژی هه‌نه ددویرکوژن، ب سه‌ر‌قه و ژ دویر قه گه‌شاتییه‌کا مه‌زن ژی رادبت مرؤف هزر دکه‌ت رونا‌هییه، چهند گاقه‌کا دئ ب نک قه چت، دئ بینت گه‌شاتییه‌کا ژ دره‌وه، گاقا نیریک بو باش دئ زانت ل پشت قی گه‌شاتییا به‌رچا‌ف ده‌کی وه‌کی ره‌ژیی هه‌یه!

بوچی؟

چونکی ئەف گه‌شاتییه ژ نه‌فسه‌کا (ئه‌نیق) و رحه‌کا پاقر دهرنه‌که‌فتییه.

له‌و دوباره دئ بیترین: د قی قوبناغی دا، و پشتی بو‌رینا ده‌ه سالان د سه‌ر خو‌نا‌زادکرنی را، وه‌لاتی مه ژ هه‌ر ده‌مه‌کی دی پتر هه‌وجهی ب وی بابی و وی ده‌یکتی و وی سه‌یدیای هه‌یه یی باوهری ب پاقری و ساخله‌مییا دلی هه‌بت، نه‌و پاقری و ساخله‌مییا دلسوزی و ئی‌خالصا بو وه‌لاتی و ملله‌تی و بیر و باوهران د وژدان و نه‌فسی دا په‌یدا دکه‌ت، نه‌و پاقری و ساخله‌مییا نه‌فسی به‌ری له‌شی (ئه‌نیق) دکه‌ت، چی گاقا مه ئەفه کر هنگی بزانت نه‌و مه گوهرینه‌کا کری.

هه‌فرکییا نه‌فسی و کارتیکرنا وی ل سهر گه‌نجین مه

گه‌نج و جحیللی مه -چ کچ بت چ کور- نه‌فرۆ ده‌می ده‌ست و داری ژینا خو
د جفاکی دا دبه‌ته سه‌ری، تویشی هژماره‌کا نه یا کیم ژ ئاریشه و ئیشین جفاکی دبت،
و نهو که‌سی به‌ر ل چاکرنا جفاکا مه بت دقیت فان ئاریشه و گرفتاریان بیخه‌سه‌ر
به‌رکی و ب په‌نگه‌کی واقعی ده‌سنیشان بکه‌ت و لی بگه‌پریت چاره‌سه‌ریه‌کا دورست بو
په‌یدا بکه‌ت.

تشته‌کی گه‌له‌کی به‌رچاقه کو نه‌فرۆ ته‌خه‌یا گه‌نجان -ب تابه‌تی- خو ژ واقعی مه
بین ته‌نگ دبیت، و ده‌رپرنا وی ژ قی بینته‌نگیی ب چه‌ند ره‌نگ و روویه‌کا به‌رچاڤ
دبت، و دبت خو‌کوشتن نه‌وا جار جار روی دده‌ت، و ده‌رکه‌فتن بو ژ ده‌رقه‌ی وه‌لاتی نه‌وا
رۆژ بو رۆژی زیده‌تر لی دئیت، دو نمونه‌بین ئاشکه‌را بن ل سهر قی گوتنا مه‌ گوتی.

ژ به‌ر قی چه‌ندی نه‌م ل وی باوهرینه کو دان و ستاندن ل دۆر مه‌سه‌له‌کا وه‌کی
قی یا نه‌م به‌حس ژئ دکه‌ین: مه‌سه‌لا هه‌فرکییا نه‌فسی ل نک گه‌نجی، کاره‌کی فه‌ره،
چونکی خزمه‌تا جفاکی تیدا هه‌یه.

ل ده‌سپیکتی دئ بیژین: ده‌می گه‌نجی مه‌ دکه‌فته هه‌فرکییی د گه‌ل خو ب خو و
نه‌خو‌شییی ژ گرفتاریا (صراعا نه‌فسی) دبیت دقیت نه‌م بزاین نه‌ف چه‌ندا هه‌ تشته‌که
ژ فالاتییی نه‌هاتییه، و دقیت نه‌م وه‌سا سه‌ره‌ده‌رییی د گه‌ل قی مه‌سه‌لی نه‌که‌ین کو
دیارده‌کا (شاده) و هه‌ما ژ خافله‌تی قه‌ یا په‌یدا بووی، نه.. نه‌ف هه‌فرکییا نه‌فسی نه‌وا
ل نک جحیلان په‌یدا دبت و وان تویشی عه‌زابه‌کا نه‌فسی دکه‌ت په‌نگه‌دانا دیارده‌کا دی
یا خرابه یا کو د جفاکا مه‌ دا هه‌ی، نه‌وا دیاردا جفاک هه‌می ژئ به‌ر‌سیار نه‌کو گه‌نج و
جحیل، یه‌عنی: گه‌نجی مه‌ ده‌می تویشی قی گرفتارییی دبت، دبه‌ته قوربان‌ی وی دیاردا

خراب یا وی چو دهست د هه‌بوونا وی دا نه‌هین، و د گهل هندئ ژی گاښا دبتہ دورا
حسیتی پشکه‌کا مه‌زن ژ گونہ‌هی ل سهر ملی گهنجی دئیتہ دانان.. بوچی؟
چونکی جفاکئی دفتیت خو بئ گونہه نیشا خه‌لکی بدهت به‌رانبهر قئی تاوانا مه‌زن،
تاوانا ژ دهستدانا ته‌خه‌یا گهنج و لاوان.

ره‌نگه گه‌له‌ک ژ هه‌وه پسیار بکه‌ن: نهری نه‌و دیاردا خراب یا نه‌ز به‌حس ژئی دکهم
کو دبتہ نه‌گه‌را په‌یدابوونا (هه‌فرکییا نه‌فسی) ل نگ گهنج و جحیلان چیه؟
و دا کو به‌رسقا مه‌یا کورت بت دئی بیژین: نه‌ف دیارده کومه‌کا نساخییئین
جفاکییئین جودا جودانه، به‌لئ ب راستی نه‌م دشیین هه‌مییان ل بن ناقتی: (ده‌ردئ
نژدواجییه‌ت و هه‌فدژییئ) کوم بکه‌ین.

مخابن جفاکا مه‌هه‌می نه‌فرؤ د (نژدواجییه‌ته‌کا) مه‌زن دا دژیت، و ته‌خه‌یا
گه‌نجان -کو نازکترین و حساسترین ته‌خه‌یه د جفاکئی دا- ده‌می قئی نژدواجییه‌تی
دبنت ری ل به‌ر به‌رزه دبت، ده‌می دبنت گوتن تشته‌که و کربار تشته‌کئی دی د گهل خو
توبشی هه‌فرکییه‌کا نه‌فسی دبت، و چونکی وی سه‌رماله‌کئی مه‌زن ژ تیگه‌هشتن و
سه‌ربؤر و بیر و باروهران نینه دئی بینی به‌ر ب (ته‌عقیدئ) شه‌دجت، و هنده‌ک گریکین
نه‌فسی ل نک په‌یدا دبن، نه‌ف گریکین ئیکا هند ژ وی چئی دکهن کو نه‌و به‌رگه‌ریانئ
بکه‌ت کو دهستان ژ قئی واقعی بشوت، و پشتا خو بده‌تی، چ ب ریکا چوونا ده‌رغه،
چ ب ریکا خو‌کوشتنئ، چ ژی ب ریکا مراندنا هیز و شیانیئ خو پیخه‌مه‌ت پیشقه‌برنا
جفاکئی، و د ههر سی حاله‌تان دا زیان ب جفاکئی دکه‌قت..

نه‌گه‌را گرفتارییئ:

مه‌گوت نه‌گه‌را سه‌ره‌کی یا قئی گرفتارییئ هه‌بوونا نژدواجییه‌تی یه د ناف جفاکئی
دا، نه‌و نژدواجییه‌تا هه‌فدژییئ د گهل خو دئینت، و دا نه‌ف گوتنا مه‌پتر بو هه‌وه یا

روهن و ناشکهره بت ئەم دئی ئاخفتنی چهندهکئی بهرفرهه کهین و هندهک نمونهیان بهرچاڤ کهین:

جحیل چاوا دئیتته پهروهردهکرن؟

حهتا شهش سالییی ئەو د مالهکئی دا دئیتته ب خودان کرن پتر جارن ئەف مالا هه -وهکی جفاکئی ب خو- یا تژییه ژ ههڤدژییان، پتر ژ ئەندامهکی د قئی مالی دا ههنه، و گهلهک جارن هزر و بیر و بۆچووینن ئان ئەندامان د گهل ئیک ناگونجن، نه ب تنی د گهل ئیک ناگونجن، بهلی سهدی سهد دژی ئیکن، و بهرههه می قئی دژاتییی د پهوهندیینن عائلی دا پهیدا دبت، باب ب لایهکی شه دچت چونکی ریتکا وی یا جودایه ژ یا کوری، سهر و بهری برای ژ یی برای فهرقه چونکی بیر و باوهرین وان د ژیک جودانه، ژن و میتر نه ئیک تا و تبعهتن لهو لیککهفتن پشکهکا سهههکییه د بارنامهیی وان یی رۆژانه دا.. زارۆک ده می د قئی (جهووی) دا دژیت حیبهتی دمینت.

ده می دبتته شهش سالی قهستا مهدرهسی دکهت، ل مهدرهسی -کو گرنگترین ئامیرهتی وهرگرتنا زانینی و رهوشهنبیرییه- ئەو گرینکین د سهری زارۆکی دا ههین پتر لی دئین، بۆ نمونه: د دهرسا دینی دا سهیدا دئی ئیت هندهک تشتان بۆ بیژت، سهههتهک پیتفه ناچت سهیدایهکی دی دئی ئیت و وی هه مییی ههرفینت یا سهیدایی دی ئاڤاکی!

دئی دههکهفته جفاکئی خرابتر.. ب دهقی خهلهک هه می خودان وژدان و بیر و باوهر و (مهبدهن)، جامیری ژ دهقی هه مییا دڤرت، گاڤا بۆ دۆرا کریاری هه ر ئیکی بهری ل مهصلحهتا خو، وژدان، دینداری، مللهتینی، هاریکاری.. مرۆقی گوهد لی دبت بهلی بهرههه می وان نابینت.

دئ گوهی خو دته وه عزه کی یان خوتبه کی، دئ ل نک مسوگر بت کو دین چاره سه ربیه، پاشی ته هند دیت (صه دمه ک) بو چیبوو دهمی بو وی دیار بووی کو فی واعزی یان خوتبه خوینی ئەف ئاخفتنه بو مه صلحه ته کا خو یا شه خصی یین گوتین و ئەو ب خو وئ ناکهت یا ئەو دبیت، د ده زگه هین راگه هاندنی دا بهرنامه یه کی دینی یی ب ریک و پیک دئ بینت، تشته کی دئ بو خو وهرگرت، هیشتا سه عه ته ک پیته نه چووی سه د و حه شتی دهره جان زاویه دئ ئیته وهرگیپان ههر وه کی نه ئەو سوپک و نه ئەو بازار.. دهمی دچته مزگه فتنی جهی وی ناکهت ژ بهر نفیترکه ران، و گاڤا دبتته دؤرا دهره می و دیناری بارا پتر ژ وان ئەوین ل ریزا ئیککی خو ژ هندی پاشقه نابهن کو دینی خو بدنه ب دهره مه کی..

مه خسه د: ئەو بچوبکی د فی ئزدواجیهت و هه فدرییبی دا دژیت هتا دبتته پارده بیست سالی باوهرییا وی ب فی جفاکی نامینت، و توبشی هژماره کا گرفتاری و ئاریشه یان دبت.

ئەنجامی گرفتاریی:

وه کی مه گوتی: دهمی گنجی مه د فی هه فدرییبی دا دژیت و ب فی هزرا خو یا ب ته قه له ق شه دگه هته قوبناغا (موراهه قی) بهری وی دکه فته ریکه کا ب ترس. د فی ریککی دا بهری ههر تشته کی گنجی مه روی ب روی بهرانبهر (ئنحرافا فکری) رادوه ستت، چونکی عه ده ته گاڤا خودانی هه فدری د مه سه له کی دا دیت (ئینکارا) مه سه لی هه مییبی دئ کهت.. یه عنی گاڤا جحیلی دیت جفاکا وی جفاکه کا هه فدره باوهرییبی ب جفاکی هه مییبی نائینت. و ئەفه دهرگه هی سه ره کی یی ئنحرافییه.

پاشی مه سه له ل نک (ئنحرافا فکری) ب تنی راناوه ستت، به لکی ئەف ئنحرافا فکری دئ (ئنحرافه کا سلووکی) ژی ب دویش دا ئیت، یه عنی: دهمی جحیلی باوهری ب جفاکا خۆنه ما، دئ بهرگه ربانی کهت کو پی ل وان بیر و باوهران بدانت یین جفاکی

باوهری پئی هه، چونکی هه می هزرا وی ئه وه ئه ف بیر و باوهره ب تنی بو (ئسته لاکا) خه لکینه و چو ددی نه!

و گاڤا جحیل بهر ب ئی ئنحرافا سلووکی فه دجت جفاک وه سا دئی بهرئ خو ده تی ههر وه کی ئه و تاوانباره کی مه زن چونکی وی پئی ل پیروزیان دانایه، یه عنی: جحیل دئی هند خو بینت یئ چوویه د قه فه سا گونه هبارییی دا، ل قیری هه لویستی وی دئی چ بت؟

بهری بهر سقی بدهین مه دقیت بیرا هه وه ل راستییه کا جفاکی بینیه فه: هندی نه فسا مروقییه هه تا بشیت ب سهرکه فتن ژییی خو ببورینت پیتقی ب سئ تستان هه یه: کوما وان (عه واطفان) یئین مروقی بهر ب قیانی و هیقیدارییی و باشییی فه پالدهت، و وان پاشقه برنین وی ژ جزادان و ترسی دویر دکهت، و وان ئه گهرین خوشییی و ته نا هییی بو وی پهیدا دکهن.

و نه فسا مروقی - وه کی ئاشکه را- ئان ههر سئ کومه (عه واطفان) بو خو ژ جفاکی وه ردگرت، و بیژنه من: ئه و جفاکا بته مه یدانا هه قرییی و هه قذرئیی چاوا دئی شیت ب په نگه کی رتکه فتنی ئان ههر سئ عه واطفان ده ته مروقی؟

زفرین بو بهر سقا پسیرئ دئی بیژین: جحیل ده می ب ئی په نگی خو دبینت، یئ مه به حس ژئ کری، د گهل خو دئی که فته هه قرییه کا نه فسی یا دژوار، و هنگی ئه و دئی تویشی ئیشه کا نه فسی بت یا کو دقیت بیته چاره کرن ئه گهر نه.. دویمه هییه کا خراب دئی ب دویش دا ئیت.

چاره چیه؟

پشتی بو مه ئاشکه را بووی کو ئه و (ئزدواجییهت) و هه قذرئیا د جفاکی دا هه ی ئه گه را سه ره کی یا پهیدا بوونا هه قرییا نه فسییه ئه و پتر ل نک گه نجان بهرچاڤ دبت، دئی بیژین: باشرین چاره بو قئ گرفتارییی چاکرنا وی جفاکا بچوبکه یا گه نجی مه

د ناڅ دا دژیت، و مهخسه دا مه ب جفاکا بچویک نهو چارچووقه یه یی بو جارا ئیکئی گهنج تیدا مهزن دبت: مال و ههقال و هوگر..

دهیباب، نهگر نهو بن یین همز بکن عیالی خو ژ قی گرفتاریی قورتال بکن، دثیت سهقایه کی ساخلم ل هنداقی مالی دورست بکن، و نهف سهقای هه پهیدا نابت نهگر دینی و نهخلاق و تیگه هشتنه کا دورست نهو دهیباب نهگهانده نه ئیک.

زاروک نهگر د ماله کا پاقر دا بیته پهروه رده کرن و سهرماله کی باش ژ بیر و باوهران ب دهست خو بیخت، سوباهی ده می مهزن دبت و دکه فته ناڅ جفاکی دی پاراستی مینت ژ کارتیکرنا وی یا سلبی، لهو پشکا مهزن ژ چاره یا قی گرفتاریی دکه فته سهر ستوی دهیبابان، دهیباب دثیت قی چهندی بزنان، و خو ژئ بهرپرس ببینن. پشکا دی یا چاره کرنی ب وی چارچووقه یی قه یا گرتدایه یی زاروک تیدا مهزن دبت، ههقالین وی یین نهو د گهل رادبت و دروینت، و وهکی ناشکهره دهووی دهیبابان ل قییری ژئ نایته ژبیرکرن، دهیبابان دثیت ناگه ژ عیالی خو ههبت و بزنان نهو ل مهدره سی و کولانی ههقالینیا کی دکهن، و بهری وان بدهنه ههقالین باش.

دهیباب نهگر شیان جفاکه کا بچویک یا ب قی رهنگی بو عیالی خو پهیدا بکن دو مفایین مهزن دی گهیننه وان:

مفایئ ئیکئی: ب رهنکه کی واقعی و بهرچاڅ دی نیشا عیالی خو دهن کو د شیان دایه نهو (نحرافات) و خهله تیپین د جفاکا مهزن دا ههین بینه دورستکرن نهگر هندهک که سین دورست ههبن و خه می ژ دورستکرنی بخون.

مفایئ دووی: نهف زاروکه ده می مهزن دبت و رویین نژدواجیه تی و ههقدژیی د جفاکا مهزن دا دبینت، شعوروی ب هندی ناکهت کو نهو یی ب تنییه، لهو دودلی و (قهلهق) بوچی نابت، و ل شوینا لی بگه رییت ژ جفاکی برهقت دی چاقی خو ل وان میترگین تهنا گه رییت یین کو د جفاکی دا ههین و دی خو دته د گهل، نهفه ب کورتی

به چاڦکرنا ئیک ژوان مهزنه گرفتاریانه یین کو جیحیلی مه ئه فرۆ نه خوشییی ژئی
دینت (۱).

(۱) بیرنه نامیلکا: (الإسلام ومشكلات الشباب) یا دکتور (محمد سعید رمضان البوطی).

ما نه ده مه ئەم ل خو بزقرین؟

بەلکی هەندەک جارەن هەوێ ژێ وەکی من پسیار ژ خو کربت: ئەوێ تشتی ژ هەمیان عەجیبتر د قی دنیا یی دا چیبە؟ ئەز نزانم هنگی بەرسقا هەوێ بو هەوێ چ بوو، بەلێ بەرسقا من بو من ئەقە بوو: نەفس ئەو هەر ئیک ژ مە ئیک ژێ هە، تشتی ژ هەمیان عەجیبتر ل نک من ئەو، و یا عەجیب ئەو ئەگەر هوین بیژنە من: نەفس چیبە؟ من چو بەرسقا بو قی پسیاری نابن! بەلێ تشتی ئەز دزانم ئەو سەرەکا مەزن د پشت قی نەفسی را هەیه ئیکا هند ژێ چی دکەت گاڤا ئەو صافی بوو ئەو هندی عەرد و عەسمانان بەرفرەه بیت، حەتا وە ل خودانی بکەت ئەو هزر بکەت هەر وەکی ئەو یی ل سەر پشتا طەیرەکی، و ئەو طەیر یی وی بلند دکەت و بلند دەت حەتا وە لێ دکەت ئیدی ئەو چو توخوب و سنوران ل دۆر و رەخین خو نەبیت، و دنیا هەمی ل بەر چاقین وی ببتە کۆمەکا رۆناهیی.. و گاڤا ئەو شیلی بوو وەسا دنیا ل بەر چاقین خودانی تاری دبت حەتا ئەو هزر بکەت هەر وەکی ئەو یی د سندۆقکەکی دا هاتییه گرتن، و ئەو سندۆقک یا هاتییه هاقیتن د بنی بیرەکا کویر دا یا نه چو رۆناهی نه چو با نەگەتی، هنگی ئەو دئ هزر کەت خو ئەو جلکیتن د بەر وی یین وەکی وی کنفی لئ هاتین ئەو ل دۆر ستویج وی کەسی دئیتە ئالاندن ئەو ب سیداری قە دئیتە هلاویستن.. ما ئەقە نه تشتەکی عەجیبە؟! مەرۆڤ هەر ئەو و دنیا ژێ هەر ئەو دنیا ییه، و دیتن ژ عەردی هەتا عەسمانی یا ژیک جودایه، ئەقە چیبە ئەو هۆ لئ کری؟

ئەف نەفسا هە ئەو ئەم عەجیبییین وی ئەم دبیین بیتی ئەم وی ب خو بنیاسین، گەلەک جارەن دەمی ئەم هزرین خو د وی کاری دا دکەین یی ئەو د گەل خودانی خو دکەت ئەم ژێ حیبەتی دمیین، دئ بینی دەمەکی درێژ ئەو خودانی خو ب (تەسویفی)

دخاپینت، هر گافهکا وی قیا (ل خو بزقرت) و بهرپهږهکې نوی فتهکته، نهو دې بیژتی: هیشتا زوییه! پاشی ته هند دیت نهف مرؤفه کفته بهرانبهږ رویدانهکې ژ رویدانین قی دنیا یې بین مشه و هر وئ نهفسی نهوا بهری هنگی نهو ب نک عهردی فه دکیتشا، دهستین خو دانه بن چهنگین وی و نهو ب نک عسمانی فه بلند کر.

تشتهکی پتر ژ جارهکې دې بینې، و دې تی بوری هر وهکی ته نهو نه دیتی، چونکی نهفسا ته یا گرتییه و ری نادهته ته تول نک پراوهستی، پاشی ته هند دیت جارهکې -دهمی نهفسا ته یا فهکری- ته هر نهو تشت دیتهفه و تو هند ل نک پراوهستای هتا نهو کارتیکرنهکا وهسا ل ته بکته هزر و بیرین ته، یان سهږ و بهری ژینا ته بگوهرت.. و چند مرؤف هه نه -وهکی مه دیتی و خواندی- رویدانهکا دیتی، یان وهزهکې گوهر لی بووی، یان نایهتهک یا هاتییه گوهان، و نهف چهنده یا بوویه نهگهرا هندي وان (تجاهی) ژینا خو تیکدا یی گوهارتی هر وهکی ژ قی دهستی بو دهستی دی هاتینه فهگوهاستن.

هندهک زانایین مهزن نهوین د دیروکا قی نوممه تی دا وهکی وان ستییرین گهش لی هاتین نهوین پهشاتییا عسمانی ب گهشاتییا خو فهږهږینن، نهگهږ هوین بهرپهږین نیکی ژ ژینا وان بخوینن دې بینن نهو ل سهږ پیکهکې دچوون گهلهک و گهلهک یا دویر و جودا ژ وئ پیکې یا مه نهو پی نیاسین، بهلی دهمی خودی خیرا وان قیای نهفسا وان صافی کر، قیجا وان ب دلهکې روهن نیشارهت وهرگرتن، و ب ههستهکا نازک د دهرسی گهشتن، و دهمی من بهرپهږین دیروکا شان پهنگه زانایان تیکفهږداین، و نهز ل سیاقی ژین و گوهرینا وان گهږیایم، من دیت (نایهتهکا قورناتی) پتر ژ هر تشتهکې دی بوووه نهو رتیشانا کفتییه سهږ دورپانا ژینا وان، و بهری وان دایه کناری سهږهرازیی..

وبهري ئەز بېژمه ههوه كانى ئەو ئايهت كيركه دى بېژم: خو د گهل قورئانى ژى مرۆڤ ب وى رهنگييه يى بهري نوكه مه بهحس ژى كرى.. هندهك جاران دهسى نهفسا مرۆڤى يا زهلال، ديتنا وى گهش دبت لهو دهسى ئەو ئايهتهكى دخوينت و هزرين خو تيدا دكهت، ههست دكهت ههر وهكى ئەف ئايهته نه ئەوه يا بهري هنگى وى خواندى، دى بېژى ئەف ئايهته ژ نوى يا هاتيهه خواري.

و ئەو ئايهت يا بهري گهلهك زانا ومرۆڤين خودى دايه ريككا دورست ئايهتا سازديه ژ سوورهتا (الحديد) ئەوا خودايى مهزن تيدا دبېژت: ﴿الْمَ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوْبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اُوْتُوْا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْاَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوْبُهُمْ وَكَبِْرُ مِنْهُمْ فَنَسِوْا ﴿۱۶﴾

و وهكى ئەم دبينين د گهلهك ئايهت و ههديسان دا بهحسى دلى دبېتهكرن و (تهركيز) ل سهر خوشووعا دلى دبېتهكرن، خوشووعا دلى بو وى حهقييى يا خودى هنارتى، ئەو خوشووعا ريككى ل خوشووعا مهصلحت و طهمهعى و مهنهعهتتين بهروهخت دگرت، ئايهتا بوورى ل دهسپيكى دبېژت: ﴿الْمَ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوْبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ﴾ ما نه دهمه بو ئەوين باوهرى ئيناي كول دهسى زكرى خودى دلين وان بو وى حهقييى نهرم بين يا خودى ئينايه خواري؟

﴿الْمَ يٰۤاَيُّهَا﴾ ما نه وهخته..؟ پسپارهكه ههوجهيى ب بهرسقى نينه، ئەگه جارەكى نهفسا ته تو دوير برى، و ب وى هيجهتتى تو خاپاندى كو هيشتا زوييه تول خو بزقري، قى پسپاري ژى بكه: ما نه وهخته؟ وهخت چييه؟ و وهخت كهنگييه، يان كهنگى وهخته؟

دوهى ئەوا بوورى و ژ دهستى ته دهركهفتى؟ نه.. چونكى ئەگه دنيا ههسى بېته هارى ته هوين نهشپين وى بزقربن!

یان سویاهی ئەوا هیشتا نه هاتی؟ دیسا دئی بیژین: نه.. چونکی کەسەک د قئی
دنیایی دا نه شیت کەفاله تی بده ته ته کو تو دئی گهییی، و حەتا هنگی تو دئی مینیە
ساخ!

پا وخت کەنگییه؟

هەر وهکی نایه تی ب پسیارا خو یا بۆری دقیت بیژته مه: قئی گاشی وهخته تو
ل خو بزقپی، لهزی بکه کی دبیژت سویاهی قئی ده می تو دئی یی ساخ بی؟ چەند مرۆف
ته دیتییه ژ ته ساخله متر و زیره کتر بوون، ژ نک ته ده رکه فتن و نه زقپینه قه؟ چەند
کەس هەبوون ل بهر بوو سویاهی هۆ بکه نه هه، و دوسوبه هۆ بکه نه هه.. و هیشتا لی
نه بوویه ئیشار بهری وان هاته دان بو قوبناغا ئاخره تی یا دویر و درپژ؟

ما تو ژ وان ناسیتری ل بهر مرنی؟ یان (تهئمیناتهک) ته ژ (ئزرائیلی) وەرگرییه
کو ئەو نوکه نیژیکی ته نابت؟!

گهلی خودان باوهران ما نه ده مه؟

به لی.. مادهم وهختی درست بهس ئەوه یی نوکه تو تیدا دژی، وهخته ﴿أَنْ تَخْشَعَ
قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ﴾ کو دلین وان بو زکری خودی و وی حەقییا هاتییه
خواری (خاشع) ببن، و (خوشووع) د زمانی عه ره بی دا مه عنا خوشکاندنن ددهت،
خوشکاندنا ترس د گهل دا بت، و خوشووعا خودان باوهران خوشووعا دلییه، چونکی
خوشووع ئەگەر یا لهشی بوو نه یا دلی هنگی ئەو دئی بته ره زیلی، یان خو سارکرن، یان
ریمه تی، یان نفاق، یان هەر تشته کئی دی ژبلی ته قوایی.

و بهری خو بده نه نایه تی چەند یا (ده قیه): ﴿أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ
الْحَقِّ﴾ نایه تی خوشووعا دلی ب زکری خودی و وی حەقییه قه گریدا ئەوا ژ عه سمانی
هاتییه خواری کو قورئانه، بوچی؟

چونکی گهلهک جاران خوشووع د دلی دا پهیدا دبت بهلی نه ژ بهر زکری خودی و قورنائی، بهلکی ژ بهر قیانهکا ئهرزان یان دلچوونهکا بی بها، هنگی نهو خوشووع چو مفای ناگههینته خودانی، و نایهت دهمی دبیرت: ﴿أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنْ آلَمِیِّ﴾ هه وهکی وی دقیت بیژته مه: هشیار بن، خوشووعا دلین ههوه بهس بلا بو وی حهقیبی بت یا (هاتییه خواری) نه وی حهقیبی نهوا ههوه بو خو (ژ بن عهردی) ئینایه دهرا!

و ههه جارهکا خوشووعا دلی ژ بهر زکری خودی بوو ووی حهقیبی یا وی ئینایه خواری نهو دل دی ئیکا هند ژ خودانی خو چی کهت نهو خو د سهه ههمی قیانین ئهرزان و مهصلحهتین تایهت را ببینت، نهفه ژ لایهکی فه، و ژ لایهکی دی فه نهو دی وی خو مهزنکرنی ژ وی دهته پاش نهوا ههمی حهقییان ل بهر چا قین وی فه دشیرت نهو حهقی تی نهبت نهوا بو وی دکهفت.

دهمه نهو بهر بهر پهکی نوی فه کهین.. دهمه نهو ل خو بزقین، بهری نهو بگههینه هنگی کو دهم د دهست مه نهمینت، وهختی خودان خوزییان رادهیتل و دبیرت: ﴿رَبِّ آرْجِعُونِ ﴿۱۱﴾ لَعَلِّيْ أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ﴾ و هنگی بهرسفا خوزییا وی دی ئیتهدان: ﴿كَلَّا ۚ إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿۱۰۰﴾﴾ (المؤمنون: ۹۹-۱۰۰) نهو گوتنه نهو بو خو دبیرت و چو پی نائیتهدان!

ئەگەر تە بقییت بەری ژ خو بدەى هەبوونا خو د ئاڤ ئاڤا ژبیرکرنى را ڤه شیره

((هەبوونا خو د ئاڤا ژبیرکرنى را ڤه شیره، چونكى ئەو شتلا ژ وى تۆڤى شین دبت یا باش نەهاتییه ڤه شارتن، هند نامینت حەتا کو بەرى ژ خو بدەت)).

ئەڤه گۆتتەکا تیر حکمەتە ژ دەڤى کەسەکى خودان سەربۆر دەرکەفتى، و من دڤیت ل بیرا هەوە بینمەڤه کو دەمى مە بەحسە سەرھاتییا (ئوہیسە ڤەرەنى) کرى مە گۆت: مەزنتربین دەرس ژ سەرھاتییا ڤى مرۆڤى خودى دئیتە وەرگرتن ئەو ڤان ڤەنگە مرۆڤان پى خوش نینە خەلک ب سەرى تبلان ئیشارەتە بکەنە وان، چونكى (شوهرەت) نە ئەو ئارمانجە یا ئەو ل دویش دگەڤین، لەو زانایى مەزن عەبدللاھى کورپى موبارەكى دگۆت: خوزى ئەز ل عەردەكى بامە کەسە ئەز لى نەنیاسیامە!

و دبت هەندەک کەس هەبن پسیار بکەن: ئەرى بۆچى ئەڤ توخمە مرۆڤە هەندە ژ (شوهرەتە) دەرڤین.. و د گەل هەندى ژى کەس هەندى وان مەشهورتر نەبوویە؟ و حەتا ئەڤ مەسەلە یان ئەڤ لوغزە باش بۆ مە ئاشکەرا بت دڤیت ئەم بزانیین کانى بەریخودانا وان د ڤى دەلیڤەى دا یا ب چ ڤەنگ بوو..

ئەو ب خو ئەگەر ئەم باش هزرا خو د ڤى گۆتتا بۆرى دا بکەین یا مە ئاخفتنا خو ژى دەست پى کرى، دیتنا وان بۆ مەسەلا شوهرەتە دى بۆ مە روھن و ئاشکەرا بت، د جیھانا شینکاتى دا قانونەکا هەى ئەم هەمى پى دزانین و مە ب چاڤ دیتییه: ئەگەر تە بقییت تۆڤى بچینی دڤیت وى بن ئاخ کەى، بمرینی دا ئەو شین بیت، و ئەگەر تە ئەو هیلا ل بەر چاڤ، یان تیشکین ڤۆژى دى وى سوژن، یان ژى مرۆڤەک دى پى لى دانت و د بن پیتن خو ڤه هیرت! بەلەى ئەگەر ئەو تۆڤ دەمەکى د بن ئاخى ڤه هاتە

مراندن و ژبیرکرن، دهمه کی ئه و دئ مینت (تفاعولی) د گهل خو کت، پاشی روزهک دئ ئیت دئ گهت، و شین بت، و بهرهمی ژ خو دت، مهنا: ئهف قانونه دخوات شینکاتی د دو قویناغان را بیورت: قویناغا قهشارتنی هتا دگهت، و قویناغا ئاشکهراییی پشتی ئه و دگهت، دهمی شین دبت و بهری ژ خو ددهت.

هه ئهف قانونهیه ل نک مرؤقین خودی ل سه و وی کهسی ژی ب جه- دئیت یی بخوات (ذاتی) خو درست بکهت و خودایی خو ب دورستی بنیاست.

دبت مرؤف د دهمه کی کیم دا بشیت خو بنیاست و بزانت ئه و یی هاتییه قی دنیا یی دا عهبدینییا خودی بکهت، بهلی هتا ئه و بشیت قی عهبدینییی بکهته ئه و مه نهج یی ئه و ژینا خو ل سه ب ریشه دبت، یان بلا بیژین: هتا ئه و بشیت قی زانینا خو ب خودی بکهته ریاز بو ژینا خو، دقیت ئه و قانونا دندکا توفی ل سه و خو ب جه- بینت.. و ئه م ههمی دزانین تری هتا نه گهت نابته مویر!

ئه و مرؤقی د سه و قویناغا ئیکی را باز دت، و ههز کهت بهری تهفاعولی د گهل خو بکهت ل سه و دهپی شانویا شوهرهتی دهست ب کاری خو بکهت، و لی بگه رییت بهری ههز تشته کی بهری رونا هییی بدهته خو، دویماهییا وی دئ فاشلی و شه رمزاری بت. وههز دینداره کی بقیت جهی خو ب دورستی د ناف جفاکی دا بکهت و ب ئه رکی خو یی جفاکی راببت سی پیگاقین فه هه نه دقیت ئه و بها قیژت:

یا ئیکی: خو شاره زاکرنا د دینی دا بهری ههز تشته کی، و ئه وی دینی خو نه زانت دئ چاوا بهری خلکی ددهته دینی؟

یا دووی: پاقرکنا نهفسی بهری خودان بیته پیش، چونکی نهفس یا ههز کهسه کی ههبت پتر بهری وی ددهته خرابی، و خرابییا ژ ههمییی مهزنتر یا نهفسا مرؤقی بهری مرؤقی ددهتی ههژیکرنا خو ئینانه پیشییه، و ئاشکه رایه کو د ناقبهرا خو ئینانه پیشی و (طمووحی) دا دا قهکا زراف ههیه، له و گهلهک جارن دهمی مرؤف پی دحه سییت کو

(حب الظهور) یان (حب الزعامة) د دلۍ وی دا په‌یدا بویه‌یو ټو دۍ خو ب هندۍ قانع کت کو ټف ټحساسه (طموحه‌کا مشرووعه) نه کو ټو حه‌ژټکرنا خو ټینانه‌پیشه‌کا نه مشرووعه، و ب ټی رهنګی ټو دۍ ب ناف دا چت حه‌تا ټو هند خو دبینت نه‌فسا وی ټو ټیګه‌هاند کو کهسه‌کۍ وه‌کی وی نینه، و نابت کهسه‌کۍ وه‌کی وی هه‌بت!

که‌نګی ټو دۍ ژ ټی به‌لایۍ رزگار بت؟ نه‌ګه‌ر وی دویر ژ چاقۍن خه‌لکی نه‌فسا خو فیری خو‌پاقرکرنۍ کر، و به‌ری هه‌میۍ خو‌پاقرکرنۍ ژ دهر دۍ خو ټینانه‌پیشه‌ی.

یا سیۍ: پاقرکرنۍ دلۍ ب رهنګه‌کۍ وه‌سا کو ټو ټیانا خودۍ ل به‌ری هه‌ر ټیانه‌کا دی بدانت، و دقیت ژ بیر نه‌که‌ین کو گه‌له‌ک جارن ل نک مروټۍ دیندار ټیانا خودۍ ب هنده‌ک ټیانین دی یټن دنیاۍی دټیته شیلان، به‌لۍ ټو خو ب هندۍ قانع دکت کو ټف ټیانه ژۍ هه‌ر ژ به‌ر ټیانا خودۍی، دۍ حه‌ز ژ مال و مه‌نصبان کت نه‌فسا وی ټوا به‌رۍ وی دده‌ته خرابیۍ دۍ بیژتۍ: بلا چو نینه مانۍ ته نه ژ به‌ر خو، ته ژ بیر هندۍی دا ټیکۍ باش -کو ټو ب خو،ه- ټی مه‌نصبۍ تری بکت! و پشتی ټو دګه‌هته ټی مه‌نصبۍ ټو دۍ هه‌می شیانین خو یټن باش و خراب ب کار ټینت دا ټف مه‌نصبه ژ ده‌ست وی نه‌چت، نه‌ګه‌ر خو به‌دیلۍ وی ب شاهده‌بییا خه‌لکی هه‌میۍ ژ وی چټر ژۍ بت.. ټیجا حه‌تا ټو ژ ټی به‌لایۍ ژۍ رزگار بت دقیت ټو دلۍ خو ل سه‌ر ټیخالصۍ په‌روهرده بکت.

و دبت ل ټیری کهسه‌ک پسیار کت و بیژت: ټف گوتنۍ تو دبۍری دراستن ب نسبه‌ت وی کهسی یټ هټرا نه‌هاتییه پیش، یان شوهره‌ت ب ده‌ست خو ټه نه‌ینای.. به‌لۍ مروټۍن خودۍ ټوین ټف هه‌ر سی پټګاڅه ب کارناین و هاتینه پیش، و د گه‌ل هندۍ ژ شوهره‌تۍ دره‌قین، و ټیک ژ وان مرادا وی ټو بوو ل جه‌کی با کهسۍ نه‌نیاسی با.. ټه‌ټه ژ به‌ر چ بوو؟

و بو بهرسف دئی بیترین: شوهرت ئەوا گەلەک کەسین ئەو ب دەست قە نەهاتی
هزر دکەت فرەهترین ریکا سەعادهتییە، بارەکی گرانە بو خودانی د دنیا یی دا بەری
ناخرەتی، چونکی ئەو باشتەین پیرەهە بو (ریاء و غورور و گەلەک د خوگەهشتنی)، و
مرۆف توبشی ئیک ژ فان هەر سی دەردان ب تنی بیت عەجیبی دئی ئینە سەری قیجا
چاوا ئەگەر هەر سی پیکفە ب سەدا بگرن؟ هنگی ئەو دئی چاوا خلاس بت؟!

ژ بەر قی چەندئی مرۆفین خودئی هەندە ژ شوهرتئی درهفین، و هەندە تەئکید دکر کو
مرۆف خو د ناخ ناخ ژ بیکرنی دا قەشیرت، یان ب زمانی ئەفرۆ بیترین: دویر
ژ (ئەضوانان) بژیت، دا بەری ژ خو بدەت.. و بەری ئەم گۆتتا خو ل دۆر قی مەسەلی
ب دویماهی بینین گۆتتەکا پیغەمبەری -سلاف لی بن- دئی بو هەو قەگیرم دا بزانی
کانی چاوا پیغەمبەری -سلاف لی بن- بەری هەر کەسەکی ئەف مەنەجە د چارەسەری و
پەرودەدەکرنی دا نیشا مە دایە، دەمی صەحابییی وی (عوقبەیی کورئی عامر) پسپار
ژئی کری: ئەی پیغەمبەری خودئی! ریکا رزگار بوونی چیە؟ وی گۆت: ﴿

لسانک، ولیسەک بیتک، وایک علی خ ﴿ وەکی ئەبوو داوود و ترمذی ژئی قەدگوھیزن،
یەعنی: بشی ئەزمانی خو، و د مالا خو دا روینە، و ل سەر گونەها خو بگری..

دەمی خەلک مەدحین تە دکەن، و تە ل ریزا ئیکئی ددانن، و پیش تەقە رادین،
خو ژ بێر نەکە، چونکی ئەگەر تو بشیی خو ل خەلکی هەمییی قەشیری تو نەشیی خو
ل خو قەشیری!

رۆژەکی زەلامی ئیکئی د ئوممەتی دا - پشتی پیغەمبەری - ئەبوو بەکرئی راستگۆ
کەفتە دەراقەکی تەنگ، هەندەک کەسان ل نک وی مەدحین وی کرن، چاقین وی تژی
رۆندک بوون و گۆت: ((اللهم اغفر لی ما لا یعلمون، واجعلنی خیراً مما یظنون)) یا
رەبی وان گونەهین من کرین وئەو نەزانن تو بو من ژئی ببە، و من باشتەر لی بکە ژ وی
هزرا ئەو ژ من دکەن.

مرۆف ئەگەر گەههشته ئی دەرەجی هنگی جفاک ب ههمی رۆناهییا خو قه، و
شوهرت ب ههمی دنگ و دۆری خو قه نهشین بهری وی ژ ریکا دورست لادن..
یا رهبی! تو مه وه لی بکه وهکی ته دقیت، نه وهکی مه دقیت، وهوا مه دقیت
تو وهکی وی لی بکهی یا ته دقیت.

دهرسهکا مهزن ژ سهرهاتییا صولحا حودهیبیی

سێزده سالان پیغه مبهری -سلاف لی بن- ل مهکههی گازییا خو د ناڤ خه لکی دا به لاف دکر، پاشی کافرین مهکههی ئیکا هند ژئ چیکر ئهو هزارا دهرکهفتنا ژ مهکههی بکهت، و پشتی وی خو بو خه لکی گه لک دهقهران پیشکیش کری و ژئ خواستی هاریکارییا وی بکهن، خودی وهسا حهزکر خه لکی باژیری (یه ثربی) پی بینه دهر، و داخوای ژئ بکهن ئهو قهستا باژیری وان بکهت.. و ئهمری خودی ژئ ل سهر هات ئهو د گهل موسلمانان مشهخت بین.

ل مه دینی دهوله تا ئیسلامی هاته دانان، و پشتی شهش سال د سهر مشهخت بوونا وان را بوورین، پیغه مبهری -سلاف لی بن- بریار دا ئهو د گهل هزار و پینجسه ده صه حایبیین خو قهستا باژیری مهکههی بکهت بو کرنا حه جی، گاڤا کافرین مهکههی ب قی دهرکهفتنی زانی گه لک بو وان نه خوش بو، وان هزرکر به لکی ئه قه حیلک بت موسلمانان دقیت بکهن، ب هیجه تا حه جی بین مهکههی بستین، لهو وان بریار دا بهرسنگی موسلمانان بگرن ئه گهر خو ئهو نه چار بین شهری بیخنه د کولانین مهکههی ژئ دا.. پاشی مهزنین مهکههی ل سهر هندی کوم بوون ئهو لهشکه ره کی ب لهز به ره هفت کهن و بهنینه د ریکا پیغه مبهری دا - سلاف لی بن-، و گاڤا دهنگ و باسین قی کریارا وان گه هشتینه پیغه مبهری، وی فه رمان ل هه فالین خو کر ئهو ریکا خو وه رگیپرن دا نه که فنه به رانه ر لهشکه ری قوره یشییان، و مه که هی هند ب خو حه سیان کو موسلمان بین گه هشتینه نهالا (حوده یبی) ل نیزیکی مه که هی..

گاڤا لهشکه ری قوره یشییان ئه ف چهنده زانی زقینه مه که هی، پیغه مبهری -سلاف لی بن- عوتمان د گهل هندهک زه لمان هنارته مه که هی دا بیژته مه زنی قوره یشییان: ئهم

نه هاتینه شهری، مه دقیت عومری بکهین و بزقربنه شه، و سهر و بهری مه نه یی شه ریبه.. و چند روزه کان دهنگ و باسین عوثماني و هه قالین وی هاتنه برین، و دیعایه تهک گه هشته موسلمانان کو کافرین مه که هی نهو یین کوشتین و مه عنا قی نهوه وان دهست ب شهری کر..

پیغه مبهری - سلاف لی بن - بریار دا شهری وان بکهت و سهحابییان موبایه عا وی ل سهر قی چندی کر، و نهف موبایه عهیه بوو یا دبیتزی: (بیعة الشجرة) بیان (بیعة الرضوان) نهوا خودی د سووره تا (الفتح) دا به حس ژنی کری و گوتی: ﴿لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿١٨﴾ وَمَعَانِهِ كَثِيرَةٌ يَأْخُذُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾﴾ (الفتح: ۱۸-۱۹).

و ل قی ده می وهسا چیبوو نیزیکی ههشتی چه کدارین قورده شیبیان هاتنه وی جهی یی موسلمان لی، ب نیه تا هندی کو هیرشی بکه نه موسلمانان، به لی وهسا چیبوو نهوه می بی شهر هاتنه گرتن.. سهر و بهر تیکچوو و عهورین شهری خو دانه ئیک، به لی پشتی سهر هاتییه کا دریز - کونه بابته تی ئاخفتنا مه یا نوکه یه - صلحه ک د ناچه را موسلمان و کافران دا هاته مؤرکن، نهو صلحا د دیرۆکی دا ب نا قی (صلح الحدیبیه) هاتییه ب ناقرن، و ره شه کا شهری هاته دویر ئیخستن.

و سووره تا (الفتح) نهوا پشتی قی سهر هاتییه خوارئ به حس قی رویدانی دکهت و دبیتزی: ﴿وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِطَّنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾﴾ (الفتح: ۲۴) یه عنی: خودی نعمهت ب ناشتی و ته نا هییی د گهل ههوه کر و شهر ژ ههوه دویر ئیخست ل وی ده می کو یا ههوه ب سهر یا وان کهفتی، و نهو کهفتینه دهستین ههوه.. و ب حسیبا عهسکه ری و ماددی نه گهر شهر د ناچه را موسلمان و خه لکی مه که هی دا چی ببا موسلمان دا شکین، چونکی وان نهو هیز نه بوو بشین خو ل بهر انبهر هیزا کافران بگرن، نه خاسم نهوه

د چه کدار نه بوون و بو کرنا شهري نه هاتبوون. پاشی نایه تا د دویف دا دبیرت: ﴿هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْمَدَىٰ مَعَكُوفًا أَن يَبْلُغَ مَحَلَّهُمْ وَلَوْلَا رِجَالُ الْمُؤْمِنِينَ وَالنِّسَاءُ الْمُؤْمِنَاتُ لَأَسَدَلُوا عَلَيْكُم مِّنْ هُنَا وَمِنْ هُنَا لَمَمَاتٌ وَإِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُوا أُمَّةَ اللَّهِ حَتَّىٰ يُخْرِجَ اللَّهُ فِيكُمْ الْكُفْرَ وَالشِّرْكَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ ذَكِيمٌ﴾ (الفتح: ۲۵) یه عنی: کافرین قوره شیبیانه یین باوهری ب تهو حیدا خودی نه نینای، و نه هیلای ل رۆژا (خوده بیییی) هوبن بچنه مزگه فتا حهرام بو کرنا عومری، و وان ری ل ههوه گرتی و نه هیلای هوبن قوربانین خو ببه نه وی جهی یی کو دقیا نهو لی بیته فه کوشتن، کو حهره مه.

پاشی خودایی مه زن گه فی ل کافرین مه که هی دکه ت و دبیرت: نه گهر نه ژ بهر هندک زه لامین خودان باوهر با، و هندک ژنین خودان باوهر یین کو چو ده سه لات نه هی، لهو نهو ماینه ل مه که هی د ناف کافران دا، و ژ ترسان دا باوهرییا خو فه دشیرن و ئاشکهره ناکهن، هوبن وان نانیاسن.. نه وان دنیاسین، نه گهر ژ ترسین هندی دا نه با کو هوبن ب لهشکهری خو پی ل وان بدانن و وان بکوژن، فیجا ژ نه زانین و ژ بهر وی کوشتنا هوبن دکهن گونه ه و فهیتی و خهرامه ت بکه فته سه ره هوه، نه گهر ژ بهر هندی نه با نه م دا ههوه ل سه ره وان زال که یین، دا خودی وی بیخته ژیر ره ما خو یی وی بقیته و منه ت ب باوهری بی لی کری، نه گهر نهف خودان باوهره د ناف بوتپه رتسین مه که هی دا نه بانه، نه م دا نهوین کافر بووین ب عه زابه کا ب ئیش عه زاب ده یین.

و ژ قی نایه تا بو ری فقه زانین موسلمان ده رسه کا فقهی یا مه زن وه ردگرن، و د کتیبین خو دا به حس ژئ دکهن، و پیتقییه موسلمانئ نه قرو یی پی ناگه هدار بت دا پاراستی بمینت ژ (ضه لاله تا) وان که سین نه قرو نوممه ت پی موته لا بووی، ژ وان یین کوشتنا بی گونه هان و خراب کرنا مالئ خه لکی و به لاکرنا ترسی ب جیهاد نیشا خه لکی دهن. (نه بوو نوعیم) ژ (نه بوو جومعه یی کورئ جونه ییدی) فه دگوهیزت، دبیرت: نه هه مرؤقین موسلمان ههفت زه لام و دو ژن ل مه که هی هه بوون. یه عنی: ل وی ده می

پیغمبه‌ری و صه‌حابییتین وی مشه‌خت بووین و چووینه مه‌دینتی حه‌فت موسلمان ژ وان مشه‌خت نه‌بوون و مانه ل مه‌که‌هی، و وان موسلمانه‌تییا خو‌قه‌دشارت، دا کافر پی نه‌حه‌سیین، و خو پیغمبه‌ری و هه‌قالین وی ژی ئەو مروث نه‌دنیا‌سین، گا‌شا نیت‌ریک بووی شه‌ر د نایه‌را موسلمانان و کافرین مه‌که‌هی دا چی بیت، خودی دبیت‌ت: مه ده‌ستوبی ب کرنا شه‌ری نه‌دا هه‌وه، هه‌ر چه‌نده د نا‌ف هه‌وه دا هنده‌ک که‌س هه‌بوون دل‌ی وان د‌چوو کرنا شه‌ری، و مه فه‌رمان ب صول‌ح‌ی ل هه‌وه کر..

بوچی؟

خودی دبیت‌ت: چونکی د نا‌ف خه‌ل‌کی مه‌که‌هی دا هند که‌سیین خودان باوهر ژ زه‌لام و ژن‌کان هه‌نه، هوین وان نایاسن، چونکی ئەو ژ ترسین کافران دا موسلمانه‌تییا خو‌قه‌دشیرن، نه کو هه‌وه ئەو ژی کوشتابان ده‌می هه‌وه ب سه‌ر باژپری دا دگرت، قیجا ژ به‌ر قی کوشتابا هه - ئەوا بی ده‌ستی دا ژ هه‌وه چی بت- خرابی و نه‌خوشی دا گه‌هته هه‌وه و هوین دا ژ گونه‌ه‌کاران نینه هژمارتن، و خودی دبیت‌ت: ئە‌گه‌ر ئەو موسلمانین هوین نایاسن د نا‌ف وان کافران دا نه‌بان ئەم دا عه‌زابه‌کا ب نیش ب ده‌ستین هه‌وه ده‌ینه وان کافران.

و باش هزرا خو د قی مه‌سه‌لی دا بکه‌ن:

ئ‌گه‌ر صه‌حابییان دوژمنین خو یین کافر ژ خه‌ل‌کی مه‌که‌هی یین ته‌عداکه‌ر کوشتابان، و ب خه‌له‌تی و بی قه‌صد قه‌ وان موسلمانه‌کی ئەو نزانن موسلمانه د گه‌ل وان کوشتابا دا شه‌رمزار بن و گونه‌ها کوشتابا وان که‌فته ستویج وان.. ئە‌قه‌ گوتنا خودییه: ﴿وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُّؤْمِنَاتٌ لَّارْتَدَّوْهُمْ أَنْ تَطَّعُوهُمْ فَتُصِيبَكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾ ئە‌گه‌ر مه‌سه‌له یا ب قی ره‌نگی بت، ئە‌ری هوین بو وان که‌سان چ دبیت‌ن ئە‌وین ب ده‌هان موسلمانین ئاشکه‌را یین ئەو دنیا‌سن دکوژن، و مال و ملکه‌تی وان خراب

دکهن و پویج دکهن ژ بهر هندئ کو بهلکی کافرهک د گهل وان بیتته کوشتن، شهرمزاری و گونهان فان دئ چند بت؟!

تحترام بو خوینا نهه موسلمانین قهشارتی و نهنیاس کو بهلکی هاتبانه کوشتن خودئ دستوری نهه پتغه مبهری خو هپرشئ بکته سه کافران ل جهئ وان، و (مجاهدین دویمهیا زهمانی!) ل بهر دهری مزگهفتان کهریا خو دادرپژن و ب دههان نقتیژکه ران دکورژن، دبیزن: بهلکی کافرهک د ویری دا بیورت و بیتته کوشتن.. ئەف ضهلالهته وان ژ کیشه ئینایه؟

ئیمامی قورطوبی د تفسیرا خو دا ربوایه تهکی ژ ئیمام مالکی قه دگوهیژت دبیزت: هندهک مواهدان پسیار ژئ کر گوتن: ئەگه د شهپری دا هندهک کافر کهفتنه بهر ناگری مه نجه نیقین مه و ئەم بزانیان کو بهلکی هندهک ئیخسیرین موسلمان د گهل وان بن ئەری ئەم ناگری بهاقیینه وان؟ ئیمام مالکی گوت: نه! ئەز دبیزم وه نه کهن، چونکی خودئ دبیزت: ﴿لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾.

یهعنی: دهلیلی وی ئەف ئایه تا بوری بوو.

و هه و هسا فقهزان دبیزن: ئەگه شهپرکه رهکی کافر موسلمانهک گرت و بو خو کره (درعهکی به شهپری) -وهکی نوکه دبیزنئ- چی نابت ستیرک ل وی بیتته گرتن و ئەو بیتته کوشتن، چونکی نه کو ئەو موسلمان بیتته کوشتن..

جارهکا دی دئ بیژن: پا هوین بو وان (ئیرهابییان) چ دبیزن ئەوین کوشتنا موسلمانان ب خو بو خو ب جیهاد حسیب دکهن، چونکی پشکدارییا وان د ئنحرافا وان دا ناکهن؟ کاری وان ل بن چ ناخی دئ ئیتته تهصنیفکرن؟

نافهړوك

پهړ	بابهت
۵	پيشگوټن
۷	گړنگيا ئيخلاصئ د كارى دا
۱۳	هندهك مهسهله ل دؤر ئيخلاصئ
۱۶	ژ نمونهببيتن ئيخلاصئ د ديروكا مه دا
۲۲	ريكا وهرگرتن و ب كارئينانا ئيسلامئ
۳۵	هشياربوننا موسلمانان يا ههچاخ
۵۰	گړنگيا دويكهفتنا پيغهمبهري - سلاف لئ بن وخوا دويركرنا ژ بيدعئ
۵۸	چاوا نم ب پهنگهكئ ناقنجي دئ سهرهدهريبي د گهل واقعي خوا كهين؟
۶۹	دويچوونا ريكتين مللهتتين بؤرى
۸۷	شهريعهت.. ومهسهلا وهرارئ
۹۷	ژفانين خودئ.. وهزرهكا خهلهت
۱۰۱	خويلندكرنا ب باوهريئ
۱۰۵	دينداريا دورست
۱۱۲	ناستهنگين خوراگرتنا ل سهر دينداريا دورست

نهرمکرنا دلین رهق	۱۳۵
دا کو دلّی مه یی نهرم بت	۱۴۲
دا کو دیتنا مه یا جوان بت	۱۴۵
دا کو خهم ریکا خو بو دلّی مه نهبینت	۱۴۸
دا کو ژ جهرباندنی خوسارهت دهرنهکشین	۱۵۳
دا کو گوئنا مه یا دویماهییی یا ژ ههژی بت	۱۵۸
دا کو دلّین مه وهکی ئیسفهنجی نهبن!	۱۶۹
دا کو ههمی تشتین مه ژ بهر خهلهکی نهبن	۱۷۳
ژ نهخلاقین جفاکی د ئیسلامی دا مفایین مرؤفایینی	۱۷۹
خراییین ترسکارییی	۱۸۳
ب جهئینانا سۆز و پهیمانان	۱۸۷
چاککرنا جفاکا مه وئهو خهلهکا بهرزه	۱۹۲
خۆ بنیاسه	۱۹۵
پهروهردهکرنا نهفسی	۱۹۹
جوانکرنا نهفسی	۲۲۱
ههفرکییا نهفسی وکارتیکرنا وئ ل سهر گهنجین مه	۲۲۳
ما نه دهمه ئهم ل خو بزقپین؟	
ئهگهر ته بقییت بهری ژ خو بدهی ههبوونا خو د ناڤ ئاڤا	۲۳۰
ژیبرکرنی را قهشیره	۲۳۵
دهرسهکا مهزن ژ سهرهاتییا صلحا حودهیییی	۲۴۰